

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

**Sprawozdanie z działalności
Agencji Rynku Rolnego
w 2010 roku**

Zatwierdził
Prezes Agencji Rynku Rolnego

/Władysław ŁUKASIK/

Opracowano w Biurze Analiz i Programowania

Warszawa 2011

Szanowne Państwo!

Mam przyjemność przedstawić Państwu „Sprawozdanie z działalności Agencji Rynku Rolnego w 2010 roku” - roku jubileuszowym, w którym Agencja obchodziła 20-lecie swojej działalności. Od 1990 r. formy i zakres działań Agencji istotnie ewoluowały, ulegając zasadniczej modyfikacji wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Podstawowy cel, jakim były działania na rzecz stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych, prowadzone w interesie producentów i konsumentów żywności, pozostał niezmieniony. Obecnie ARR obejmuje działalnością ponad 50 mechanizmów wsparcia skierowanych do uczestników rynków rolnych. Źródłem finansowania jest budżet unijny i krajowy, a także fundusze promocji produktów rolno-spożywczych tworzone z wpłat dokonywanych przez producentów rolnych oraz podmioty skupujące i przetwarzające produkty rolne.

W 2010 r. po raz kolejny wystąpiła potrzeba interwencji na rynku zbóż. Płatności uzupełniające otrzymali producenci surowca tytoniowego i ziemniaków skrobiowych. Agencja kontynuowała wypłacanie refundacji wywozowych oraz wydawanie pozwoleń na przywóz i wywóz. Niestabnącym zainteresowaniem cieszyły się dopłaty do materiału siewnego. Skorzystało z nich 56 tys. rolników. Uzyskanie pomocy umożliwiono również producentom rolnym, których uprawy zostały zniszczone w wyniku powodzi. Kontynuowana była realizacja programu wsparcia pszczelarstwa. W ramach szczególnych środków wspierania rynku pomoc finansową uzyskało 92 tys. producentów mleka. ARR dokonała również wypłat w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji na rynku cukru. Rozpoczęła także monitorowanie produkcji biogazu rolniczego.

W szerokim spektrum zadań Agencji Rynku Rolnego coraz większe znaczenie mają działania skierowane bezpośrednio do konsumentów. Działalność ARR w tym obszarze obejmowała m.in.:

- program „Szklanka mleka”, z którego skorzystało 2,4 mln dzieci i uczniów (w szkołach podstawowych 76% uczniów w kraju było objętych programem),
- „Owoce w szkole”, w którego ramach owoce i warzywa spożywało 0,8 mln dzieci (68% grupy docelowej),
- pomoc żywnościową - za pośrednictwem organizacji charytatywnych ok. 4 mln najbardziej potrzebujących osób otrzymało artykuły spożywcze o wartości 390 mln zł,
- branżowe kampanie promocyjne i informacyjne realizowane w kraju, w państwach UE oraz na rynkach krajów trzecich, zatwierdzone i współfinansowane przez Komisję Europejską,
- działania promocyjno-informacyjne dotyczące produktów żywnościowych wysokiej jakości,
- administrowanie 9 funduszami promocji produktów rolno-spożywczych.

ARR kontynuowała prowadzone od lat działania informacyjne. Opracowywane cyklicznie analizy i prognozy rynkowe cieszą się rosnącym zainteresowaniem uczestników rynku rolnego. W celu lepszego komunikowania się z beneficjentami przebudowana została strona internetowa. O jakości pracy ARR świadczą opinie beneficjentów – 93% badanych pozytywnie oceniło współpracę z Agencją w 2010 r. Potwierdzeniem wysokiego poziomu wypełniania powierzonych Agencji zadań było rozszerzenie certyfikacji Systemu Zarządzania Jakością na Oddziały Terenowe ARR oraz uzyskanie certyfikacji Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

Pravidłowość zrealizowanych operacji za rok finansowy EFRG 2010 została potwierdzona Certyfikatem Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji wydanym przez Ministerstwo Finansów. Do wykonania planu finansowego ARR w 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z niniejszym sprawozdaniem z przekonaniem, że dostarczy ono pełnej informacji na temat działań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego.

Władysław Jankowski

Prezes Agencji Rynku Rolnego

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	10
1. AGENCJA RYNKU ROLNEGO – AGENCJĄ PŁATNICZĄ	18
1.1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego	18
1.2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego	19
1.3. Ocena działalności ARR przez jednostki zewnętrzne	21
2. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW	24
2.1. Działania interwencyjne na rynku rolno-żywnościowym	26
2.1.1. Rynek zbóż	26
2.1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	29
2.1.1.2. Handel zagraniczny na rynku zbóż	34
2.1.1.3. Handel zagraniczny na rynku ryżu	34
2.1.2. Rynek mięsa czerwonego	35
2.1.2.1. Wieprzowina	35
2.1.2.1.1. Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	38
2.1.2.2. Wołowina i cielęcina	39
2.1.2.2.1. Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	41
2.1.3. Rynek drobiu i jaj	42
2.1.3.1. Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	44
2.1.4. Rynek mleka	46
2.1.4.1. Mleko surowe	46
2.1.4.1.1. Program „Szkłanka mleka”	48
2.1.4.1.1.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	48
2.1.4.1.1.2. Dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach	49
2.1.4.1.1.3. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	49
2.1.4.2. Masło	54
2.1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	55
2.1.4.2.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	56
2.1.4.2.3. Wystawianie certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE	57
2.1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)	57
2.1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku	58
2.1.4.4. Sery	59
2.1.4.5. Handel zagraniczny na rynku mleka	60
2.1.4.6. Kwotowanie produkcji mleka	61
2.1.4.7. Szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego	65
2.1.4.8. Rejestr podmiotów skupujących mleko	66
2.1.5. Rynek cukru	67

2.1.5.1.	Handel zagraniczny na rynku cukru	70
2.1.5.2.	Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru	72
2.1.5.3.	Przetwarzanie cukru przemysłowego	75
2.1.5.4.	Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego	75
2.1.5.5.	Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego	76
2.1.5.5.1.	Zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”	77
2.1.5.5.2.	Inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”	78
2.1.6.	Rynek skrobi ziemniaczanej	79
2.1.6.1.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	80
2.1.6.2.	Płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	81
2.1.6.2.1.	Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej	81
2.1.6.2.2.	Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej	83
2.1.7.	Rynek tytoniu	85
2.1.7.1.	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	85
2.1.7.1.1.	Płatność związana z produkcją (coupled)	86
2.1.7.1.2.	Płatność niezwiązana z produkcją (decoupled)	88
2.1.8.	Rynek nasion	90
2.1.8.1.	Dopłaty do materiału siewnego	90
2.1.9.	Rynek produktów pszczelich	93
2.1.9.1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	93
2.1.10.	Rynek suszu paszowego	95
2.1.10.1.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	95
2.1.11.	Rynek owoców i warzyw	96
2.1.11.1.	Owoce w szkole	96
2.1.11.2.	Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży ...	100
2.1.11.3.	Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw	100
2.1.11.4.	Handel zagraniczny na rynku przetworów owocowych i warzywnych	101
2.1.11.5.	Handel zagraniczny na rynku bananów	101
2.1.12.	Rynek lnu i konopi	101
2.1.12.1.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	101
2.1.12.2.	Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi	102
2.1.13.	Rynek wina	102
2.1.13.1.	Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina	102
2.1.14.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	104
2.1.15.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	107
2.1.16.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	110
2.1.17.	Realizacja Działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013	115
2.1.18.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	116

2.1.19.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	118
2.1.20.	Kontrola wykorzystania roślin energetycznych	119
2.1.21.	Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego	121
2.1.22.	Pomoc do plantacji trwałych	122
2.1.23.	Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych	122
2.2.	Podsumowanie działań ARR w 2010 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego	123
2.3.	Podsumowanie wydatków ARR w 2010 r. w ramach administrowanych mechanizmów	126
3.	SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR	130
3.1.	Działalność Agencji Rynku Rolnego w 2010 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR	133
3.1.1.	Obrót środkami finansowymi na działalności WPR	133
3.1.2.	Prefinansowanie.....	137
3.1.2.1.	Wydatki w ramach zakupów interwencyjnych	138
3.1.2.1.1.	Stan magazynowy oraz obrót produktami znajdującymi się w magazynach interwencyjnych	138
3.1.2.1.2.	Wydatki związane z zakupem i utrzymaniem zapasów w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów	139
3.1.2.1.3.	Wydatki refundowane przez UE, związane z utrzymaniem zapasów w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów	140
3.1.3.	Współfinansowanie, płatności uzupełniające oraz podatek VAT od WPR	141
3.1.3.1.	Działalność w zakresie współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	142
3.1.3.2.	Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów rolnych	143
3.1.3.3.	Działalność w zakresie rozliczeń podatkowych – VAT od WPR	144
3.1.4.	Zabezpieczenia w zakresie mechanizmów WPR.....	145
3.1.5.	Wierzytelności z tytułu WPR	145
3.2.	Działalność krajowa ARR w 2010 r.	147
3.2.1.	Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej	147
3.2.2.	Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2010 r.	150
3.2.2.1.	Działalność administracyjna	150
3.2.2.2.	Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych	152
3.2.2.3.	Działalność w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013	153
3.2.2.4.	Działalność w zakresie realizacji programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”	154
3.2.2.5.	Wydatki inwestycyjne	155
3.2.3.	Zabezpieczenia w zakresie działalności administracyjnej.....	156
3.2.4.	Wierzytelności z tytułu działalności krajowej	157
4.	SYSTEM INFORMACYJNY	160
4.1.	Cele i formy upowszechniania informacji	160
4.1.1.	Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej	167
4.2.	Opracowania i informacje przygotowywane przez ARR	168
4.2.1.	Pozyskiwanie informacji	168
4.2.2.	Raporty rynkowe	169

4.2.3.	Opracowania analityczno-prognostyczne	170
4.3.	Współpraca ARR ze szkołami rolniczymi prowadzonymi i nadzorowanymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	171
4.4.	Działania ARR promujące produkty rolne i żywnościowe	172
5.	WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ	174
5.1.	Realizacja programów pomocowych	174
5.1.1.	Projekty współpracy bliźniaczej	175
5.1.2.	Projekty polskiej pomocy rozwojowej	175
5.1.3.	Wsparcie techniczne udzielane przez ARR za pośrednictwem TAIEX	176
5.1.4.	Projekty programów pomocowych na rzecz współpracy dwustronnej	176
5.2.	Współpraca z instytucjami zewnętrznymi	176
5.2.1.	Udział ARR w międzynarodowych konferencjach, seminariach i spotkaniach dotyczących funkcjonowania agencji płatniczych oraz WPR	176
5.2.2.	Udział ARR w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach dotyczących sektora rolnego ...	179
5.2.3.	Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR	181
5.3.	Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej	183
5.3.1.	Udział w pracach organów UE oraz w unijnym procesie decyzyjnym	183
5.3.2.	Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej	184
5.4.	Wdrażanie w ARR Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM)	185
5.5.	Wdrożenie w ARR Systemu Europejskiej Wymiany Dokumentów – Polska (EWD-P)	186
5.6.	Udział ARR w pracach legislacyjnych oraz zapewnienie obsługi tłumaczeniowej	186
5.7.	Zapewnienie informacji o możliwościach współpracy handlowej z krajami trzecimi w sektorze rolno-spożywczym	187
5.8.	Udział ARR w przygotowaniach związanych z objęciem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w II połowie 2011 r.	187
6.	SYSTEM KONTROLI	189
6.1.	Audyt wewnętrzny	189
6.2.	Kontrola wewnętrzna	191
6.3.	Służby techniczne	194
6.4.	Funkcjonowanie kontroli zarządczej w ARR	197
7.	SYSTEM ZARZĄDZANIA W ARR	199
7.1.	Zintegrowany System Zarządzania w ARR	199
7.2.	Rozszerzenie zakresu certyfikacji ARR	200
7.3.	Polityka Jakości i Polityka Antykorupcyjna ARR	204
7.4.	Kodeks Etyki	204
7.5.	Szkolenia pracowników ARR w zakresie Systemu Zarządzania	204
7.6.	Audyty wewnętrzne w zakresie nadzoru nad Systemem Zarządzania w ARR	205
7.7.	Opracowywanie i weryfikacja dokumentacji Systemu Zarządzania	205
7.8.	Ocena skuteczności Systemu Zarządzania	206
7.9.	Monitorowanie poziomu zadowolenia klientów ARR	207

7.10.	ARR w opinii badanych mieszkańców wsi	207
8.	ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE	209
8.1.	Dostosowania legislacyjne	209
8.1.1.	Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR	209
8.1.2.	Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych	210
8.1.3.	Monitorowanie regulacji prawnych UE	216
8.2.	Zarządzanie kadrami	216
8.3.	Szkolenia	218
8.4.	Realizacja programu informatyzacji	219
8.5.	Zarządzanie bezpieczeństwem informacji	220
8.6.	Plan Zachowania Ciągłości Działania	221
8.7.	Tryb udzielania zamówień publicznych	221
8.8.	Zaangażowanie ARR w spółce prawa handlowego ELEWARR	223
8.9.	Rejestracja przedsiębiorców	223
SPIS TABEL		225
SPIS WYKRESÓW		228
ANEKS		230

STRESZCZENIE

Agencja Rynku Rolnego – agencją płatniczą

1. Agencja Rynku Rolnego (ARR) w 2010 r. obchodziła **jubileusz 20-lecia działalności na rzecz sektora rolno-żywnościowego**. Jako akredytowana agencja płatnicza ARR realizowała politykę interwencyjną w ramach administrowania mechanizmami wspólnej polityki rolnej (WPR), zgodnie z zasadami określonymi w prawodawstwie unijnym i krajowym.
2. **Źródłem finansowania mechanizmów WPR** był Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG), a w przypadku działań współfinansowanych część środków pochodziła z budżetu krajowego. Agencja realizowała również mechanizmy finansowane w całości ze środków budżetu państwa, a także działania finansowane ze środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.
3. **W 2010 r. wsparcie udzielone przez ARR w ramach realizacji mechanizmów WPR i krajowych wyniosło 1,6 mld zł** (w tym 0,4 mld zł stanowiła wartość gotowych artykułów spożywczych przekazanych na pomoc żywnościową). W ramach prefinansowania wypłacono 0,5 mld zł, a na realizację mechanizmów finansowanych z budżetu krajowego – 0,7 mld zł.

Od akcesji Polski do UE do końca 2010 r. ARR wydatkowała ponad 9 mld zł na realizację powierzonych zadań w ramach administrowania mechanizmami wspólnej polityki rolnej i krajowymi.

Wsparcie rynków rolnych

1. W 2010 r., Agencja w ramach prowadzonych zakupów interwencyjnych, **przejęła 284,8 tys. ton zbóż** ze zbiorów w 2009 r., z tego 284,2 tys. ton jęczmienia i 0,6 tys. ton pszenicy. Z tytułu interwencyjnego zakupu zbóż, ich przechowywania i transportu ARR wydatkowała łącznie **170,7 mln zł**.

2. Agencja **wspierała rynek mięsa** poprzez wypłatę refundacji wywozowych. W 2010 r. **wypłacono 16,8 mln zł refundacji wywozowych do 14 tys. ton świeżej i mrożonej wołowiny i cielęciny oraz 9 mln zł do 8,1 tys. ton mięsa i przetworów wieprzowych.** Eksporterom drobiu i jaj wypłacono ogółem **0,9 mln zł refundacji** do wywozu 36,3 mln szt. piskląt, 1,3 mln szt. jaj wylęgowych, 0,3 tys. ton mięsa drobiowego oraz 22 ton produktów z jaj.
3. ARR w 2010 r. prowadziła szereg działań wspierających rynek mleka i produktów mlecznych. Z tytułu przyznanych Polsce **szczególnych środków wspierania rynku mleczarskiego** Agencja, przed wyznaczonym terminem 30 czerwca 2010 r., wypłaciła **83 mln zł dla ponad 91,6 tys. krajowych producentów mleka**, którzy w wyniku kryzysu finansowo-gospodarczego ponieśli znaczące straty.

Ponadto wypłacono **12,6 mln zł refundacji do wywozu 15,1 tys. ton** produktów mlecznych (głównie do 9,2 tys. ton mleka w proszku oraz do 5,5 tys. ton serów i twarogów).

W 2010 r., w związku z wysokim poziomem cen rynkowych w porównaniu do cen interwencyjnych odtłuszczonego mleka w proszku i masła, unijni przedsiębiorcy w okresie prowadzenia interwencji nie byli zainteresowani sprzedażą tych produktów na zapasy interwencyjne UE. ARR z tytułu przechowywania ww. produktów mlecznych, zakupionych w 2009 r., wydatkowała 4,8 mln zł.

Agencja zarządzała również systemem kwotowania produkcji mleka, administrowała mechanizmem dopłat do prywatnego przechowywania masła, a także wystawiała certyfikaty jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE oraz administrowała Funduszem Promocji Mleka.

W ramach mechanizmów związanych z rynkiem mleka ARR **w 2010 r. wypłaciła ogółem 249,2 mln zł (w tym na program „Szkłanka mleka” – 148,9 mln zł).**

4. W związku z restrukturyzacją przemysłu cukrowniczego Agencja rozpoczęła realizację wypłat w ramach **Krajowego Programu Restrukturyzacji**. Na zadania polegające na dofinansowaniu zakupu maszyn i urządzeń w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” oraz na dofinansowaniu inwestycji związanych z przetworzeniem produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”, Agencja w 2010 r. **wypłaciła 30,6 mln zł.**

W 2010 r. Agencja dokonała końcowych płatności w ramach pomocy restrukturyzacyjnej dla plantatorów buraków cukrowych. Wysokość wsparcia udzielonego w latach 2009-2010 w tym zakresie wyniosła 1,29 mld zł.

Agencja pobrała od producentów cukru i izoglukozy 72,4 mln zł z tytułu opłaty produkcyjnej od kwotowej produkcji cukru i izoglukozy. Kwota ta została przekazana na dochody budżetu państwa.

Podobnie jak w latach poprzednich ARR monitorowała przetwarzanie cukru przemysłowego, wydawała zatwierdzenia przetwórcom oraz kontrolowała proces przetwarzania. W 2010 r. Agencja udzieliła również **eksporterom cukru wsparcia w wysokości 2,6 mln zł** na podstawie rozliczenia wniosków o refundację złożonych w poprzednich latach.

5. ARR w 2010 r. **na rynku skrobi wydatkowała ogółem 45,3 mln zł**. W zakresie ustalonej dla Polski krajowej kwoty produkcyjnej wynoszącej 144 985 ton skrobi ziemniaczanej, na dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej wypłacono 9,1 mln zł (do 99 tys. ton wyprodukowanej skrobi). W ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej wydatkowano 36,2 mln zł, z tego na płatność związaną z produkcją – 28,8 mln zł i na płatność niezwiązaną z produkcją – 7,4 mln zł.
6. Agencja zrealizowała w 2010 r. **płatności dla producentów surowca tytoniowego w kwocie 471,3 mln zł**, z tego 255 mln zł z tytułu płatności związanej z produkcją i 216,3 mln zł z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją. Płatność niezwiązaną z produkcją za 2010 r. otrzymało **13,4 tys. producentów rolnych**.
7. Producenci zbóż, ziemniaków i roślin strączkowych złożyli w 2010 r. w ARR **60,2 tys. wniosków** o przyznanie **dopłat do materiału siewnego**. Było to o ponad 30% złożonych wniosków więcej niż rok wcześniej. Producenci rolni zużywający do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany otrzymali z Agencji wsparcie w wysokości 77,1 mln zł w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.
8. Agencja Rynku Rolnego, realizując w 2010 r. **Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce**, refundowała koszty poniesione przez podmioty uprawnione (tj. związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie) w ramach zawartych 217 umów na działania w sektorze pszczelarskim. Agencja **wypłaciła ogółem 16,4 mln zł**, w tym najwyższe wypłaty dotyczyły zakupu pszczoł oraz leków przeciwko warrozie (90,6% wydatków). Zrealizowane działania zostały sfinansowane po 50% z budżetu UE i z budżetu krajowego.

9. W ramach przydzielonej Polsce maksymalnej gwarantowanej ilości wyprodukowanego suszu paszowego wynoszącej 13 538 ton, w odniesieniu do której może zostać przyznana pomoc, ARR w 2010 r. udzieliła 6 zatwierdzonym przedsiębiorstwom przetwórczym wsparcia w wysokości 0,5 mln zł.
10. W ramach dopłat do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno ARR wypłaciła 5 przetwórcom 0,4 mln zł do 962,2 tony włókna lnianego i konopnego.
11. W roku winiarskim 2010/2011 (stan z dnia 31.12.2010 r.) w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR znajdowało się **20 podmiotów uprawiających winorośl**. Na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty wpisane do ewidencji, szacunkowe zbiory winogron w Polsce w roku winiarskim 2010/2011 wyniosły **756,9 kwintala**, a produkcja wina gronowego wyniesie **498,4 hl**. Winnice znajdujące się w ewidencji **zajmowały powierzchnię 37 ha**.
12. W ramach **monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych** w ARR były prowadzone rejestry podmiotów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów oraz rolników, którzy zadeklarowali wytwarzanie biopaliw ciekłych na własny użytek.

W 2010 r. Agencja kontrolowała również **wykorzystanie roślin energetycznych** oraz prowadziła prace przygotowawcze nad uruchomieniem nowego mechanizmu **monitorującego produkcję biogazu rolniczego**.
13. W ramach administrowania obrotem towarowym z zagranicą w 2010 r. ARR **wydała łącznie 3,8 tys. pozwoleń na wywóz i przywóz produktów rolno-spożywczych**, w tym najwięcej na rynkach wołowiny i cielęciny (1,9 tys.), drobiu i jaj (0,7 tys.) oraz zbóż (0,3 tys.). Eksporterom towarów do krajów trzecich **wypłacono refundacje wywozowe na łączną kwotę 44,9 mln zł**.

Wsparcie konsumpcji

1. W ramach realizacji **programu pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności UE** Agencja przejęła towary (jęczmień, kukurydzę, pszenicę, OMP, masło i cukier) pochodzące z zapasów interwencyjnych UE o wartości 327 mln zł. ARR w ramach pomocy najuboższym w 2010 r. poniosła **wydatki na poziomie 77,5 mln zł**.

Przedsiębiorcy biorący udział w działaniach Agencji **dostarczyli 38,5 mln litrów mleka UHT i 93 tys. ton gotowych artykułów spożywczych do blisko 4 mln osób potrzebujących**. Zrealizowano 10 tys. dostaw żywności do 149 magazynów zlokalizowanych na terenie całej Polski, skąd żywność była dystrybuowana do osób najuboższych za pośrednictwem 7,7 tys. lokalnych organizacji charytatywnych.

2. Systematycznie **zwiększa się aktywność ARR skierowana na działania prospołeczne i prozdrowotne wspierające spożycie mleka i jego przetworów** oraz kształtowanie poprawnego modelu konsumpcji wśród dzieci i młodzieży.

Z programu „Szkłanka mleka” skorzystało w roku szkolnym 2009/2010 **ponad 2,4 mln uczniów**, tj. o blisko 31 tys. więcej niż w poprzednim roku szkolnym oraz aż 3,8 razy więcej niż w roku szkolnym 2004/2005 (pierwszy rok realizacji programu). Uczęszczali oni do **ponad 14,6 tys. placówek oświatowych**, których było o 3% więcej niż w roku szkolnym 2008/2009 oraz blisko 3,4 razy więcej niż w roku szkolnym 2004/2005. ARR **wypłaciła w 2010 r. na realizację programu „Szkłanka mleka” 148,9 mln zł**, z czego 102,9 mln zł w ramach dopłaty krajowej i 46 mln zł z tytułu dopłaty unijnej. Ponadto dofinansowanie programu z Funduszu Promocji Mleka wyniosło 4,6 mln zł.

3. **Z każdym semestrem rośnie liczba dzieci i szkół podstawowych uczestniczących w programie „Owoce w szkole”**. W II semestrze roku szkolnego 2010/2011 umowy z 99 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 8,6 tys. szkół podstawowych (o blisko 6% więcej niż w I semestrze ww. roku szkolnego), a tylko 5 szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa.

Na podstawie umów zawartych pomiędzy zgłoszonymi szkołami podstawowymi a dostawcami oraz oświadczeń zatwierdzonych szkół, liczba dzieci z klas I-III spożywających owoce i warzywa w programie w II semestrze roku szkolnego 2010/2011, wynosiła **792,1 tys.** Stanowiły one blisko **68% grupy docelowej** uczniów objętych programem „Owoce w szkole”.

Na realizację programu „Owoce w szkole” w 2010 r. **Agencja wypłaciła 31,9 mln zł**, z tego 23,9 mln zł pochodziło ze środków UE, a blisko 8 mln zł z budżetu państwa.

Działania informacyjne i promocyjne

1. W zakresie **działań promocyjnych i informacyjnych** Agencja uczestniczyła w realizacji programów: „Stół pełen smaków”, „Stawiam na mleko i produkty mleczne”, „5 x dziennie warzywa i owoce”, „Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość” i „Ekologia”

(kontynuowanych i rozpoczętych w 2010 r.), na które **wydatkowano 17,4 mln zł**, w tym 10,8 mln zł stanowiły środki prefinansowane z budżetu UE.

2. Agencja uczestniczy w zadaniach delegowanych w ramach **działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie PROW 2007-2013**. Pełniąc funkcję podmiotu wdrażającego ARR przyjmuje i rozpatruje projekty.

O wsparcie mogą się ubiegać grupy producentów żywności wysokiej jakości wytwarzanej w ramach następujących systemów: Wspólnotowy system certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych (obejmujący System Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności), Rolnictwo ekologiczne, Integrowana Produkcja oraz Jakość i Tradycja.

3. Zgodnie z ustawą z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych, z dniem 1 lipca 2009 r. utworzono **9 funduszy promocji**, tj.: mleka, mięsa wieprzowego, mięsa wołowego, mięsa końskiego, mięsa owczego, mięsa drobiowego, ziarna zbóż i przetworów zbożowych, owoców i warzyw oraz ryb.

Zadania realizowane w ramach funduszy mają na celu wspieranie marketingu rolnego, promocję oraz wzrost spożycia produktów rolno-spożywczych i są finansowane ze środków poszczególnych funduszy. W 2010 r. uruchomiono 150 projektów promocyjnych i informacyjnych, finansowanych lub współfinansowanych ze środków funduszy promocji, wydatkując 22 mln zł.

4. ARR prowadziła **działania informacyjne** umożliwiające szeroki dostęp do informacji o mechanizmach administrowanych przez ARR i warunkach uczestnictwa w tych mechanizmach oraz o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym. Działania te służyły jak najlepszemu przygotowaniu beneficjentów do wykorzystania środków unijnych i krajowych.

Agencja gromadziła, analizowała, przetwarzała oraz udostępniała dane rynkowe dotyczące produktów rolnych i żywnościowych. Wśród upowszechnianych informacji ważną rolę pełniły **wydawnictwa** (broszury i Biuletyn Informacyjny ARR), a także **raporty rynkowe oraz opracowania analityczno-prognostyczne** prezentujące sytuację podażyowo-popytową i cenową na rynku rolnym.

Współpraca z zagranicą

1. Działania ARR w ramach **współpracy z zagranicą** w 2010 r., mające na celu merytoryczne oraz techniczne wsparcie instytucji sektora rolnego, koncentrowały się na trzech głównych obszarach aktywności – udziale w procesie upraszczania WPR, realizacji projektów programów pomocy dla krajów trzecich oraz wsparciu krajowych przedsiębiorców w rozwoju wymiany towarowej z zagranicą.
2. W ramach współpracy z agencjami płatniczymi UE i Komisją Europejską Agencja czynnie uczestniczyła w przygotowaniach propozycji uproszczeń przepisów wykonawczych prawodawstwa UE, prezentując je na posiedzeniach grup roboczych KE, konferencjach dyrektorów agencji płatniczych (m.in. w Namur – Belgia), a także w ramach bieżących prac Grupy Learning Network.
3. Działania Agencji związane z udzielaniem wsparcia w ramach programów pomocowych, ze środków wspólnotowych na rzecz krajów spoza Unii Europejskiej, koncentrowały się przede wszystkim na dostarczaniu wiedzy eksperckiej dla instytucji sektora rolnego Chorwacji, Serbii, Mołdowy, a także dla Ukrainy.
4. Agencja uczestniczyła w wielu konferencjach i spotkaniach poświęconych poszerzaniu współpracy międzynarodowej oraz rozwojowi handlu produktami rolno-spożywczymi, m.in. podczas Białorusko-Polskiego Forum Ekonomicznego w Mińsku oraz Międzynarodowych Targów w Moskwie. Na wniosek ARR zostało zorganizowane seminarium w Grodnie poświęcone wprowadzeniu Unii Celnej pomiędzy Białorusią, Kazachstanem i Rosją. ARR uczestniczyła także w pracach międzyrządowych komisji ds. współpracy gospodarczej, w tym w posiedzeniach grup roboczych ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa m.in. z takimi krajami jak: Białoruś, Chiny, Rosja, Ukraina, Uzbekistan i Wietnam.
5. Agencja Rynku Rolnego brała udział w przygotowaniach związanych z objęciem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w II półroczu 2011 r.

Zagadnienia organizacyjne

1. W **Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców** prowadzonym w ARR, w 2010 r. zarejestrowano **19,9 tys. nowych przedsiębiorców**. Łącznie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2010 r. w mechanizmach administrowanych przez Agencję zostało zarejestrowanych **562,5 tys. beneficjentów**.

2. W 2010 r. Agencja kontynuowała działania mające na celu utrzymanie ciągłości produkcyjnej i rozbudowę **Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)**, którego zadaniem jest wspomaganie realizacji mechanizmów WPR oraz mechanizmów krajowych.
3. W Agencji funkcjonuje **Polityka Bezpieczeństwa Informacji**, w której ramach w 2010 r. został przeprowadzony przegląd Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji. System ten funkcjonuje zgodnie z wymogami normy ISO/IEC 27002:2005. W ARR obowiązuje także Plan Zachowania Ciągłości Działania (PZCD), w którego zakresie w 2010 r. przeprowadzono m.in. aktualizację procedur awaryjnych obejmujących wszystkie jednostki organizacyjne Agencji.

Kontrola i System Zarządzania

1. **Kontrolerzy służb technicznych ARR przeprowadzili w 2010 r. blisko 17,4 tys. kontroli** w zakresie mechanizmów administrowanych przez Agencję.
2. W 2010 r. w Agencji przeprowadzono audit nadzoru Systemu Zarządzania Jakością, w którego wyniku rozszerzono certyfikację ARR na wszystkie biura w Centrali oraz Oddziały Terenowe. Pod koniec 2010 r. Agencja dokonała także certyfikacji **Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK)** i w grudniu 2010 r. **otrzymała certyfikat potwierdzający jego wdrożenie, przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.** W rezultacie uzyskania obydwu certyfikatów, w ARR dokonano integracji obydwu systemów w jeden **System Zarządzania**.
3. W 2010 r. w ARR przeprowadzone zostały działania kontrolne m.in. przez: Komisję Europejską (KE), Europejski Trybunał Obrachunkowy, Najwyższą Izbę Kontroli (NIK), Ministerstwo Finansów (MF), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

Kontrole krajowe i audyty unijne potwierdziły rzetelność, wiarygodność i prawidłową realizację zadań powierzonych Agencji, właściwe rozdysponowanie płatności w ramach administrowanych mechanizmów oraz stosowanie wysokich standardów obsługi beneficjentów.

1. AGENCJA RYNKU ROLNEGO – AGENCJĄ PŁATNICZĄ

1.1. Status prawny i zakres działalności Agencji Rynku Rolnego

W 2010 r. ARR działała m.in. na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z późn. zm.) oraz statutu Agencji Rynku Rolnego nadanego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r.¹

Po uzyskaniu akredytacji oraz statusu agencji płatniczej² ARR, zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, administruje w Polsce mechanizmami wspólnej polityki rolnej (WPR) finansowanymi i współfinansowanymi z budżetu UE oraz mechanizmami finansowanymi z budżetu krajowego. Akredytacja w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) została przyznana Agencji na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r.³

Wraz z powołaniem ARR jako agencji płatniczej została ona zobowiązana do: wypłacania beneficjentom środków finansowych, prowadzenia rachunków księgowych oraz pełnienia nadzoru i kontroli wydatkowanych środków finansowych zgodnie z wymogami EFRG (funkcja płatnicza), prawidłowej implementacji prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego mechanizmów WPR (funkcja wdrażająca), a także pośredniczenia w przekazywaniu informacji między organami Unii Europejskiej a uczestnikami mechanizmów WPR (funkcja informacyjna).

Zadania Agencji skierowane są głównie na stabilizowanie rynków rolnych i żywnościowych oraz wzrost konkurencyjności unijnych produktów rolno-spożywczych na rynkach światowych.

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 30, poz. 181, z późn. zm.).

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713, z późn. zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z późn. zm.).

W ostatnim czasie zwiększyła się rola – realizowanych przez ARR – działań prospołecznych, wspierających konsumpcję oraz działań promocyjno-informacyjnych.

W ramach administrowania mechanizmami WPR Agencja Rynku Rolnego prowadziła następujące działania:

- wydawała indywidualne rozstrzygnięcia skierowane do beneficjentów,
- prowadziła kontrolę w zakresie potwierdzenia prawa przedsiębiorców do uzyskania płatności bądź praw do produkcji w ramach WPR,
- wypłacała środki finansowe uczestnikom poszczególnych mechanizmów,
- informowała uczestników mechanizmów o decyzjach podjętych na szczeblu Wspólnoty w odniesieniu do realizowanych mechanizmów WPR,
- przekazywała do Komisji Europejskiej informacje dotyczące realizacji mechanizmów WPR.

Uczestnicząc w procesie decyzyjnym UE, Agencja monitorowała i opiniowała projekty unijnych aktów prawnych. Jednocześnie, współpracując z instytucjami płatniczymi innych państw członkowskich UE i organami unijnymi, zapewniała harmonijne wdrażanie ustawodawstwa wspólnotowego w zakresie administrowanych mechanizmów WPR. Ponadto ARR opracowywała i rozpowszechniała informacje o bieżącej oraz prognozowanej sytuacji w sektorze rolnym, a także prowadziła działania informacyjne służące poszerzaniu wiedzy uczestników rynku rolnego w Polsce na temat możliwości oraz warunków uczestnictwa w administrowanych mechanizmach.

Agencja udzielała także wsparcia państwom kandydującym do UE oraz państwom trzecim, poprzez zapewnienie im pomocy eksperckiej w ramach programów pomocowych finansowanych ze środków krajowych i unijnych.

1.2. Struktura organizacyjna Agencji Rynku Rolnego

Agencją Rynku Rolnego zarządza Prezes ARR przy pomocy Zastępców Prezesa i Dyrektorów Oddziałów Terenowych ARR (OT ARR). Prezes Agencji jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Zastępców Prezesa Agencji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rynków rolnych. Dyrektorów OT ARR powołuje i odwołuje Prezes Agencji Rynku Rolnego.

W 2010 r. funkcję Prezesa ARR sprawował Władysław Łukasik (od 8 maja 2008 r.). Funkcje Zastępców Prezesa ARR pełnili: Andrzej Łuszczewski (od 28 marca 2008 r.), Waldemar Sochaczewski (od 20 listopada 2001 r. do 8 lutego 2010 r.) oraz Lucjan Zwolak (od 8 lutego 2010 r.).

Siedzibą Agencji jest Warszawa, w której mieści się Centrala ARR. W skład Agencji wchodzi również 16 Oddziałów Terenowych. Zasięg terytorialny każdego oddziału obejmuje obszar województwa. Strukturę wewnętrzną Agencji określa „Regulamin Organizacyjny Agencji Rynku Rolnego”, zawierający m.in. zakres działania komórek organizacyjnych Centrali i OT ARR.

Zgodnie ze statutem ARR w Centrali działały wydzielone piony, w których ramach wyodrębniono – zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym ARR z 2010 r. – następujące komórki organizacyjne:

1) pion organizacyjno-prawny:

- Biuro Organizacyjne,
- Zespół Prawny,
- Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim,
- Biuro Informacji,

2) pion kontrolny:

- Biuro Audytu Wewnętrznego,
- Biuro Kontroli Technicznych,
- Biuro Kontroli Wewnętrznej,

3) pion finansowo-administracyjny:

- Biuro Finansowo-Księgowe,
- Biuro Teleinformatyki,
- Biuro Administracyjne,

4) pion analiz i interwencji:

- Biuro Produktów Roślinnych,
- Biuro Wspierania Konsumpcji,
- Biuro Produktów Zwierzęcych,
- Biuro Cukru i Biopaliw,
- Biuro Analiz i Programowania,

5) pion współpracy europejskiej i obrotu towarowego z zagranicą:

- Biuro Współpracy Międzynarodowej,
- Biuro Administrowania Obrotem Towarowym z Zagranicą,

- Biuro Promocji Żywności,

6) pion kwotowania i innych mechanizmów wspólnej polityki rolnej lub mechanizmów krajowych:

- Biuro Kwotowania Produkcji Mleka.

W skład struktury organizacyjnej Oddziału Terenowego ARR wchodzi Sekcje: Interwencji, Kwotowania Produkcji Mleka, Finansowo-Księgowa, Informacji i Promocji, Administracji, Kontroli Technicznych oraz Stanowisko ds. Obsługi Prawnej i Stanowisko ds. Teleinformatyki.

Mapa 1. Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego

Schemat organizacyjny Centrali Agencji Rynku Rolnego przedstawiono w aneksie 1, natomiast schemat organizacyjny Oddziału Terenowego ARR – w aneksie 2 (wg stanu na dzień 31.12.2010 r.).

1.3. Ocena działalności ARR przez jednostki zewnętrzne

W 2010 r. działania kontrolne w Agencji były przeprowadzone m.in. przez Ministerstwo Finansów (MF) oraz Najwyższą Izbę Kontroli (NIK).

W wyniku audytu certyfikującego za rok finansowy EFRG 2010, przeprowadzonego przez Ministerstwo Finansów, Agencja otrzymała:

- Certyfikat Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji Agencji Rynku Rolnego, w którym stwierdza się, że: „sprawozdania przekazywane do Komisji za rok finansowy EFRG 2010 kończący się w dniu 15 października 2010 r. są prawdziwe, kompletne i dokładne we wszystkich istotnych aspektach dotyczących całkowitych wydatków netto z EFRG” oraz że „w oparciu o przegląd zgodności procedur Agencji Płatniczej z kryteriami akredytacyjnymi, kontrole wewnętrzne Agencji Płatniczej funkcjonują w stopniu zadowalającym w odniesieniu do EFRG”,
- Opinię bez zastrzeżeń w sprawie poświadczenia wiarygodności rocznych rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji Agencji Rynku Rolnego, w której stwierdza się, że „poświadczenie wiarygodności za rok finansowy od 16 października 2009 r. do 15 października 2010 r. jest zgodne we wszystkich istotnych aspektach z art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006 oraz wytyczną Komisji nr 4”.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w ARR, Najwyższa Izba Kontroli:

- oceniła pozytywnie wykonanie planu finansowego Agencji w 2010 r., w tym nie wniosła uwag do wykorzystania dotacji z budżetu państwa na realizację mechanizmów krajowych i funkcjonowanie ARR oraz na realizację mechanizmów finansowanych i współfinansowanych przez UE,
- zaopiniowała pozytywnie skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, poprawność dowodów i zapisów księgowych oraz zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych w ARR,
- oceniła pozytywnie: zorganizowanie, przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji w 2010 r., a także wykonywanie zadań przez audyt wewnętrzny oraz kontrolę wewnętrzną.

Ponadto w 2010 r. w ARR został przeprowadzony audit certyfikujący przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC S.A.).

Po uzyskaniu przez Agencję w 2009 r. dwóch certyfikatów, tj. Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. oraz międzynarodowego certyfikatu The International Certification Network (IQNet), będących potwierdzeniem, że 11 biur ARR spełnia wymagania normy PN EN-ISO 9001:2009 w zakresie administrowania mechanizmami WPR, mechanizmami krajowymi oraz funduszami promocji, w 2010 r. rozpoczęto starania o certyfikację pozostałych komórek i jednostek organizacyjnych ARR. W wyniku badania auditowego przeprowadzonego przez PCBC S.A. we wrześniu 2010 r., certyfikacja Systemu Zarządzania Jakością została rozszerzona na wszystkie komórki organizacyjne w Centrali oraz Oddziały Terenowe ARR. Rozszerzenie certyfikacji przyczyniło się do wzrostu prestiżu i poprawy postrzegania ARR

przez klientów. Potwierdziło również, że Agencja spełnia uznane międzynarodowe standardy jakości i odpowiedzialności za jakość świadczonych usług, a wdrożony system jest zgodny z przyjętym przez ARR modelem zapewnienia jakości wg normy PN EN-ISO 9001:2009.

W 2010 r. w Agencji przeprowadzono także analizę ryzyka zagrożeń korupcyjnych poprzez wyodrębnienie obszarów działalności ARR narażonych w największym stopniu na te zagrożenia. Wewnętrzny audit diagnostyczny miał na celu ocenę spełnienia przez ARR wymagań Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK). Audit ten potwierdził pełną gotowość do certyfikacji wdrożonego w ARR Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Audit certyfikujący SPZK był przeprowadzony przez niezależnych auditorów powołanych przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. W grudniu 2010 r. Agencja Rynku Rolnego otrzymała certyfikat potwierdzający skuteczne wdrożenie Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK) w zakresie administrowania mechanizmami wspólnej polityki rolnej UE, mechanizmami krajowymi oraz funduszami promocji.

2. DZIAŁANIA ARR PROWADZONE W RAMACH ADMINISTROWANYCH MECHANIZMÓW

Agencja Rynku Rolnego od 20 lat prowadzi działania na rzecz sektora rolno-żywnościowego. Przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej pełniła rolę krajowej agencji interwencyjnej, która tworzyła instrumenty wspomagające rynki produktów rolnych, a po akcesji funkcjonuje jako akredytowana unijna agencja płatnicza.

Działania Agencji, służące producentom rolnym, przetwórcom, eksporterom, a także, w coraz szerszym wymiarze, konsumentom, przyczyniają się do stabilizacji sytuacji na rynku rolno-żywnościowym oraz do wzrostu konkurencyjności produktów rolno-spożywczych. ARR prowadzi również działalność informacyjno-analityczną dotyczącą sytuacji na rynkach rolnych.

Wsparcie finansowe kierowane do beneficjentów to wymierny, ale nie jedyny efekt realizowanych przez ARR zadań. Wypłacie środków finansowych towarzyszy szerokie spektrum działań o charakterze administracyjnym, związanych m.in. z kwotowaniem produkcji, prowadzeniem kontroli technicznych, przyznawaniem autoryzacji dla magazynów i zakładów przetwórczych, wydawaniem decyzji i pozwoleń, a także monitorowaniem i kontrolą procesu produkcji oraz przetwórstwa rolno-spożywczego.

ARR administruje mechanizmami wspólnej polityki rolnej zgodnie z zasadami określonymi w prawodawstwie unijnym i krajowym. Mechanizmy WPR są finansowane z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), a w przypadku działań współfinansowanych część środków pochodzi z budżetu krajowego. Agencja realizuje również mechanizmy finansowane w całości z budżetu państwa.

W 2010 r. Agencja realizowała działania w zakresie:

- interwencyjnego zakupu produktów rolnych: zbóż (jęczmienia i pszenicy), masła i odtłuszczonego mleka w proszku (OMP);
- programów wsparcia, w tym w ramach: udzielenia specjalnej pomocy finansowej dla producentów mleka, zużycia kwalifikowanego materiału siewnego, dostarczania żywności najuboższej ludności UE, pomocy na rzecz sektora cukru (zakup maszyn i urządzeń

w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji), rynku produktów pszczelich oraz działań promocyjnych i informacyjnych (programy branżowe);

- dopłat do spożycia, przetwórstwa i produkcji – w tej grupie ARR wspierała głównie spożycie mleka i jego przetworów (program „Szkłanka mleka”) wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz owoców i warzyw (program „Owoce w szkole”) wśród uczniów klas I-III szkół podstawowych. Wyplacała również dopłaty do produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne) i suszu paszowego oraz do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno;
- płatności uzupełniających – skierowanych do producentów surowca tytoniowego oraz producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej (związanych i niezwiązanych z produkcją) w ramach limitów środków finansowych przyznanych przez KE;
- administrowania obrotem towarowym z zagranicą – wydawała pozwolenia na przywóz/wywóz na rynkach: bananów, cukru, drobiu i jaj, mleka i przetworów mlecznych, lnu i konopi, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowo-warzywnych, zbóż, ryżu, wieprzowiny, wołowiny i cielęciny. Wyplacała również refundacje do wywozu wybranych produktów rolno-spożywczych, tj. wołowiny i cielęciny, mleka i jego przetworów, mięsa i przetworów wieprzowych, produktów rolnych użytych do wyrobu towarów przetworzonych non-aneks I, a także do cukru oraz drobiu i jaj.

Agencja, równolegle z przekazywaniem beneficjentom środków finansowych w ramach mechanizmów WPR i krajowych, prowadziła działania o charakterze administracyjnym niezwiązane bezpośrednio z wypłatami, cechujące się znaczną złożonością i pracochłonnością. Dotyczyły one administrowania m.in.: systemami kwotowania produkcji mleka oraz skrobi ziemniaczanej, 9 funduszami promocji produktów rolno-spożywczych, potencjałem produkcyjnym winorośli i wina, jak również obrotem towarowym z zagranicą. ARR wystawiała także certyfikaty jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w mechanizmach WPR w innych państwach członkowskich UE oraz administrowała rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży. Ponadto do zadań Agencji należało realizowanie działań delegowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, kontrolowanie wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych, monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych oraz kontrolowanie wykorzystania roślin energetycznych. ARR odpowiedzialna była również za monitorowanie rynku cukru i kontrolowanie przetwarzania cukru przemysłowego. Nowym działaniem w ramach handlu zagranicznego na rynku cukru, którym ARR administruje od czerwca 2010 r., jest wydawanie pozwoleń na przywóz cukru do

rafinacji. W 2010 r. Agencja przygotowywała się również do prowadzenia od stycznia 2011 r. rejestru przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego.

Administrowanie mechanizmami WPR wiązało się z szeregiem działań o charakterze organizacyjno-technicznym, różnych w poszczególnych mechanizmach. Należały do nich: wybór uczestników (m.in. w drodze przetargu), autoryzacja i kontrola magazynów przechowalniczych oraz chłodni, autoryzacja producentów (dostawców), a także zatwierdzanie (rejestracja) dostawców i beneficjentów.

Agencja sporządzała także cykliczne i doraźne analizy, prognozy, informacje oraz opracowania o bieżącej i przewidywanej sytuacji na podstawowych rynkach rolnych. Podejmowała również szeroko zakrojone działania informacyjne mające na celu poszerzanie wiedzy uczestników rynku rolno-żywnościowego w Polsce na temat zasad realizacji mechanizmów WPR administrowanych przez ARR oraz warunków uczestnictwa w tych mechanizmach.

Producenci rolni, przetwórcy, eksporterzy oraz inni beneficjenci uczestniczący w mechanizmach administrowanych przez ARR zobowiązani są do zarejestrowania się w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców (CRP) prowadzonym przez Agencję. Od akcesji Polski do UE do końca 2010 r. w CRP zarejestrowano 562,5 tys. przedsiębiorców, w tym w 2010 r. dokonano rejestracji ponad 19,9 tys. nowych uczestników mechanizmów.

2.1. Działania interwencyjne na rynku rolno-żywnościowym

2.1.1. Rynek zbóż

W wyniku bardzo dobrych zbiorów w UE w 2009 r. oraz rekordowych w Rosji i na Ukrainie, światowy rynek zbóż w pierwszej połowie 2010 r., charakteryzował się przewagą podaży nad popytem. W Polsce rekordowe zbiory zbóż (w wysokości 29,8 mln ton), przy dużych zapasach początkowych (ocenionych na 3,2 mln ton), w pełni zapewniły pokrycie krajowego zapotrzebowania na ziarno. Zapasy ziarna zgromadzone przez przetwórców po żniwach sprawiły, że w pierwszym półroczu 2010 r. popyt na zboża był ograniczony. W tym czasie podmioty rynkowe skupiły (łącznie z kukurydzą i gryką) 3,6 mln ton

zbóż (w tym: 2,1 mln ton pszenicy i 0,5 mln ton żyta), tj. o 10% mniej niż w porównywalnym okresie poprzedniego roku.

Na skutek dużej podaży zbóż na świecie oraz zwiększonej konkurencji na tradycyjnych rynkach zbytu (kraje Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej) ceny zbóż po żniwach w 2009 r. uległy głębokiemu spadkowi i w okresie od stycznia do kwietnia 2010 r. utrzymywały się na bardzo niskim poziomie. Były one znacząco niższe niż przed rokiem. Podobne tendencje cenowe zbóż utrzymywały się również w Polsce. Według danych GUS, w kwietniu 2010 r. przeciętna cena skupu pszenicy ukształtowała się na poziomie 448 zł/tonę, żyta 333 zł/tonę, a jęczmienia 398 zł/tonę (w tym jęczmienia paszowego 375 zł/tonę). W porównaniu z notowaniami z kwietnia 2009 r. pszenica i jęczmień były tańsze o 10-15%, a żyto o 8%. W mniejszym stopniu (o 1%) potaniała w tym czasie kukurydza, za którą średnio w kraju uzyskiwano 481 zł/tonę. Na rynku unijnym ceny zbóż także były relatywnie niskie. Przeciętna unijna cena skupu pszenicy konsumpcyjnej na przełomie kwietnia i maja 2010 r. wynosiła 124 EUR/tonę, a jęczmienia paszowego – 105 EUR/tonę, tj. o 4-5% mniej niż rok wcześniej. Wzrosła natomiast (o 9%) cena kukurydzy, kształtując się na poziomie 136 EUR/tonę. Na monitorowanych giełdach w Niemczech i we Francji (wg FAPA) średnie ceny pszenicy w kwietniu 2010 r. wynosiły odpowiednio 138 EUR/tonę oraz 121 EUR/tonę i były o 9-10% niższe niż w kwietniu poprzedniego roku. W tym czasie spadek cen wystąpił również w przypadku zbóż paszowych. Jedynie kukurydza była w Europie o 11% droższa niż w kwietniu 2009 r. Podobne tendencje zaobserwowano na giełdach amerykańskich.

Od przednówka do końca 2010 r. ceny zbóż wykazywały tendencję wzrostową. W wielu rejonach produkcji zbóż na świecie warunki pogodowe podczas wegetacji oraz zbiorów były niekorzystne, co wywoływało obawy uczestników rynku o poziom oraz jakość zbiorów i wzmagало popyt na zboża.

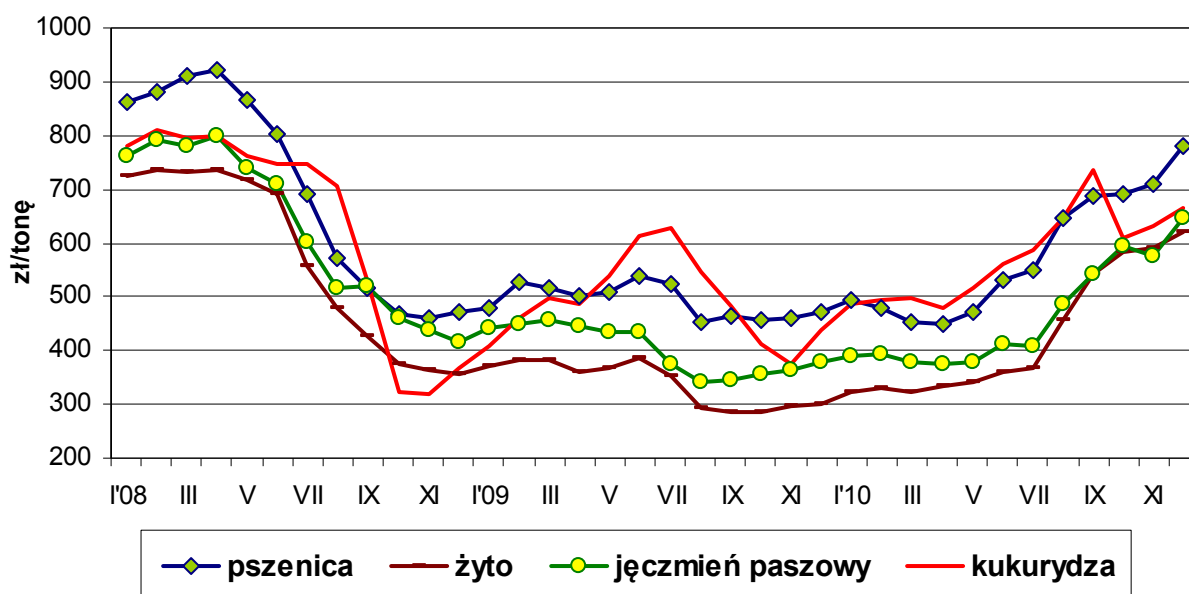
Według oceny USDA (United States Department of Agriculture) światowe zbiory zbóż (bez ryżu) w sezonie 2010/2011 wyniosły 1 738 mln ton i w porównaniu z poprzednim rokiem były niższe o 3,1% (w tym pszenicy o 5,3%, a zbóż paszowych o 1,8%). W 2010 r. znacząco niższe (o 29%) niż w 2009 r. zbiory zbóż odnotowano w krajach WNP (w tym w Rosji o 38% i na Ukrainie o 15%). W UE-27 zbiory zbóż ogółem oszacowano na ponad 275 mln ton, tj. na poziomie o 6% niższym niż w bardzo dobrym 2009 r.

W Polsce w 2010 r. zbiory zbóż ukształtowały się na poziomie 27,3 mln ton (dane GUS) i były o 8,5% mniejsze niż rok wcześniej. Spadek produkcji wynikał ze zmniejszenia w stosunku do 2009 r. powierzchni uprawy do 8,5 mln ha (o 1,2%) oraz obniżenia plonów zbóż do 32,2 dt/ha (o 7,5%) na skutek niekorzystnych warunków agrometeorologicznych.

Mniejsza niż przed rokiem była produkcja wszystkich rodzajów zbóż. Zbiory pszenicy ogółem wyniosły 9,5 mln ton, a żyta – 3,3 mln ton i były mniejsze niż przed rokiem odpowiednio o 3,1% i 11,9%. Kukurydzy zebrano ponad 1,7 mln ton, tj. o 0,6% więcej niż w 2009 r. Z uwagi na wzrost pogłowia trzody chlewnej i produkcji drobiu, krajowe zapotrzebowanie na ziarno w 2010 r. było większe niż w poprzednim roku.

Pomimo zbiorów słabszych niż przed rokiem, przy dużym popycie pobudzonym przez unijnych importerów, skup zbóż (łącznie z kukurydzą i gryką) w drugim półroczu 2010 r. był o 4,9% większy niż w porównywalnym okresie 2009 r. i wyniósł (wg danych GUS) 5,8 mln ton (w tym 3,5 mln ton pszenicy i 0,5 mln ton żyta). W tym czasie kukurydzy skupiono 0,7 mln ton, tj. o 24% więcej niż przed rokiem.

Wykres 1. Ceny skupu zbóż w kraju

Źródło: Dane GUS.

W sezonie 2010/2011 rosnące globalne zapotrzebowanie na zboża ukształtowało się na poziomie wyższym od bieżącej produkcji, co skutkowało wzrostem cen światowych. Dodatkową presję na wzrost cen wywierało wprowadzenie przez Rosję zakazu wywozu zbóż do końca sezonu 2010/2011, a przez Ukrainę ograniczeń w ich eksporcie. W sytuacji dużej niepewności co do możliwości nabycia zboża, zwiększyło się zaangażowanie kapitału inwestycyjnego na rynku zbóż. W ślad za tendencjami światowymi rosły również ceny zbóż w Polsce. Według danych GUS, w grudniu 2010 r. średnia krajowa cena skupu pszenicy osiągnęła poziom 780 zł/tonę, żyta 619 zł/tonę, jęczmienia 655 zł/tonę (w tym paszowego 646 zł/tonę), a kukurydzy 665 zł/tonę. W porównaniu z notowaniami z grudnia 2009 r. ceny pszenicy i jęczmienia były wyższe odpowiednio o 65% i o 68%, kukurydzy o 52%, a żyta ponad dwukrotnie. Także na krajowych giełdach towarowych, przy małych obrotach ziarnem,

od maja 2010 r. utrzymywała się wzrostowa tendencja cen. W grudniu 2010 r. za pszenicę konsumpcyjną płacono średnio 818 zł/tonę, za żyto konsumpcyjne 719 zł/tonę, za jęczmień paszowy 707 zł/tonę, a za kukurydzę 771 zł/tonę. Systematyczny wzrost cen skupu zbóż notowano również w innych krajach członkowskich UE. W końcu grudnia 2010 r. w UE-27 przeciętna cena skupu pszenicy konsumpcyjnej wynosiła 227 EUR/tonę, kukurydzy 208 EUR/tonę, a jęczmienia paszowego 198 EUR/tonę. W tym czasie ceny tych zbóż w Polsce były o 2-5% niższe od średnich cen unijnych. Najniższy w UE poziom cen wystąpił w krajach Europy Wschodniej.

Wysokie ceny zbóż notowano również na światowych giełdach. W grudniu 2010 r. przeciętna giełdowa cena pszenicy konsumpcyjnej (wg FAPA) we Francji wynosiła 237 EUR/tonę, a w Niemczech 262 EUR/tonę, tj. odpowiednio o 90% i o 87% więcej niż przed rokiem. W mniejszym stopniu (o 50%) wzrosły ceny pszenicy w USA.

Wysokie ceny, jak również mniejsza niż przed rokiem podaż ziarna konsumpcyjnego wpłynęły na ograniczenie polskiego handlu ziarnem zbóż z innymi krajami. Według danych Ministerstwa Finansów (MF)⁴, w 2010 r. eksport ziarna wyniósł 1,9 mln ton (w tym 0,9 mln ton pszenicy, 403 tys. ton żyta, 149 tys. ton jęczmienia oraz 158 tys. ton kukurydzy) i był o 39% mniejszy niż w 2009 r. W tym czasie wolumen eksportu produktów pierwotnego przetwórstwa i wysokoprzetworzonych zwiększył się odpowiednio o 4% i o 9%. Mniejszy (o 2% w porównaniu z 2009 r.) był import ziarna zbóż. W 2010 r. do kraju przywieziono ponad 1 mln ton ziarna zbóż (w tym 59% stanowiła pszenica i 25% kukurydza). W tym czasie wolumen importu produktów pierwotnego przetwórstwa był znacząco większy niż w 2009 r. (o 9%), a wysokoprzetworzonych mniejszy (o 2%). Saldo wymiany handlowej ziarnem oraz przetworami zbożowymi w 2010 r. wyniosło 424 mln EUR wobec 538 mln EUR w poprzednim roku.

2.1.1.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż

W sezonie 2009/2010, w wyniku przewagi podaży zbóż nad popytem, ceny ziarna utrzymywały się na poziomie niższym od ceny interwencyjnej. Sytuacja ta zachęcała przedsiębiorców do sprzedaży zbóż na zapasy interwencyjne jako formy zagospodarowania nadwyżek ziarna zgromadzonego w gospodarstwach rolnych. Dotyczyło to głównie jęczmienia, gdyż spadek jego cen był najgłębszy.

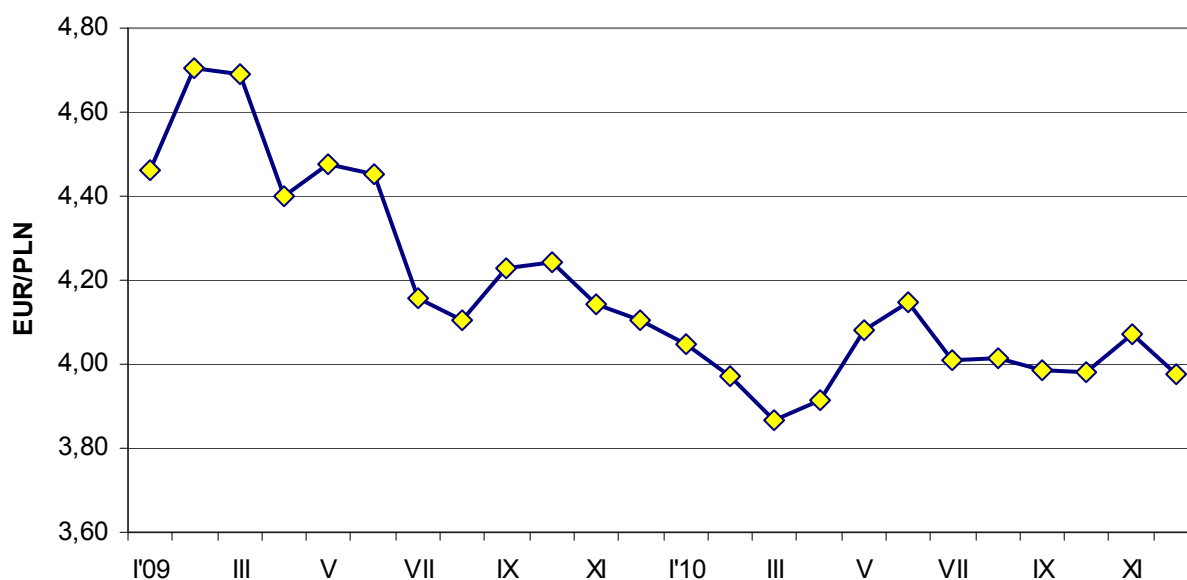
Zakupy interwencyjne zbóż (jęczmienia i pszenicy) ze zbiorów w 2009 r. były prowadzone w okresie od 1 listopada 2009 r. do 31 maja 2010 r., z możliwością realizacji dostaw do

⁴ Dane z zakresu handlu zagranicznego za 2010 r. są nieostateczne i mogą ulec korekcie.

31 lipca 2010 r. Kukurydza, z uwagi na „zerowy” limit zakupu, w sezonie gospodarczym 2009/2010 nie była objęta interwencją.

Zakupem w 2010 r. były objęte partie zbóż spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe. Cena interwencyjna wynosiła 101,31 EUR/tonę i w przypadku zbóż zakupionych ze zbiorów w 2009 r. podlegała podwyższeniu o miesięczny dodatek w wysokości od 0,46 EUR/tonę w listopadzie do 3,22 EUR/tonę w maju i czerwcu. Cena interwencyjnego zakupu była przeliczana na PLN wg ostatniego kursu EUR/PLN wyznaczonego przez Europejski Bank Centralny (EBC) przed pierwszym dniem miesiąca, w którym wpłynęła do Agencji oferta na zakup zbóż.

Wykres 2. Notowania euro w złotych wg Europejskiego Banku Centralnego

Źródło: Dzienniki Urzędowe Unii Europejskiej (notowania EBC z końca miesiąca).

Od roku gospodarczego 2010/2011 przedsiębiorcy mogą sprzedawać na zapasy interwencyjne wyłącznie pszenicę zwyczajną, której zakup jest limitowany i dla każdego sezonu gospodarczego wynosi 3 mln ton łącznie dla wszystkich krajów członkowskich UE. Dla pozostałych zbóż (pszenica durum, kukurydza, jęczmień, sorgo) limit zakupów interwencyjnych ustalono na poziomie zerowym. Jeżeli będzie wymagać tego sytuacja rynkowa, a w szczególności zmiany cen rynkowych, KE może podjąć decyzję o kontynuowaniu interwencji powyżej limitu w ramach procedury przetargowej, po cenie nie wyższej od ceny interwencyjnej.

Jednakże z uwagi na wysokie ceny rynkowe pszenicy, do ARR (podobnie jak do agencji płatniczych w innych krajach UE) w okresie listopad-grudzień 2010 r. nie wpłynęła żadna oferta na sprzedaż pszenicy. W 2010 r. Agencja prowadziła zakupy interwencyjne zbóż wyłącznie ze zbiorów w 2009 r., tj. w okresie styczeń-maj 2010 r.

W sezonie 2009/2010 pierwsze oferty na interwencyjny zakup pszenicy i jęczmienia wpłynęły do ARR w listopadzie 2009 r. Dostawy zboża do magazynów interwencyjnych w ramach ofert złożonych do 31 maja 2010 r. były realizowane do 31 lipca 2010 r.

Agencja w sezonie 2009/2010 zakupiła na zapasy interwencyjne 366 tys. ton zbóż, z tego: 365,4 tys. ton jęczmienia oraz 0,6 tys. ton pszenicy. Od 1 listopada do 31 grudnia 2009 r. przejęto z ww. ilości na zapasy interwencyjne 81,3 tys. ton jęczmienia.

Tabela 1. Ilości zbóż przejęte na zapasy interwencyjne w 2010 r. wg OT ARR (w tonach)

Lp.	OT ARR	Jęczmień	Pszenica	Razem
1.	Białystok	3 052	-	3 052
2.	Bydgoszcz	8 279	-	8 279
3.	Gdynia	17 230	-	17 230
4.	Gorzów Wlkp.	31 401	-	31 401
5.	Lublin	5 969	-	5 969
6.	Olsztyn	44 849	-	44 849
7.	Opole	29 880	-	29 880
8.	Poznań	36 102	621	36 723
9.	Rzeszów	695	-	695
10.	Szczecin	98 467	-	98 467
11.	Warszawa	1 910	-	1 910
12.	Wrocław	6 319	-	6 319
Ogółem		284 153	621	284 774

Łącznie w 2010 r. Agencja przejęła na zapasy interwencyjne (ze zbiorów w 2009 r.) 284,8 tys. ton zbóż, z tego: 284,2 tys. ton jęczmienia i 0,6 tys. ton pszenicy. Wydatki ARR na zakup zbóż w 2010 r. wyniosły 149 112 tys. zł.

Tabela 2. Ilości zbóż wydane z magazynów w 2010 r. wg OT ARR (w tonach)

Lp.	OT ARR	Jęczmień	Pszenica	Razem
1.	Białystok	2 023	-	2 023
2.	Bydgoszcz	2 003	-	2 003
3.	Gdynia	1 897	-	1 897
4.	Gorzów Wlkp.	23 589	-	23 589
5.	Lublin	4 694	1 380	6 074
6.	Olsztyn	3 024	-	3 024
7.	Opole	7 509	-	7 509
8.	Poznań	5 512	2	5 514
9.	Rzeszów	526	-	526
10.	Szczecin	24 171	-	24 171
11.	Warszawa	469	-	469
12.	Wrocław	3 744	-	3 744
Ogółem		79 161	1 382	80 543

Zapasy interwencyjne zbóż zgromadzone w sezonie 2008/2009 zostały przeznaczone do rozdysponowania w 2010 r. w ramach realizacji mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”. W okresie luty-czerwiec 2010 r. z magazynów interwencyjnych zlokalizowanych na terenie Polski wydano 79,2 tys. ton jęczmienia i 1,4 tys. ton pszenicy na pomoc żywnościową dla najuboższej ludności UE.

Przechowywanie zbóż

Agencja w 2010 r. prowadziła działania mające na celu zapewnienie powierzchni przechowalniczej dla zbóż zakupionych do interwencji. Przedsiębiorstwa przechowalnicze w sezonie gospodarczym 2009/2010 zaoferowały 909,7 tys. ton powierzchni przechowalniczej w 84 magazynach i podpisały z Agencją 67 umów na przechowywanie 476,4 tys. ton zbóż.

Tabela 3. Liczba złożonych ofert i podpisanych umów na przechowywanie zbóż w OT ARR w sezonie 2009/2010 (wg stanu na dzień 14 lipca 2010 r.)

Lp.	OT ARR	Liczba ofert	Oferowana pojemność pomieszczeń magazynowych (tony)	Liczba umów	Umowna pojemność pomieszczeń magazynowych (tony)
1.	Białystok	1	4 300	1	4 300
2.	Bydgoszcz	9	119 500	7	20 184
3.	Gdynia	7	95 384	6	53 027
4.	Gorzów Wlkp.	7	118 680	7	58 969
5.	Lublin	4	48 475	3	10 853
6.	Łódź	2	25 000	2	1 350
7.	Olsztyn	10	167 356	10	96 999
8.	Opole	6	36 730	5	36 600
9.	Poznań	9	89 680	6	56 980
10.	Rzeszów	1	2 100	1	2 100
11.	Szczecin	18	139 459	12	114 133
12.	Warszawa	4	12 550	2	2 400
13.	Wrocław	6	50 450	5	18 500
Ogółem		84	909 664	67	476 395

W październiku 2010 r. przedsiębiorstwa przechowalnicze rozpoczęły składanie ofert na przechowywanie zbóż, które mogą być zakupione w sezonie gospodarczym 2010/2011.

Tabela 4. Liczba złożonych ofert na przechowywanie zbóż w OT ARR w sezonie 2010/2011 (wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.)

Lp.	OT ARR	Liczba ofert	Oferowana pojemność pomieszczeń magazynowych (tony)
1.	Białystok	1	6 000
2.	Bydgoszcz	4	30 665
3.	Gdynia	3	14 192
4.	Lublin	2	10 057
5.	Łódź	1	20 000
6.	Olsztyn	3	41 562
7.	Opole	2	10 450
8.	Rzeszów	1	4 900
9.	Szczecin	2	7 000
10.	Warszawa	1	5 010
11.	Wrocław	2	10 350
Ogółem		22	160 186

Do dnia 31 grudnia 2010 r. do ARR wpłynęły 22 oferty na świadczenie usług przechowalniczych na łączną pojemność 160,2 tys. ton zbóż ze zbiorów w 2010 r. Wydatki Agencji w 2010 r.

poniesione na przechowywanie pszenicy i jęczmienia wyniosły 21 447 tys. zł, a na transport jęczmienia do magazynów interwencyjnych – 106 tys. zł.

W zależności od zapotrzebowania na powierzchnię przechowalniczą ARR podpisywała umowy na przechowywanie zbóż z magazynami autoryzowanymi spełniającymi wymagane kryteria. Przedsiębiorstwa przechowujące zboża zakupione przez Agencję były zobowiązane do:

- prowadzenia wymaganej przez ARR dokumentacji umożliwiającej stałą ocenę i monitorowanie stanu zapasów interwencyjnych zbóż,
- złożenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w formie depozytu gotówkowego lub gwarancji instytucji finansowej uznanej przez Agencję, bądź w formie polisy w wyniku przystąpienia przedsiębiorstwa przechowalniczego do programu ubezpieczenia ilości i jakości przechowywanego zboża.

Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 884/2006 Agencja w 2010 r. w każdym magazynie interwencyjnym przeprowadziła kontrolę fizyczną przechowywanych zbóż.

Wymogi dotyczące centrów interwencyjnych i miejsc przechowywania zbóż

W 2010 r. na mocy zarządzenia Prezesa ARR⁵ utworzono i zatwierdzono na terenie Polski 5 centrów interwencyjnych, na których terenie mogą być przechowywane zapasy interwencyjne zbóż w Polsce: warmińsko-mazurskie, lubelskie, dolnośląskie, zachodniopomorskie i wielkopolskie. Obszar, objęty zasięgiem danego centrum interwencyjnego tworzą terytoria województw wymienionych w załączniku do ww. Zarządzenia. W skład każdego centrum interwencyjnego wchodzi jedno lub więcej miejsc przechowywania. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1272/2009⁶ każde centrum interwencyjne dysponuje możliwościami przechowywania co najmniej 20 tys. ton zbóż we wszystkich miejscach przechowywania łącznie. Miejsce przechowywania powinno posiadać niezbędne wyposażenie do przechowywania i utrzymania zbóż w dobrym stanie, posiadać dostęp do niezbędnego zaplecza technicznego do przejmowania zbóż i mieć możliwości ich wydania w celu dotrzymania umownego terminu.

„Minimalne możliwości przechowywania” centrum interwencyjnego stosuje się łącznie w odniesieniu do wszystkich rodzajów zbóż objętych interwencją. Powierzchnia przechowalnicza centrum interwencyjnego, zabezpieczająca spełnienie minimalnych możliwości przechowalniczych, nie musi być dostępna przez cały rok, ale musi być łatwo osiągalna w trakcie okresu realizacji zakupów interwencyjnych.

⁵ Zarządzenie nr 148/2010/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 9 września 2010 roku w sprawie zatwierdzenia centrów interwencyjnych w Polsce dla zapasów interwencyjnych zbóż.

⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiające wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej.

W 2010 r. w ramach interwencji na rynku zbóż Agencja wydatkowała łącznie 170 665 tys. zł, z tego 149 112 tys. zł na zakup i 21 553 tys. zł na przechowywanie i transport zbóż.

2.1.1.2. Handel zagraniczny na rynku zbóż

Przywóz

Pozwolenia na przywóz bez preferencji były wymagane dla ilości powyżej 5 ton następujących produktów: pszenica, jęczmień, kukurydza, sorgo, maniok i słodkie ziemniaki. Dla mąki pszennej, pozostałości z produkcji skrobi, pozostałości i odpadów browarniczych, gorzelnianych oraz pulpy cytrusowej, pozwolenia były wymagane dla ilości powyżej 1 tony. Agencja w 2010 r. wydała 96 pozwoleń na przywóz bez preferencji 40,5 tys. ton towarów, w tym: 46 pozwoleń na przywóz 19,4 tys. ton kukurydzy, 14 pozwoleń na przywóz 1,4 tys. ton pozostałości pulpy cytrusowej, 13 pozwoleń na przywóz 1,2 tys. ton sorgo oraz 11 pozwoleń na przywóz pozostałości i odpadów browarniczych. W ramach wydanych pozwoleń zrealizowano przywóz 38,2 tys. ton towarów objętych wspólną organizacją rynku zbóż.

W przypadku przywozu zbóż w ramach kontyngentów taryfowych pozwolenia były obligatoryjne dla każdej ilości towaru. W 2010 r. ARR w ramach kontyngentów taryfowych wydała 2 pozwolenia na przywóz 295 ton kukurydzy o kodzie CN 1005 90 00.

Wywóz

Pozwolenia na wywóz bez refundacji były wymagane dla ilości powyżej 5 ton pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, kukurydzy oraz dla ilości powyżej 500 kg mąki pszennej.

W 2010 r. wywóz bez refundacji dotyczył głównie mąki pszennej i pszenicy. Agencja wydała 152 pozwolenia, w tym 122 pozwolenia na wywóz 6,8 tys. ton mąki pszennej, 19 pozwoleń na wywóz 55,5 tys. ton pszenicy zwyczajnej oraz 7 pozwoleń na wywóz 0,4 tys. ton jęczmienia. Od 9 listopada 2007 r. stawki refundacji do wywozu produktów przetworzonych na bazie zbóż i ryżu, w tym mąk, kasz, skrobi i syropów glukozowo-maltozowych wynoszą 0 EUR/tonę.

2.1.1.3. Handel zagraniczny na rynku ryżu

Przywóz

System pozwoleń obejmował przywóz bez preferencji powyżej 1 tony ryżu (grupa towarowa CN 1006) oraz przywóz każdej ilości ryżu w ramach przywozu preferencyjnego i w ramach kontyngentów taryfowych. W 2010 r. wydano 128 pozwoleń na przywóz bez preferencji 25,9 tys. ton ryżu, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1342/2003. W ramach

przywozu bez preferencji ryż był importowany głównie z: Tajlandii, Wietnamu, Pakistanu, Indii oraz Urugwaju.

W ramach importu preferencyjnego (po obniżonych stawkach celnych) wydano 1 pozwolenie na przywóz 212 ton ryżu z Indii, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 972/2006.

W ramach kontyngentów ustanowionych rozporządzeniem Komisji (WE) nr 327/98, Agencja wydała 19 pozwoleń na przywóz 2 tys. ton ryżu, głównie z Wietnamu, Tajlandii, Indii i Pakistanu.

W 2010 r. wydano także 2 pozwolenia na przywóz z Egiptu ryżu o kodzie CN 1006 40 00, z tego 1 pozwolenie na 86 ton (w ramach kontyngentu otwartego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 955/2005) oraz 1 pozwolenie na 100 ton (w ramach kontyngentu otwartego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1002/2007).

Wywóz

W 2010 r. produkty na rynku ryżu nie były objęte systemem refundacji wywozowych. Pozwolenia były wymagane wyłącznie przy wywozie bez refundacji powyżej 500 kg ryżu z grup towarowych CN 1006 20 i CN 1006 30. W przypadku wywozu ryżu objętego grupą towarową 1006 10 oraz 1006 40 pozwolenia nie były wymagane. Ogółem wydano 14 pozwoleń na wywóz bez refundacji 118,7 tony ryżu, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1342/2003.

2.1.2. Rynek mięsa czerwonego

2.1.2.1. Wieprzowina

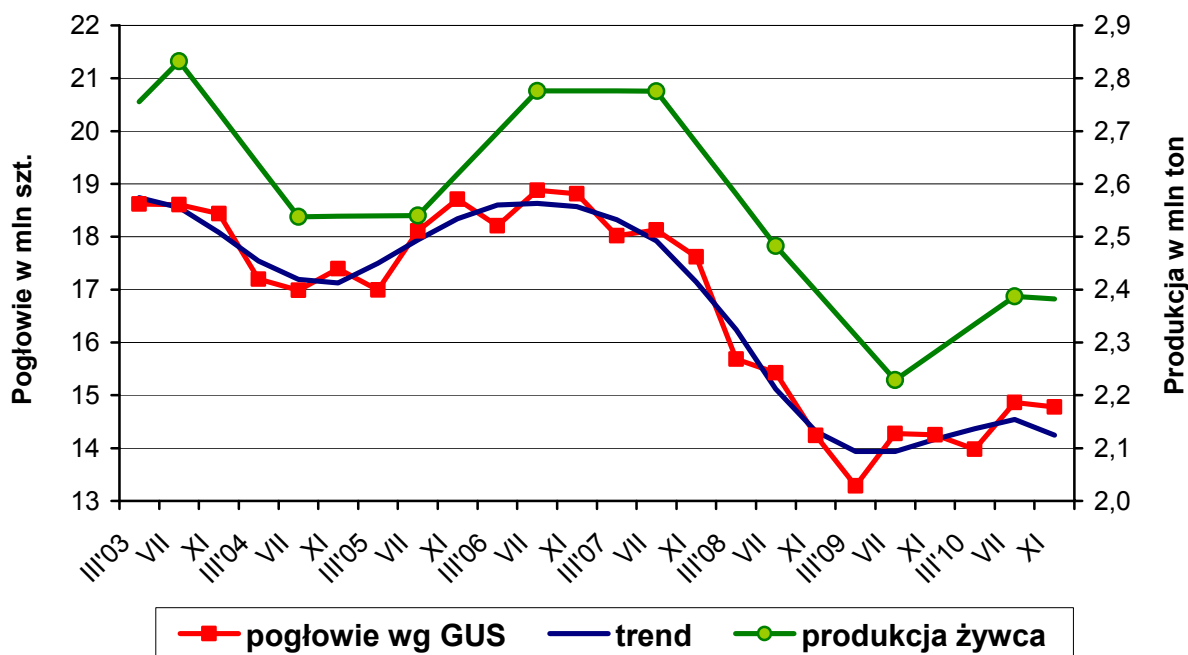

W okresie styczeń-sierpień 2010 r. ekonomiczne warunki chowu trzody chlewnej były względnie korzystne dla producentów żywca wieprzowego. W efekcie (wg informacji GUS) w listopadzie 2010 r. liczebność tych zwierząt wyniosła 14,8 mln szt. i była o 3,7% większa niż w tym samym okresie 2009 r.

Największy wzrost pogłowia w 2010 r. odnotowano w przypadku warchlaków (o 7,7%) i tuczników (o 5,9%). Liczba loch prośnych zmniejszyła się natomiast o 4,4%, bowiem od września 2010 r. relacje cen skupu żywca wieprzowego do cen zbóż kształtowały się już poniżej granicy opłacalności chowu trzody chlewnej, zmniejszając zainteresowanie produkcją

żywca. W grudniu 2010 r. relacje cen wyniosły 6,1:1 w przypadku targowiskowej ceny żyta i 5,3:1 w przypadku jęczmienia, podczas gdy rok wcześniej było to odpowiednio 9,7:1 i 8,1:1.

Wykres 3. Pogłowie trzody chlewnej i roczna produkcja żywca wieprzowego w Polsce

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

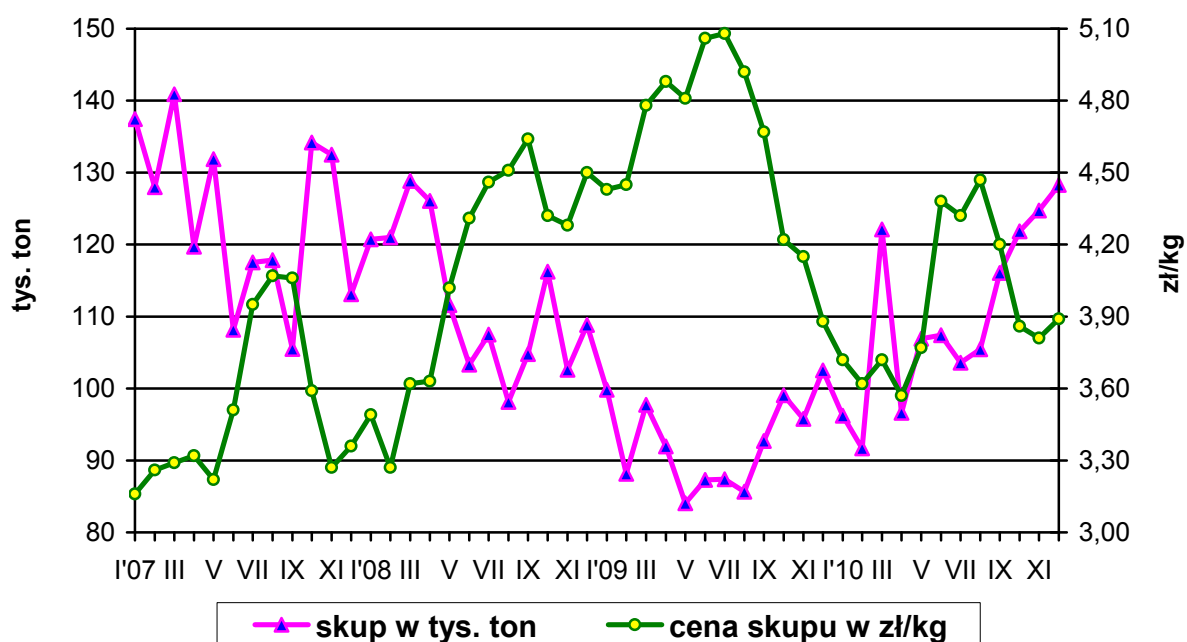
Wzrost pogłowia świń w 2010 r. znalazł odzwierciedlenie w krajowej produkcji żywca wieprzowego. Według szacunku IERiGŻ-PIB, w 2010 r. wyniosła ona 2 388 tys. ton (1 863 tys. ton w wadze bitej ciepłej – w.b.c.) i była o 8,5% większa niż w roku 2009, ale mniejsza niż w latach wcześniejszych.

Wzrost krajowej produkcji i duży eksport spowodowały, że w 2010 r. skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie o 12,5% wyższym niż w roku poprzednim i wyniósł 1 988 tys. ton.

Jednocześnie, przy sezonowych wzrostach, utrzymywała się tendencja spadkowa krajowych cen skupu żywca wieprzowego. Według danych GUS, w 2010 r. za żywca wieprzowego płacono przeciętnie 3,89 zł/kg, tj. o 15% mniej niż w 2009 r.

W przeliczeniu na walutę unijną, w 2010 r. za 100 kg polskiej wieprzowiny płacono średnio 134,91 EUR, tj. o 6% mniej niż w roku poprzednim i o 4% mniej niż przeciętnie we Wspólnocie. Konkurencyjność cenowa przyczyniła się do poprawy wyników polskiego handlu zagranicznego.

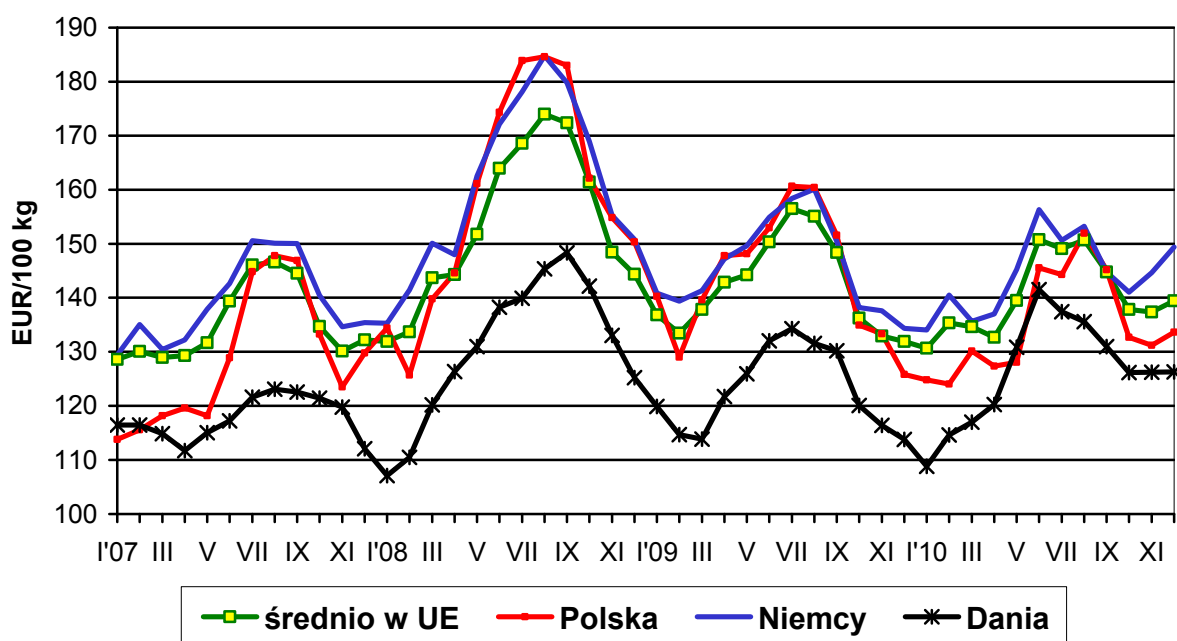
Wykres 4. Skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

Źródło: Dane GUS.

Według danych MF, w 2010 r. sprowadzono do kraju w ekwiwalencie mięsa 585 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i tłuszczów wieprzowych, tj. o 4% mniej niż w 2009 r. Jednocześnie polski eksport wieprzowiny wyniósł 446 tys. ton, tj. o 35% więcej niż w 2009 r. Tym samym poprawie uległo saldo wymiany (choć nadal było ujemne). W ujęciu wagowym wyniosło ono 139 tys. ton wobec minus 280 tys. ton w 2009 r., a w ujęciu wartościowym odpowiednio 287 mln EUR wobec 497 mln EUR.

Wykres 5. Ceny rynkowe wieprzowiny w UE wg wagi poubojowej schłodzonej klasy E

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

Detaliczne ceny surowej wieprzowiny w 2010 r. były o 4,7% niższe niż przed rokiem, ale przy konkurencyjnych cenach drobiu spożycie wieprzowiny w Polsce nieznacznie zmalało. Według danych GUS, w 2010 r. było ono o 0,5% mniejsze niż przed rokiem i wyniosło 42,2 kg na mieszkańca.

2.1.2.1.1. Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny

Przywóz

Pozwolenia na przywóz każdej ilości wieprzowiny były wymagane wyłącznie w przypadku przywozu w ramach kontyngentów taryfowych rozdysponowywanych kwartalnie. W 2010 r. ARR nie wystawiła pozwoleń na przywóz wieprzowiny.

Wywóz

Pozwolenia na wywóz wieprzowiny były wymagane wyłącznie przy wywozie z refundacją produktów z grupy ex 0203 (mięso świeże, chłodzone lub mrożone), ex 1601 oraz ex 1602 (podroby jadalne, konserwy, kielbasy) – w ilościach większych niż 250 kg, a także przy wywozie produktów o kodach CN 0210 (mięso solone, suszone itp.) – w ilościach większych niż 150 kg (w ramach jednego zgłoszenia celnego). Przedsiębiorcy mogli ubiegać się w ARR o wydanie pozwoleń na wywóz z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji oraz pozwoleń 5-dniowych, uprawniających do wywozu nie więcej niż 25 ton wieprzowiny.

W 2010 r. ARR wydała 194 pozwolenia na wywóz z refundacją 8,9 tys. ton wieprzowiny.

Refundacje wywozowe do wieprzowiny

ARR, realizując w 2010 r. zadania związane z administrowaniem mechanizmami handlowymi na rynku wieprzowiny, wypłacała refundacje wywozowe głównie do przetworów wieprzowych. Wsparcie finansowe udzielone eksporterom przetworzonego mięsa wieprzowego wyniosło 8 946 tys. zł i dotyczyło 8 tys. ton wywiezionego asortymentu, z tego: 8 258 tys. zł dopłacono do 7 tys. ton konserwowanych szynek i łopatek wieprzowych, 637 tys. zł do 1 tys. ton pozostałych konserw wieprzowych, 45 tys. zł do 20 ton suszonego mięsa wieprzowego oraz 6 tys. zł do 10 ton kielbas.

Ponadto Agencja wypłacała refundacje wywozowe do nieprzetworzonego mięsa wieprzowego. Stawki refundacji wywozowych do świeżego, chłodzonego i mrożonego mięsa wieprzowego, wprowadzone z dniem 30 listopada 2007 r. rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1410/2007, zostały wycofane z dniem 7 sierpnia 2008 r. (rozporządzenie Komisji (WE) nr 795/2008).

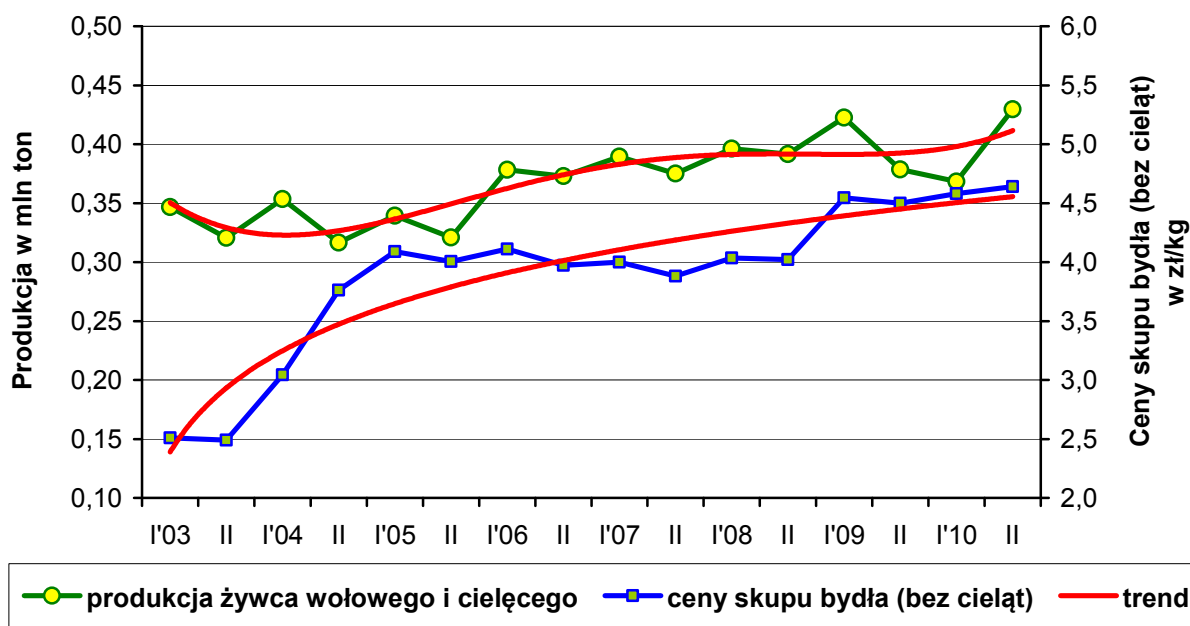
W 2010 r., na podstawie pozwoleń na wywóz otrzymanych w powyższym okresie, Agencja zrealizowała końcowe wypłaty refundacji na kwotę 50 tys. zł do wywozu 69 ton mięsa.

Ogółem w 2010 r. Agencja wypłaciła 8 996 tys. zł refundacji wywozowych do 8,1 tys. ton mięsa wieprzowego i jego przetworów wyeksportowanych głównie na rynki USA i Ukrainy.

2.1.2.2. Wołowina i cielęcina

Według danych GUS, w grudniu 2010 r. pogłowie bydła ogółem wyniosło blisko 5,6 mln szt. i było o 0,5% mniejsze niż przed rokiem, ale o 7% większe niż w końcu 2004 r. Kontynuowany był wzrost pogłowia bydła bez krów – w końcu 2010 r. liczebność tych zwierząt wyniosła 2,9 mln szt., tj. o 0,5% więcej niż przed rokiem i o 21% więcej niż w końcu 2004 r. Dokonana w 2009 r. redukcja pogłowia krów mlecznych, pomimo wzrostu liczby krów mamek, w grudniu 2010 r. przełożyła się na ograniczenie pogłowia cieląt o 2,3% w porównaniu do stanu sprzed roku. Od grudnia 2009 r. do grudnia 2010 r. pogłowie młodego bydła (w wieku 1-2 lat) wzrosło o 2,9%, a bydła w wieku powyżej 2 lat (bez krów) o 4%.

Wykres 6. **Produkcja żywca wołowego i cielęcego oraz ceny skupu bydła w Polsce w półroczach lat 2003-2010**

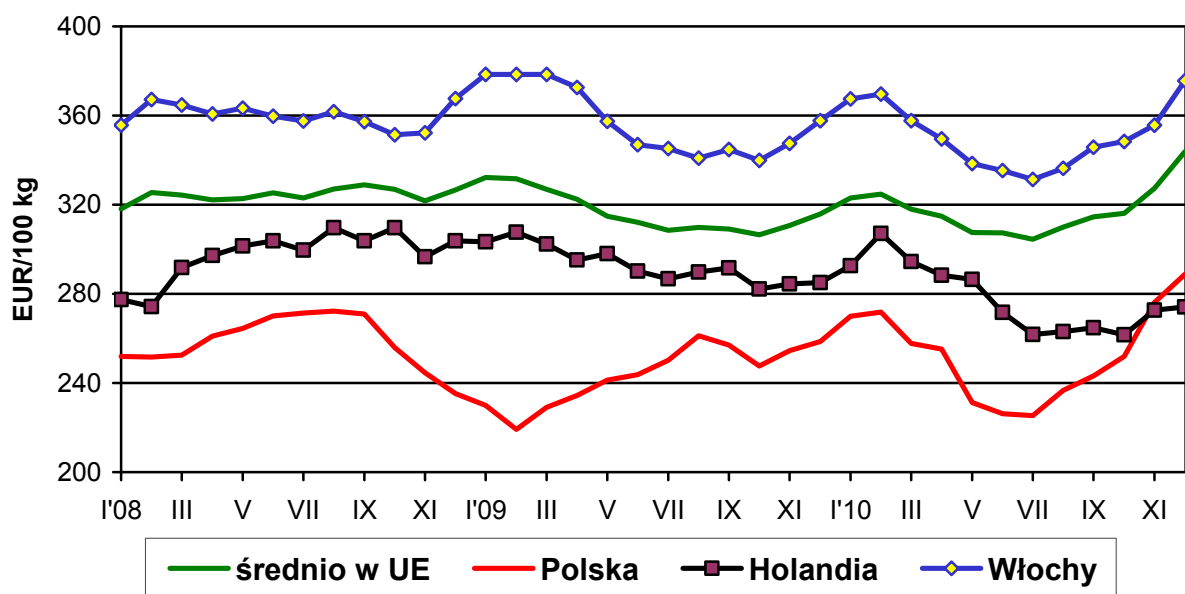

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W 2010 r. krajowa produkcja wołowiny i cielęciny (wg szacunku IERiGŻ-PIB) wyniosła 798 tys. ton (422 tys. ton w w.b.c.), tj. nieznacznie (o 0,3%) mniej niż w rekordowym roku 2009. Według danych GUS, skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 614 tys. ton – o 8% wyższym niż w roku poprzednim, a żywca cielęcego na poziomie 13 tys. ton, tj. o 6% niższym.

Polska wołowina, niezależnie od kursu EUR/PLN, była konkurencyjna cenowo na rynku unijnym. W 2010 r. jej średnia cena rynkowa wyniosła 252,84 EUR/100 kg i była o 20% niższa niż przeciętnie w UE.

Wykres 7. Ceny rynkowe wołowiny w UE

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

Konkurencyjność cenowa sprzyjała utrzymaniu wzrostu polskiego eksportu wołowiny i cielęciny. W 2010 r. za granicę (wg danych MF) sprzedano 81% rodzimej produkcji, tj. 341 tys. ton żywca, mięsa, przetworów oraz podrobów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie mięsa). Było to o 19% więcej niż w roku poprzednim i trzykrotnie więcej niż w 2004 r. Jednocześnie do kraju sprowadzono 22 tys. ton tego asortymentu, tj. o 60% więcej niż w roku poprzednim. Saldo w handlu tym asortymentem było dodatnie i wyniosło 319 tys. ton, a w ujęciu wartościowym 840 mln EUR, tj. w obu przypadkach było wyższe o 13,5% niż w roku poprzednim. Zwiększony eksport był również wynikiem otwarcia w październiku 2010 r. rynku tureckiego na unijną wołowinę (w IV kwartale 2010 r. ARR wydała pozwolenia na wywóz z refundacją do Turcji 43% ogólnej masy wołowiny objętej pozwoleniami wydanymi w całym roku).

Ożywienie na rynku światowym i wzrost cen w UE w drugiej połowie 2010 r. przyczyniły się do wzrostu cen również w Polsce. Według danych GUS, w grudniu 2010 r. cena skupu bydła ogółem (bez cieląt) ukształtowała się na rekordowo wysokim poziomie 5,16 zł/kg, a młodego bydła na poziomie 5,59 zł/kg, tj. o 11% wyższym od notowanego rok wcześniej. Jednakże, ze względu na niższe ceny w okresie od marca do września 2010 r., przeciętna roczna cena skupu bydła w 2010 r. wyniosła 4,56 zł/kg i była tylko o 1% wyższa niż w roku poprzednim. Pomimo wzrostu cen skupu żywca wołowego i cielęcego, przy dynamicznie rosnących cenach pasz, nastąpiło ograniczenie opłacalności chowu bydła.

Detaliczne ceny surowej wołowiny w 2010 r. w Polsce były średnio o 3,7% wyższe niż w roku poprzednim i przyczyniły się do zmniejszenia spożycia wołowiny oraz cielęciny. Według danych GUS, w 2010 r. było ono o 17% niższe niż w 2009 r. i ukształtowało się na poziomie 3 kg na mieszkańca.

2.1.2.2.1. Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny

Przywóz

Przywóz każdej ilości wołowiny zarówno na preferencyjnych warunkach, jak i w ramach kontyngentów taryfowych, był objęty obowiązkiem posiadania pozwoleń. Ilości dostępne w ramach wybranych kontyngentów były rozdzielane pomiędzy przedsiębiorców zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej, z uwzględnieniem następujących zasad:

- przyznawania praw przywozowych przez KE przedsiębiorcom ubiegającym się o pozwolenia uprawniające m.in. do przywozu żywych zwierząt, przed złożeniem w ARR wniosków o pozwolenia;
- przydzielania dostępnych ilości w ramach poszczególnych kontyngentów przedsiębiorcom tradycyjnym (uczestniczącym w ramach danego kontyngentu) i nietradycyjnym (dokonującym przywozu poza danym kontyngentem);
- dokonywania przydziału ilości w ramach wybranych kontyngentów na podstawie dokumentów poświadczających pochodzenie produktów, np. certyfikatów autentyczności.

W 2010 r. ARR nie wystawiła pozwoleń na przywóz wołowiny.

Wywóz

Wymóg posiadania pozwolenia na wywóz dotyczył wyłącznie wywozu wołowiny z refundacją. W przypadku wywozu powyżej 1 sztuki bydła żywego lub 200 kg mięsa wołowego (w ramach jednego zgłoszenia celnego), przedsiębiorcy mogli ubiegać się o pozwolenia na wywóz o wcześniejszym wyznaczeniu refundacji (w tym 5-dniowe o wcześniejszym wyznaczeniu refundacji, uprawniające do wywozu nie więcej niż 25 ton wołowiny).

W 2010 r. Agencja udzieliła 1,9 tys. pozwoleń na wywóz z refundacją 36,4 tys. ton wołowiny.

Refundacje wywozowe do wołowiny

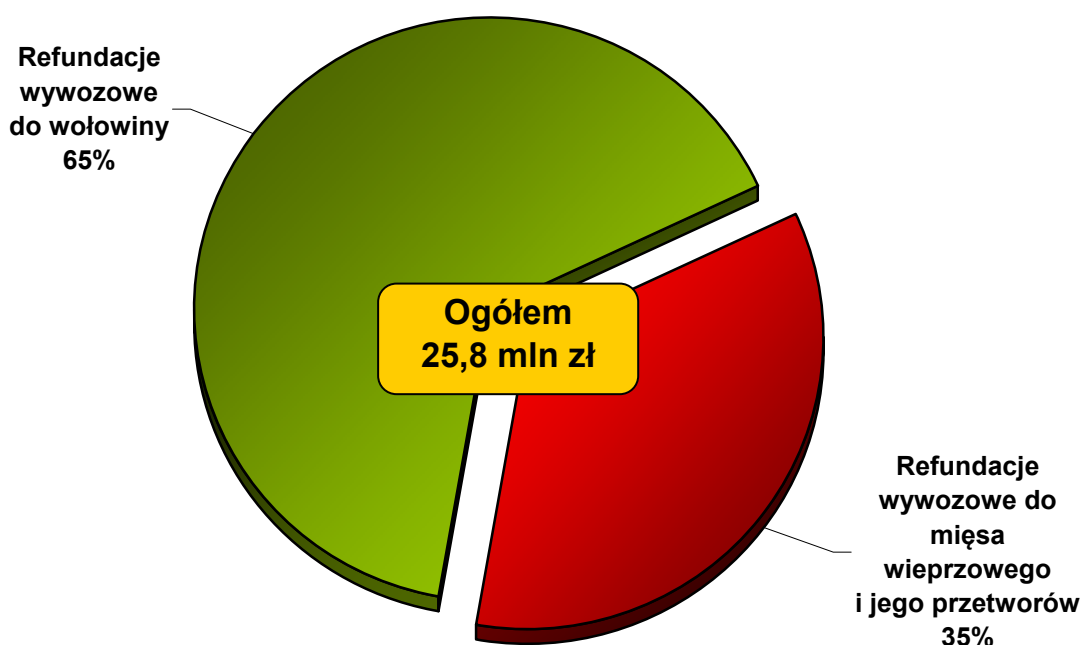
Działania ARR na rynku wołowiny polegały na wypłacaniu refundacji wywozowych do wybranych asortymentów mięsa (świeżego oraz mrożonego).

Przedsiębiorcy, którzy wyeksportowali wołowinę poza UE oraz złożyli wniosek o refundację wywozową (po skompletowaniu wymaganej dokumentacji), uzyskali w ARR następujące wsparcie finansowe:

- 6 760 tys. zł do wywozu 5,9 tys. ton świeżych ćwierćtuszy wołowych,
- 5 666 tys. zł do wywozu 6,1 tys. ton mrożonej wołowiny bez kości,
- 4 400 tys. zł do wywozu 2 tys. ton świeżej wołowiny bez kości,
- 11 tys. zł do 11 ton mrożonych ćwierćtuszy wołowych.

Ogółem w 2010 r. Agencja wypłaciła 16 837 tys. zł refundacji do wywozu 14 tys. ton wołowiny, głównie do Rosji, Macedonii i Izraela.

Wykres 8. Struktura wydatków ARR na rynku mięsa czerwonego w 2010 r.

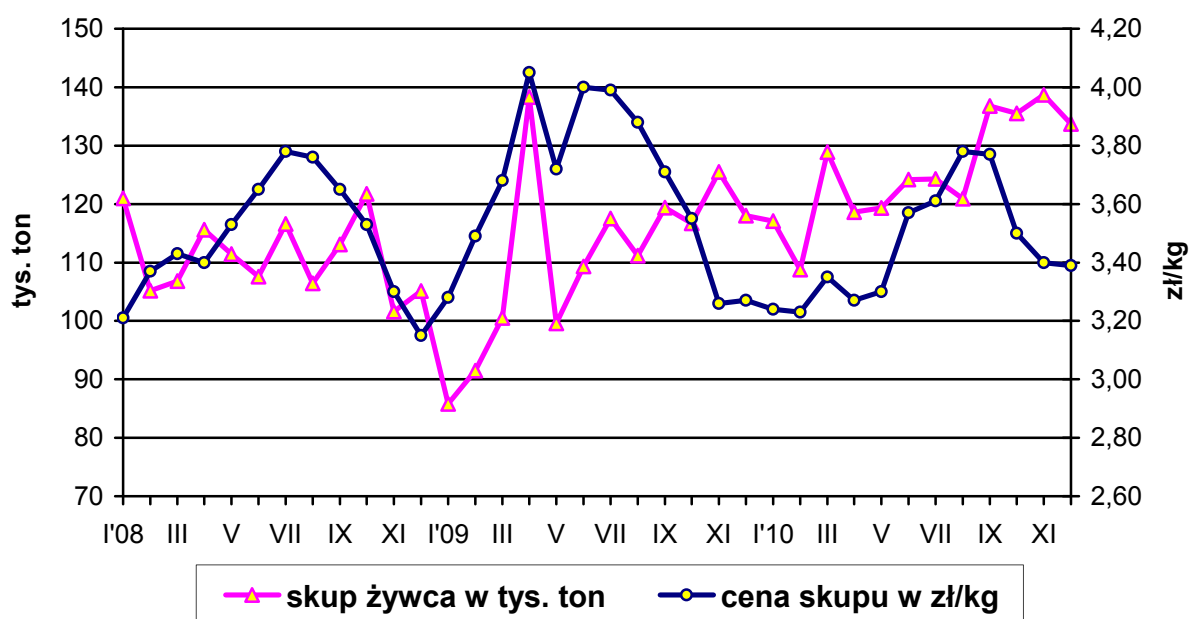
Wypłatami refundacji do wywozu wieprzowiny oraz wołowiny poza kraje Wspólnoty objęto ogółem 22,1 tys. ton mięsa czerwonego.

2.1.3. Rynek drobiu i jaj

W 2010 r. duży popyt na drób powodował wzrost krajowej produkcji tego żywca. Według szacunku IERiGŻ-PIB, w 2010 r. produkcja drobiu była o 10% większa niż w roku poprzednim i wyniosła 1 962 tys. ton (1 374 tys. ton w w.b.c.). Skup żywca drobiowego (wg danych GUS) ukształtował się na poziomie 1 814 tys. ton, o 11% wyższym niż w 2009 r.

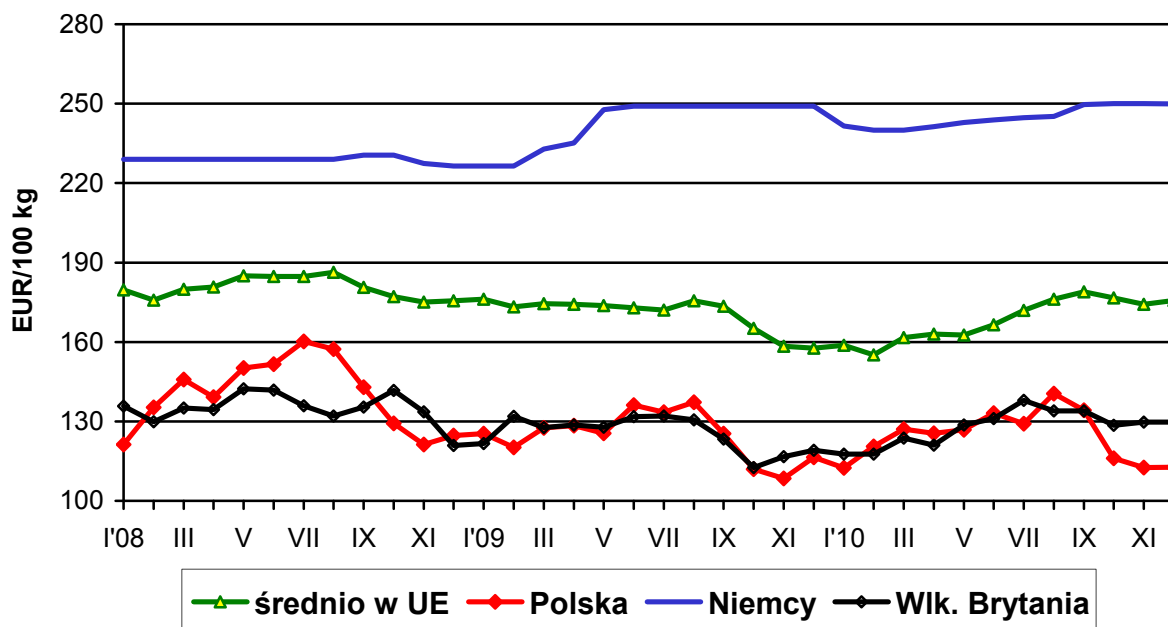
Wykres 9. Skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce

Źródło: Dane GUS.

Obniżka cen skupu żywca wieprzowego stymulowała spadek również cen skupu drobiu. Ceny skupu żywca drobiowego (wg GUS) w 2010 r. wyniosły przeciętnie 3,44 zł/kg i były o 5% niższe niż w roku poprzednim.

Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt (z szyjami) w UE

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

W przeliczeniu na euro, cena zbytu tuszek kurcząt („65” z szyjami) w Polsce wyniosła 124,94 EUR/100 kg i była o 27% niższa niż średnio w UE. W efekcie, wg danych MF, w 2010 r. z Polski wywieziono 475 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i podrobów drobiowych

(w ekwiwalencie mięsa), a sprowadzono 64 tys. ton tego asortymentu, tj. odpowiednio o 28% i o 7% więcej niż w poprzednim roku. Saldo obrotów drobiem było dodatnie i osiągnęło poziom 411 tys. ton, a w ujęciu wartościowym – 687 mln EUR, odpowiednio o 31% i o 24% wyższy niż w 2009 r.

Dynamicznie rosnące ceny pasz, przy malejących cenach skupu żywca drobiowego, powodowały ograniczenie opłacalności chowu drobiu.

Detaliczne ceny drobiu w Polsce w 2010 r. były średnio o 4% niższe niż w roku poprzednim, co wpłynęło na wzrost spożycia tego mięsa. Według danych GUS, w 2010 r. konsumpcja świeżego i mrożonego drobiu ogółem była o 4% wyższa niż w 2009 r. i wyniosła 25 kg na mieszkańca.

2.1.3.1. Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj

Przywóz

Pozwolenia na przywóz drobiu i jaj były wymagane wyłącznie w przypadku przywozu w ramach kontyngentów taryfowych (rozdysponowywanych kwartalnie) i dotyczyły każdej ilości przywożonych produktów. W 2010 r. Agencja udzieliła 18 pozwoleń na przywóz w ramach kontyngentów taryfowych 500 ton mięsa, z tego:

- 11 pozwoleń w ramach kontyngentu ustanowionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 616/2007 otwierającym i ustalającym zarządzanie wspólnotowymi kontyngentami taryfowymi na mięso drobiowe pochodzące z Brazylii, Tajlandii i pozostałych państw trzecich,
- 7 pozwoleń w ramach kontyngentu ustanowionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 539/2007 otwierającym i ustalającym zarządzanie kontyngentami taryfowymi w sektorze jaj i albumin jaj.

Wywóz

Pozwolenia na wywóz drobiu i jaj były wymagane wyłącznie w ramach wywozu z refundacją. Nie były one jednak wymagane w przypadku wywozu ilości minimalnych (tj. do 4 tys. szt. lub do 2 tys. szt. piskląt w zależności od kodu nomenklatury refundacji wywozowych) bądź do 250 kg mięsa drobiowego z grupy ex 0207, jak również w przypadku wywozu z refundacją ilości minimalnych jaj wylęgowych (tj. do 2 tys. szt. lub do 4 tys. szt. w zależności od kodu nomenklatury refundacji wywozowych) oraz do 250 kg produktów z jaj, m.in. nadających się do spożycia przez ludzi (w ramach jednego zgłoszenia celnego).

Przedsiębiorcy mogli ubiegać się w ARR o pozwolenia na wywóz:

- z wcześniejszym wyznaczeniem refundacji,
- 5-dniowe, uprawniające do wywozu nie więcej niż 25 ton drobiu i jaj,
- „ex-post” – w przypadku jaj wylęgowych o kodach CN 0407 00 11 i 0407 00 19 oraz piskląt o kodach CN 0105 11, 0105 12 i 0105 19.

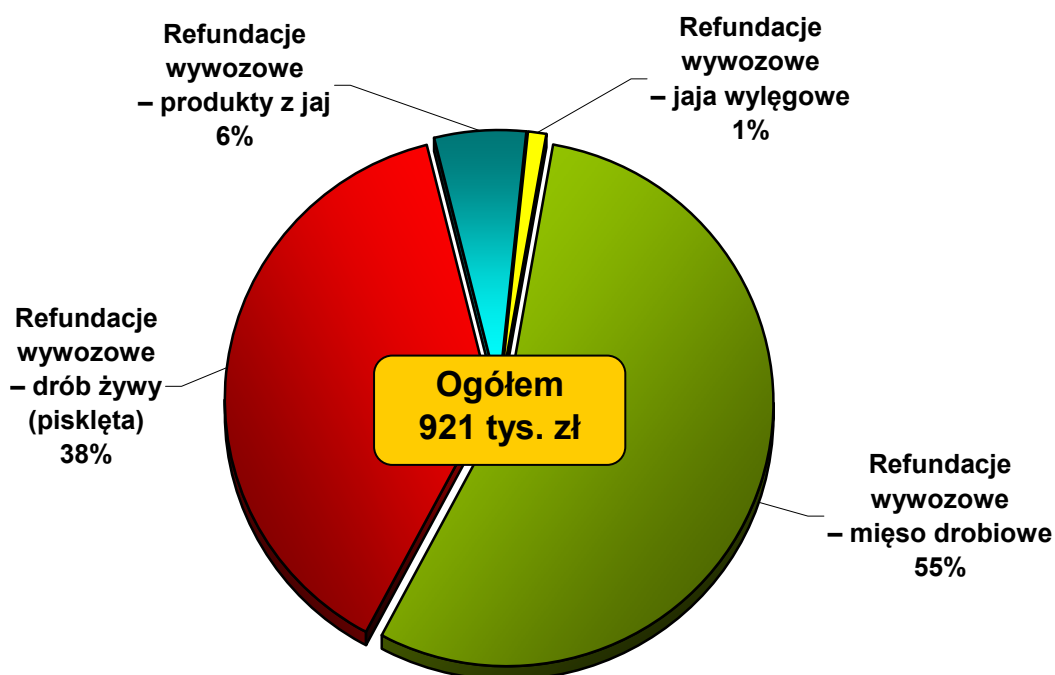
W 2010 r. ARR na rynku drobiu i jaj wydała 704 pozwolenia na wywóz z refundacją.

Refundacje wywozowe do drobiu i jaj

W 2010 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego Agencja realizowała wypłaty refundacji do wywozu: drobiu żywego (piskląt jednodniowych), mięsa drobiowego, jaj wylęgowych oraz produktów z jaj (m.in. jaj bez skorupki).

Na rynku drobiu wypłacono refundacje do wywozu 320 ton mięsa drobiowego na kwotę 507 tys. zł oraz 36 347 tys. sztuk drobiu żywego (piskląt) na kwotę 353 tys. zł. Ponadto wywieziono 1 251 tys. sztuk jaj wylęgowych oraz 22 tony produktów z jaj, do których udzielono eksporterom wsparcia finansowego w wysokości odpowiednio 10 tys. zł oraz 51 tys. zł.

Wykres 11. **Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2010 r.**

Działania ARR na rynku drobiu i jaj w 2010 r. dotyczyły wyłącznie handlu zagranicznego, w tym wypłat refundacji wywozowych. Głównymi kierunkami wywozu towarów na tym rynku były Mołdowa, Ukraina i Białoruś.

Ogółem w 2010 r. na rynku drobiu i jaj wypłacono 921 tys. zł refundacji wywozowych.

2.1.4. Rynek mleka

Zgodnie z prawodawstwem unijnym oraz na podstawie krajowych aktów prawnych ARR w 2010 r. administrowała na rynku mleka i przetworów mlecznych następującymi mechanizmami:

- „Kwotowanie produkcji mleka”,
- „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”,
- „Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych”,
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”,
- „Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku”,
- „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła”,
- „Handel zagraniczny na rynku mleka”.

Ponadto ARR wypłaciła szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego dla producentów mleka, którzy w wyniku kryzysu ponieśli znaczące straty i utracili płynność finansową. Wystawiała również certyfikaty jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE oraz administrowała Funduszem Promocji Mleka (w tym m.in. rozliczała dofinansowanie do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach oraz gimnazjach w ramach programu „Szkłanka mleka”).

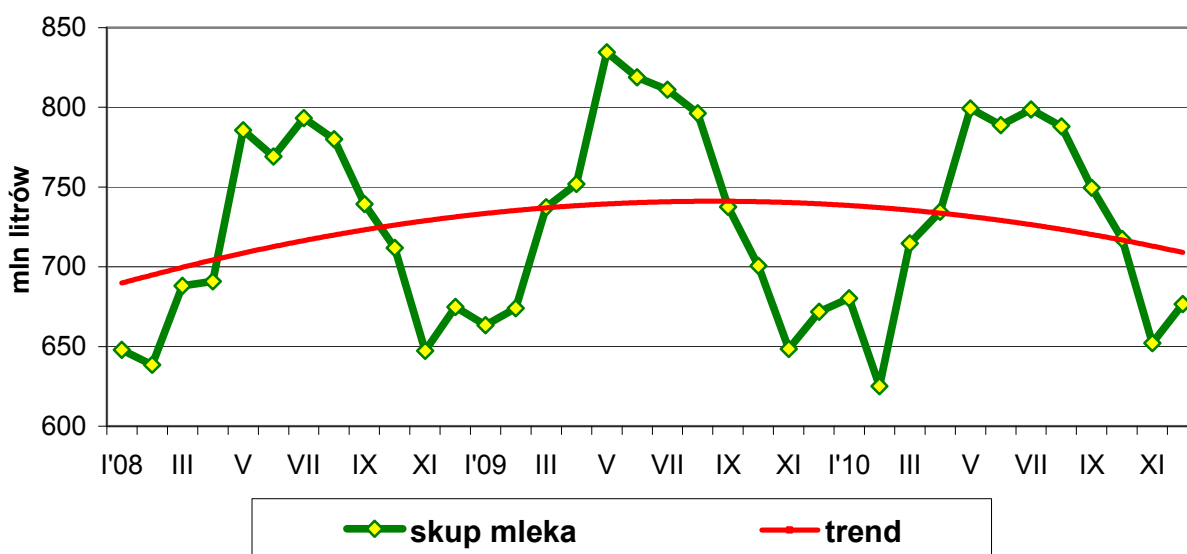
2.1.4.1. Mleko surowe

W następstwie znaczącego pogorszenia opłacalności produkcji mleka w latach 2008-2009, od 2009 r. w Polsce sukcesywnie postępuje proces ograniczania chowu krów mlecznych. W grudniu 2010 r. (wg danych GUS) krajowe pogłowie tych zwierząt liczyło 2 529 tys. szt., tj. o prawie 56 tys. szt. (2,2%) mniej niż w grudniu 2009 r.

Przyrost mleczności krów nie zrównoważył spadku pogłowia, w konsekwencji produkcja mleka w 2010 r. (wg informacji IERiGŻ-PIB) została ograniczona do 11,9 mld litrów, wobec 12,1 mld litrów w 2009 r.

Wzmożony popyt na mleko i jego przetwory, szczególnie ze strony rozwijających się krajów azjatyckich, znacząco przewyższał produkcję i był zaspokajany zwiększonym importem. W efekcie koniunktura na światowym rynku mleka uległa istotnej poprawie powodując wzrost popytu na mleko surowe.

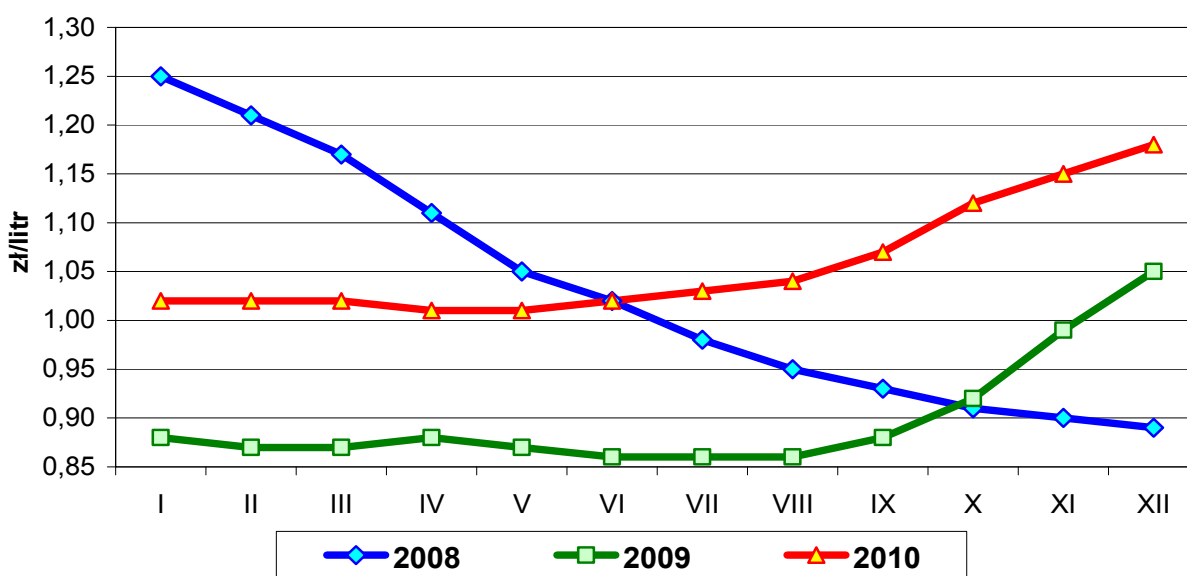
Wykres 12. Skup mleka w kraju

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W Polsce, w konsekwencji relatywnie niskich cen mleka, do sierpnia 2010 r. dostawy mleka do skupu utrzymywały się na poziomie niższym niż w 2009 r. Dopiero od września 2010 r., w wyniku postępującego wzrostu cen, skup mleka przekraczał poziom z analogicznych miesięcy 2009 r. Łącznie w 2010 r. (wg danych GUS) dostawy mleka ukształtowały się na poziomie o 1,3% niższym niż w 2009 r. i wyniosły 8,8 mld litrów.

Wykres 13. Ceny skupu mleka w kraju

Źródło: Dane GUS.

Od połowy 2010 r., po względnej stabilizacji w pierwszym półroczu, ceny skupu mleka w Polsce dynamicznie rosły. Według danych GUS, w grudniu 2010 r. za skupowane mleko przeciętnie płacono 118,31 zł/hl, tj. o prawie 13% więcej niż w grudniu 2009 r. W całym 2010 r. przeciętna krajowa cena mleka była o prawie 19% wyższa niż w 2009 r. i osiągnęła poziom 106,59 zł/hl.

2.1.4.1.1. Program „Szkłanka mleka”

Systematycznie zwiększa się aktywność ARR związana z działaniami prospołecznymi wspierającymi spożycie mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych oraz z kształtowaniem poprawnego modelu konsumpcji u dzieci i młodzieży. Z roku na rok rośnie zainteresowanie programem „Szkłanka mleka” wśród uczniów. Agencja w ramach administrowania programem zarządza dwoma mechanizmami:

unijnym (wprowadzonym od 2004 r.) oraz krajowym (uruchomionym od roku szkolnego 2007/2008 i uzupełniającym dopłatę unijną). Trzecim źródłem finansowania programu są środki zgromadzone przez przedsiębiorców z branży mleczarskiej w Funduszu Promocji Mleka (FPM).

Wprowadzenie dopłaty krajowej od roku szkolnego 2007/2008 zdecydowanie zwiększyło zasięg oddziaływania programu „Szkłanka mleka” oraz zainteresowanie nim beneficjentów. Polska została liderem wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na ten cel, spośród wszystkich państw członkowskich UE uczestniczących w programie. Jednocześnie ilość mleka i jego przetworów spożyta w naszym kraju przez dzieci oraz młodzież w ramach tego programu jest największa we Wspólnocie.

2.1.4.1.1.1. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych

Podstawowym założeniem mechanizmu finansowanego z budżetu UE jest promowanie zasad zdrowego odżywiania oraz wzrost spożycia mleka i jego przetworów wśród dzieci i młodzieży szkolnej uczęszczających regularnie w ciągu roku szkolnego do placówek oświatowych, tj. do przedszkoli i szkół (z wyłączeniem szkół wyższych). Każde dziecko, które uczęszcza do placówki oświatowej, może otrzymać w każdym dniu nauki szkolnej 0,25 litra mleka lub przetworu mlecznego po cenach niższych niż rynkowe. Ceny tych produktów nie mogą przekraczać cen maksymalnych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów na dany rok szkolny. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 657/2008⁷ w ramach mechanizmu uczniowie mogą spożywać mleko białe i mleko smakowe o różnej zawartości tłuszczu, a także twarogi, twarożki, sery oraz jogurty.

Warunkiem uczestnictwa w mechanizmie jest uzyskanie przez wnioskodawców zatwierdzenia poprzez dokonanie wpisu do rejestru podmiotów ubiegających się o ww. dopłaty. Według

⁷ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 657/2008 z dnia 10 lipca 2008 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej na rzecz dostarczania mleka i niektórych przetworów mlecznych dla uczniów w instytucjach oświatowych.

stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. zatwierdzenie posiadało 488 wnioskodawców, z tego w 2010 r. zatwierdzenie uzyskało 20 nowych wnioskodawców.

W 2010 r. z tytułu dopłaty unijnej do spożycia mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych ARR wypłaciła 46 028 tys. zł do 62 tys. ton mleka i produktów mlecznych.

2.1.4.1.1.2. Dofinansowanie z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.), uzupełnieniem dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych jest dofinansowanie ze środków Funduszu Promocji Mleka, które pochodzą z wpłat dokonywanych przez podmioty skupujące mleko. Za administrowanie FPM jest odpowiedzialna ARR, a celem dofinansowania programu ze zgromadzonych w funduszu środków jest obniżenie ceny płaconej przez uczniów za mleko i jego przetwory spożywane w ramach mechanizmu unijnego. Od roku szkolnego 2007/2008 dofinansowanie z FPM udzielane jest do mleka i przetworów mlecznych, tj. do: mleka białego, mleka smakowego, jogurtu naturalnego oraz naturalnych serów (twarogi, twarożki, sery topione i inne sery) spożywanych przez dzieci uczęszczające do przedszkoli i gimnazjów. O dofinansowanie z FPM do mleka i jego przetworów spożywanych w przedszkolach i gimnazjach mogą się ubiegać wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” oraz spełniają wymagania określone w przepisach UE,
- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do przedszkoli oraz gimnazjów w cenach nie wyższych od cen maksymalnych określonych przez FPM,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do przedszkoli i gimnazjów w ramach mechanizmu unijnego.

W 2010 r. ARR ze środków Funduszu Promocji Mleka wypłaciła 4 598 tys. zł (o 13% więcej niż w 2009 r.) do 5,5 tys. ton mleka i jego przetworów (o 10% więcej niż w 2009 r.).

2.1.4.1.1.3. Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych

Od roku szkolnego 2007/2008, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.), wprowadzono dopłatę krajową do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, będącą uzupełnieniem mechanizmu unijnego, tj. dopłat do spożycia mleka w placówkach oświatowych.

Mechanizm finansowany z budżetu państwa pozwala każdemu uczniowi uczęszczającemu do szkoły podstawowej otrzymywać bezpłatnie mleko bez dodatków smakowych, a także umożliwić spożycie innych przetworów mlecznych po obniżonych cenach, przyczyniając się tym samym do zwiększania konsumpcji tych produktów przez dzieci.

Dopłata krajowa do 1 litra mleka i przetworów mlecznych spożytych w szkołach podstawowych nie może przewyższać 100% maksymalnej ceny mleka zawierającego co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności od 0,20 litra do 0,23 litra. Ceny maksymalne dla produktów objętych mechanizmem określa rozporządzenie Rady Ministrów obowiązujące w danym roku szkolnym (dla roku szkolnego 2010/2011 było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2010 r.⁸).

Zasady realizacji mechanizmu zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłacania dopłaty krajowej oraz szczegółowego zakresu kontroli wykorzystania tej dopłaty (Dz. U. Nr 147, poz. 1039, z późn. zm.). Zgodnie z regulacjami krajowymi w mechanizmie mogą uczestniczyć wnioskodawcy, którzy:

- posiadają zatwierdzenie uczestnictwa w mechanizmie WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych” i spełniają wymagania programu określone w przepisach UE,
- organizują dostawy mleka i przetworów mlecznych do szkół podstawowych bezpłatnie lub w cenie nie wyższej niż różnica pomiędzy ceną maksymalną dostarczonego produktu a ceną maksymalną określoną dla mleka o zawartości co najmniej 1% tłuszczu, poddanego obróbce cieplnej, w opakowaniach o pojemności od 0,20 litra do 0,23 litra,
- ubiegają się o dopłaty do mleka i przetworów mlecznych dostarczonych do szkół podstawowych w ramach mechanizmu WPR „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2009 r.⁹, dopłata krajowa przysługuje maksymalnie do 0,25 litra mleka lub przetworu mlecznego spożytego przez jedno dziecko na terenie szkoły podstawowej (w okresie od 1 października do 31 maja danego roku szkolnego) przez 3 dni nauki szkolnej w tygodniu. Na mocy ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2010 r. w sprawie maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2010/2011 (Dz. U. Nr 105, poz. 659).

⁹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu wypłacania dopłaty krajowej oraz szczegółowego zakresu kontroli wykorzystania tej dopłaty (Dz. U. Nr 201, poz. 1545).

Nr 148, poz. 990), w sierpniu 2010 r. wprowadzono nowe zasady udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, które obowiązują od roku szkolnego 2010/2011. Polegają one m.in. na określeniu dla wnioskodawcy, zainteresowanego dostarczaniem mleka i przetworów mlecznych do szkół podstawowych, limitu środków finansowych na realizację ww. dostaw w danym roku szkolnym¹⁰. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dopłaty krajowej w danym roku szkolnym. Dokonuje tego, mając na względzie liczbę uczniów biorących udział w programie oraz obowiązujące maksymalne ceny mleka i przetworów mlecznych. Każdy wnioskodawca (posiadający zatwierdzenie uczestnictwa w programie dopłat), tj.:

- dostawca (np. firma handlowa, zakład mleczarski),
- szkoła podstawowa samodzielnie organizująca dostawy,
- władza lub organizacja działająca w imieniu szkoły podstawowej,

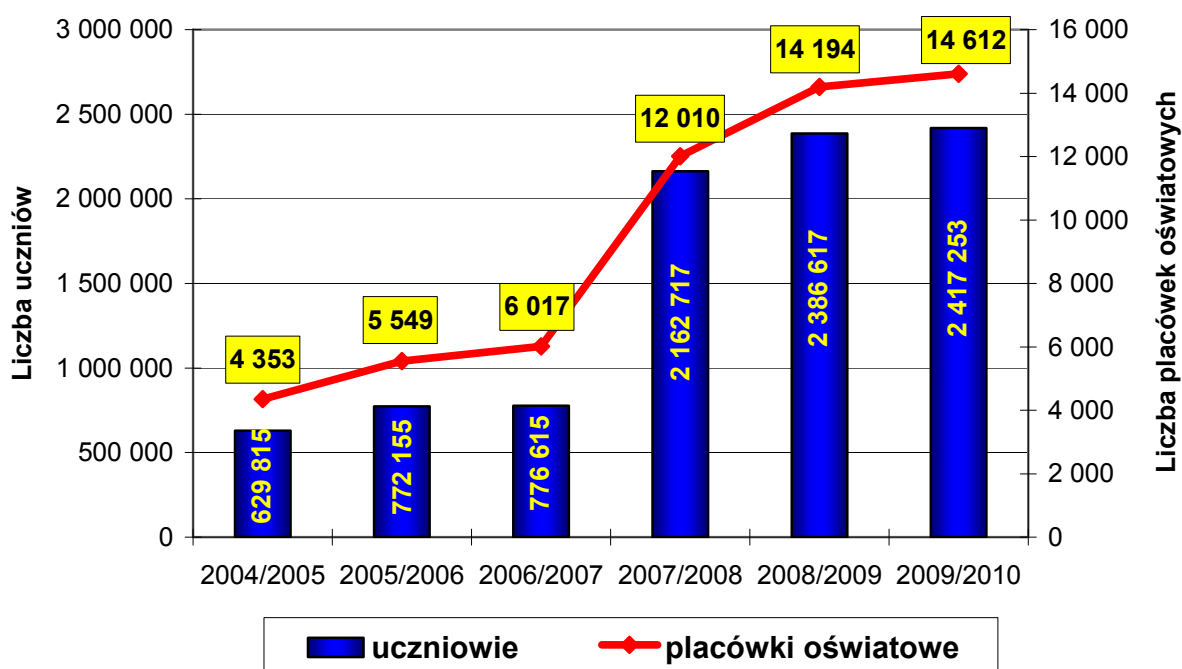
który będzie zainteresowany organizowaniem dostaw mleka i przetworów mlecznych dla uczniów szkół podstawowych, powinien posiadać limit środków finansowych na realizację ww. dostaw w danym roku szkolnym. Wnioskodawcy mogą otrzymać dopłatę krajową za mleko i jego przetwory spożyte w roku szkolnym w wysokości nie większej niż limit środków finansowych, przyznany na dany rok szkolny w drodze decyzji dyrektora OT ARR. W 2010 r. ARR wydała 168 decyzji w sprawie przyznania limitu środków finansowych na rok szkolny 2010/2011.

Z dopłaty krajowej w roku szkolnym 2009/2010 skorzystało blisko 1,7 mln uczniów szkół podstawowych (tj. 76% wszystkich uprawnionych dzieci w kraju), którzy uczęszczali do 9,5 tys. szkół podstawowych (68% uprawnionych placówek oświatowych). W 2010 r. Agencja z tytułu dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, wypłaciła z budżetu państwa 102 873 tys. zł do 53,8 tys. ton mleka i jego przetworów dostarczonych uczniom tych szkół.

Podsumowując, z programu „Szkłanka mleka” w roku szkolnym 2009/2010 skorzystało w kraju ponad 2,4 mln dzieci i uczniów, tj. o blisko 31 tys. więcej niż w poprzednim roku szkolnym oraz 3,8 razy więcej niż w roku szkolnym 2004/2005 (rok uruchomienia programu). Dzieci i uczniowie korzystający z programu w roku szkolnym 2009/2010 uczęszczali do ponad 14,6 tys. placówek oświatowych. Było to o 3% więcej szkół i przedszkoli niż w roku szkolnym 2008/2009 oraz blisko 3,4 razy więcej niż w roku szkolnym 2004/2005.

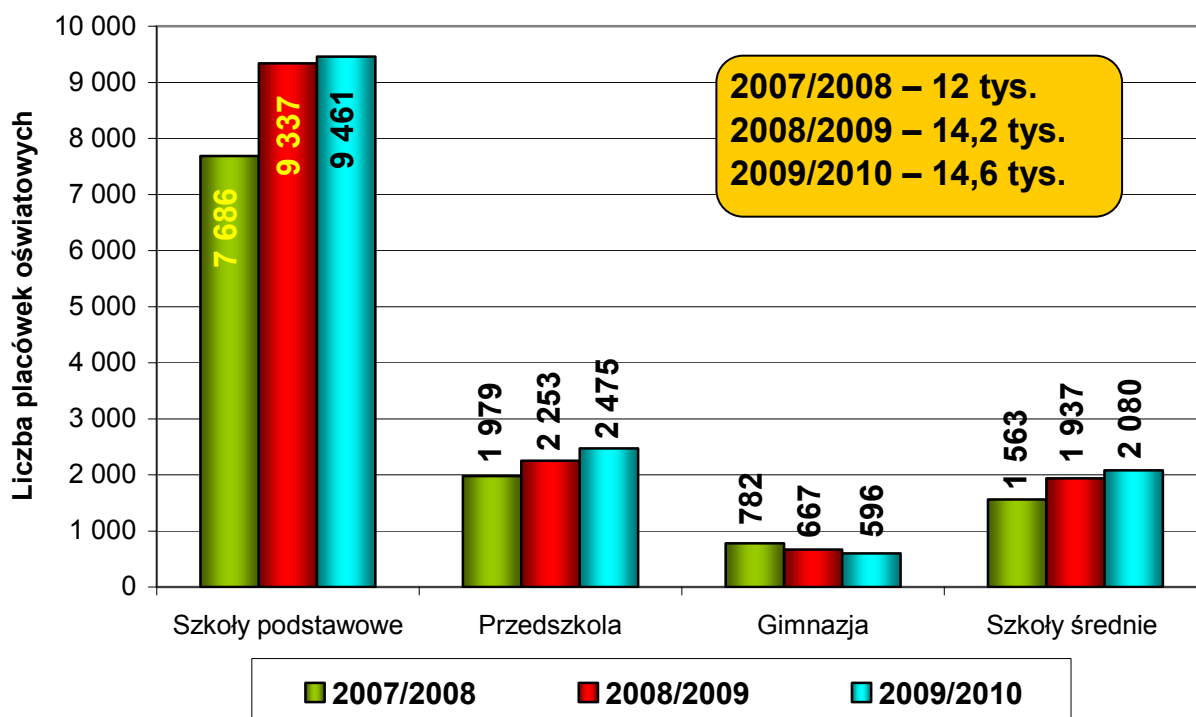
¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2010 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na wypłatę dopłaty krajowej w roku szkolnym 2010/2011 (Dz. U. Nr 158, poz. 1061).

Wykres 14. Placówki oświatowe i uczniowie w programie „Szkłanka mleka”

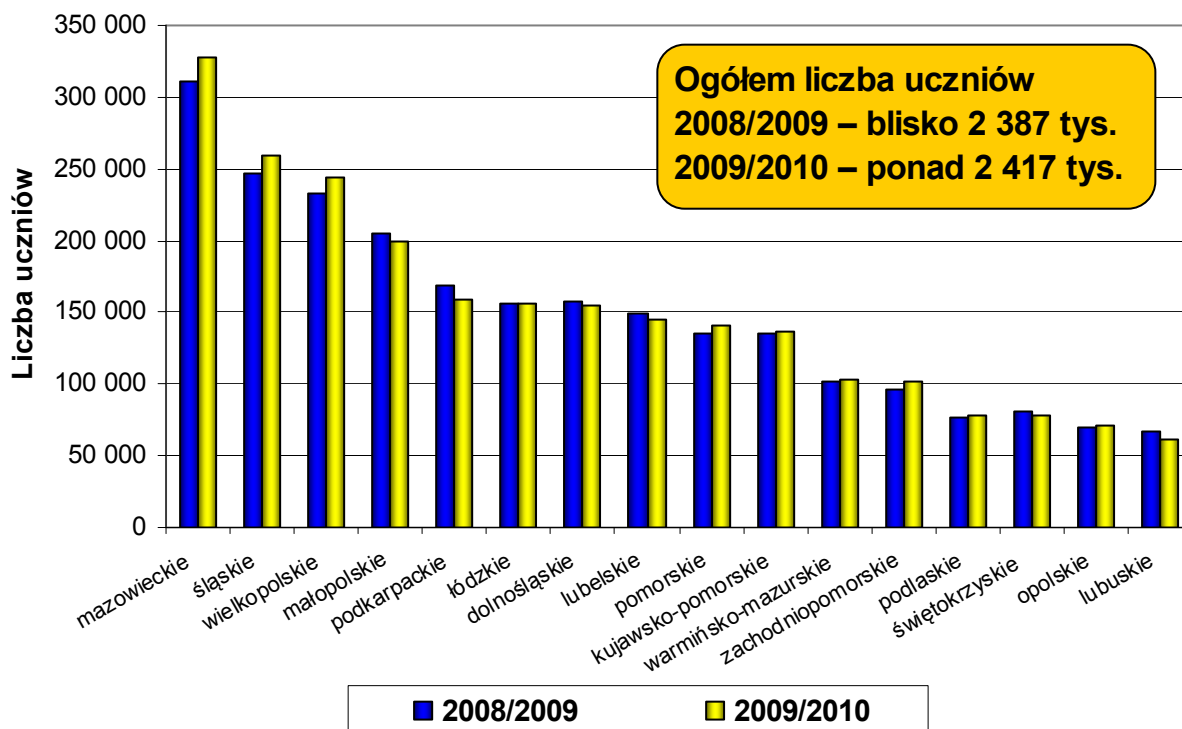

Poziom zainteresowania beneficjentów, a tym samym oddziaływanie programu „Szkłanka mleka” w poszczególnych województwach są różne – uzależnione od posiadanego potencjału (tj. od liczby i struktury placówek oświatowych uprawnionych do uczestnictwa w programie oraz uczniów do nich uczęszczających), a także od specyfiki i charakteru danego regionu.

Wykres 15. Liczba placówek oświatowych, które korzystały z programu „Szkłanka mleka”

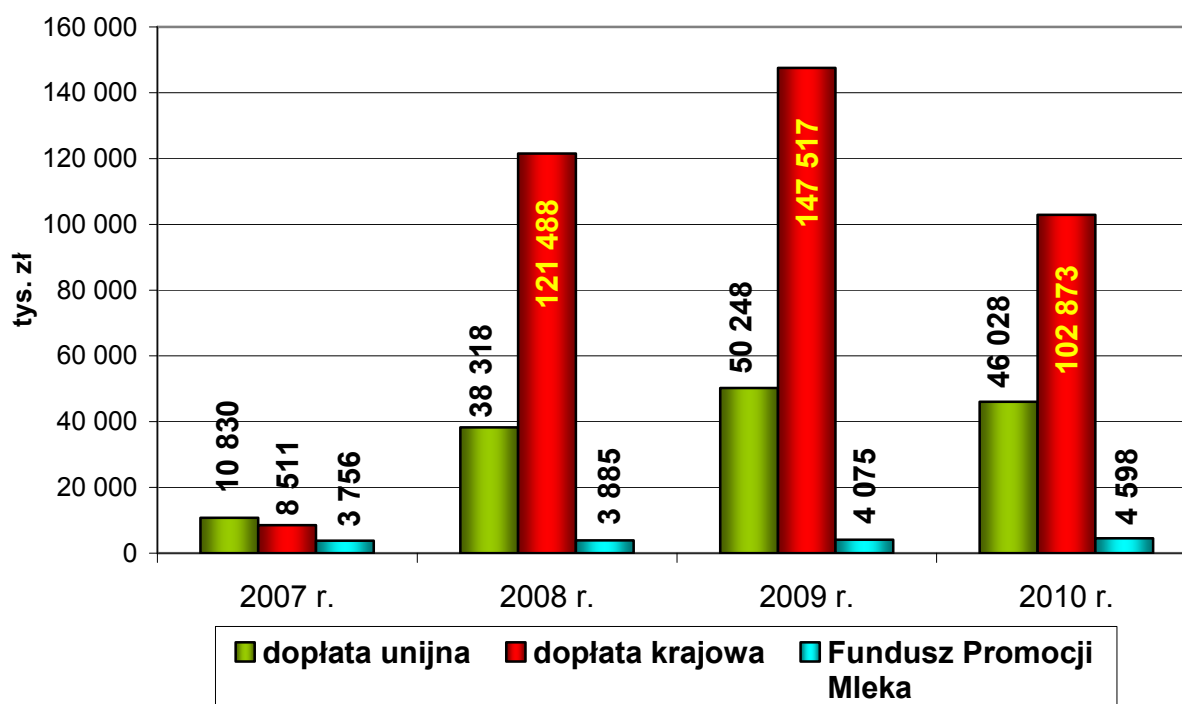

Wykres 16. Liczba uczniów, którzy korzystali z programu „Szkłanka mleka” w latach szkolnych 2008/2009 i 2009/2010

W roku szkolnym 2009/2010 najwięcej uczniów uczestniczyło w programie „Szkłanka mleka” w województwach: mazowieckim (327 tys. uczniów), śląskim (259 tys. uczniów), wielkopolskim (244 tys. uczniów), małopolskim (199 tys. uczniów) i podkarpackim (159 tys. uczniów).

Wykres 17. Wydatki ARR i FPM na program „Szkłanka mleka”

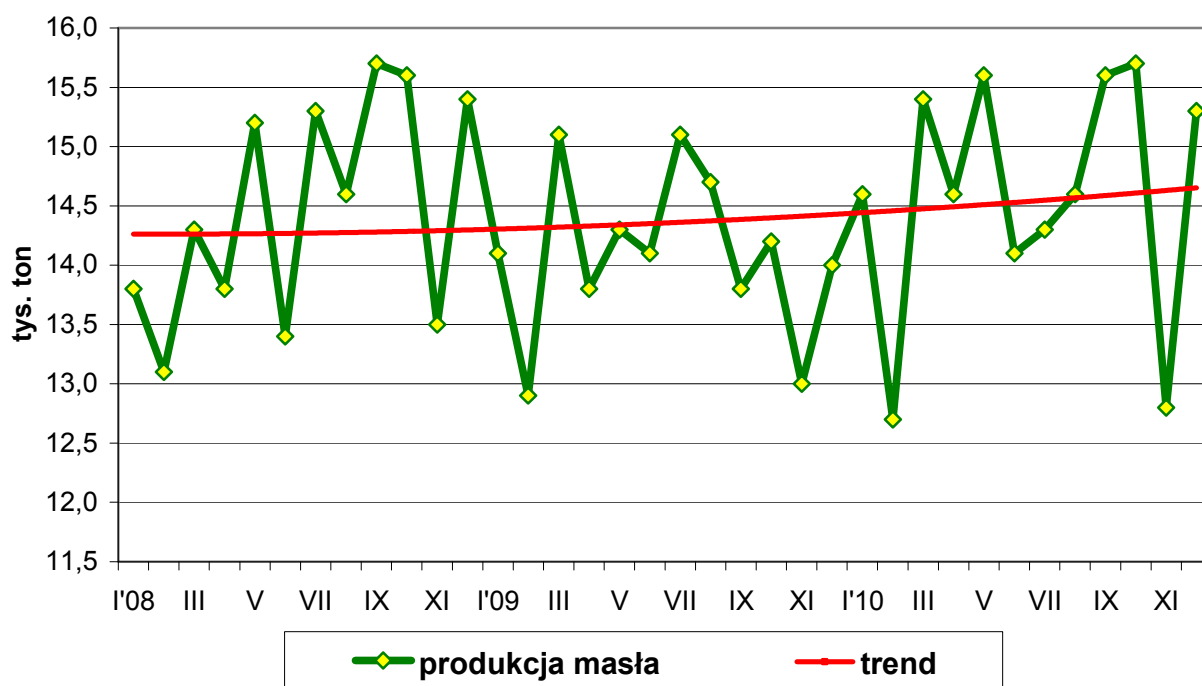

W 2010 r. Agencja prowadziła działania mające na celu jak najszersze rozpowszechnienie tych ważnych społecznie i zdrowotnie mechanizmów. W ramach realizacji programu „Szlanka mleka” ARR wypłaciła łącznie z tytułu dopłaty unijnej i krajowej 148 901 tys. zł. Z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji sfinansowano 31% wydatkowanych środków, natomiast 69% wypłat pochodziło z budżetu państwa. Ponadto dofinansowanie programu z Funduszu Promocji Mleka w 2010 r. wyniosło 4 598 tys. zł.

2.1.4.2. Masło

Wzmożony popyt eksportowy na konkurencyjne cenowo polskie masło przyczynił się do wzrostu produkcji tego artykułu. W 2010 r. w Polsce wyprodukowano (dane GUS) 175 tys. ton masła, tj. o 4% więcej niż w roku 2009.

Wykres 18. **Produkcja masła w Polsce**

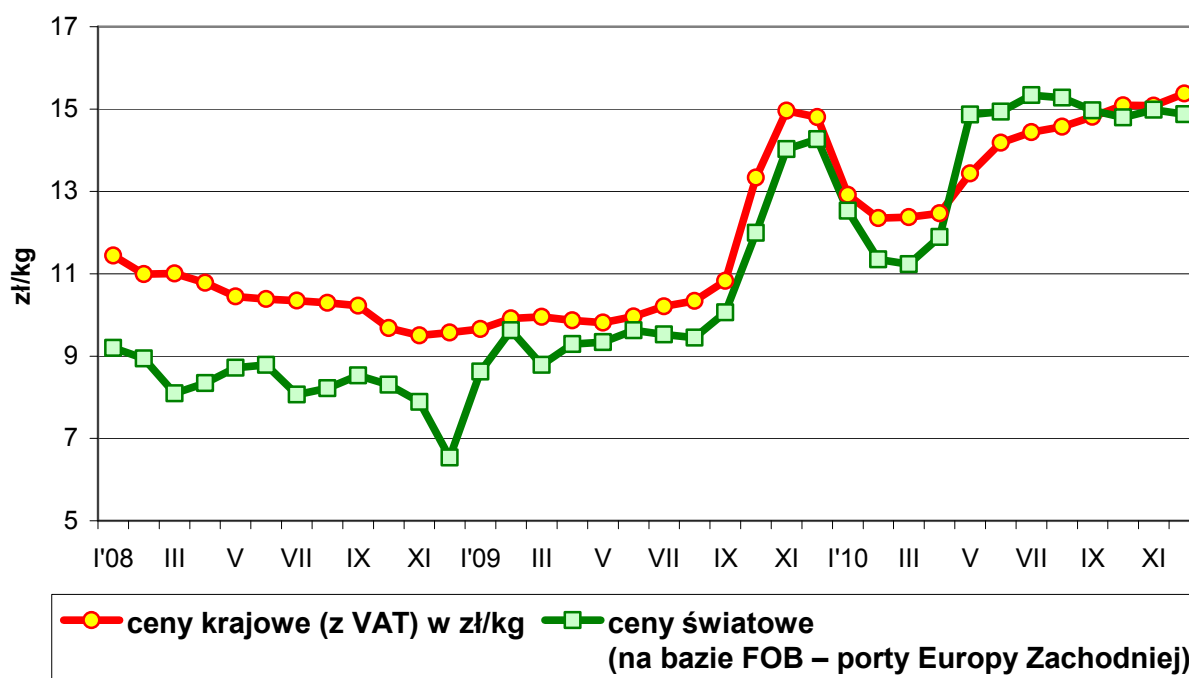

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W 2010 r. (dane Ministerstwa Finansów) wywóz tłuszczu mlecznego osiągnął poziom 24 tys. ton i był o 37% wyższy niż w 2009 r. Natomiast przywóz masła do kraju w 2010 r. wyniósł 11 tys. ton i był o prawie 42% większy niż w poprzednim roku. Saldo wymiany handlowej masłem w 2010 r. wyniosło 41 mln EUR i było 2-krotnie większe niż w 2009 r.

W 2010 r. wzrost światowych cen masła i zwiększony popyt eksportowy wpłynął na wyższą cenę tego artykułu również w Polsce. W 2010 r. średnia cena masła w blokach w zbycie (wg danych GUS) osiągnęła poziom 13,93 zł/kg (z VAT), a masła konfekcjonowanego 15,26 zł/kg (z VAT), tj. w obu przypadkach o 25% wyższy niż w roku 2009.

Wykres 19. Krajowe i światowe ceny zbytu masła

Źródło: Ceny krajowe wg GUS, ceny światowe wg FAPA.

W konsekwencji wzrostu cen w zbycie, rosły również ceny detaliczne masła. Średnio w 2010 r. za tłuszcz ten konsumenci płacili o 15% więcej niż rok wcześniej. Przy względnie wysokich cenach masła w sklepach i znacznym wzroście jego cen w stosunku do margaryn i innych stałych tłuszczów roślinnych, w 2010 r. odnotowano spadek spożycia masła. Według oceny IERiGŻ-PIB, w całym 2010 r. bilansowa konsumpcja masła na jednego mieszkańca wyniosła 4,2 kg, wobec 4,4 kg w roku 2009.

2.1.4.2.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż masła

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r.¹¹, standardowo zakupy interwencyjne masła mogą być prowadzone od 1 marca do 31 sierpnia danego roku po cenie interwencyjnej wynoszącej 221,75 EUR/100 kg, stanowiącej 90% ceny referencyjnej (od lipca 2007 r. wynoszącej 246,39 EUR/100 kg) w ramach ustalonego przez KE limitu, który w 2010 r. wynosił 30 tys. ton. Masło oferowane do zakupu interwencyjnego musi być wyprodukowane w zakładzie autoryzowanym przez ARR lub przez inną agencję interwencyjną na terenie UE, zgodnie z harmonogramem produkcji złożonym w Agencji, co najmniej 2 dni robocze przed planowanym rozpoczęciem produkcji z przeznaczeniem na zapasy interwencyjne.

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r., w magazynach w Polsce znajdowało się 1 900,5 tony masła pochodzącego z zakupów prowadzonych w 2009 r. W 2010 r., w związku ze znacznym wzrostem rynkowych cen masła, unijni przedsiębiorcy w okresie prowadzenia interwencji nie byli zainteresowani sprzedażą tego produktu na zapasy interwencyjne UE.

W okresie od 1 maja do końca września 2010 r., zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1111/2009¹², ARR wydała z magazynów interwencyjnych całość masła zakupionego w 2009 r. (1 900,5 tony) w ramach dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE. W zamian za odebrane zapasy przedsiębiorcy byli zobowiązani dostarczyć gotowe artykuły spożywcze do organizacji charytatywnych.

Wydatki poniesione przez ARR w 2010 r. z tytułu przechowywania zapasów interwencyjnych masła wyniosły 854 tys. zł. Ponadto w ramach administrowania mechanizmem, w wyniku przeprowadzonych kontroli spełniania warunków autoryzacji, ARR w 2010 r. cofnęła autoryzację 2 zakładom produkcyjnym. Łącznie na dzień 31 grudnia 2010 r. autoryzację posiadało 28 zakładów produkcyjnych oraz 32 chłodnie.

2.1.4.2.2. Dopłaty do prywatnego przechowywania masła

Zadaniem mechanizmu jest utrzymanie równowagi na rynku masła w UE poprzez udzielanie dopłat do prywatnego przechowywania jego nadwyżek. Uruchomienie mechanizmu w 2010 r. nastąpiło po opublikowaniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 158/2010¹³. Rozpoczęcie przechowywania masła objętego mechanizmem mogło mieć miejsce w terminie od 1 marca do 15 sierpnia 2010 r., przy czym okres jego przechowywania wynosił od 90 do 210 dni. Zgodnie z unijnymi zasadami wycofanie masła z chłodni nie mogło nastąpić przed 16 sierpnia 2010 r.

W 2010 r., z powodu korzystnych cen rynkowych, nie wpłynęły do ARR wnioski od przedsiębiorców o dopłaty do prywatnego przechowywania masła. Producent, który uzyskał autoryzację w ramach mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła”, mógł również produkować masło w ramach mechanizmu „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła” bez uzyskania ponownej autoryzacji. Łącznie na dzień 31 grudnia 2010 r. w ramach ww. mechanizmów autoryzację posiadały 32 zakłady produkcyjne. Agencja przeprowadziła również kontrole spełniania warunków autoryzacji. Kontrole nie wykazały uchybień.

¹² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1111/2009 z dnia 19 listopada 2009 r. przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie zasobów zapisanych w roku budżetowym 2010 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące we Wspólnocie i wprowadzające pewne odstępstwa od przepisów rozporządzenia (EWG) nr 3149/92.

¹³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 158/2010 dnia 25 lutego 2010 r. ustalające z góry stawkę dopłat do prywatnego przechowywania masła na rok 2010.

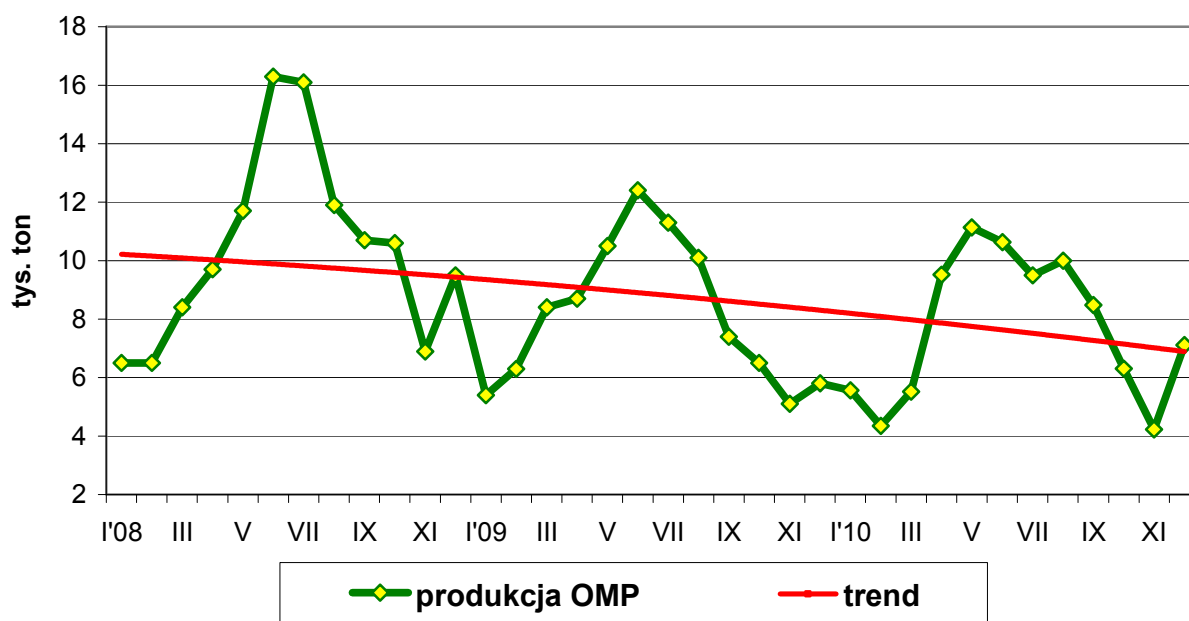
2.1.4.2.3. Wystawianie certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów WPR w innych państwach członkowskich UE

Zgodnie z przepisami unijnymi ARR wystawia certyfikaty jakości masła dla przedsiębiorców, którzy sprzedają masło do innych krajów członkowskich z przeznaczeniem do wykorzystania w mechanizmach WPR: „Interwencyjny zakup i sprzedaż masła” i „Dopłaty do prywatnego przechowywania masła”. W 2010 r. wystawiono 35 certyfikatów jakości, które dotyczyły 836 ton masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania w Niemczech i Holandii.

2.1.4.3. Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)

Z uwagi na rosnący popyt na produkty galanteryjne oraz ograniczony wywóz OMP, w 2010 r. krajowi przetwórcy zmniejszyli produkcję OMP do 92 tys. ton, tj. o 21% w odniesieniu do 2009 r. (według wstępnych danych GUS).

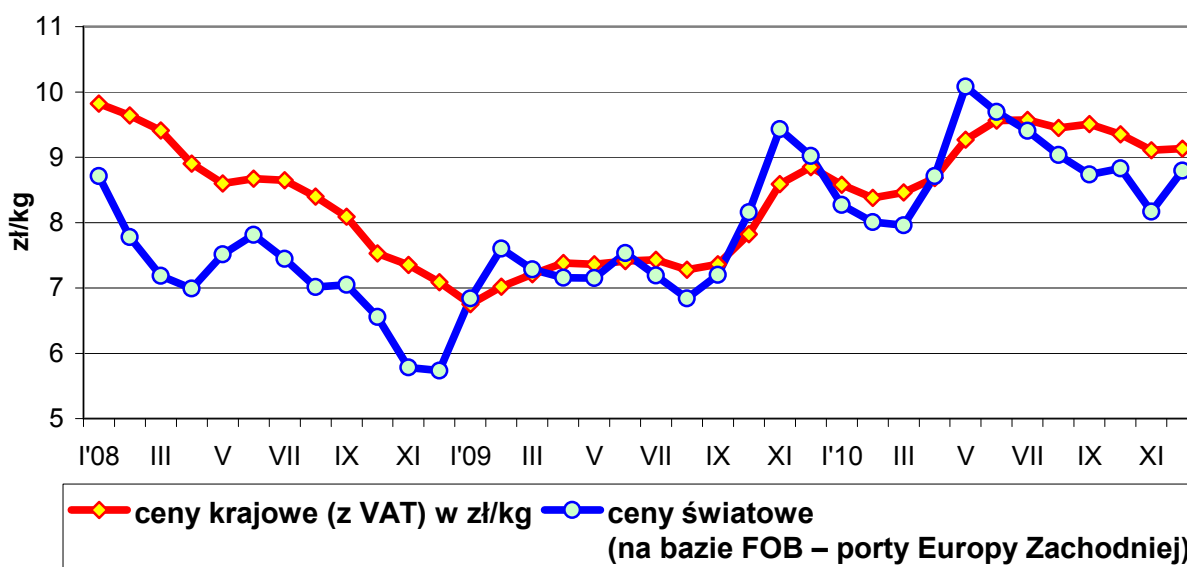
Wykres 20. **Produkcja OMP w Polsce**

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Do zmniejszenia wywozu OMP przyczyniły się przede wszystkim duże zapasy interwencyjne zgromadzone w UE w 2009 r., a także pogorszenie konkurencyjności cenowej polskiego produktu. W 2010 r. (według wstępnych danych Ministerstwa Finansów) z kraju wywieziono 78,7 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku, tj. o 3% mniej niż w 2009 r. Jednocześnie jego przywóz wzrósł do 18 tys. ton i był o 53% większy niż w poprzednim roku. W 2010 r. saldo wymiany handlowej OMP wyniosło 125 mln EUR i było o 25 mln EUR większe niż w roku 2009.

Wykres 21. Krajowe i światowe ceny zbytu OMP

Źródło: Ceny krajowe wg GUS, ceny światowe wg FAPA.

W efekcie zwiększonego zużycia OMP na rynku krajowym oraz znacznego wzrostu jego cen na świecie, również w Polsce ceny tego produktu wzrosły. Przeciętnie w 2010 r. cena odtłuszczonego mleka w proszku osiągnęła poziom 9,09 zł/kg (z VAT), tj. o 21% wyższy niż w roku 2009.

2.1.4.3.1. Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007¹⁴, zakupy interwencyjne OMP mogły być prowadzone w okresie od 1 marca do 31 sierpnia, w ramach limitu ustalonego przez KE dla całej UE i w 2010 r. wynoszącego 109 tys. ton. Oferty na zakup interwencyjny mogli składać przedsiębiorcy, którzy oferowali OMP wyprodukowane w zakładach produkcyjnych posiadających świadectwa autoryzacji wydane przez ARR lub odpowiednie agencje płatnicze w innych krajach UE, zgodnie z harmonogramem produkcji złożonym w Agencji co najmniej 2 dni robocze przed planowanym rozpoczęciem produkcji OMP z przeznaczeniem na zapasy interwencyjne. Zakup OMP w ramach limitu mógł być dokonywany po cenie interwencyjnej równej cenie referencyjnej wynoszącej (od 1 lipca 2007 r.) 169,80 EUR/100 kg.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r., w magazynach interwencyjnych w Polsce znajdowało się 20 548,8 tony odtłuszczonego mleka w proszku pochodzącego z zakupów prowadzonych w 2009 r. W 2010 r., w związku z korzystnymi relacjami cen rynkowych do

¹⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”), z późn. zm.

ceny interwencyjnej OMP, unijni przedsiębiorcy nie byli zainteresowani sprzedażą tego produktu na zapasy interwencyjne UE w okresie prowadzenia zakupów.

Od 1 maja do końca września 2010 r., zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1111/2009¹⁵, ARR przekazała z magazynów interwencyjnych część zakupionego w 2009 r. OMP (tj. 17 952 tony) w ramach mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”. W zamian za odebrane zapasy przedsiębiorcy byli zobowiązani dostarczyć gotowe artykuły spożywcze do organizacji charytatywnych. Na koniec 2010 r. w autoryzowanych magazynach ARR znajdowało się 2 596,8 tony OMP, w tym 2 596 ton, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 499/2011¹⁶ (łącznie z mlekiem w proszku pochodzącym z magazynów niemieckiej agencji interwencyjnej w ilości 13 147 ton), zostanie przekazane na pomoc żywnościową w okresie czerwiec-wrzesień 2011 r. Pozostałe 825 kg OMP od stycznia 2011 r.¹⁷ zostało skierowane do sprzedaży w drodze procedury przetargowej.

Wydatki poniesione przez ARR w 2010 r. z tytułu przechowywania zapasów interwencyjnych OMP wyniosły 3 903 tys. zł. Ponadto w ramach realizacji mechanizmu, w wyniku przeprowadzonych kontroli spełniania warunków autoryzacji, Agencja cofnęła autoryzację 1 zakładowi produkującemu OMP. Na koniec 2010 r. autoryzację posiadało 35 zakładów produkcyjnych i 28 magazynów.

2.1.4.4. Sery

W konsekwencji zmniejszonej podaży mleka, krajowi wytwórcy ograniczyli produkcję serów podpuszczkowych dojrzewających. W 2010 r. (wg wstępnych danych GUS) wyprodukowano 262 tys. ton serów, tj. o 3,6% mniej niż w 2009 r. Mniejsza krajowa produkcja serów przyczyniła się do wyhamowania dynamiki wzrostu ich eksportu. W 2010 r. z kraju wywieziono ponad 105 tys. ton serów, tj. o 2,6% więcej niż rok wcześniej. Jednocześnie w celu uzupełnienia gamy asortymentowej, w 2010 r. do Polski sprowadzono 28 tys. ton serów, tj. o 8% więcej niż

¹⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1111/2009 z dnia 19 listopada 2009 r. przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie zasobów zapisanych w roku budżetowym 2010 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące we Wspólnocie i wprowadzające pewne odstępstwa od przepisów rozporządzenia (EWG) nr 3149/92.

¹⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 499/2011 z dnia 18 maja 2011 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 945/2010 przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie środków zapisanych w roku budżetowym 2011 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące w UE i wprowadzające odstępstwa od określonych przepisów rozporządzenia (UE) nr 807/2010.

¹⁷ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 54/2011 z dnia 21 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 447/2010 otwierające procedurę przetargową na sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku w zakresie daty wprowadzenia do miejsca przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku z zapasów interwencyjnych.

w 2009 r. Saldo wymiany handlowej serami dojrzewającymi w 2010 r. ukształtowało się na poziomie 235 mln EUR wobec 204 mln EUR w roku 2009.

Wysokie ceny na rynkach zagranicznych i ograniczona produkcja krajowa spowodowały, że również w Polsce na rynku serów podpuszczkowych dojrzewających przeważały wzrostowe tendencje cen. Przeciętnie w 2010 r. (dane GUS) za ser Gouda w zbycie płacono 12,96 zł/kg (z VAT), a za Edam 13,01 zł/kg (z VAT), tj. w obu przypadkach o 16% więcej niż w poprzednim roku. Na skutek wzrostu cen w zbycie, wzrostowe tendencje cen serów obserwowano również w sprzedaży detalicznej. Według danych GUS, w 2010 r. ceny serów były o 5% wyższe niż w roku 2009. W efekcie, w 2010 r. tempo wzrostu ich spożycia uległo spowolnieniu. Z badania budżetów gospodarstw domowych (dane GUS) wynika, że w 2010 r. konsumpcja serów była zbliżona do notowanej w 2009 r. i wyniosła 4,8 kg na mieszkańca.

2.1.4.5. Handel zagraniczny na rynku mleka

ARR w ramach regulacji handlu zagranicznego na rynku mleka i jego przetworów w 2010 r. wydawała pozwolenia na przywóz/wywóz produktów mlecznych, a także wypłacała refundacje wywozowe do eksportu produktów mlecznych poza obszar celny UE, rekompensujące różnice pomiędzy cenami tych produktów na rynkach światowych a ich cenami na rynku unijnym.

Przywóz

W przypadku przywozu mleka i przetworów mlecznych w ramach kontyngentów taryfowych lub przywozu preferencyjnego bez kontyngentu, każda ilość ww. produktów wymagała uzyskania pozwolenia na przywóz. W 2010 r. ARR nie wydała przedsiębiorcom pozwoleń na przywóz mleka i jego przetworów.

Wywóz

Wywóz bez refundacji nie wymagał pozwoleń, z wyjątkiem wywozu serów o kodzie CN 0406 do Kanady w ramach umów zawartych pomiędzy UE a Kanadą. Przy wywozie z refundacją mleka i jego przetworów w ilościach większych niż 150 kg były wymagane pozwolenia na wywóz GATT/WTO. Wywóz ze stawką refundacji ustaloną w drodze przetargu wymagał pozwoleń dla:

- odtłuszczonego mleka w proszku w opakowaniach o zawartości co najmniej 25 kg wagi netto, zawierającego nie więcej niż 0,5% substancji niemlecznej w masie, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowych ex 0402 10 19 9000,
- naturalnego masła w kostkach, o masie netto co najmniej 20 kg, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowych ex 0405 10 19 9700,

- bezwodnego tłuszczu mlecznego w kontenerach, o wadze netto co najmniej 190 kg, objętego kodem nomenklatury refundacji wywozowych ex 0405 90 10 9000.

W przypadku wywozu w ramach kontyngentów wywozowych były wymagane pozwolenia na wywóz serów objętych grupą towarową CN 0406 do wyznaczonych przedsiębiorców w USA oraz na wywóz mleka w proszku do Republiki Dominikany.

Wywóz związany z zaproszeniem do przetargu organizowanego w kraju nienależącym do UE wymagał pozwoleń przy eksporcie z wcześniej wyznaczoną stawką refundacji (z wyłączeniem serów objętych grupą towarową CN 0406). Otrzymanie pozwolenia było poprzedzone wydaniem przez ARR tymczasowego pozwolenia na wywóz, które po wygraniu przetargu przez przedsiębiorcę stanowiło dla niego gwarancję otrzymania ostatecznego pozwolenia na wywóz.

W 2010 r. Agencja udzieliła na rynku mleka 41 pozwoleń na wywóz bez refundacji, z tego: 32 pozwolenia dotyczyły wywozu serów do Kanady, a 9 pozwoleń wywozu serów do USA w ramach kontyngentów.

Refundacje wywozowe

Agencja w 2010 r. wypłacała również refundacje wywozowe dotyczące rozliczenia wniosków złożonych przez beneficjentów w latach poprzednich, gdyż w efekcie poprawy konkurencyjności unijnych produktów mlecznych KE, od listopada 2009 r., utrzymuje stawki refundacji do wywozu tych produktów na poziomie zerowym. W eksporcie z refundacją dominowało mleko w proszku oraz sery, kierowane głównie do Rosji, Jemenu i Algierii.

W 2010 r. ARR wypłaciła 12 608 tys. zł do wywozu 15,1 tys. ton produktów mlecznych, z tego: 9 572 tys. zł do 9,2 tys. ton mleka w proszku, 2 115 tys. zł do 5,5 tys. ton serów, 713 tys. zł do 0,2 tys. ton masła i oleju maślanego oraz 208 tys. zł do 0,2 tys. ton innych produktów mlecznych (maślanki, mleka zsiadłego, kwaśnej śmietany, jogurtów, kefirów i serwatki).

2.1.4.6. Kwotowanie produkcji mleka

Wprowadzanie do obrotu mleka krowiego w UE podlega systemowi kwot. Głównym celem systemu kwotowania produkcji mleka jest zachowanie równowagi pomiędzy popytem a podażą na rynku mleka oraz zapewnienie dostawcom zbytu na wyprodukowane mleko i uzyskanie za nie korzystnej ceny.

Rok kwotowy obejmuje okres od 1 kwietnia danego roku kalendarzowego do 31 marca następnego roku kalendarzowego. W ramach kwotowania produkcji mleka określana jest

ilość mleka, którą dany kraj członkowski UE może wprowadzić w ww. okresie do obrotu bez ponoszenia konsekwencji finansowych.

W ramach zarządzania systemem kwotowania produkcji mleka ARR wydaje rocznie 200 tys. decyzji administracyjnych i prowadzi działania dotyczące m.in.: rejestracji wniosków i wydawania decyzji o przyznaniu lub cofnięciu kwot indywidualnych mleka, monitoringu wielkości skupu przez dostawców w danym roku kwotowym oraz stopnia wykorzystania limitów produkcyjnych, obsługi transferów i konwersji kwot indywidualnych, monitoringu liczby dostawców hurtowych i bezpośrednich, kontroli ilości mleka wprowadzonego do obrotu w danym roku kwotowym, monitoringu zawartości tłuszczu w skupionym mleku, rejestracji podmiotów skupujących mleko oraz podziału krajowej rezerwy kwoty krajowej.

Rok kwotowy 2009/2010

Na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 72/2009¹⁸ państwom członkowskim UE przyznano prawo do zwiększania kwot krajowych (o 1% rocznie) do roku kwotowego 2013/2014. Wobec powyższego kwota krajowa przysługująca Polsce na rok kwotowy 2009/2010 wynosiła 9 663 423 tys. kg, a dodatkowy limit rozdzielono pomiędzy dostawców hurtowych.

Krajowa rezerwa kwoty krajowej (KRKK) w roku kwotowym 2009/2010 wyniosła 308 292 tys. kg. ARR wydała 42,6 tys. decyzji w sprawie przyznania kwot indywidualnych (KI) z KRKK dostawcom hurtowym (na łączną ilość 238 670 tys. kg mleka) oraz wydała 38 decyzji dostawcom bezpośrednim na 373 tys. kg mleka.

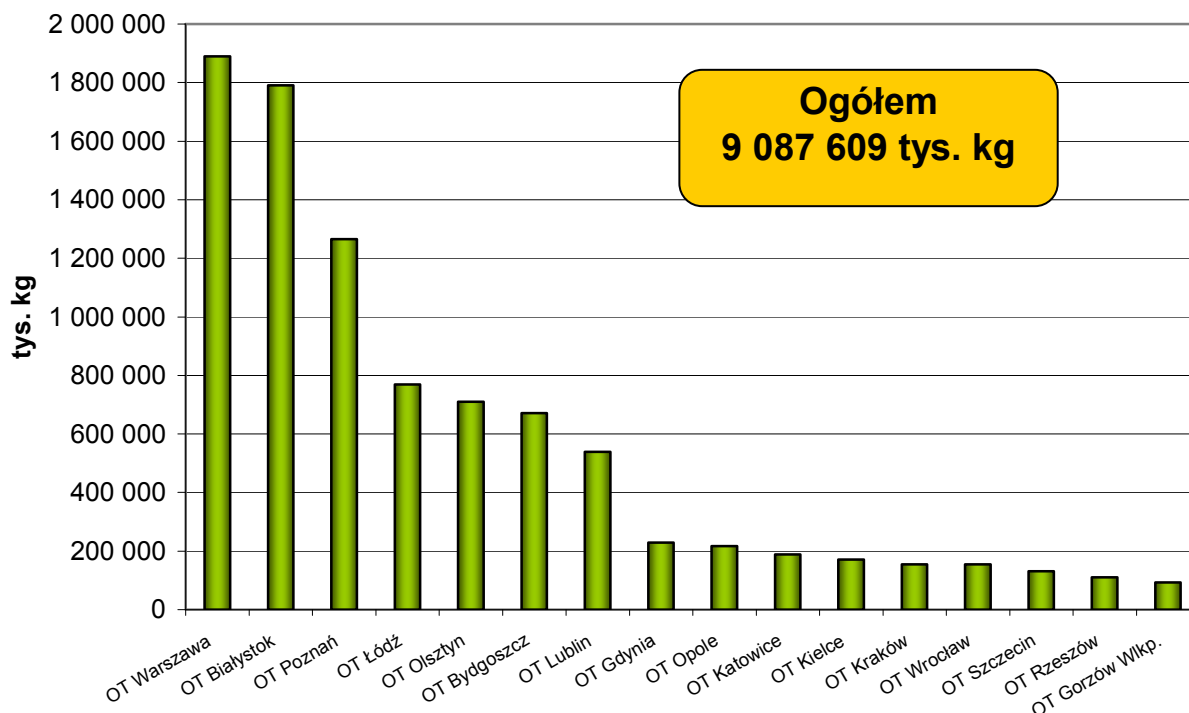
Dostawca mleka posiadający KI dla dostawcy bezpośredniego i/lub KI dla dostawcy hurtowego, mógł dokonać zamiany (konwersji) części lub całości jednej kwoty na drugą. Zamienić można było tylko niewykorzystaną w danym roku kwotę indywidualną lub jej część. Agencja w roku kwotowym 2009/2010, na wniosek producentów mleka, dokonała 429 konwersji stałych KI z bezpośredniej na hurtową na 4 777 tys. kg oraz 72 konwersje stałe KI z hurtowej na bezpośrednią na 838 tys. kg mleka. Ponadto dokonano 65 konwersji czasowych KI z bezpośredniej na hurtową (na 872 tys. kg) oraz 167 konwersji czasowych KI z hurtowej na bezpośrednią (na 2 237 tys. kg mleka).

W roku kwotowym 2009/2010 ARR, na wniosek dostawców hurtowych, zarejestrowała i przeprowadziła 16,3 tys. transferów prawa do kwoty mlecznej (z tytułu: oddania KI dostaw w używanie, umowy sprzedaży KI dostaw i umowy zbycia lub dzierżawy gospodarstwa

¹⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 72/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. w sprawie zmian we wspólnej polityce rolnej poprzez zmianę rozporządzeń (WE) nr 247/2006, (WE) nr 320/2006, (WE) nr 1405/2006, (WE) nr 1234/2007, (WE) nr 3/2008 oraz (WE) nr 479/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 1883/78, (EWG) nr 1254/89, (EWG) nr 2247/89, (EWG) nr 2055/93, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 2596/97, (WE) nr 1182/2005 i (WE) nr 315/2007, z późn. zm.

rolnego) na 326 104 tys. kg. Dostawcy bezpośredni dokonali natomiast 343 transferów prawa na 2 130 tys. kg KI.

Wykres 22. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) w roku kwotowym 2009/2010

Wysokość zrealizowanych dostaw mleka do podmiotów skupujących w roku kwotowym 2009/2010 ukształtowała się na poziomie 9 087 609 tys. kg (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu¹⁹), natomiast sprzedaż bezpośrednia (mleko i przetwory mleczne wprowadzone do bezpośredniego spożycia) wyniosła 93 665 tys. kg.

W związku z powyższym krajowe kwoty dostaw oraz sprzedaży bezpośredniej nie zostały przekroczone. Wykorzystanie kwoty krajowej w roku kwotowym 2009/2010 wyniosło 95%, w tym wykorzystanie krajowej kwoty dostaw ukształtowało się na poziomie 95,6%, zaś krajowej kwoty sprzedaży bezpośredniej – 58,3%.

Rok kwotowy 2010/2011

Kwota krajowa przysługująca Polsce na rok kwotowy 2010/2011 wynosiła 9 760 058 tys. kg. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie wysokości krajowej rezerwy kwoty krajowej w roku kwotowym 2010/2011 (Dz. U. Nr 212, poz. 1392), KRKK została ustalona na poziomie 299 238 tys. kg, z tego

¹⁹ Referencyjna zawartość tłuszczu jest to zawartość tłuszczu przypisana do kwoty indywidualnej (KI) dla dostawcy hurtowego.

wysokość KRKK dla dostawców hurtowych wynosiła 237 736 tys. kg, natomiast dla dostawców bezpośrednich – 61 502 tys. kg.

Na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty skupujące do ARR wynikało, że od 1 kwietnia do 31 grudnia 2010 r. skupiono 6 929 499 tys. kg mleka po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu. Stopień wykorzystania KI przysługujących dostawcom hurtowym po 9 miesiącach roku kwotowego 2010/2011 wynosił 73%.

W dniu 13 sierpnia 2010 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. Nr 148, poz. 990), które wprowadziły zmiany w mechanizmie kwotowania produkcji mleka, dotyczące m.in.:

- pobierania zaliczek na poczet opłaty z tytułu nadwyżek produkcji mleka – w latach kwotowych 2010/2011 oraz 2011/2012 zniesiono, nałożony na podmioty skupujące, obowiązek pobierania od dostawców hurtowych (na poczet opłaty wyrównawczej) zaliczek w wysokości 20 groszy za każdy kilogram mleka wprowadzonego do obrotu ponad przysługującą im kwotę indywidualną,
- zniesienia rekompensat za zaprzestanie produkcji i wprowadzanie do obrotu mleka lub przetworów mlecznych oraz za zrzeczenie się prawa do kwoty indywidualnej,
- rozdziału krajowej rezerwy kwoty krajowej – zmianie uległ sposób wyliczenia kwoty należnej do przyznania z krajowej rezerwy. Kwotę indywidualną z krajowej rezerwy przyznaje się w wysokości nadwyżki wielkości sprzedaży mleka lub przetworów mlecznych w poprzednim roku kwotowym nad wielkością kwoty indywidualnej stanowiącej własność producenta w dniu 31 marca roku kwotowego poprzedzającego rok kwotowy, w którym złożono wniosek.

Na początku roku kwotowego 2010/2011 w prowadzonym przez ARR rejestrze znajdowało się 170,1 tys. dostawców hurtowych mleka (posiadali oni 9 290 190 tys. kg kwot mlecznych) i 15,5 tys. dostawców bezpośrednich (dysponowali oni 98 286 tys. kg KI).

W związku z tym, że zapotrzebowanie na limity z krajowej rezerwy kwoty krajowej przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2010/2011 okazało się wyższe od krajowej rezerwy określonej na ten rok, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w drodze rozporządzenia z dnia 24 listopada 2010 r.²⁰ określił współczynnik przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2010/2011 w wysokości 0,6989.

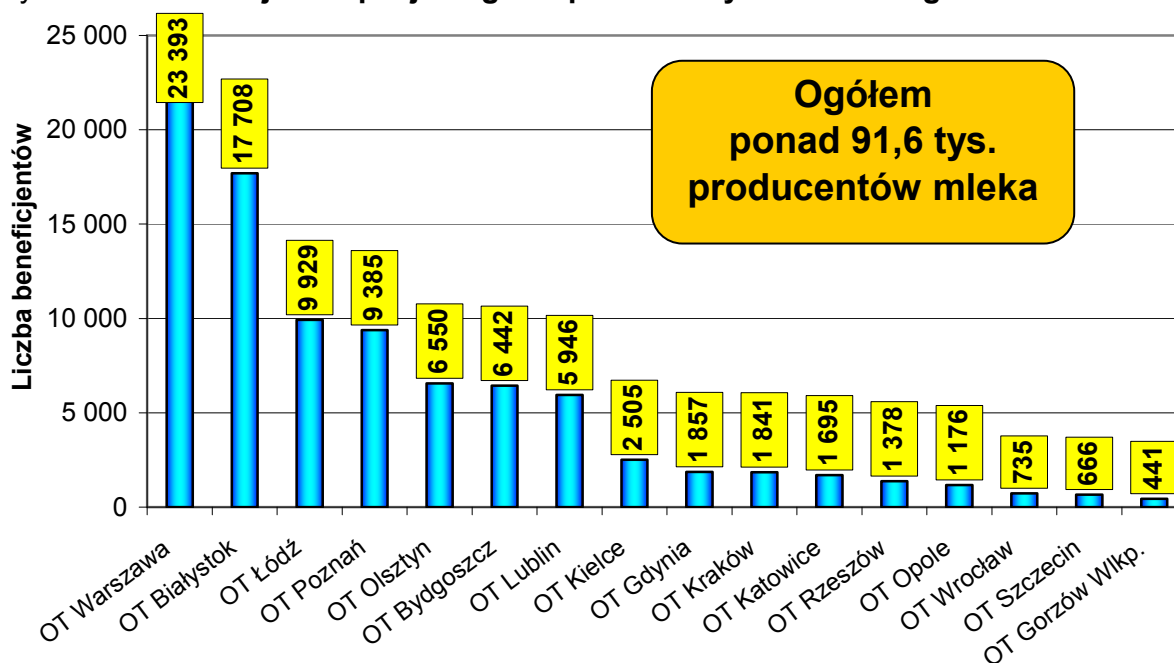
²⁰ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie współczynnika przydziału kwot indywidualnych z krajowej rezerwy przeznaczonej dla dostawców hurtowych w roku kwotowym 2010/2011 (Dz. U. Nr 230, poz. 1517).

2.1.4.7. Szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego

Na mocy rozporządzenia Komisji (UE) nr 1233/2009²¹, ustanawiającego szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego, na wsparcie producentów mleka we wszystkich państwach członkowskich Wspólnoty, którzy w wyniku kryzysu ponieśli znaczące straty i utracili płynność finansową, została uruchomiona specjalna pula środków finansowych w wysokości 300 mln EUR. Środki finansowe zostały rozdzielone przez KE pomiędzy poszczególne państwa członkowskie proporcjonalnie do wielkości produkcji mleka w roku kwotowym 2008/2009 w ramach kwot krajowych. Polsce przyznano ponad 20,2 mln EUR. Państwa członkowskie zostały zobowiązane do wypłaty przyznanych środków finansowych do 30 czerwca 2010 r. ARR realizowała zadania związane z wypłatą szczególnych środków wspierania rynku mleczarskiego zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r.²².

O udzielenie wsparcia mógł ubiegać się producent mleka będący dostawcą hurtowym lub dostawcą bezpośrednim, któremu w dniu 31 marca 2009 r. przysługiwała kwota indywidualna (KI) w wysokości nie niższej niż 20 tys. kg i nie wyższej niż 200 tys. kg, a w dniu złożenia wniosku o udzielenie wsparcia przysługiwała KI w wysokości nie niższej niż 20 tys. kg i który w roku kwotowym 2008/2009 realizował dostawy mleka.

Wykres 23. **Beneficjenci specjalnego wsparcia na rynku mleka wg OT ARR**

²¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1233/2009 z dnia 15 grudnia 2009 r. ustanawiające szczególne środki wspierania rynku na rynku mleczarskim.

²² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem szczególnych środków wspierania rynku mleczarskiego (Dz. U. Nr 57, poz. 360).

Wsparcie udzielane było do każdego kilograma mleka lub przetworów mlecznych przeliczonych na kilogramy mleka wprowadzonego do obrotu przez producenta mleka w roku kwotowym 2008/2009, nie więcej jednak niż do wysokości KI przysługującej mu w dniu 31 marca 2009 r. Wnioski o udzielenie wsparcia finansowego beneficjenci mogli składać w OT ARR do dnia 30 kwietnia 2010 r. Wysokość wsparcia przysługującego do 1 kg mleka wprowadzonego do obrotu przez producenta mleka określono na poziomie 0,01531527 zł.

Dzięki pomocy podmiotów skupujących, jednostek doradztwa rolniczego oraz izb rolniczych, ARR sprawnie i w krótkim czasie przeprowadziła proces informowania producentów mleka o możliwości uzyskania ww. wsparcia. W związku z tym 98% uprawnionych producentów mleka wystąpiło o udzielenie wsparcia finansowego składając w Agencji 93,5 tys. wniosków. ARR, z tytułu przyznanych Polsce szczególnych środków wsparcia rynku mleczarskiego, wypłaciła przed wyznaczonym terminem 30 czerwca 2010 r. kwotę 82 951 tys. zł ponad 91,6 tys. krajowych producentów mleka. Najwięcej beneficjentów otrzymało wsparcie w OT ARR w Warszawie (23,4 tys. producentów), Białymstoku (17,7 tys.) i Łodzi (9,9 tys.).

2.1.4.8. Rejestr podmiotów skupujących mleko

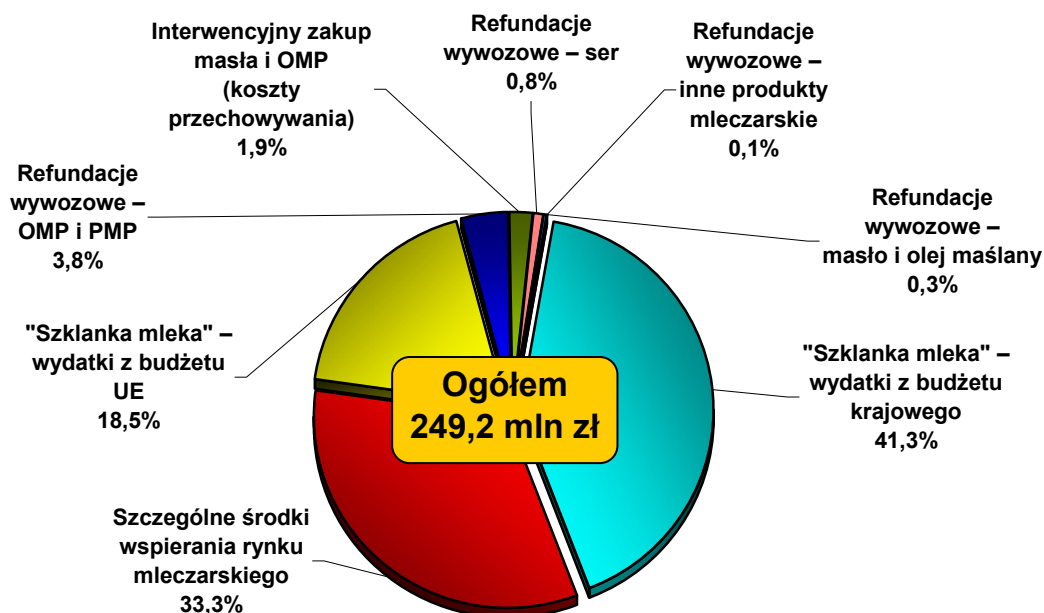
Agencja Rynku Rolnego, w ramach administrowania systemem kwotowania produkcji mleka, prowadzi Rejestr Podmiotów Skupujących Mleko (RPSM). W 2010 r. z RPSM na własny wniosek wykreślono 8 podmiotów, a 2 jednostki zostały przejęte przez inne podmioty. Jednocześnie do rejestru wpisanych zostało 12 nowych jednostek skupujących. Łącznie w dniu 31 grudnia 2010 r. w rejestrze wpisanych było 289 podmiotów skupujących mleko.

Mapa 2. Liczba podmiotów skupujących mleko na koniec 2010 r. (wg województw)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. najwięcej podmiotów skupujących mleko znajdowało się w województwach: wielkopolskim (44 podmioty), mazowieckim (41 podmiotów) i lubelskim (29 podmiotów), a najmniej w dolnośląskim i lubuskim (po 7 podmiotów) oraz w zachodniopomorskim (8 podmiotów).

Wykres 24. **Struktura wydatków na rynku mleka w 2010 r.**

ARR w 2010 r. wypłaciła beneficjentom na rynku mleka i jego przetworów łącznie 249 224 tys. zł, z tego z tytułu: dopłat do spożycia mleka w szkołach podstawowych – 102 873 tys. zł, szczególnych środków wspierania rynku mleczarskiego – 82 951 tys. zł, dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – 46 028 tys. zł, refundacji wywozowych (do masła, serów, mleka w proszku i innych produktów mlecznych) – 12 608 tys. zł, przechowywania masła i OMP zakupionych w 2009 r. – 4 757 tys. zł oraz końcowych płatności rekompensat za zrzekanie się kwot mlecznych przez producentów mleka w 2009 r. – 7 tys. zł.

2.1.5. Rynek cukru

W roku gospodarczym 2009/2010 produkcja cukru w Polsce była o 21% większa niż w roku 2008/2009 i osiągnęła poziom 1 646 tys. ton, natomiast produkcja izoglukozy wyniosła 41,5 tys. ton i była niższa od posiadanej przez Polskę kwoty produkcyjnej (42,9 tys. ton). Ze wstępnych sprawozdań przesyłanych przez producentów do

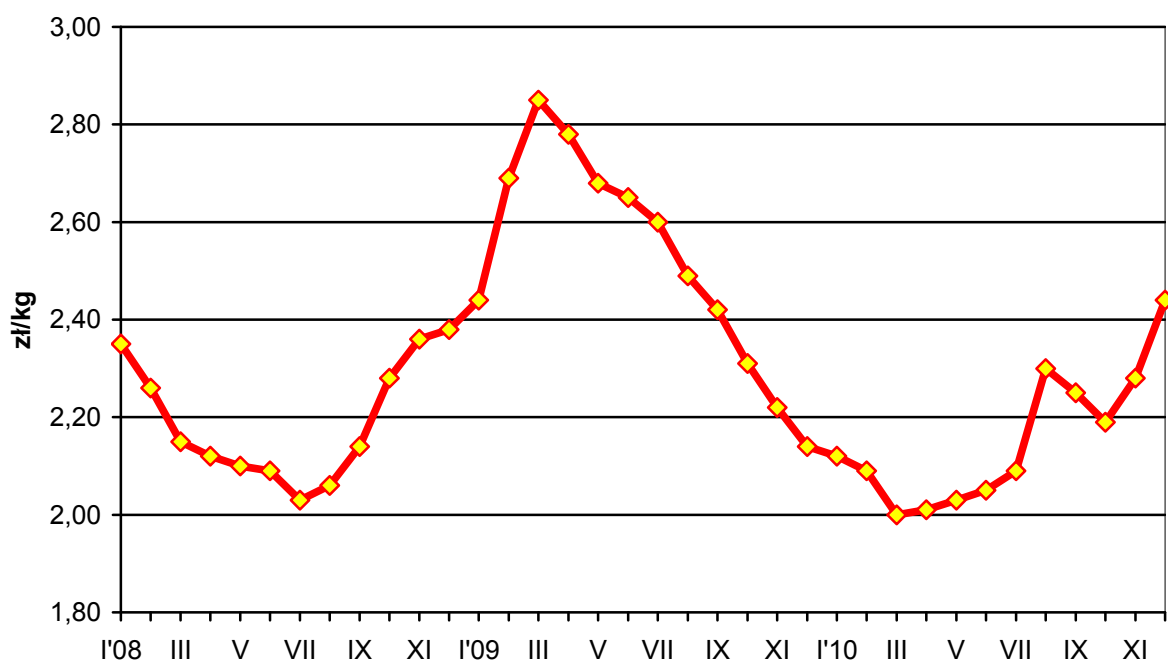
ARR wynikało, że produkcja cukru w roku gospodarczym 2010/2011 będzie dużo mniejsza niż

w poprzednim roku gospodarczym i wyniesie 1 433 tys. ton. Z uwagi na przyznaną Polsce kwotę produkcyjną w wysokości 1 405,6 tys. ton, podaż cukru z produkcji krajowej nie pokrywa zapotrzebowania wewnętrznego, które w roku gospodarczym 2009/2010 wyniosło 1 600 tys. ton, a na rok gospodarczy 2010/2011 szacowane jest przez IERiGŻ-PIB na 1 605 tys. ton.

Duże ilości cukru wyprodukowanego ponad posiadaną przez Polskę kwotę produkcji w roku gospodarczym 2009/2010, a także korzystne ceny na rynkach światowych skutkowały dużym eksportem cukru w 2010 r. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów, w 2010 r. z kraju wywieziono 362 tys. ton cukru ogółem o wartości 182 mln EUR. W ramach rynku unijnego najwięcej cukru wywieziono do Niemiec (58 tys. ton), na Litwę (30 tys. ton), na Słowację (30 tys. ton) oraz do Czech (24 tys. ton). Na rynkach trzecich cukier sprzedawany był głównie w Rosji (44 tys. ton), Tadżykistanie (39 tys. ton) oraz w Uzbekistanie i Mołdowie (odpowiednio 13 tys. ton i 12 tys. ton).

Na wysokim poziomie kształtował się również przywóz cukru, co wynikało z mniejszej od zapotrzebowania wewnętrznego krajowej kwoty produkcyjnej. W 2010 r. do Polski przywieziono 201 tys. ton cukru o wartości 97 mln EUR, z tego 145 tys. ton zakupiono w krajach UE, a 56 tys. ton na rynkach trzecich. Głównymi rynkami UE, na których krajowi przedsiębiorcy dokonywali zakupów cukru, były Niemcy (71 tys. ton), Dania (26 tys. ton) oraz Szwecja (21 tys. ton). Z krajów trzecich cukier sprowadzano głównie z Suazi (54,7 tys. ton) w ramach umów preferencyjnych na import cukru do rafinacji.

Wykres 25. Krajowe ceny zbytu workowanego cukru białego

Źródło: Ceny krajowe wg GUS.

W pierwszym kwartale 2010 r. zwiększona podaż cukru z kampanii 2009/2010 spowodowała obniżkę cen zbytu z 2,12 zł/kg (z VAT) w styczniu do 2,00 zł/kg (z VAT) w marcu. Konieczność uzupełniania podaży krajowej w kolejnych miesiącach 2010 r. drożącym cukrem sprowadzanym z zagranicy, przy zwiększonym popycie na cukier ze strony przemysłu spożywczego w miesiącach letnich, skutkowała wzrostem cen zbytu z 2,01 zł/kg (z VAT) w kwietniu do 2,30 zł/kg (z VAT) w sierpniu.

We wrześniu i w październiku 2010 r. ceny cukru spadły odpowiednio do 2,25 zł/kg i 2,19 zł/kg, co było wynikiem wzrostu podaży cukru z nowej kampanii produkcyjnej 2010/2011. W listopadzie i w grudniu 2010 r. wstępne prognozy małej krajowej produkcji cukru oraz dynamiczny wzrost cen na giełdach światowych wywierały presję na znaczący wzrost krajowych cen zbytu. W grudniu 2010 r. cena zbytu cukru osiągnęła poziom 2,44 zł/kg (z VAT) i była o 15% wyższa niż w styczniu.

W 2010 r. ceny cukru na giełdach światowych ulegały dużym wahaniom. W styczniu 2010 r. ceny cukru białego na giełdzie LIFFE w Londynie w kontraktach terminowych kształtowały się na rekordowym poziomie 735 USD/tonę.

Prognozy nadwyżki produkcyjnej cukru na świecie skutkowały znacznym spadkiem cen trwającym do maja 2010 r. W miesiącu tym osiągnęły one średni poziom 475 USD/tonę. Następnie do grudnia 2010 r. ceny cukru białego rosły i w ostatnim miesiącu tego roku osiągnęły rekordowy poziom 767 USD/tonę.

Wzrost cen był spowodowany obniżonym stanem światowych zapasów cukru, wzrostem cen ropy naftowej, okresowymi problemami z zaopatrzeniem, a także działalnością inwestycyjną funduszy kapitałowych.

Na rynku cukru w 2010 r. Agencja Rynku Rolnego w ramach mechanizmów WPR:

- wydawała pozwolenia na przywóz i wywóz produktów rynku cukru,
- wypłacała refundacje do wywozu cukru,
- monitorowała produkcję cukru,
- pobierała opłaty cukrowe za rok gospodarczy 2009/2010 oraz zwracała producentom nadpłacone opłaty produkcyjne za lata gospodarcze 2004/2005 i 2005/2006,
- kontrolowała przetwarzanie cukru przemysłowego,
- wypłacała pomoc restrukturyzacyjną,
- prowadziła działania związane z dywersyfikacją przemysłu cukrowniczego.

2.1.5.1. Handel zagraniczny na rynku cukru

Przywóz

System pozwoleń obejmował przywóz preferencyjny każdej ilości produktów rynku cukru w stanie naturalnym (przywóz produktów bez preferencji nie wymagał pozwoleń). Agencja w 2010 r. administrowała następującymi unijnymi kontyngentami:

- bezcłowym kontyngentem taryfowym, wynoszącym 7 tys. ton, na cukier i wyroby cukiernicze oraz proszek kakaowy, zawierający dodatek cukru, z krajów i terytoriów zamorskich (KTZ);
- kontyngentami taryfowymi na cukier wymieniony na liście koncesyjnej CXL (cła zawieszone) przeznaczony do rafinacji, pochodzący z: Brazylii w ilości 334,1 tys. ton, Kuby – 69 tys. ton, Australii – 9,9 tys. ton i dowolnych krajów trzecich – 254 tys. ton oraz bezcłowym kontyngentem na cukier z Indii w ilości 10 tys. ton;
- bezcłowymi kontyngentami taryfowymi na przywóz 380 tys. ton produktów cukrowniczych objętych kodami CN 1701 i CN 1702 z krajów bałkańskich, ustanowionymi przez KE w latach gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011;
- bezcłowymi kontyngentami taryfowymi na cukier przemysłowy z dowolnego kraju trzeciego. W latach gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011 KE ustanowiła kontyngenty na cukier przemysłowy w ilości 400 tys. ton;
- bezcłowym przywozem bezkontyngentowym (obowiązującym od 1 października 2009 r.), nieposiadającym z góry ustalonych ograniczeń ilościowych, z krajów najsłabiej rozwiniętych (KNR) nienależących jednocześnie do grupy państw Afryki, basenu Morza Karaibskiego i Pacyfiku (AKP);
- bezcłowym przywozem w ramach limitów przywozowych z krajów AKP nienależących jednocześnie do KNR. KE określiła dla limitów przywozowych z krajów AKP w roku gospodarczym 2009/2010 tzw. regionalne progi zabezpieczające wyrażone w tonach ekwiwalentu cukru białego, wynoszące łącznie 1,38 mln ton. Dla roku gospodarczego 2010/2011 progi te zostały przez KE podwyższone do 1,45 mln ton.

Wszystkie wnioski o wydanie pozwoleń na przywóz były rozpatrywane przez KE. Agencja zobowiązana była do wydawania pozwoleń przy uwzględnieniu współczynnika przydziału ustalonego przez KE. W 2010 r. Agencja wydała 42 pozwolenia na przywóz preferencyjny 1,6 tys. ton cukru surowego trzcinowego (CN 170 11 90) z Mauritiusa w ramach zobowiązania dostawy i limitu przywozowego oraz 2 pozwolenia na przywóz z Suazi 54,3 tys. ton cukru surowego trzcinowego do rafinacji (w przeliczeniu na cukier biały).

Wywóz

System pozwoleń obejmował wywóz produktów rynku cukru w stanie naturalnym bez refundacji wywozowych. Agencja administrowała następującymi rodzajami wywozu:

- wywóz w ilości większej niż 2 tony cukru i syropów cukrowych znajdujących się w swobodnym obrocie na terenie UE;
- wywóz w ramach limitów wywozowych każdej ilości cukru i izoglukozy wyprodukowanych w ilości przekraczającej ustaloną przez KE kwotę produkcyjną dla każdego państwa. Dla produktów pozakwotowych wyprodukowanych w roku gospodarczym 2009/2010 ustanowiono limity wywozowe w ilościach: 1 350 tys. ton dla cukru i 50 tys. ton dla izoglukozy (wyrażonych w suchej masie). Dla cukru limit został dodatkowo zwiększony o 500 tys. ton – do wysokości 1 850 tys. ton. W 2010 r. dla produktów pozakwotowych wyprodukowanych w roku gospodarczym 2010/2011 KE ustanowiła limity wywozowe w ilościach: 650 tys. ton dla cukru i 50 tys. ton dla izoglukozy (wyrażonych w suchej masie).

Wszystkie wnioski o wydanie pozwoleń na wywóz produktów pozakwotowych oraz wnioski o pozwolenia na wywóz w ilości większej niż 2 tony cukru znajdującego się w swobodnym obrocie były rozpatrywane przez Komisję Europejską. Agencja zobowiązana była do wydawania pozwoleń przy uwzględnieniu ewentualnego współczynnika przydziału ustalonego przez KE.

W 2010 r. Agencja wydała 88 pozwoleń na wywóz bez refundacji, z tego:

- 71 pozwoleń na wywóz 1 tys. ton syropu cukrowego (CN 2106 90 59) znajdującego się w swobodnym obrocie,
- 8 pozwoleń na wywóz 0,1 tys. ton cukru białego (CN 1701 99 10) znajdującego się w swobodnym obrocie,
- 5 pozwoleń wydanych na podstawie dodatkowego limitu na wywóz 13,6 tys. ton cukru pozakwotowego (CN 1701 99 10) wyprodukowanego w roku gospodarczym 2009/2010,
- 4 pozwolenia na wywóz 55,8 tys. ton cukru pozakwotowego (CN 1701 99 10) wyprodukowanego w roku gospodarczym 2010/2011. Głównymi kierunkami wywozu cukru były: Mołdowa, Rosja, Izrael, Uzbekistan, Tadżykistan, Kirgistan, Algieria, Chiny i Zjednoczone Emiraty Arabskie.

W związku z niewywiązaniem się przedsiębiorców z obowiązku wywozu, Agencja w 2010 r. wydała 8 decyzji o przepadku na rzecz Skarbu Państwa 16,9 tys. zł zabezpieczeń pozwoleń na wywóz syropu cukrowego i cukru.

Refundacje wywozowe

Na mocy rozporządzeń Komisji (WE) nr 947/2008²³ i 948/2008²⁴ z dniem 26 września 2008 r. zostały zawieszone refundacje wywozowe do cukru białego i surowego oraz syropu i innych produktów sektora cukru w stanie nieprzetworzonym. W związku z tym w 2010 r. ARR rozliczała wnioski o refundacje złożone przez eksporterów przed zawieszeniem refundacji i wypłaciła 2 608 tys. zł do wywozu 2,1 tys. ton cukru białego do Uzbekistanu i Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Ponadto Agencja dokonała ostatecznego rozliczenia zaliczkowych refundacji wywozowych (wypłaconych w latach poprzednich) na podstawie 115 wniosków o wypłatę refundacji dotyczących 19,2 tys. ton cukru białego w stanie naturalnym.

2.1.5.2. Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru

Monitorowanie produkcji cukru i izoglukozy w Polsce polega na określeniu wielkości kwotowej i pozakwotowej produkcji każdego producenta oraz na sprawdzeniu prawidłowości wykorzystania produkcji pozakwotowej, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego. Uczestnikami mechanizmu są zatwierdzeni producenci cukru i izoglukozy, którym minister właściwy do spraw rynków rolnych przyznał w drodze decyzji kwoty produkcji cukru oraz izoglukozy na dany rok gospodarczy.

Od roku gospodarczego 2009/2010 cukier wytwarza 5 zatwierdzonych producentów, którzy w kampanii cukrowniczej 2009/2010 prowadzili przerób buraków cukrowych w 18 czynnych zakładach produkcyjnych. Produkcję izoglukozy prowadził 1 zatwierdzony producent.

Od roku gospodarczego 2008/2009 producenci na każdy rok gospodarczy mają przyznane:

- kwoty produkcyjne cukru w łącznej wysokości 1 405 608,1 tony,
- kwotę produkcyjną izoglukozy w wysokości 42 861,4 tony.

Monitorowanie produkcji cukru i izoglukozy w roku 2010 odbywało się w oparciu o przekazywane do ARR przez producentów cukru i izoglukozy sprawozdania obejmujące lata gospodarcze 2009/2010 i 2010/2011. Były to sprawozdania roczne (wstępne i końcowe) z wielkości produkcji oraz sprawozdania miesięczne z produkcji, ze stanu zapasów, z obrotu cukru i izoglukozy, a także sprawozdania z wielkości produkcji i powierzchni zasiewów

²³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 947/2008 z dnia 25 września 2008 r. zawieszające refundacje wywozowe dla cukru białego oraz cukru surowego wywożonego w stanie nieprzetworzonym.

²⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 948/2008 z dnia 25 września 2008 r. zawieszające refundacje wywozowe dla syropu oraz niektórych innych produktów sektora cukru wywożonych w stanie nieprzetworzonym.

zakontraktowanych buraków cukrowych. Elementem systemu monitorowania rynku cukru były również raporty z przeprowadzonych kontroli.

Producenci cukru, zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, mieli możliwość produkcji cukru w ramach usługowego przerobu buraków cukrowych. W roku gospodarczym 2009/2010 producenci cukru złożyli w Agencji 5 wniosków w sprawie usługowego przerobu buraków cukrowych, z tego 4 wnioski na produkcję cukru pozakwotowego dla polskich producentów przez producentów zagranicznych oraz 1 wniosek na produkcję cukru kwotowego dla producenta zagranicznego.

W roku gospodarczym 2010/2011 wpłynęło 9 wniosków w sprawie usługowego przerobu buraków cukrowych, z tego:

- 2 wnioski na produkcję cukru kwotowego dla producentów zagranicznych,
- 3 wnioski na produkcję cukru kwotowego dla polskich producentów,
- 1 wniosek na produkcję cukru pozakwotowego dla producenta zagranicznego,
- 3 wnioski na produkcję cukru pozakwotowego dla polskich producentów.

Rozliczenie umów dotyczących roku gospodarczego 2010/2011 nastąpi po zakończeniu produkcji cukru w tej kampanii oraz po pełnym jej udokumentowaniu i potwierdzeniu wstępnymi kontrolami przeprowadzonymi przez OT ARR.

Każda ilość cukru i izoglukozy wyprodukowana w danym roku gospodarczym ponad przyznaną producentowi kwotę stanowi produkcję pozakwotową, która musi być zagospodarowana w sposób ustalony w przepisach wspólnotowych. W 2010 r. ARR monitorowała prawidłowość zagospodarowania produkcji pozakwotowej przez poszczególnych producentów, tj. sprawdzała, czy produkcja została:

- wykorzystana jako surowiec przemysłowy do przetworzenia na produkty końcowe (takie jak alkohol, drożdże, pewne produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne) przez zatwierdzonych przetwórców,
- przeniesiona na kolejny rok gospodarczy,
- dostarczana w ramach szczególnego systemu dostaw do regionów peryferyjnych UE,
- wywieziona w ramach limitu ilościowego poza obszar Wspólnoty, po wydaniu stosownego rozporządzenia przez KE.

W roku gospodarczym 2009/2010 żaden z producentów cukru nie zadeklarował przeniesienia cukru na rok gospodarczy 2010/2011 ani nie zawarł umów na dostawy cukru do regionów peryferyjnych UE.

Zgodnie z rozporządzeniami Komisji (WE) nr 828/2009²⁵ oraz nr 891/2009²⁶ przedsiębiorcy, którzy uzyskają w ARR pozwolenia na przywóz z datą ważności od początku stycznia każdego roku gospodarczego, będą mogli dokonywać przywozu cukru do rafinacji pochodzącego spoza UE.

W ramach ww. aktów prawnych, w roku gospodarczym 2009/2010 jeden producent cukru sprowadził 53,2 tys. ton surowego cukru trzcinowego (w przeliczeniu na cukier biały) spoza UE i dokonał jego rafinacji. Rozliczenie przerafinowanych ilości cukru nastąpi w roku 2011 po przeprowadzeniu kontroli przez OT ARR.

Na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań i raportów z kontroli prowadzona była sprawozdawczość do Komisji Europejskiej. Agencja w odniesieniu do roku gospodarczego 2009/2010 przekazała do KE informacje dotyczące:

- miesięcznych zapasów cukru,
- miesięcznej wielkości produkcji izoglukozy,
- wstępnej wielkości produkcji cukru u każdego producenta,
- ostatecznej wielkości produkcji u każdego producenta cukru i izoglukozy,
- powierzchni uprawy i produkcji buraków cukrowych,
- stanu zapasów izoglukozy na ostatni dzień roku gospodarczego 2009/2010.

W 2010 r. producenci cukru przekazywali także do ARR informacje o średnich miesięcznych cenach sprzedaży cukru kwotowego i pozakwotowego oraz odpowiadających im ilościach sprzedanych. Na podstawie otrzymanych danych wyliczano krajową średnią ważoną cenę sprzedaży cukru, łączne sprzedane ilości cukru, a także inne wartości wymagane przez Komisję Europejską. Następnie zagregowane dane przekazywano do KE za pośrednictwem systemu AMIS-Sugar Prices.

Ponadto w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” naliczono i pobrano opłaty produkcyjne za rok gospodarczy 2009/2010 w wysokości 71 340 tys. zł od producentów cukru oraz 1 088 tys. zł od producenta izoglukozy. W roku 2010 zostały również wypłacone producentom cukru i izoglukozy zwroty nadpłaconych opłat produkcyjnych za lata gospodarcze 2004/2005 i 2005/2006 w łącznej wysokości 4 043 tys. zł.

²⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 828/2009 z dnia 10 września 2009 r. ustanawiające na lata gospodarcze 2009/2010–2014/2015 szczegółowe zasady przywozu i rafinacji produktów cukrowniczych objętych pozycją taryfową 1701 zgodnie z umowami preferencyjnymi.

²⁶ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 891/2009 z dnia 25 września 2009 r. w sprawie otwierania niektórych wspólnotowych kontyngentów taryfowych w sektorze cukru i administrowania nimi.

2.1.5.3. Przetwarzanie cukru przemysłowego

Przetwarzanie cukru przemysłowego jest jedną z możliwości wykorzystania cukru pozakwotowego. W mechanizmie tym uczestniczą zatwierdzeni przez agencje płatnicze producenci cukru jako dostawcy surowca oraz zatwierdzeni przetwórcy wytwarzający produkty końcowe (tj. alkohol, drożdże, pewne produkty przemysłowe, chemiczne lub farmaceutyczne) określone przepisami UE.

Prezes Agencji Rynku Rolnego wydał w drodze decyzji administracyjnych zatwierdzenia 43 przetwórców, z tego: 33 przedsiębiorstwom gorzelniczym, 5 farmaceutycznym, 4 budowlanym oraz 1 drożdżowni.

W 2010 r. w ramach 9 umów producenci cukru dostarczyli polskim przetwórców 2,5 tys. ton cukru przemysłowego wyprodukowanego w roku gospodarczym 2009/2010. W mechanizmie uczestniczyło 8 przetwórców, którzy przetwarzali dostarczany surowiec na objęte zatwierdzeniem produkty końcowe. Ponadto jeden z producentów cukru podpisał 2 umowy na dostawę 21,7 tys. ton cukru przemysłowego do przetwórców z innych krajów UE, tj. Niemiec (17,2 tys. ton) i Danii (4,5 tys. ton). Umowy te zostały w całości zrealizowane.

W 2010 r. pomiędzy krajowymi producentami i przetwórcami cukru zostały zawarte 4 umowy na dostawę 840 ton cukru przemysłowego wyprodukowanego w roku gospodarczym 2010/2011. Od 1 października do 31 grudnia 2010 r. producenci cukru dostarczyli 35,4 tony cukru polskim przetwórców.

2.1.5.4. Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego

System restrukturyzacji przewidywał pomoc restrukturyzacyjną dla producentów cukru, którzy zobligowani byli do przekazania części otrzymanej pomocy dla plantatorów buraków cukrowych, a także dla podmiotów świadczących usługi na rzecz plantatorów za pomocą wyspecjalizowanych maszyn rolniczych. Pomoc finansowa miała na celu zrekompensowanie strat poniesionych przez ww. beneficjentów w wyniku procesu restrukturyzacji. ARR w czerwcu 2009 r. dokonała wypłaty całości pomocy restrukturyzacyjnej na rzecz producentów cukru, w wysokości 1,29 mld zł, a 10% otrzymanej pomocy producenci cukru przekazali na rzecz 26,6 tys. plantatorów i 94 usługodawców.

Pomoc, której przekazanie okazało się niemożliwe ze względu na brak prawomocnych spadkobierców w przypadku śmierci beneficjenta lub z innych przyczyn, niezależnych i niezawinionych przez producentów, została zwrócona na rachunek bankowy ARR. Powyższa pomoc wypłacana jest przez ARR na podstawie wniosków o wypłatę pomocy

restrukturyzacyjnej składanych przez plantatorów buraków cukrowych. W 2010 r. Agencja wypłaciła z tego tytułu 86 tys. zł. Ostateczny termin składania wniosków o pomoc restrukturyzacyjną upływa 31 lipca 2012 r.

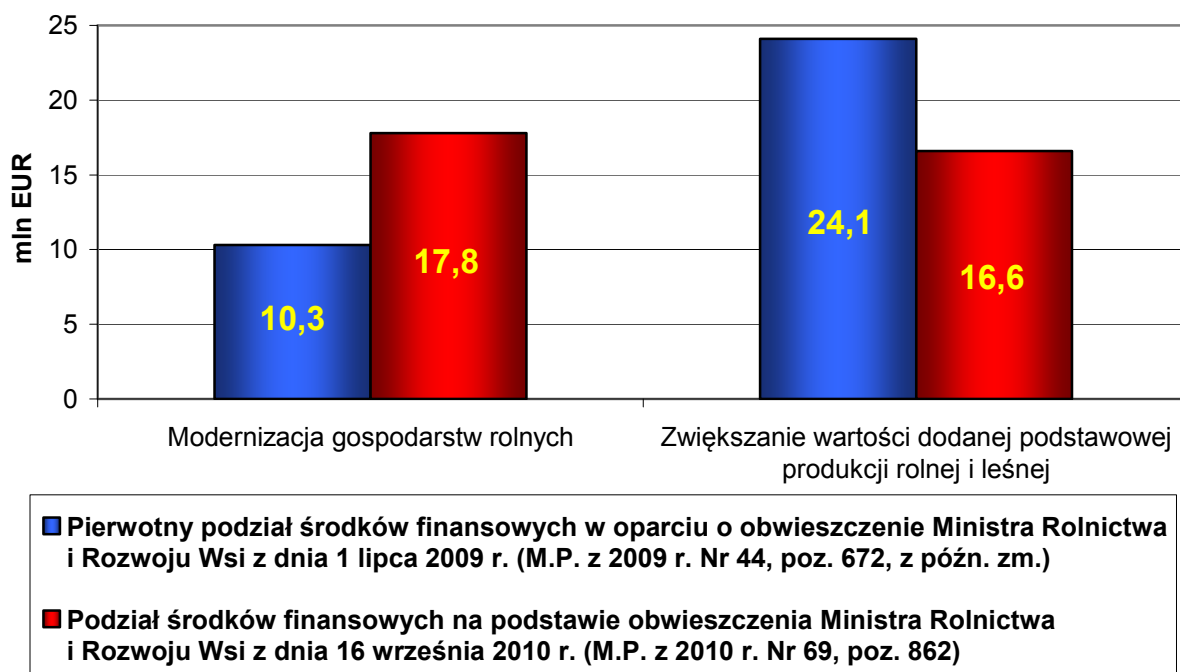
W związku z zakończeniem działań związanych z realizacją planów restrukturyzacyjnych, ARR po otrzymaniu końcowych sprawozdań z realizacji planu restrukturyzacji i po przeprowadzeniu końcowych kontroli dokonała całkowitego zwolnienia zabezpieczenia dla dwóch producentów cukru.

2.1.5.5. Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego

W 2010 r. ARR realizowała działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji (KPR), który został ogłoszony w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lipca 2009 r. (M.P. z 2009 r. Nr 44, poz. 672, z późn. zm.). Głównym celem Programu jest wsparcie finansowe rozwiązań alternatywnych w stosunku do uprawy buraka cukrowego i produkcji cukru na terenach gmin objętych restrukturyzacją przemysłu cukrowniczego. Programem objętych zostało 981 spośród 2 478 gmin, tj. 39,6% gmin w Polsce.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działań objętych Krajowym Programem Restrukturyzacji pochodzą z Tymczasowego Funduszu Restrukturyzacji wchodzącego w skład EFRG. Kwota pomocy na rzecz dywersyfikacji przyznana Polsce przez Komisję Europejską wynosi 34,4 mln EUR.

Wykres 26. Podział środków finansowych na działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji

W 2010 r., na mocy obwieszczenia MRiRW z dnia 16 września 2010 r. w sprawie zmiany Krajowego Programu Restrukturyzacji (M.P. z 2010 r. Nr 69, poz. 862), dokonano zwiększenia środków finansowych do 17,8 mln EUR na działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych” oraz zmniejszenia wsparcia do 16,6 mln EUR na działanie „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”. Powyższe przesunięcie miało na celu najbardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych przyznanych Polsce na realizację KPR.

Zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym termin na realizację inwestycji objętych Krajowym Programem Restrukturyzacji upływa 30 września 2011 r. Wpłata pomocy na rzecz dywersyfikacji jest dokonywana dwa razy w roku, tj. w marcu i we wrześniu, na podstawie złożonych wniosków o wypłatę pomocy. Wsparcie jest wypłacane po udokumentowaniu i skontrolowaniu przez ARR poniesionych wydatków. Ostatnia płatność może być dokonana w dniu 30 września 2012 r.

Agencja, w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji, wspiera finansowo zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” (maksymalnie do 40% kosztów kwalifikowalnych) oraz inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” (maksymalnie do 50% kosztów kwalifikowalnych).

2.1.5.5.1. Zakup nowych maszyn i urządzeń do produkcji rolnej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”

Działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych” ma na celu ułatwienie zmiany profilu produkcji rolnej na inny niż uprawa buraka cukrowego lub rozszerzenie dotychczasowego profilu produkcji rolnej. Skierowane jest ono do plantatorów buraków cukrowych prowadzących działalność rolniczą na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji, którzy częściowo lub całkowicie utracili prawo do uprawy i dostawy buraka cukrowego oraz otrzymali pomoc restrukturyzacyjną.

Tabela 5. Liczba umów zawartych przez ARR w 2010 r. w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w podziale na województwa

Lp.	Województwo	Liczba zawartych umów	Kwota pomocy objęta umowami (tys. zł)	Kwota pomocy objęta umowami (tys. EUR)
1.	mazowieckie	536	17 847	4 433
2.	kujawsko-pomorskie	323	10 352	2 571
3.	podlaskie	264	9 828	2 468
4.	wielkopolskie	254	9 866	2 463
5.	dolnośląskie	117	3 732	926
6.	świętokrzyskie	105	3 384	851

Lp.	Województwo	Liczba zawartych umów	Kwota pomocy objęta umowami (tys. zł)	Kwota pomocy objęta umowami (tys. EUR)
7.	opolskie	104	3 305	830
8.	warmińsko-mazurskie	63	2 240	556
9.	łódzkie	58	2 097	522
10.	lubelskie	43	1 389	345
11.	podkarpackie	42	1 515	376
11.	pomorskie	41	1 357	345
13.	lubuskie	39	1 670	417
14.	małopolskie	18	535	135
15.	śląskie	3	98	24
Ogółem		2 010	69 215	17 262

Łącznie w 2010 r. (w marcu i we wrześniu) wypłacono 822 wnioskodawcom 30,4 mln zł.

Tabela 6. **Pomoc wypłacona w 2010 r. w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w podziale na województwa**

Lp.	Województwo	Liczba wnioskodawców objętych pomocą	Wypłacona kwota pomocy (tys. zł)
1.	mazowieckie	208	7 446
2.	kujawsko-pomorskie	129	4 302
3.	podlaskie	127	4 870
4.	wielkopolskie	82	3 442
5.	dolnośląskie	61	2 222
6.	opolskie	46	1 786
7.	świętokrzyskie	41	1 409
8.	warmińsko-mazurskie	25	1 023
9.	łódzkie	23	836
10.	podkarpackie	22	858
11.	lubuskie	21	909
12.	lubelskie	17	648
13.	pomorskie	14	451
14.	małopolskie	5	154
15.	śląskie	1	41
Ogółem		822	30 398

Najwięcej środków finansowych wypłacono producentom rolnym, którzy zrealizowali inwestycje w województwach: mazowieckim (7,4 mln zł), podlaskim (4,9 mln zł), kujawsko-pomorskim (4,3 mln zł) i wielkopolskim (3,4 mln zł).

2.1.5.5.2. Inwestycje obejmujące przetwórstwo produktów rolnych na cele energetyczne w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”

Działanie „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” ma na celu poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji poprzez wsparcie inwestycji ukierunkowanych na przetwarzanie produktów rolnych na cele energetyczne. Skierowane jest ono do mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 750 pracowników lub

posiadających obrót roczny nieprzekraczający 200 mln EUR, które będą realizować inwestycje na terenach gmin objętych procesem restrukturyzacji.

W 2010 r. do ARR wpłynęło 65 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 190,6 mln zł. Na podstawie wniosków, które spełniały wymogi formalno-merytoryczne, zawarto 27 umów o przyznanie i wypłatę pomocy na kwotę 59,2 mln zł, z tego:

- 5 umów obejmujących budowę biogazowni (na kwotę 36,4 mln zł),
- 22 umowy obejmujące zakup maszyn lub urządzeń, m.in. linie do produkcji peletu lub brykietu, bądź też linie do przygotowania produktów rolnych do dalszego przetwarzania na cele energetyczne (na kwotę 22,8 mln zł).

W 2010 r. dokonano wypłaty pomocy w wysokości 195 tys. zł na rzecz dwóch wnioskodawców, którzy zrealizowali inwestycje dotyczące zakupu maszyn i urządzeń do produkcji brykietu oraz peletu na terenie województw kujawsko-pomorskiego i łódzkiego.

Wsparcie finansowe udzielone przez ARR w 2010 r. w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji wyniosło 30 593 tys. zł.

2.1.6. Rynek skrobi ziemniaczanej

W 2010 r., według wstępnych danych GUS, produkcja skrobi ziemniaczanej wyniosła 73,9 tys. ton i była o 27% niższa niż w 2009 r. W 2010 r. dynamicznie rosły ceny zbytu skrobi ziemniaczanej, co było spowodowane wzrostem cen zbóż oraz produktów skrobiowych wytworzonych na bazie zbóż, które są konkurencyjne i substytucyjne wobec skrobi ziemniaczanej.

W styczniu 2010 r. cena zbytu skrobi ziemniaczanej wynosiła średnio w kraju 1,37 zł/kg (z VAT) i do grudnia wzrosła do 3,11 zł/kg (z VAT). Średnioroczna cena zbytu skrobi ziemniaczanej w 2010 r. wynosiła 1,94 zł/kg (z VAT) wobec 1,58 zł/kg (z VAT) w 2009 r. Ceny detaliczne mąki ziemniaczanej w 2010 r. kształtowały się na przeciętnym poziomie 3,79 zł/kg, tj. średnio o 29 gr/kg niższym niż w 2009 r.

Pomimo spadku produkcji skrobi ziemniaczanej, w 2010 r. jej wywóz był dużo wyższy niż w 2009 r. Wzrost wywozu wynikał z większej opłacalności sprzedaży skrobi ziemniaczanej za granicą (w większości poza UE) niż na rynku krajowym. W 2010 r. z kraju wywieziono łącznie

54,6 tys. ton skrobi ziemniaczanej (dane MF), tj. o 16% więcej niż w 2009 r. Import skrobi ziemniaczanej był o 2% niższy niż przed rokiem i ukształtował się na poziomie 9,1 tys. ton.

Agencja w 2010 r. wspierała rynek skrobi poprzez realizację:

- dopłat w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne),
- krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej (związanych i niezwiązanych z produkcją).

2.1.6.1. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej

Zgodnie z art. 4 pkt 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 72/2009²⁷ Polsce przyznano krajową kwotę produkcyjną na lata gospodarcze 2009/2010, 2010/2011 oraz 2011/2012 w wysokości 144 985 ton skrobi ziemniaczanej dla każdego roku. W 2010 r. ARR realizowała dopłaty do produkcji skrobi ziemniaczanej z lat gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011.

Z dopłat mogli skorzystać producenci skrobi, którzy przyjmowali ziemniaki na podstawie umów kontraktacji zawartych z plantatorami ziemniaków, płacąc za nie co najmniej cenę minimalną oraz wyprodukowali z nich skrobię ziemniaczaną. KE ustaliła cenę minimalną w wysokości 178,31 EUR/tonę skrobi zawartej w dostarczonych ziemniakach, zaś stawka premii produkcyjnej wynosiła 22,25 EUR/tonę wyprodukowanej skrobi.

Systemem dopłat objęta jest skrobia wyprodukowana w ramach kwot produkcyjnych przyznanych producentom skrobi w roku gospodarczym trwającym od 1 lipca danego roku do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

ARR w 2010 r. w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej prowadziła działania w ramach lat gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011, tj.:

- wypłacała producentom skrobi premie produkcyjne do skrobi wyprodukowanej w latach gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011,
- wydała świadectwa autoryzacji na rok gospodarczy 2010/2011 dla 10 punktów skupu,
- weryfikowała wykazy umów kontraktacji złożone przez producentów skrobi dla roku gospodarczego 2010/2011,
- przeprowadzała czynności kontrolne dotyczące działek zadeklarowanych w umowach kontraktacji, które zostały wskazane w złożonych w Agencji wykazach umów kontraktacji przez poszczególnych producentów skrobi dla roku gospodarczego 2010/2011.

²⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 72/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. w sprawie zmian we wspólnej polityce rolnej poprzez zmianę rozporządzeń (WE) nr 247/2006, (WE) nr 320/2006, (WE) nr 1405/2006, (WE) nr 1234/2007, (WE) nr 3/2008 oraz (WE) nr 479/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 1883/78, (EWG) nr 1254/89, (EWG) nr 2247/89, (EWG) nr 2055/93, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 2596/97, (WE) nr 1182/2005 i (WE) nr 315/2007, z późn. zm.

W ramach dostępnych kwot produkcyjnych producenci skrobi podpisali z plantatorami ziemniaków umowy kontraktacji na dostawę 121,6 tys. ton skrobi w roku gospodarczym 2009/2010 oraz 119,8 tys. ton skrobi w roku gospodarczym 2010/2011.

Agencja w roku gospodarczym 2009/2010 wydała 454 decyzje w sprawie przyznania premii produkcyjnych, natomiast w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2010 r. (w ramach roku gospodarczego 2010/2011) – 173 decyzje.

Tabela 7. Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej zrealizowane w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość skrobi (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Dopłaty z roku gospodarczego 2009/2010	74 457	6 956
2.	Dopłaty z roku gospodarczego 2010/2011	24 267	2 157
Ogółem		98 724	9 113

W 2010 r. ARR kontynuowała wypłaty premii produkcyjnych do skrobi wyprodukowanej w roku gospodarczym 2009/2010 i wydatkowała na ten cel 6 956 tys. zł do 74,4 tys. ton skrobi. W październiku 2010 r. producenci skrobi rozpoczęli składanie wniosków o dopłaty w ramach roku gospodarczego 2010/2011, w związku z czym ARR w grudniu 2010 r. wypłaciła kwotę 2 157 tys. zł do 24,3 tys. ton skrobi.

Dopłaty dla producentów skrobi z tytułu premii produkcyjnych w 2010 r. wyniosły łącznie 9 113 tys. zł i objęły 98,7 tys. ton skrobi.

2.1.6.2. Płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej

W ramach przyjętego przez Polskę systemu krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich (CNDP – Complementary National Direct Payments), zgodnie z decyzjami Komisji Europejskiej oraz na podstawie regulacji krajowych, ARR w 2010 r. dokonywała w sektorze skrobi ziemniaczanej płatności związanych i niezwiązanych z produkcją.

2.1.6.2.1. Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej

Płatność związana z produkcją dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej wynika z art. 38 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych.

ARR w 2010 r. realizowała zadania w zakresie weryfikacji umów kontraktacji zawartych pomiędzy producentami rolnymi a producentami skrobi, wskazanych w wykazach umów kontraktacji składanych przez producentów skrobi w ramach przyznanych im kwot

produkcyjnych na każdy rok gospodarczy, a także realizowała wypłaty płatności związanej dla producentów rolnych.

W 2010 r., podobnie jak w latach poprzednich, producenci rolni mogli ubiegać się o przyznanie płatności związanej do ilości ziemniaków określonej jako ekwiwalent skrobi w umowie kontraktacji zawartej z producentem skrobi, który uzyskał kwotę produkcyjną skrobi ziemniaczanej na rok gospodarczy 2009/2010.

Umowa kontraktacji zawierana jest odrębnie na każdy rok gospodarczy. Podstawą do udzielania płatności związanej za ziemniaki z upraw z 2009 r. była decyzja Komisji z dnia 22.06.2009 r. zatwierdzająca przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2009 (notyfikacja nr K(2009) 4615). Stawki płatności dla roku gospodarczego 2009/2010 zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie stawek płatności związanej za ilość skrobi zawartej w ziemniakach skrobiowych za rok gospodarczy 2009/2010 (Dz. U. Nr 218, poz. 1691).

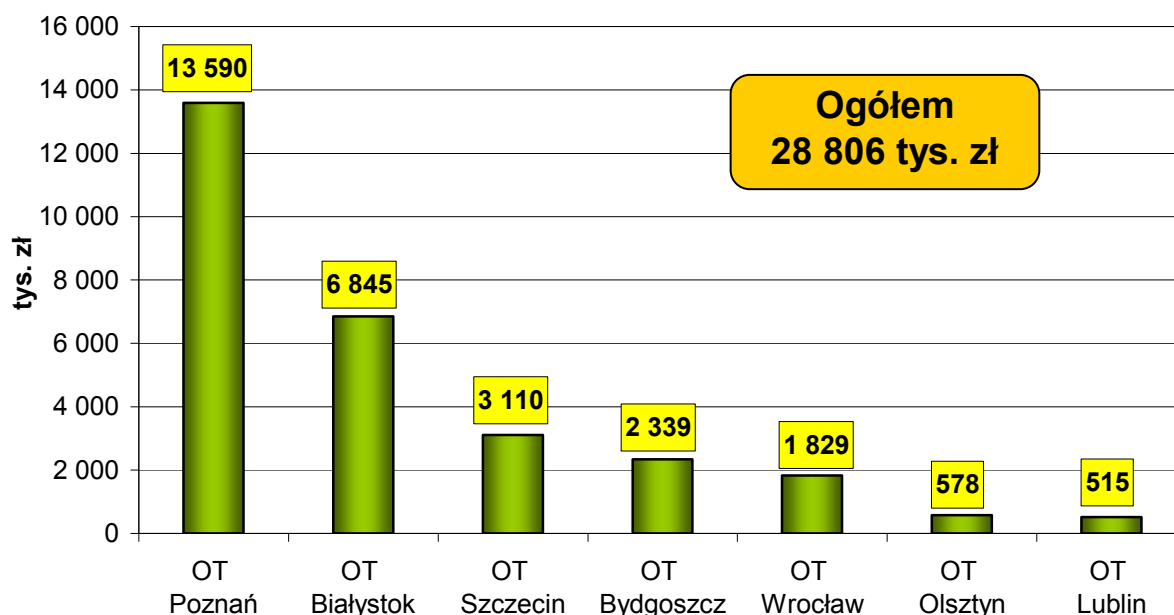
Producent rolny ubiegający się o płatność związaną był zobowiązany złożyć wniosek w OT ARR właściwym ze względu na siedzibę producenta skrobi, z którym producent rolny zawarł umowę kontraktacji, zaś wypłata płatności następowała na podstawie decyzji Dyrektora OT ARR. Pierwsze wnioski o przyznanie płatności związanej za rok gospodarczy 2009/2010 zostały złożone w OT ARR przez producentów rolnych w styczniu 2010 r., natomiast wypłaty płatności związanej rozpoczęły się w lutym 2010 r.

Tabela 8. Realizacja mechanizmu „Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej” w 2010 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Liczba decyzji	Realizacja płatności	
			Ilość skrobi (tony)	Wyplacona kwota (tys. zł)
1.	Białystok	1 581	24 404	6 845
2.	Bydgoszcz	412	8 339	2 339
3.	Lublin	183	1 836	515
4.	Olsztyn	132	2 062	578
5.	Poznań	1 939	48 455	13 590
6.	Szczecin	358	11 087	3 110
7.	Wrocław	311	6 521	1 829
Ogółem		4 916	102 704	28 806

W ramach płatności dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej, ARR w 2010 r. z tytułu płatności związanej wypłaciła 28 806 tys. zł do 103 tys. ton skrobi. Wypłaty objęły wyłącznie płatności z roku gospodarczego 2009/2010 (zbiory z 2009 r.).

Wykres 27. **Płatność związana w sektorze skrobi ziemniaczanej w 2010 r. wg OT ARR**

Płatności dla producentów rolnych za zbiory ziemniaków skrobiowych w 2010 r. zrealizowano w 2011 r. na podstawie decyzji Komisji z dnia 17.05.2010 r. zatwierdzającej przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2010 (notyfikacja nr K(2010)3046) oraz zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2010 r. w sprawie stawek płatności związanej za ilość skrobi zawartej w ziemniakach skrobiowych za rok gospodarczy 2010/2011 (Dz. U. Nr 237, poz. 1569). Pierwsze wnioski o przyznanie płatności związanej za zbiory w 2010 r. zostały złożone w OT ARR pod koniec grudnia 2010 r.

2.1.6.2.2. Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej

W ramach tego mechanizmu Agencja prowadzi rejestr podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej oraz realizuje płatności uzupełniające w części niezwiązanej z produkcją, zwanej płatnością niezwiązaną, w ramach posiadanej przez producentów rolnych indywidualnej ilości referencyjnej. Indywidualna ilość referencyjna stanowi ilość ekwiwalentu skrobi otrzymanego z ziemniaków dostarczonych zgodnie z umową kontraktacji zawartą na rok gospodarczy 2007/2008, dla której producent rolny uzyskał płatność związaną.

Zgodnie z decyzją Komisji z dnia 22.06.2009 r. zatwierdzającą przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2009 (notyfikacja nr K(2009)4615), przyznano maksymalny pułap wsparcia w wysokości 1 750 tys. EUR dla płatności niezwiązanych z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej. W związku z tym w rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na płatności niezwiązane dla producentów ziemniaków skrobiowych za rok gospodarczy 2009/2010 (Dz. U. Nr 218, poz. 1692) określono maksymalną wartość tych środków na poziomie 7 401 625 zł²⁸.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 95, poz. 792) producenci rolni mogli składać wnioski o przyznanie płatności niezwiązanej za uprawy z roku 2009 we wrześniu 2009 r. W związku z tym płatność niezwiązana za uprawy z 2009 r. była realizowana w 2010 r.

ARR w 2010 r. zrealizowała płatności niezwiązane z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej w kwocie 7 393 tys. zł, udzielając wsparcia na podstawie 4,1 tys. decyzji wystawionych dla uprawnionych producentów rolnych wpisanych do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej.

Tabela 9. Realizacja mechanizmu „Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej” w 2010 r. wg OT ARR

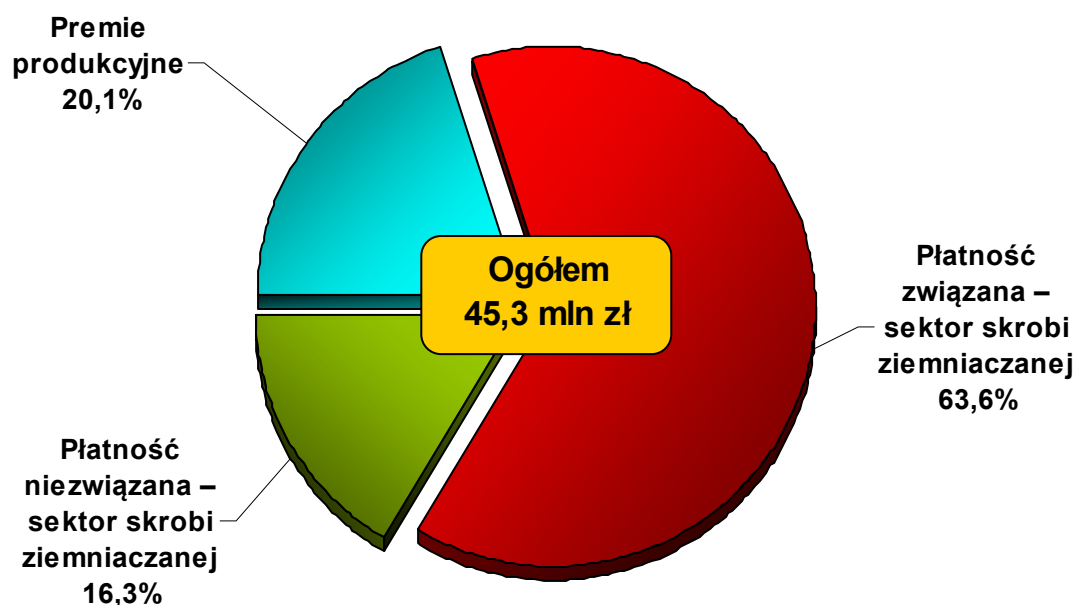
Lp.	OT ARR	Liczba decyzji	Realizacja płatności	
			Ilość referencyjna ekwiwalentu skrobi z decyzji, do których zrealizowano płatności (tony)	Wyplacona kwota (tys. zł)
1.	Białystok	985	11 237	944
2.	Bydgoszcz	731	18 650	1 568
3.	Gdynia	48	1 175	99
4.	Gorzów Wielkopolski	20	828	70
5.	Lublin	196	2 653	223
6.	Łódź	52	1 194	100
7.	Olsztyn	163	3 462	291
8.	Opole	4	255	21
9.	Poznań	893	24 662	2 073
10.	Szczecin	367	10 018	842
11.	Warszawa	502	10 738	903
12.	Wrocław	118	3 084	259
Ogółem		4 079	87 956	7 393

Zgodnie z decyzją KE z dnia 17.05.2010 r. zatwierdzającą przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2010 (notyfikacja nr K(2010) 3046), dla płatności niezwiązanych z produkcją w sektorze skrobi ziemniaczanej ustalono maksymalny pułap wsparcia na poziomie 2 738 tys. EUR. W związku z tym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 grudnia

²⁸ Wartość w złotych ustalono przy zastosowaniu kursu wymiany określonego zgodnie z art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006, gdzie terminem operacyjnym dla kursu wymiany jest ostatni kurs walut ustalony przez EBC przed dniem 1 października roku, dla którego pomoc została przyznana, tj. 4,2295 PLN/EUR (z dnia 30 września 2009 r.).

2010 r. w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na płatności niezwiązane dla producentów ziemniaków skrobiowych za rok gospodarczy 2010/2011 (Dz. U. Nr 237, poz. 1570) określono wysokość tych środków na 10 910 108 zł²⁹. Ponadto ARR w 2010 r. zrealizowała płatności niezwiązane w kwocie 2 tys. zł dla zbiorów z roku 2008.

Wykres 28. **Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2010 r.**

Agencja na rynku skrobi ziemniaczanej w 2010 r. wypłaciła ogółem 45 314 tys. zł, z tego: na finansowane z budżetu unijnego premie produkcyjne – 9 113 tys. zł oraz na finansowane z budżetu krajowego płatności związane dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej – 28 806 tys. zł i płatności niezwiązane – 7 395 tys. zł.

2.1.7. Rynek tytoniu

2.1.7.1. Płatności dla producentów surowca tytoniowego

W 2010 r. Agencja realizowała na rynku tytoniu mechanizm WPR „Płatności dla producentów surowca tytoniowego”, zgodnie z decyzjami Komisji Europejskiej zatwierdzającymi krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie oraz na podstawie regulacji krajowych. Płatności dla producentów surowca tytoniowego były realizowane na podstawie przyjętego przez Polskę systemu krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich (CNDP – Complementary National Direct Payments).

²⁹ Wartość w złotych ustalono przy zastosowaniu kursu wymiany określonego zgodnie z art. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006, gdzie terminem operacyjnym dla kursu wymiany jest ostatni kurs walut ustalony przez EBC przed dniem 1 października roku, dla którego pomoc została przyznana, tj. 3,9847 PLN/EUR (z dnia 30 września 2010 r.).

W 2010 r. ARR udzielała producentom surowca tytoniowego płatności związanej z produkcją za sprzedany surowiec pochodzący ze zbiorów w 2009 r. oraz ze zbiorów w 2008 r., a także płatności niezwiązanej z produkcją dla producentów rolnych za lata 2009 i 2010.

Wymienione płatności w 2010 r. były realizowane na podstawie decyzji Komisji z dnia 22.06.2009 r. zatwierdzającej przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich za rok 2009 (notyfikacja nr K(2009) 4615) oraz decyzji Komisji z dnia 17.05.2010 r. zatwierdzającej przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich za rok 2010 (notyfikacja nr K(2010) 3046).

2.1.7.1.1. Płatność związana z produkcją (coupled)

Płatność związana z produkcją była udzielana do ilości surowca tytoniowego dostarczonego pierwszemu przetwórcy. Zakontraktowana ilość surowca tytoniowego ze zbiorów w 2009 r., w ramach umów na uprawę tytoniu zawartych między pierwszymi przetwórcami a producentami surowca tytoniowego posiadającymi prawo do uzyskania płatności, wyniosła 50,7 tys. ton, z tego 29,2 tys. ton dotyczyło grupy I typu Virginia, a 21,5 tys. ton odnosiło się do pozostałych grup odmian.

Płatność związana z produkcją dla producentów surowca tytoniowego ze zbiorów w 2009 r. była realizowana dwuetapowo: jako płatność podstawowa (I etap) i jako płatność wyrównawcza (II etap).

Płatność podstawowa

Płatność podstawową realizowano w 2010 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2009 r. w sprawie maksymalnej stawki płatności związanej dla producentów surowca tytoniowego za 2009 r. (Dz. U. Nr 159, poz. 1255) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 października 2009 r. w sprawie współczynnika zabezpieczającego przed wypłatą płatności związanej w nadmiernej wysokości (Dz. U. Nr 175, poz. 1358).

Stawki płatności podstawowej ustalone w oparciu o maksymalne stawki oraz współczynniki korygujące dla zbiorów w 2009 r. wyniosły: 5,7566 zł za 1 kg tytoniu odmian typu Virginia oraz 4,4621 zł za 1 kg pozostałych odmian tytoniu.

Producenci surowca tytoniowego w ramach płatności podstawowej otrzymali w 2010 r. wsparcie finansowe w wysokości 210 401 tys. zł.

Płatność wyrównawcza

W 2010 r., podobnie jak w roku poprzednim, uruchomiono płatności wyrównawcze za surowiec tytoniowy pochodzący ze zbiorów w 2009 r., ponieważ:

- całkowita ilość surowca tytoniowego ze zbiorów w 2009 r., dostarczona pierwszemu przetwórcy przez producentów posiadających prawo do uzyskania płatności związanej, była mniejsza od ilości surowca tytoniowego objętej umowami na uprawę tytoniu,
- współczynnik zabezpieczający przed wypłatą płatności związanej był niższy niż 1.

Stawki płatności wyrównawczej dla zbiorów w 2009 r., obliczone zgodnie z zapisami art. 33f ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, zm. Nr 52, poz. 303, Nr 158, poz. 989) – w brzmieniu obowiązującym przed dniem 17 grudnia 2010 r. – wyniosły 1,0069 zł za 1 kg tytoniu odmian typu Virginia oraz 1,1491 zł za 1 kg pozostałych odmian tytoniu. Agencja w 2010 r. zrealizowała płatność wyrównawczą w kwocie 44 617 tys. zł do surowca dostarczonego ze zbiorów w 2009 r.

Tabela 10. Płatność związana z produkcją w 2010 r. (ze zbiorów w 2009 r.) wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Liczba producentów surowca tytoniowego	Ilość surowca tytoniowego (tony)	Kwota zrealizowanych płatności podstawowych (tys. zł)	Kwota zrealizowanych płatności wyrównawczych (tys. zł)	Łączna kwota płatności związanej (tys. zł)
1.	Białystok	479	1 825	9 607	1 856	11 462
2.	Bydgoszcz	1 099	4 773	16 790	5 441	22 231
3.	Gdynia	132	463	1 221	529	1 751
4.	Kielce	2 138	6 338	31 480	6 932	38 412
5.	Kraków	788	4 374	19 927	4 958	24 885
6.	Lublin	4 342	14 220	76 847	14 666	91 513
7.	Olsztyn	13	51	232	56	289
8.	Opole	1	2	7	2	8
9.	Poznań	7	54	264	60	324
10.	Rzeszów	2 609	8 693	49 176	8 839	58 015
11.	Warszawa	61	221	860	239	1 100
12.	Wrocław	322	910	3 990	1 039	5 028
Ogółem		11 991	41 924	210 401	44 617	255 018

W 2010 r., w ramach płatności związanej z produkcją surowca tytoniowego pochodzącego ze zbiorów w 2009 r., wypłacono 255 018 tys. zł do 41,9 tys. ton surowca tytoniowego pochodzącego ze zbiorów w 2009 r. Płatność tę otrzymało 12 tys. producentów ww. surowca.

Łącznie w 2010 r. ARR, z tytułu płatności związanej z produkcją, udzieliła wsparcia finansowego producentom tytoniu w kwocie 255 023 tys. zł, w tym 4,4 tys. zł stanowiła płatność ze zbiorów w 2008 r.

2.1.7.1.2. Płatność niezwiązana z produkcją (decoupled)

Agencja, w ramach płatności uzupełniających na rynku tytoniu, realizowała w 2010 r. także płatność niezwiązaną z produkcją. Do otrzymania tej płatności byli uprawnieni producenci rolni wpisani do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej oraz spełniający warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej. Podstawą do określenia wysokości płatności była ilość surowca tytoniowego związana z prawem do jej uzyskania, tzw. indywidualna ilość referencyjna surowca tytoniowego. Jest to ilość tytoniu wyprodukowanego w ramach umowy kontraktacji lub umowy na uprawę tytoniu w okresach i na zasadach zgodnych z zapisami art. 33fe ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.). Sposób naliczania płatności niezwiązanej określa art. 33ff ust. 5 i 6 ww. ustawy.

Tabela 11. Płatność niezwiązana z produkcją za rok 2009 zrealizowana w 2010 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Liczba producentów rolnych	Ilość referencyjna surowca tytoniowego (tony)	Kwota zrealizowanej płatności niezwiązanej (tys. zł)
1.	Bydgoszcz	4	10	25
2.	Kielce	8	10	25
3.	Kraków	4	18	43
4.	Lublin	2 740	6 584	20 151
5.	Rzeszów	7	11	31
Ogółem		2 763	6 633	20 275

W 2010 r., z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją za rok 2009, Agencja udzieliła wsparcia finansowego producentom tytoniu w wysokości 20 275 tys. zł do ilości referencyjnej surowca tytoniowego wynoszącej 6,6 tys. ton.

Tabela 12. Płatność niezwiązana z produkcją za rok 2010 zrealizowana w 2010 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Liczba producentów rolnych	Ilość referencyjna surowca tytoniowego (tony)	Kwota zrealizowanej płatności niezwiązanej (tys. zł)
1.	Białystok	549	2 100	11 150
2.	Bydgoszcz	1 196	4 897	19 351
3.	Gdynia	132	488	1 960
4.	Kielce	2 512	6 873	31 463
5.	Kraków	824	4 047	16 307
6.	Lublin	4 831	13 268	67 637
7.	Opole	1	2	8
8.	Olsztyn	15	49	217
9.	Poznań	7	43	183
10.	Rzeszów	2 851	7 575	40 187
11.	Warszawa	66	201	930
12.	Wrocław	422	1 685	6 609
Ogółem		13 406	41 228	196 002

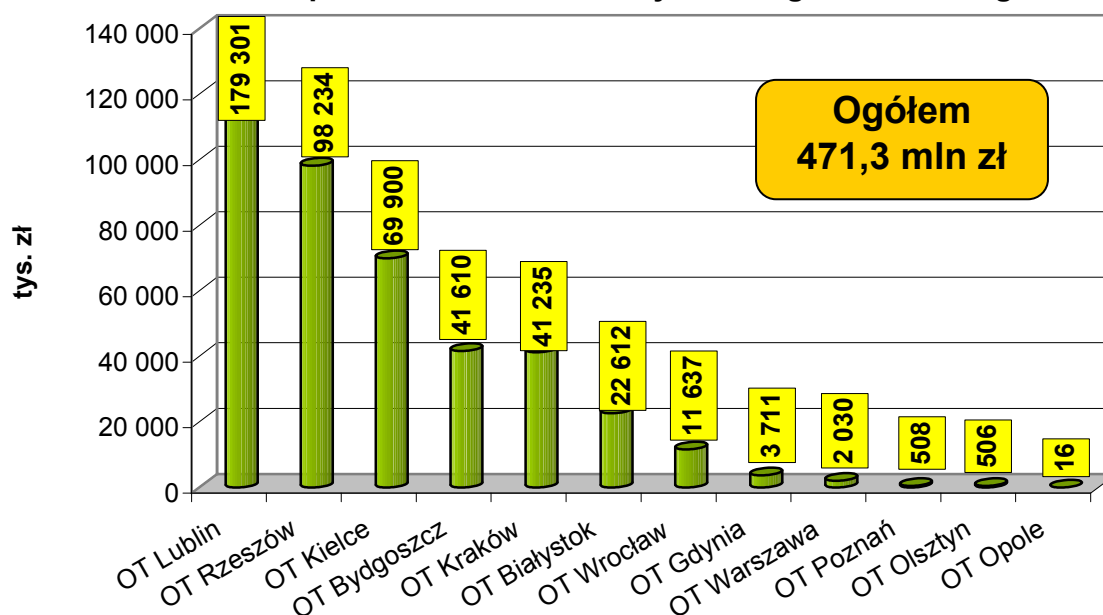
Z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją za rok 2010, Agencja w 2010 r. udzieliła wsparcia finansowego 13,4 tys. producentów tytoniu w wysokości 196 002 tys. zł do ilości referencyjnej surowca tytoniowego wynoszącej 41,2 tys. ton.

Tabela 13. Płatność związana i niezwiązana z produkcją w 2010 r. wg OT ARR

Lp.	OT ARR	Kwota płatności związanej (tys. zł)	Kwota płatności niezwiązanej (tys. zł)	Łączna kwota płatności (tys. zł)
1.	Białystok	11 462	11 150	22 612
2.	Bydgoszcz	22 234	19 376	41 610
3.	Gdynia	1 751	1 960	3 711
4.	Kielce	38 412	31 488	69 900
5.	Kraków	24 886	16 349	41 235
6.	Lublin	91 513	87 788	179 301
7.	Olsztyn	289	217	506
8.	Opole	8	8	16
9.	Poznań	324	184	508
10.	Rzeszów	58 016	40 218	98 234
11.	Warszawa	1 100	930	2 030
12.	Wrocław	5 028	6 609	11 637
Ogółem		255 023	216 277	471 300

W ramach mechanizmu „Płatności dla producentów surowca tytoniowego” Agencja w 2010 r. wypłaciła z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją 216 277 tys. zł.

Wykres 29. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w 2010 r. wg OT ARR

W ramach płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego ARR w 2010 r. wypłaciła 471 300 tys. zł, z tego 255 023 tys. zł z tytułu płatności związanej z produkcją oraz 216 277 tys. zł z tytułu płatności niezwiązanej z produkcją. Największe wsparcie finansowe z tytułu sprzedanego surowca tytoniowego uzyskali producenci rolni na terenie województw: lubelskiego (38% ogółu płatności), podkarpackiego (20,8%) i świętokrzyskiego (14,8%).

2.1.8. Rynek nasion

2.1.8.1. Dopłaty do materiału siewnego

Na podstawie regulacji krajowych oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy de minimis w sektorze produkcji rolnej, w 2010 r. Agencja udzielała wsparcia finansowego z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r.³⁰ dopłat udzielano do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych elitarnym lub kwalifikowanym materiałem siewnym następujących gatunków roślin uprawnych: pszenicy zwyczajnej, żyta (populacyjnego, syntetycznego, mieszańcowego), jęczmienia, pszenżyta, owsa, łubinu (żółtego, wąskolistnego lub białego), grochu siewnego, bobiku, wyki siewnej i ziemniaków. Dopłaty te nie obejmują przedplonu i poplonu.

ARR realizowała dopłaty do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany w odniesieniu do wniosków złożonych w 2010 r. po stawkach: 100 zł/ha – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub pastewnych, 160 zł/ha – do roślin strączkowych i 500 zł/ha do ziemniaków (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r.³¹, zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2009 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 1021).

W 2010 r. Agencja dokonywała dopłat do materiału siewnego na podstawie wniosków o przyznanie dopłat w ramach pomocy de minimis w rolnictwie, złożonych przez rolników w terminie od 15 stycznia do 25 czerwca 2010 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2009 r.³², zmienionym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. (Dz. U. Nr 54, poz. 328).

³⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie wykazu gatunków roślin uprawnych, do których materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany przysługuje dopłata z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 46, poz. 300).

³¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 2007 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 201, poz. 1447, z późn. zm.).

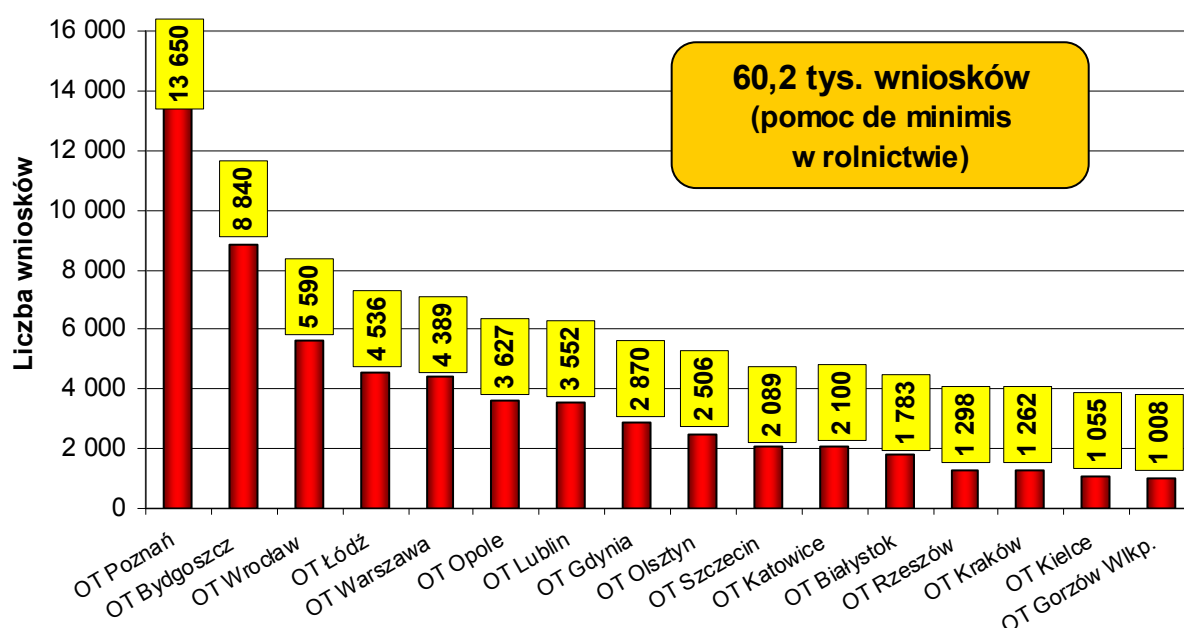
³² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz terminu i sposobu wypłaty tej dopłaty (Dz. U. Nr 113, poz. 945, z późn. zm.).

Tabela 14. Dopłaty do materiału siewnego w 2010 r., mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie

Lp.	OT ARR	Liczba złożonych wniosków	Liczba beneficjentów	Liczba hektarów (ha)	Kwota dopłat (tys. zł)
1.	Białystok	1 783	1 646	14 892	1 700
2.	Bydgoszcz	8 840	8 055	92 110	10 332
3.	Gdynia	2 870	2 629	48 138	5 324
4.	Gorzów Wlkp.	1 008	928	17 497	1 961
5.	Katowice	2 100	1 914	21 742	2 511
6.	Kielce	1 055	990	7 448	907
7.	Kraków	1 262	1 203	8 922	1 160
8.	Lublin	3 552	3 373	28 980	3 256
9.	Łódź	4 536	4 219	30 494	3 760
10.	Olsztyn	2 506	2 281	45 024	4 733
11.	Opole	3 627	3 362	49 163	5 265
12.	Poznań	13 650	12 769	135 977	15 824
13.	Rzeszów	1 298	1 242	10 339	1 341
14.	Szczecin	2 089	1 903	45 048	4 966
15.	Warszawa	4 389	4 158	38 205	4 445
16.	Wrocław	5 590	5 196	86 174	9 578
Ogółem		60 155	55 868	680 153	77 063

Rolnicy w 2010 r. złożyli w Agencji 60,2 tys. wniosków o przyznanie dopłat w ramach pomocy de minimis w rolnictwie, spośród których 314 wniosków dotyczyło rolników poszkodowanych przez powódź w 2010 r. Realizując te wnioski, ARR wypłaciła 77 063 tys. zł do 680,2 tys. ha gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany. Agencja wydała 60,5 tys. rozstrzygnięć administracyjnych przewidzianych przepisami Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

Wykres 30. Wnioski złożone w 2010 r. z tytułu dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy de minimis w rolnictwie, w podziale na OT ARR

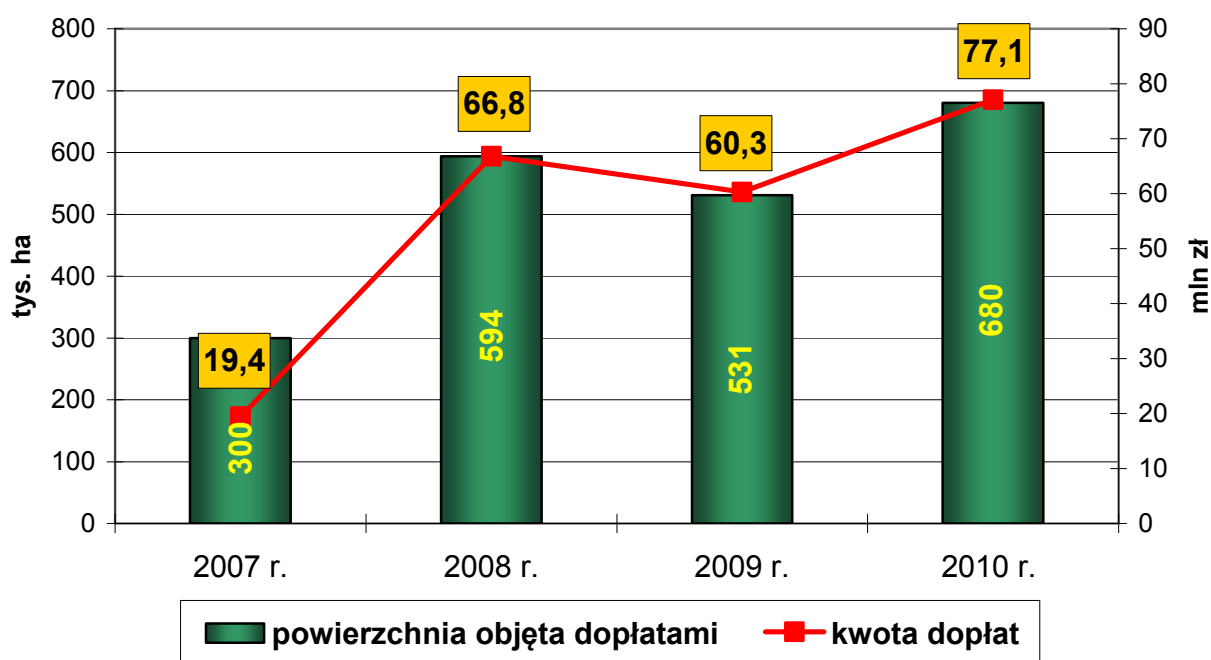

W 2010 r. dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie, uzyskało 55,9 tys. producentów rolnych. W 2010 r. o ponad 14 tys. wzrosła liczba rolników korzystających z dopłat w stosunku do 2009 r. Było to o 30% więcej producentów rolnych niż w poprzednim roku.

Największy udział w łącznej powierzchni gruntów ornych (680,2 tys. ha), na których zużyto do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, zajmowały uprawy zbóż (94,3%), następnie ziemniaka (2,9%) oraz roślin strączkowych (2,8%). W 2010 r., w porównaniu z 2009 r., zanotowano wzrost powierzchni obsianej materiałem siewnym roślin strączkowych.

Analizując realizację przez ARR dopłat do materiału siewnego od 2007 r. (tj. od roku ich uruchomienia), obserwuje się tendencję rosnącą zarówno pod względem powierzchni objętej dopłatami, jak i wartości udzielanego wsparcia finansowego.

Wykres 31. Kwota wydatków ARR i powierzchnia, do której udzielono dopłat do materiału siewnego w latach 2007-2010

Powierzchnia gruntów ornych obsiana lub obsadzona materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany i objęta dopłatami, wzrosła w 2010 r. w stosunku do 2009 r. o 28,1%, a w porównaniu z 2007 r. – prawie 2,3 razy. Wartość wsparcia udzielonego producentom rolnym w 2010 r. była wyższa o 27,8% niż w 2009 r. i prawie 4-krotnie wyższa w porównaniu z kwotą dopłat zrealizowanych przez Agencję w 2007 r.

W związku z wystąpieniem w 2010 r. powodzi na znacznej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów podjęła uchwałę nr 87/2010 z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie

ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan.

Zgodnie z ustawą z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 247, poz. 1650) rolnicy, którzy w okresie od 15 lipca 2010 r. do 1 czerwca 2011 r. zakupią i zużyją do siewu lub sadzenia materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany, będą mieli możliwość otrzymania z Agencji w 2011 r. wsparcia finansowego. Dopłaty te nie będą miały charakteru pomocy de minimis w rolnictwie.

2.1.9. Rynek produktów pszczelich

2.1.9.1. Wsparcie rynku produktów pszczelich

Mechanizm WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” realizowano w 2010 r. na podstawie trzyletniego „Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce w latach 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010”, zatwierdzonego przez KE decyzją z dnia 14 sierpnia 2007 r.³³ KE, na działania w sektorze pszczelarstwie, przyznała Polsce środki finansowe w łącznej kwocie 13 284 tys. EUR, w tym 4 426 tys. EUR do rozdysponowania w ramach trzeciej

części programu, tj. w sezonie 2009/2010. Zgodnie z unijnymi zasadami, współfinansowanie z budżetu EFRG mogło stanowić do 50% wydatkowanych środków finansowych. Stosownie do zapisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 1913/2006³⁴ w 2010 r. do przeliczeń euro na PLN zastosowano kurs wymiany 4,1045 PLN/EUR z dnia 31.12.2009 r.

W sezonie 2009/2010 podmioty uprawnione złożyły w Agencji 224 projekty na realizację działań określonych w Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa, na łączną kwotę 31 532 tys. zł. Po rozpatrzeniu projektów przez komisję złożoną z przedstawicieli MRiRW i ARR oraz dokonaniu koniecznych przesunięć pomiędzy poszczególnymi środkami wsparcia, Agencja zawarła z podmiotami uprawnionymi (związkami, stowarzyszeniami, zrzeszeniami, spółdzielniami, grupami producenckimi pszczelarzy) 221 umów na kwotę 18 164 tys. zł.

³³ Decyzja Komisji z dnia 14/VIII/2007 r. zatwierdzająca program poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich, przedłożony przez Polskę na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 (notyfikacja K(2007) 3843).

³⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1913/2006 z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania agromonetarnego systemu dla euro w rolnictwie i zmieniające niektóre rozporządzenia.

Tabela 15. Projekty na realizację działań zgłoszone i objęte umowami w 2010 r.

Lp.	Kierunki wsparcia	Projekty zgłoszone		Projekty objęte umowami	
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)
1.	Pomoc techniczna dla pszczelarzy i organizacji	51	1 540	50	1 276
2.	Kontrola warrozy	73	12 739	73	8 717
3.	Racjonalizacja przemieszczania rodzin pszczelich na pożytki	3	19	3	19
4.	Wspieranie laboratoriów przeprowadzających analizy właściwości fizyko-chemicznych miodu	25	1 016	23	616
5.	Wspieranie odbudowy pogłowia rodzin pszczelich	72	16 218	72	7 536
Ogółem		224	31 532	221	18 164

Zapisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 917/2004³⁵ zobowiązują uprawnione podmioty do zrealizowania projektów do 31 sierpnia, a Agencję do zrefundowania wydatków poniesionych w ramach mechanizmu do 15 października każdego roku. W 2010 r., po zrealizowaniu przez uprawnione podmioty projektów objętych umowami, ARR dokonała kontroli wydatkowanych środków finansowych, a następnie, po rozliczeniu złożonych przez beneficjentów wniosków o refundację, dokonała należnych wypłat.

Ostatecznie rozliczono 217 umów na realizację działań w sektorze pszczelarskim na łączną kwotę 16 392 tys. zł (netto), z tego po 50% wydatków pokryto z budżetów unijnego i krajowego. Programem objęto przede wszystkim zakup pszczoł oraz leków przeciwko warrozie. Dofinansowywano również przeprowadzanie szkoleń, wykonywanie analiz miodu, zakup sprzętu laboratoryjnego, a także najem lawet do przewozu uli.

Tabela 16. Wykorzystanie środków przyznanych Polsce przez KE w ramach programu wsparcia pszczelarstwa na rok 2009/2010

Lp.	Kierunki wsparcia	Wartość wypłat netto (tys. zł)	Wartość wypłat netto (tys. EUR)	Liczba rozliczonych umów
1.	Pomoc techniczna dla pszczelarzy i organizacji	1 096	267	49
2.	Kontrola warrozy	7 280	1 775	73
3.	Racjonalizacja przemieszczania rodzin pszczelich na pożytki	11	2	2
4.	Wspieranie laboratoriów przeprowadzających analizy właściwości fizyko-chemicznych miodu	427	104	21
5.	Wspieranie odbudowy pogłowia rodzin pszczelich	7 578	1 846	72
Ogółem		16 392	3 994	217

³⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 dotyczącego działań w dziedzinie pszczelarstwa.

W dniu 14 września 2010 r. Komisja Europejska wydała decyzję zatwierdzającą trzyletni „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce w latach 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013”.

Na realizację programu przyznano Polsce łączną kwotę 15 090 tys. EUR, w tym 5 030 tys. EUR do wykorzystania w pierwszym roku realizacji programu, tj. w okresie od 16.10.2010 r. do 15.10.2011 r. W ramach przygotowań do realizacji pierwszej części programu, Agencja w październiku 2010 r. wydała warunki ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w latach 2010/11, 2011/12, 2012/13, obowiązujące przez trzy kolejne sezony, a także opublikowała zaproszenie do składania projektów na realizację działań w sektorze pszczelarskim w sezonie 2010/2011 do 19 listopada 2010 r. W wyniku tych działań do ARR wpłynęło 358 projektów na łączną kwotę 34,6 mln zł. Umowy na realizację działań w sezonie 2010/2011 zostały zawarte w 2011 r.

2.1.10. Rynek suszu paszowego

2.1.10.1. Dopłaty do produkcji suszu paszowego

Agencja w 2010 r. administrowała mechanizmem WPR „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.).

Dopłaty do produkcji suszu paszowego były realizowane w ARR w ramach przyznanej Polsce maksymalnej gwarantowanej ilości wyprodukowanego suszu paszowego, wynoszącej 13 538 ton (w odniesieniu do której może zostać przyznana pomoc) i obejmującej produkcję w roku gospodarczym trwającym od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku kalendarzowego. O pomoc finansową z tytułu produkcji suszu paszowego mogły ubiegać się przedsiębiorstwa przetwórcze, które zostały zatwierdzone przez ARR oraz spełniały obowiązujące kryteria dotyczące urządzeń stosowanych w produkcji, jak również wymogi w zakresie jakości wytwarzanego produktu.

Agencja przyjęła do realizacji 28 deklaracji dostaw zielonki oraz 338 umów zawartych przez zatwierdzone przedsiębiorstwa przetwórcze z producentami rolnymi na dostawę zielonki, która w 2010 r. została wykorzystana w produkcji suszu paszowego. ARR w ramach mechanizmu rozpatrzyła 59 wniosków o przyznanie dopłat, wydała 57 decyzji w sprawie przyznania oraz

2 decyzje w sprawie odmowy przyznania pomocy do produkcji suszu paszowego. W 2010 r. w mechanizmie uczestniczyło 6 zatwierdzonych w ARR przedsiębiorstw przetwórczych. W trakcie lat gospodarczych 2009/2010 i 2010/2011 przedsiębiorstwa wnioskowały o zaliczkową kwotę pomocy po stawce 19,80 EUR/tonę. Po zakończeniu roku gospodarczego KE ustaliła ostateczną wysokość stawki pomocy uzależnioną od stopnia przekroczenia gwarantowanego limitu produkcji. Na rok gospodarczy 2009/2010 wyniosła ona 33 EUR/tonę rozdysponowanego suszu paszowego. W drugiej połowie 2010 r. przedsiębiorstwa otrzymały wypłatę wyrównania (po stawce 13,20 EUR/tonę) z tytułu dopłat do produkcji suszu w roku gospodarczym 2009/2010.

Tabela 17. Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2010 r.

Lp.	Tytuł płatności	Ilość (tony)	Kwota (tys. zł)
1.	Wypłata zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2009/2010	2 297	187
2.	Rozliczenie salda wypłaconych zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2009/2010	-	242
3.	Wypłata zaliczek z tytułu produkcji suszu paszowego w roku gospodarczym 2010/2011	1 273	102
Ogółem		3 570	531

ARR w 2010 r. zrealizowała dopłaty do produkcji suszu paszowego w formie płatności zaliczkowych w wysokości 289 tys. zł do 3,6 tys. ton rozdysponowanego suszu oraz wypłaciła wyrównanie w kwocie 242 tys. zł z tytułu produkcji suszu w roku gospodarczym 2009/2010.

2.1.11. Rynek owoców i warzyw

2.1.11.1. Owoce w szkole

Od roku szkolnego 2009/2010, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 13/2009³⁶, kraje członkowskie UE miały możliwość uruchomienia programu „Owoce w szkole”, polegającego na dostarczaniu owoców i warzyw dzieciom w placówkach oświatowych. Każde państwo, które zamierza uczestniczyć w programie zobowiązane jest przygotować i przekazać do KE strategię wdrożenia programu. W dokumencie tym zostają określone najważniejsze zasady

³⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 13/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej oraz (WE) nr 1234/2007 ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) w celu ustanowienia programu „Owoce w szkole”.

realizacji programu w danym kraju. Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 288/2009³⁷ ustanowiono zasady stosowania pomocy wspólnotowej polegającej na dostarczaniu dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw w ramach programu „Owoce w szkole”. Komisja Europejska corocznie dokonuje rozdziału środków finansowych pomiędzy państwa członkowskie, które zgłosiły zamiar uczestnictwa w programie w danym roku szkolnym.

Zasady realizacji programu w Polsce dla kolejnych lat szkolnych zostały określone w „Strategii krajowej wdrożenia w Rzeczypospolitej Polskiej programu *Owoce w szkole* w roku szkolnym 2009/2010” oraz w „Strategii krajowej wdrożenia w Rzeczypospolitej Polskiej programu *Owoce w szkole* w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013”.

Celem programu jest długoterminowa zmiana nawyków żywieniowych u dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców oraz warzyw w ich codziennej diecie, a także propagowanie zdrowego odżywiania poprzez działania edukacyjne realizowane w szkołach podstawowych.

Program skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych, których rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili zgodę na udział w nim. Budżet programu dla Polski w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 określony został na poziomie 12 297 tys. EUR. W 75% (9 223 tys. EUR) program jest finansowany ze środków UE, a w 25% (3 074 tys. EUR) z budżetu państwa.

Na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej, grupę docelową programu w roku szkolnym 2009/2010 określono na poziomie 1 076 881 dzieci, a w roku szkolnym 2010/2011 na 1 167 657 dzieci. W ramach programu dzieciom udostępniane są bezpłatnie świeże owoce (jabłka, gruszki, truskawki), świeże warzywa (marchew, rzodkiewka, papryka słodka) oraz przetwory (soki owocowe, soki warzywne oraz soki owocowo-warzywne).

Każde dziecko uczestniczące w programie otrzymuje jednorazowo porcję składającą się z jednego produktu owocowego i jednego produktu warzywnego. Wymienione produkty w roku szkolnym 2010/2011 mogą być bezpłatnie udostępniane dzieciom w dwóch semestrach (w pierwszym – w okresie od 18 października 2010 r. do 11 lutego 2011 r. i w drugim – od 31 stycznia do 17 czerwca 2011 r.), trwających łącznie 20 tygodni (po 10 wybranych tygodni w każdym semestrze).

Liczba porcji udostępnianych w ciągu danego dziesięcioletniego okresu zależy od liczby dzieci, które biorą udział w programie w danym semestrze. Jeżeli jest to:

³⁷ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 288/2009 z dnia 7 kwietnia 2009 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej przeznaczonej na dostarczanie dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw świeżych i przetworzonych oraz produktów z bananów w ramach programu „Owoce w szkole”.

- co najmniej 66% dzieci z grupy docelowej, spożywają one 20 porcji w semestrze (2 porcje w tygodniu),
- co najmniej 50%, ale mniej niż 66% dzieci z grupy docelowej, otrzymują one 30 porcji w semestrze (3 porcje tygodniowo),
- mniej niż 50% dzieci z grupy docelowej, spożywają one 40 porcji (4 porcje tygodniowo).

Udostępniane dzieciom owoce i warzywa powinny być przygotowane do bezpośredniego spożycia, dojrzałe oraz zdrowe (bez objawów gnicia lub zepsucia). Ponadto owoce, warzywa oraz soki nie mogą zawierać dodatku tłuszczu, soli, cukru lub substancji słodzących. Za jakość owoców i warzyw dostarczanych do szkół podstawowych

odpowiedzialni są zatwierdzeni dostawcy lub zatwierdzone szkoły, które samodzielnie przygotowują oraz udostępniają dzieciom owoce i warzywa.

Do zadań ARR w zakresie administrowania mechanizmem należy: zatwierdzanie podmiotów, rozpatrywanie wniosków i przyznawanie pomocy finansowej, gromadzenie i przetwarzanie danych w zakresie monitorowania realizacji programu, a także kontrolowanie zatwierdzonych podmiotów oraz szkół podstawowych. Ponadto Agencja przygotowuje dla KE sprawozdanie zawierające wyniki przeprowadzonego monitorowania i kontroli realizacji programu, a także ogłasza na swojej stronie internetowej:

- listę szkół podstawowych, które zadeklarowały zamiar uczestnictwa w programie,
- wykaz zatwierdzonych podmiotów,
- informacje o sposobie udostępniania owoców i warzyw w danym okresie.

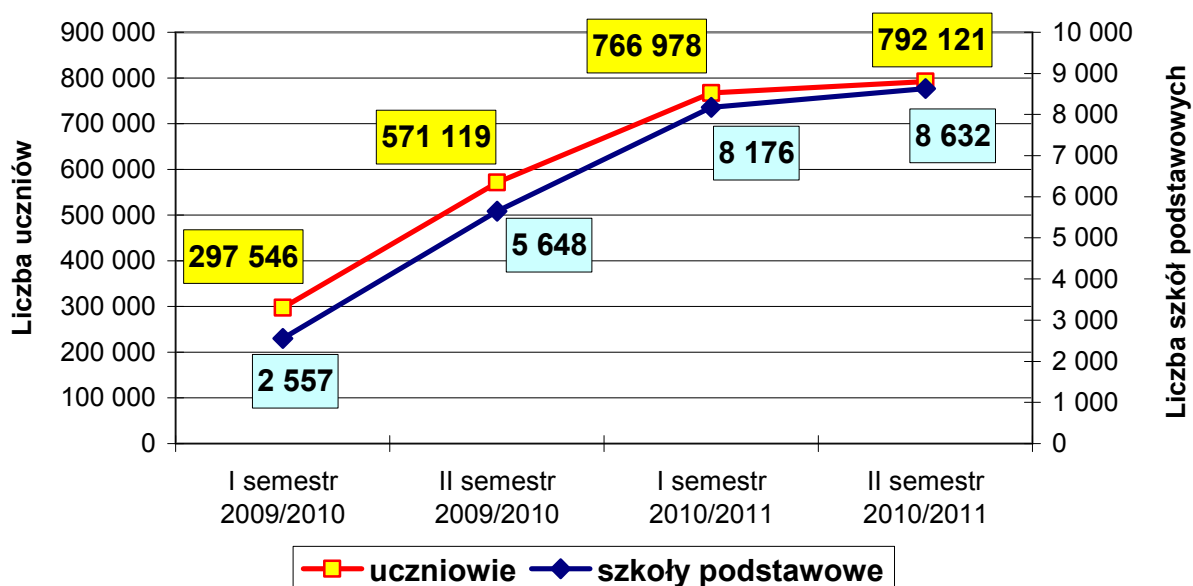
W I semestrze roku szkolnego 2009/2010 dostawy realizowane były przez 43 zatwierdzonych dostawców do 2,6 tys. szkół podstawowych i skierowane zostały do 297,5 tys. dzieci z klas I-III, które spożywały 4 porcje owoców i warzyw w tygodniu.

W II semestrze roku szkolnego 2009/2010 dostawy realizowane były przez 86 zatwierdzonych dostawców do 5,6 tys. szkół podstawowych (o 121% więcej szkół niż w I semestrze), a owoce i warzywa spożywało 571,1 tys. dzieci (o 92% dzieci więcej niż w I semestrze), co stanowiło 53% grupy docelowej uczniów objętych programem w roku szkolnym 2009/2010. W II semestrze roku szkolnego 2009/2010 dzieci spożywały 3 porcje owoców i warzyw w tygodniu.

W I semestrze roku szkolnego 2010/2011 umowy na nieodpłatne dostawy owoców i warzyw ze 103 zatwierdzonymi dostawcami zawarło 8,2 tys. szkół podstawowych (o 45% więcej niż

w II semestrze roku szkolnego 2009/2010), a 5 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało dzieciom owoce oraz warzywa. Umowy dotyczyły 767 tys. dzieci (o 34% więcej niż w II semestrze roku szkolnego 2009/2010), co stanowiło blisko 66% liczby dzieci z grupy docelowej. W I semestrze roku szkolnego 2010/2011 dzieci spożywały 3 porcje owoców i warzyw w tygodniu.

Wykres 32. Uczniowie i szkoły podstawowe uczestniczące w programie „Owoce w szkole”³⁸

Z kolei, w II semestrze roku szkolnego 2010/2011 umowy z 99 zatwierdzonymi dostawcami podpisało 8,6 tys. szkół podstawowych (o blisko 6% więcej niż w I semestrze), a 5 zatwierdzonych szkół samodzielnie pozyskiwało i udostępniało owoce oraz warzywa. Umowy dotyczyły 792,1 tys. dzieci (o ponad 3% więcej niż w I semestrze), które stanowiły blisko 68% grupy docelowej uczniów objętych programem. W II semestrze roku szkolnego 2010/2011 dzieci spożywały 2 porcje owoców i warzyw w tygodniu. Najliczniej z programu korzystali uczniowie z województw mazowieckiego (96,1 tys. dzieci), śląskiego (87,7 tys.) i wielkopolskiego (79,7 tys.).

Zatwierdzone podmioty mogły składać w OT ARR wnioski o pomoc z tytułu dostarczonych owoców i warzyw po zakończeniu dostaw w danym okresie ich udostępniania, a od roku szkolnego 2010/2011 po pierwszych pięciu tygodniach dostarczania i/lub po zakończeniu całego dziesięcioletniego okresu udostępniania w danym semestrze.

Na realizację programu „Owoce w szkole” w 2010 r. Agencja wypłaciła 31 887 tys. zł, z tego 23 915 tys. zł pochodziło ze środków UE, a 7 972 tys. zł z budżetu państwa.

³⁸ Na podstawie umów podpisanych przez placówki oświatowe z zatwierdzonymi dostawcami owoców i warzyw do szkół podstawowych. W przypadku danych dotyczących szkół w I i II semestrze roku szkolnego 2010/2011, w każdym semestrze wliczono również po 5 szkół podstawowych samodzielnie pozyskujących i udostępniających dzieciom owoce oraz warzywa.

2.1.11.2. Administrowanie rozdysponowywaniem owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży

W ramach administrowania mechanizmem WPR Agencja realizowała zadania określone w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.) w zakresie:

- uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną uprawnioną do dystrybucji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, otrzymanych od organizacji producentów i ich zrzeszeń,
- przyznania innym jednostkom organizacyjnym (np. szkołom, szpitalom, domom opieki) lub osobom fizycznym uprawnienia do otrzymania od organizacji producentów i ich zrzeszeń bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży,
- administrowania sposobem zagospodarowania owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

W przypadku nadwyżki podaży nad popytem i dużych spadków cen na rynku, niepokrywających kosztów produkcji, uznane organizacje producentów owoców i warzyw mogą wycofać ze sprzedaży część wyprodukowanych przez siebie owoców i warzyw (zgłaszając ten zamiar do ARR) z przeznaczeniem na cele bezpłatnej dystrybucji.

Do 31 grudnia 2010 r. ARR wydała 15 decyzji w sprawie uznania jednostki organizacyjnej za organizację charytatywną uprawnioną do otrzymania i dystrybucji owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży oraz 160 decyzji w sprawie przyznania innej jednostce organizacyjnej lub osobie fizycznej uprawnienia do otrzymania bezpłatnie owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży.

2.1.11.3. Handel zagraniczny na rynku świeżych owoców i warzyw

Przywóz

Na rynku świeżych owoców i warzyw systemem pozwoleń na przywóz był objęty czosnek o kodzie CN 0703 20 00, importowany w ramach kontyngentów z Chin, Argentyny i innych krajów trzecich. W 2010 r. w ramach tych kontyngentów ARR wydała 49 pozwoleń na przywóz 2,3 tys. ton czosnku. Agencja wydała również 131 pozwoleń na przywóz bez preferencji 6,2 tys. ton czosnku i innych produktów będących pochodną czosnku. Zrealizowany przywóz tego asortymentu wyniósł 5,6 tys. ton.

Ponadto w 2010 r. ARR wydała 37 pozwoleń na przywóz bez preferencji jabłek o kodzie CN 0808 10 80 na łączną ilość 4,3 tys. ton, najwięcej z Macedonii (11 pozwoleń) na 1,8 tys. ton oraz z Chile (7 pozwoleń) na 1 tys. ton. Zrealizowany przywóz jabłek wyniósł 3,9 tys. ton.

2.1.11.4. Handel zagraniczny na rynku przetworów owocowych i warzywnych

Przywóz

Przywóz przetworów owocowych i warzywnych był objęty obowiązkiem uzyskania pozwoleń na zakonserwowane grzyby z rodzaju *Agaricus* o kodach CN: 0711 51 00, 2003 10 20 oraz 2003 10 30, przywożone z Chin i innych krajów nienależących do UE, w ramach kontyngentu otwartego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1979/2006³⁹.

ARR w 2010 r. wydała 1 pozwolenie na przywóz z Chin 15,7 tony/net EDA⁴⁰ grzybów zakonserwowanych o kodzie CN 2003 10 30.

2.1.11.5. Handel zagraniczny na rynku bananów

Przywóz

Pozwolenia na przywóz bez preferencji bananów o kodzie CN 0803 00 19 były wymagane dla każdej ilości przywożonego towaru. W 2010 r. Agencja wystawiła 172 pozwolenia na przywóz 92,9 tys. ton bananów.

2.1.12. Rynek lnu i konopi

2.1.12.1. Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno

Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 240, poz. 2059, z późn. zm.), uchyloną z dniem 17 grudnia 2010 r. przez ustawę z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 228, poz. 1486), ARR w 2010 r. realizowała mechanizm WPR "Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno".

Pomoc finansowa z tytułu przetwórstwa ww. produktów była wypłacana w ramach krajowych ilości gwarantowanych, które zgodnie z traktatem akcesyjnym przyznano Polsce w wysokości 924 ton długiego włókna lnianego oraz 462 ton krótkiego włókna lnianego i włókna konopnego. Ilości gwarantowane mogą zostać wykorzystane przez przetwórców w każdym roku gospodarczym, który w tym mechanizmie trwa od 1 lipca danego roku do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

³⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1979/2006 z dnia 22 grudnia 2006 r. otwierające i ustalające zarządzanie kontyngentami taryfowymi na grzyby zakonserwowane przywożone z państw trzecich.

⁴⁰ Waga netto po odsączeniu.

Administrowanie mechanizmem w 2010 r. obejmowało 3 lata gospodarcze: 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011. Wpis do rejestru uznanych przetwórców przetwarzających słomę lnianą i/lub konopną na włókno posiadało 9 autoryzowanych podmiotów. Z uwagi na specyfikę mechanizmu charakteryzującą się tym, że okres przetwórczy trwa 22 miesiące, a warunkiem wypłaty jest zakończenie przerobu słomy lnianej i konopnej na włókno przez wszystkich przetwórców w kraju, w 2010 r. nastąpiło ostateczne rozliczenie mechanizmu z roku gospodarczego 2008/2009. ARR wypłaciła 5 przetwórcom 396 tys. zł do 495,9 tony krótkiego włókna lnianego, 354,7 tony włókna konopnego oraz 111,6 tony długiego włókna lnianego.

Agencja prowadziła również działania administracyjne dotyczące przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno w kolejnych latach gospodarczych. O pomoc finansową za rok gospodarczy 2009/2010 ubiegało się 5 upoważnionych przetwórców, którzy w 2010 r. złożyli w ARR deklaracje okresowe na 720,3 tony włókna konopnego, 390,7 tony krótkiego włókna lnianego oraz 78,6 tony długiego włókna lnianego. Dopłaty do przetwórstwa za ten okres zostaną wypłacone w 2011 r.

W 2010 r. przetwórcy złożyli również w Agencji 4 wnioski o dopłaty, które dotyczyły roku gospodarczego 2010/2011 (396 ha lnu i 66,1 ha konopi oraz 375 ton krótkiego włókna lnianego, 191,1 tony długiego włókna lnianego i 161,9 tony włókna konopnego).

2.1.12.2. Handel zagraniczny na rynku lnu i konopi

Przywóz

Pozwolenia na przywóz były wymagane dla każdej ilości przywożonego towaru. Obowiązkiem uzyskania ww. pozwolenia objęte były produkty oznaczone kodami: CN 1207 99 15 (nasiona konopi z przeznaczeniem do siewu), CN 1207 99 91 (nasiona konopi z przeznaczeniem innym niż do siewu) oraz CN 5302 10 00 (konopie prawdziwe, surowe lub roszone). W 2010 r. ARR udzieliła 9 pozwoleń na przywóz 654 ton nasion konopi innych niż siewne o kodzie CN 1207 99 91.

2.1.13. Rynek wina

2.1.13.1. Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2165/2005⁴¹ Polska została objęta strefą „A” upraw winorośli, a tym samym dotyczą jej regulacje prawne UE w zakresie ewidencjonowania i monitorowania potencjału produkcyjnego winorośli i wina w ramach WPR. Działania ARR na rynku

⁴¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2165/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina.

wina w ramach mechanizmu WPR „Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina” były prowadzone na podstawie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 34, poz. 292, z późn. zm.). Celem tych działań w 2010 r. było określenie:

- potencjału produkcyjnego winorośli uprawianych na terytorium Polski, wina gronowego i moszczów gronowych produkowanych z winogron pochodzących z upraw znajdujących się na terytorium kraju oraz potencjału produkcyjnego wprowadzonych do obrotu moszczów gronowych lub win gronowych, przywiezionych na terytorium Polski z innych państw członkowskich UE oraz z krajów trzecich,
- zapasów wina gronowego i moszczów gronowych, wg stanu na dzień 31 lipca 2010 r., posiadanych przez podmioty produkujące wino gronowe lub moszcze gronowe oraz podmioty prowadzące handel hurtowy.

Według stanu na dzień 31 lipca 2010 r., tj. na koniec roku winiarskiego 2009/2010, w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR znajdowało się 21 podmiotów uprawiających winorośl na obszarze 36 ha. Łączna ilość wina gronowego wyprodukowanego przez te podmioty wyniosła 412,3 hl.

W okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2010 r. (tj. w części roku gospodarczego 2009/2010) Agencja przeprowadziła kontrole wybranych (spośród wpisanych do ewidencji) podmiotów wyrabiających przeznaczone do obrotu wino gronowe z winogron pochodzących z upraw winorośli znajdujących się na obszarze Polski. Kontrole te dotyczyły zgodności danych przekazanych do ARR z danymi zawartymi w rejestrach prowadzonych przez podmioty. W okresie sierpień-grudzień 2010 r. jeden podmiot, na własny wniosek, został wykreślony z ewidencji Prezesa ARR. Według stanu na 31 grudnia 2010 r., tj. w roku winiarskim 2010/2011, w ewidencji prowadzonej przez Prezesa ARR było zarejestrowanych 20 podmiotów wyrabiających przeznaczone do obrotu wino gronowe lub moszcze gronowe z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terytorium Polski.

Najwięcej podmiotów wyrabiających wino gronowe w roku winiarskim 2010/2011 zarejestrowano w województwach dolnośląskim (5), małopolskim (4) i mazowieckim (3). Winnice znajdujące się w ewidencji Prezesa ARR zajmowały łączną powierzchnię 37 ha. Powierzchnia upraw winorośli, z której dokonano zbioru winogron, wyniosła 30,4 ha.

Tabela 18. Liczba podmiotów produkujących wino gronowe i powierzchnia upraw winorośli w Polsce w roku winiarskim 2010/2011 w podziale na województwa (wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.)

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów	Powierzchnia upraw winorośli (ha)	Powierzchnia upraw winorośli, z której dokonano zbioru winogron (ha)
1.	dolnośląskie	5	8,9	6,4
2.	małopolskie	4*	2,7	2,3
3.	mazowieckie	3**	6,9	3,6
4.	wielkopolskie	2	5,4	5,4
5.	lubuskie	2	10,3	10,0
6.	śląskie	2	0,3	0,2
7.	pomorskie	1	0,7	0,7
8.	podkarpackie	1	1,8	1,8
Ogółem		20	37,0	30,4

* Jeden z podmiotów, mający swoją siedzibę w województwie małopolskim, posiada uprawę winorośli o powierzchni 1,2 ha i prowadzi wyrób wina w województwie świętokrzyskim.

** Podmioty zarejestrowane w województwie mazowieckim posiadają uprawy winorośli na terenie województw opolskiego (4,9 ha), świętokrzyskiego i podkarpackiego.

Na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty wpisane do ewidencji, szacunkowe zbiory winogron w roku winiarskim 2010/2011 wyniosły 756,9 kwintala, a produkcja wina gronowego wyniesie 498,4 hl.

Tabela 19. Szacunkowe zbiory winogron oraz wielkość produkcji wina gronowego w Polsce w 2010 r.

Lp.	Rodzaj wina	Zbiory winogron (w kwintalach)	Produkcja wina gronowego (w hl)
1.	Białe	378,6	249,6
2.	Czerwone/różowe	378,3	248,8
Ogółem		756,9	498,4

W 2010 r. do Agencji wpłynęło 9 deklaracji zapasów wina gronowego od podmiotów prowadzących handel hurtowy wyrobami winiarskimi. Zgodnie z deklaracjami złożonymi przez te podmioty, zapasy wina gronowego wyprodukowanego z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski wyniosły 455,8 hl, a zapasy wina gronowego wwiezionego do Polski z krajów członkowskich UE oraz z krajów trzecich wyniosły 12,5 tys. hl (wg stanu na dzień 31 lipca 2010 r.).

2.1.14. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej

W ramach administrowania mechanizmem WPR „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”, ARR w 2010 r. po raz siódmy uczestniczyła w prospołecznym działaniu mającym na celu poprawienie bytu osób najuboższych w UE. Komisja Europejska na każdy rok budżetowy zatwierdza plan podziału środków finansowych pomiędzy państwa członkowskie UE z przeznaczeniem na dostawy żywności dla osób najbardziej poszkodowanych we Wspólnocie.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1111/2009⁴² w planie dystrybucji na realizację programu w roku budżetowym 2010 przyznano Polsce kwotę 97,4 mln EUR (412 mln zł). Obejmowała ona: środki finansowe przeznaczone na zakup na rynku gotowych artykułów spożywczych z grupy produktów zbożowych, wartość towarów pochodzących z zapasów interwencyjnych, koszty administracyjne ponoszone przez organizacje charytatywne (maksymalnie 1% wartości towarów żywnościowych), a także koszty transportu gotowych artykułów spożywczych do magazynów organizacji charytatywnych (do 4,5% wartości towarów żywnościowych).

Ilości towarów pochodzących z zapasów interwencyjnych UE, przekazanych Polsce na realizację programu 2010, wynosiły:

- 372 888 ton jęczmienia, 12 286 ton kukurydzy i 2 130 ton pszenicy (zapasy interwencyjne Litwy, Polski, Węgier, Finlandii i Niemiec),
- 17 952 tony OMP oraz 1 900,5 ton masła (zapasy interwencyjne przejęte w Polsce),
- 10 823 tony cukru (zapasy interwencyjne Czech i Włoch).

Na podstawie ww. rozporządzenia ARR przeprowadziła dwa postępowania przetargowe, w których wyniku zostało wyłonionych 28 przedsiębiorców, którzy dostarczyli najuboższym osobom w Polsce (za pośrednictwem organizacji charytatywnych) gotowe artykuły spożywcze.

Przedsiębiorcy, w ramach programu 2010, zrealizowali ponad 10 tys. dostaw gotowych artykułów spożywczych do 149 magazynów zlokalizowanych na terenie całej Polski, skąd artykuły te dystrybuowano do lokalnych organizacji społecznych zajmujących się pomocą osobom potrzebującym oraz przekazywano osobom najuboższym zgłaszającym się bezpośrednio po pomoc.

W 2010 r. w bezpośredniej realizacji mechanizmu uczestniczyły cztery organizacje charytatywne, tj. Federacja Polskich Banków Żywności, Caritas Polska, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż, które zawarły z ARR umowy na nieodpłatne przekazanie gotowych artykułów spożywczych osobom spełniającym kryteria zawarte w art. 5

⁴² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1111/2009 z dnia 19 listopada 2009 r. przyjmujące plan podziału pomiędzy państwa członkowskie zasobów zapisanych w roku budżetowym 2010 na dostawy żywności pochodzącej z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące we Wspólnocie i wprowadzające pewne odstępstwa od przepisów rozporządzenia (EWG) nr 3149/92.

i 7 ustawy o pomocy społecznej⁴³. Pomoc żywnościowa została skierowana do blisko 4 mln osób najbardziej potrzebujących w Polsce, a w jej dostarczaniu uczestniczyło 7,7 tys. lokalnych organizacji charytatywnych.

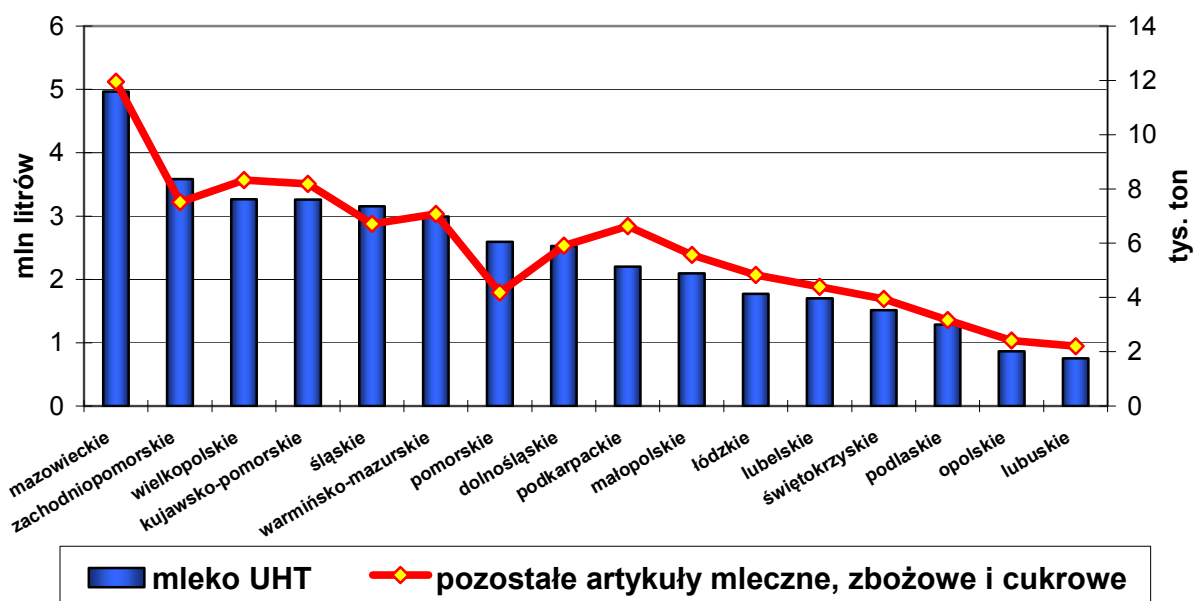
Tabela 20. Ilości gotowych artykułów spożywczych przekazanych w ramach programu 2010 w podziale na województwa

Lp.	Województwo	Artykuły zbożowe (tys. ton)	Mleko UHT (mln litrów)	Pozostałe artykuły mleczne (tys. ton)	Artykuły cukrowe (tys. ton)
1.	dolnośląskie	5,3	2,5	0,3	0,4
2.	kujawsko-pomorskie	6,8	3,3	0,8	0,5
3.	lubelskie	3,9	1,7	0,2	0,3
4.	lubuskie	1,9	0,7	0,2	0,1
5.	łódzkie	4,1	1,7	0,4	0,3
6.	małopolskie	4,7	2,1	0,5	0,3
7.	mazowieckie	10,4	5,0	0,9	0,7
8.	opolskie	2,0	0,9	0,3	0,2
9.	podlaskie	2,7	1,3	0,3	0,2
10.	podkarpackie	5,8	2,2	0,5	0,4
11.	pomorskie	3,4	2,6	0,5	0,3
12.	śląskie	5,8	3,1	0,4	0,4
13.	świętokrzyskie	3,3	1,5	0,4	0,2
14.	warmińsko-mazurskie	6,2	3,0	0,4	0,4
15.	wielkopolskie	7,1	3,3	0,7	0,5
16.	zachodniopomorskie	6,6	3,6	0,5	0,5
Ogółem		80,0	38,5	7,3	5,7

Do magazynów organizacji charytatywnych w 2010 r. dostarczono ogółem 21 różnych rodzajów artykułów spożywczych (14 – zbożowych, 5 – mlecznych oraz 2 – cukrowe) o łącznej wartości 390 mln zł. Wśród tych artykułów znalazło się 38,5 mln litrów mleka UHT oraz 93 tys. ton gotowych artykułów spożywczych, z tego: 15,9 tys. ton mąki pszennej, 10,2 tys. ton dań gotowych na bazie makaronu, 7,6 tys. ton makaronu świderki, 6,9 tys. ton dań gotowych na bazie kaszy, 6 tys. ton krupniku, 5,1 tys. ton kaszy manny, 5 tys. ton kaszy jęczmiennej z warzywami, 4,8 tys. ton płatków kukurydzianych, 4,2 tys. ton cukru białego, 4 tys. ton makaronu krajanka, 3,9 tys. ton kaszy jęczmiennej, 3,5 tys. ton zupy pomidorowej z makaronem, 3,4 tys. ton musli, 2,6 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających, 2,2 tys. ton herbatników, 2,1 tys. ton serów topionych, 1,9 tys. ton masła ekstra, 1,5 tys. ton kawy zbożowej instant, 1,5 tys. ton dżemu oraz 0,7 tys. ton pełnego mleka w proszku.

⁴³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.).

Wykres 33. Ilości gotowych artykułów spożywczych dostarczonych do poszczególnych województw w ramach programu 2010

W 2010 r. ARR wypłaciła na realizację pomocy żywnościowej łącznie 77 505 tys. zł, z tego:

- 62 983 tys. zł stanowiły zaliczki wypłacone przedsiębiorcom na zakup artykułów spożywczych na rynku w ramach programu 2010,
- 11 701 tys. zł wyniosły wydatki poniesione w ramach programu 2010 z tytułu kosztów transportu gotowych artykułów spożywczych do magazynów organizacji charytatywnych oraz kosztów administracyjnych organizacji charytatywnych,
- 2 821 tys. zł stanowiły końcowe płatności w ramach realizacji programu 2009.

Wartość rozdysponowanych towarów z zapasów interwencyjnych w ramach pomocy żywnościowej na program 2010 wyniosła 327 470 tys. zł.

Zgodnie z podpisanymi umowami dostawy gotowych artykułów spożywczych realizowane były do końca grudnia 2010 r., w związku z czym końcowe płatności z tytułu kosztów transportu i kosztów administracyjnych dotyczących programu 2010 zostały zrealizowane w 2011 r.

2.1.15. Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych

Wspólna polityka rolna UE przewiduje wspieranie działalności promocyjnej i informacyjnej prowadzonej na rynku artykułów rolno-żywnościowych. Pomoc finansową dla tych działań można uzyskać w ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” administrowanego przez ARR, a o dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje zrzeszające producentów, przetwórców lub dystrybutorów, które są reprezentatywne dla danej branży rolnej.

Celem mechanizmu jest wzmocnienie pozycji wspólnotowych artykułów żywnościowych na rynku globalnym, rozwój kontaktów handlowych oraz zwiększenie popytu na określone produkty poprzez zachęcanie do ich konsumpcji.

Prowadzone działania mają służyć zwiększeniu wiedzy odbiorców na temat: zalet, cech charakterystycznych produktów, łańcucha produkcji, systemu kontroli, standardów jakościowych, a także kształtowaniu preferencji nabywców. Działania promocyjne i informacyjne mogą być prowadzone odrębnie na rynku wewnętrznym Wspólnoty lub na rynkach krajów spoza UE.

Jednoroczne, dwu- lub trzyletnie programy promocyjne i informacyjne obejmują głównie działania w ramach: public relations, udziału w targach, wystawach, seminariach, jak również w zakresie organizacji szkoleń, funkcjonowania serwisu internetowego oraz reklam telewizyjnych, radiowych i prasowych. Działania te nie mogą bezpośrednio wspierać konkretnych marek, znaków towarowych, czy też firm.

W ramach ofert programów promocyjno-informacyjnych skierowanych na rynki krajów spoza UE, w terminie do 31 marca 2010 r. do ARR wpłynęła propozycja 2-letniego programu promocyjno-informacyjnego pt. „Tradycja, jakość i europejski smak”, dotyczącego świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny i wieprzowiny oraz przetworów spożywczych wytworzonych na bazie tych produktów (docelowo program ma być skierowany na rynki USA, Korei Południowej, Wietnamu). Program ten stanowi kontynuację zakończonego 6 marca 2010 r. dwuletniego programu „Stół pełen smaków”, realizowanego na rynkach Korei Południowej oraz USA.

Ponadto, w ramach programów promocyjno-informacyjnych skierowanych na rynek wewnętrzny UE, w 2010 r. do ARR wpłynęły propozycje następujących kampanii:

- „Pokochaj olej rzepakowy” – 3-letni program promocyjno-informacyjny dotyczący promocji oleju rzepakowego, skierowany na rynki polski i łotewski,
- „5 porcji warzyw, owoców lub soku” – 3-letni program promocyjno-informacyjny dotyczący promocji świeżych i przetworzonych warzyw, owoców i soków, skierowany na rynki polski i rumuński,
- „Wołowina QMP” – 2-letni program informacyjny dotyczący wołowiny wysokiej jakości wytwarzanej w ramach systemu jakości żywności Quality Meat Program (QMP), skierowany na rynki polski i hiszpański,
- „Stawiam na mleko i produkty mleczarskie” – 3-letni program promocyjno-informacyjny dotyczący promocji produktów mleczarskich, skierowany na rynki polski i czeski (wycofany przez składającą go organizację),

- „Nowa jakość w drobiarstwie” – 3-letni program informacyjny dotyczący świeżego, schłodzonego lub mrożonego mięsa drobiowego produkowanego zgodnie z krajowym systemem jakości (Systemem Gwarantowanej Jakości Żywności QAFP), skierowany na rynki polski i niemiecki.

W 2010 r. do ARR wpłynęło łącznie 6 ofert programów promocyjno-informacyjnych współfinansowanych przez Unię Europejską, z których po weryfikacji 4 zostały przedłożone do akceptacji KE. Łączny budżet przesłanych do KE programów wyniósł 9,6 mln EUR (netto).

W ramach złożonych programów promocyjno-informacyjnych zostały wydane przez KE decyzje zatwierdzające następujące kampanie:

- „Kampania informacyjna na temat mięsa wieprzowego (świeżego, schłodzonego lub mrożonego) produkowanego zgodnie z krajowym systemem jakości Pork Quality System (PQS)” – 3-letnia kampania do realizacji na rynku wewnętrznym UE na mocy decyzji Komisji z 29.06.2010 r. w sprawie zatwierdzenia programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących

- produktów rolnych na rynku wewnętrznym zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 501/2008 (notyfikacja nr K(2010)4312). Budżet tego programu wynosi 3,7 mln EUR (netto);
- „Tradycja, jakość i europejski smak” – 2-letnia kampania informacyjno-promocyjna dotycząca świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny i wieprzowiny oraz przetworów spożywczych wytworzonych na bazie tych produktów, do realizacji na rynku krajów trzecich na podstawie decyzji Komisji z 8.12.2010 r. w sprawie zatwierdzenia programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych w krajach trzecich (notyfikacja nr K(2010)8717). Budżet tej kampanii wynosi 3,5 mln EUR (netto).

Agencja w 2010 r. w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” udzieliła wsparcia finansowego dla następujących kampanii:

- „**Stół pełen smaków**” – 2-letnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca świeżej, mrożonej lub schłodzonej wołowiny, cielęciny i wieprzowiny oraz produktów opartych na tych składnikach, realizowana na rynkach USA i Korei Południowej. ARR wypłaciła kwotę 1 656 tys. zł, w tym wydatki z budżetu UE wyniosły 1 035 tys. zł;

- „**Stawiam na mleko i produkty mleczne**” – 3-letnia kampania informacyjno-promocyjna mleka i przetworów mlecznych, realizowana na rynku polskim. Wydatki poniesione przez ARR na realizację działań w ramach kampanii wyniosły 10 427 tys. zł, w tym 6 517 tys. zł stanowiły środki prefinansowane z budżetu UE;
- „**Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość**” – 2-letnia kampania promocyjna dotycząca świeżego, schłodzonego lub mrożonego mięsa i jego przetworów, w tym świeżej, schłodzonej lub mrożonej wołowiny, cielęciny i wieprzowiny, realizowana na rynkach krajów trzecich (Rosji, Ukrainy, Chin, Tajlandii, Singapuru), na której realizację Agencja wydatkowała 1 757 tys. zł, w tym z budżetu UE sfinansowano 1 098 tys. zł;
- „**5 x dziennie warzywa i owoce**” – 2-letnia kampania promocyjno-informacyjna dotycząca świeżych oraz przetworzonych warzyw i owoców, realizowana na rynku polskim. Kwota wsparcia udzielonego przez Agencję wyniosła 2 986 tys. zł, w tym środki pochodzące z budżetu Wspólnoty – 1 863 tys. zł;
- „**Ekologia**” – 3-letnia kampania informacyjna dotycząca produktów rolnictwa ekologicznego, realizowana na rynkach polskim i niemieckim, zakończona w 2009 r., w której ramach Agencja dokonała końcowych płatności w wysokości 573 tys. zł, w tym 286 tys. zł było prefinansowane z budżetu unijnego.

W ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” Agencja w 2010 r. wydatkowała łącznie 17 399 tys. zł (netto), z tego wsparcie UE wyniosło 10 799 tys. zł (netto), 6 485 tys. zł (netto) zostało sfinansowane z budżetu państwa, a 115 tys. zł pochodziło ze środków ARR.

2.1.16. Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych

Na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.), z dniem 1 lipca 2009 r. powstało 9 odrębnych funduszy, tj.:

- Fundusz Promocji Mleka (przekształcony Fundusz Promocji Mleczarstwa),
- Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego,
- Fundusz Promocji Mięsa Wołowego,
- Fundusz Promocji Mięsa Końskiego,
- Fundusz Promocji Mięsa Owczego,
- Fundusz Promocji Ziarna Zboż i Przetworów Zbożowych,

- Fundusz Promocji Owoców i Warzyw,
- Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego,
- Fundusz Promocji Ryb.

Fundusze promocji zostały utworzone w celach wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia oraz promocji produktów rolno-spożywczych. Powyższe cele są realizowane w szczególności poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych, w tym: promocję spożycia określonych produktów, edukację grup docelowych (głównie młodzieży i dzieci), prowadzenie badań naukowych, rynkowych i prac rozwojowych w zakresie poprawy jakości produktów spożywczych, finansowanie szkoleń dla producentów i przetwórców, a także wsparcie krajowych organizacji

branżowych. Jednocześnie organizacje branżowe zobowiązane są do sfinansowania tzw. wkładu własnego organizacji branżowych na realizację kampanii promocyjnych i informacyjnych prowadzonych w ramach administrowanego przez ARR mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”.

Zgodnie z art. 4 ww. ustawy z dnia 22 maja 2009 r. do zadań Prezesa ARR należy m.in. administrowanie funduszami promocji, tj.:

- dysponowanie środkami funduszy promocji na podstawie uchwał komisji zarządzających;
- zapewnianie obsługi prawnej oraz techniczno-biurowej funduszy promocji oraz komisji zarządzających;
- sporządzanie sprawozdania z wykonania planu finansowego funduszy promocji;
- ustalanie, w drodze decyzji, wysokości wpłat na Fundusz Promocji Mleka.

Prezes ARR posiada uprawnienia organu podatkowego pierwszej instancji określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.). Stosując odpowiednio przepisy działu III i VI ww. ustawy w ramach administrowania środkami funduszy jest monitorowana prawidłowość i terminowość dokonywanych wpłat. Ponadto ARR rozlicza dokonywane wpłaty, jak również zleca kontrole podmiotów w zakresie prawidłowości stosowania przepisów ustawy z dnia 22 maja 2009 r.

Decyzje o sposobie wydatkowania i przyznawania kwot na poszczególne zadania podejmują Komisje Zarządzające powołane dla każdego funduszu odrębnie, składające się z 9 przedstawicieli, tj. 4 przetwórców produktów rolnych właściwych dla danego funduszu,

4 producentów oraz 1 przedstawiciela Izby Rolniczych. Ponadto do kompetencji Komisji Zarządzających należy:

- reprezentowanie interesów branż w zakresie zarządzania funduszem promocji właściwym dla danej branży,
- ustalanie zasad gospodarowania środkami finansowymi danego funduszu,
- ustalanie planu finansowego danego funduszu,
- sporządzanie sprawozdania rzeczowego danego funduszu,
- przekazywanie sprawozdania z wykonania planu finansowego ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych.

Wpłaty i wydatki w ramach funduszy promocji

Poszczególne fundusze promocji zasilane są wpłatami w wysokości 0,1% wartości netto z faktur odpowiednio od sprzedaży bądź zakupu produktów rolnych, naliczonymi i pobranymi przez podmioty skupujące i przetwarzające ww. produkty, a w przypadku Funduszu Promocji Owoców i Warzyw oraz Funduszu Promocji Ryb również przez podmioty wytwarzające produkty rolne⁴⁴. W przypadku Funduszu Promocji Mleka do dokonywania wpłat są zobowiązane podmioty skupujące mleko w wysokości 0,001 zł od każdego skupionego kilograma mleka.

Zgodnie z założeniami ustawy o funduszach promocji, o wsparcie finansowe pochodzące z wpłat zgromadzonych w ramach środków promocji mogą się ubiegać:

- ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców produktów rolno-spożywczych, mające miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które produkują lub dokonują obrotu towarami, od których naliczane są wpłaty na poszczególne fundusze,
- ogólnokrajowe organizacje branżowe i międzybranżowe zrzeszające producentów lub przetwórców produktów rolno-spożywczych, inne niż określone wyżej, jeżeli ich cele statutowe są zgodne z celami funduszy promocji w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r.

O wydatkowaniu środków finansowych funduszy decydują przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców z danego sektora.

Dofinansowane ze środków funduszy mogą być wyłącznie zadania ujęte w planie finansowym danego funduszu i zgodne z celami ustalonymi w ustawie. Tryb i warunki zgłaszania zadań do planu finansowego określone są w zasadach gospodarowania funduszami promocji.

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowego wykazu towarów, od których są naliczane wpłaty na fundusze promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 102, poz. 844).

Tabela 21. Wpływy i wydatki w ramach funduszy promocji produktów rolno-spożywczych w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wpływy na fundusze promocji w 2010 r. (tys. zł)	Wydatki z funduszy promocji w 2010 r. (tys. zł)
1.	Fundusz Promocji Mleka	11 478	13 305
2.	Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego	7 703	3 875
3.	Fundusz Promocji Mięsa Wołowego	3 190	838
4.	Fundusz Promocji Mięsa Końskiego	172	56
5.	Fundusz Promocji Mięsa Owczego	15	1
6.	Fundusz Promocji Ziała Zbóż i Przetworów Zbożowych	2 502	1 179
7.	Fundusz Promocji Owoców i Warzyw	4 380	1 122
8.	Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego	6 192	1 383
9.	Fundusz Promocji Ryb	417	294
Ogółem		36 049	22 053

Według stanu na dzień 31.12.2010 r. na administrowanych przez Agencję 9 funduszach promocji pozostawały środki finansowe w wysokości 32 384 tys. zł.

Główne zadania finansowane przez fundusze promocji w 2010 r.:

1. Fundusz Promocji Mleka:
 - dofinansowanie spożycia mleka w placówkach oświatowych,
 - udział w targach zagranicznych i organizacja wystaw zwierząt hodowlanych,
 - udział polskich organizacji branżowych w pracach europejskich i międzynarodowych organizacji branżowych.
2. Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego:
 - dofinansowanie kampanii „Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość”,
 - dofinansowanie kampanii promocji mięsa wieprzowego produkowanego w systemie PQS,
 - kampania „Wieprzowina – wiem co jem”.
3. Fundusz Promocji Mięsa Wołowego:
 - dofinansowanie kampanii „Europejski stół – tradycja, nowoczesność, jakość”,
 - kampania „Polska wołowina na polskim stole”.
4. Fundusz Promocji Mięsa Końskiego:
 - udział w targach i wystawach związanych z chowem lub hodowlą koni.
5. Fundusz Promocji Zbóż i Przetworów Zbożowych:
 - kampania promocji makaronu „Dodaj energii sobie i innym”,
 - działania promocyjne w odniesieniu do pieczywa wysokiej jakości,

- szkolenia dla producentów zbóż.
6. Fundusz Promocji Owoców i Warzyw:
- kampania „Polskie jabłko wysokiej jakości”,
 - kampania „Czas na pieczarkę”,
 - program edukacyjny „5 porcji warzyw, owoców lub soków”.
7. Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego:
- kampania promocyjna mięsa gęsiego w Polsce,
 - udział polskich organizacji branżowych w pracach europejskich i międzynarodowych organizacji branżowych.
8. Fundusz Promocji Ryb:
- promocja ryb na targach Polagra Food.

Kontrola realizacji zadań współfinansowanych ze środków funduszy promocji

Po zrealizowaniu zadań współfinansowanych ze środków funduszy promocji, ARR przeprowadzała kontrole: księgowe, techniczne i weryfikujące, które miały na celu dokonanie oceny należytego przestrzegania zasad realizacji zadań oraz przepisów krajowych. Beneficjent zobowiązany jest poddać się wszelkim czynnościom kontrolnym i sprawdzającym przeprowadzanym przez ARR, w tym udostępnić do kontroli dokumenty i pomieszczenia związane bezpośrednio z realizowaniem działań w ramach mechanizmu w trakcie trwania umowy oraz w ciągu 5 lat od daty dokonania dopłaty końcowej.

W trakcie kontroli księgowej beneficjent (w tym również organizacja wdrażająca) zobowiązany jest posiadać w swojej siedzibie pełną dokumentację zawierającą m.in.:

- oryginały i/lub kopie dokumentów księgowych wystawionych w związku z realizacją zadania,
- kopie wniosków o dopłaty częściowe i końcowe (w przypadku organizacji proponującej),
- wszystkie dodatkowe dokumenty, załączane do dokumentów księgowych, potwierdzające koszty poniesione na realizację programu (np. karty pracy, bilety lotnicze oraz inne dokumenty organizacji proponującej i wdrażającej),
- kopie kwartalnych sprawozdań z realizacji zadania oraz zbiorczych zestawień finansowych,
- oryginały/kopie umów podpisanych między beneficjentem a podwykonawcami.

W ramach administrowania funduszami promocji ARR od maja do grudnia 2010 r. przeprowadziła 142 kontrole podmiotów.

2.1.17. Realizacja Działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

Działanie 133 realizowane jest w ramach Osi 1 „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego” PROW na lata 2007-2013 na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Uchwałą nr 52 z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zatwierdzenia zmian tabel finansowych, Komitet Monitorujący powołany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmniejszył kwotę na realizację działań informacyjnych i promocyjnych w ramach PROW na lata 2007-2013 z 30 mln EUR do 10 mln EUR.

Celem polityki unijnej jest wspieranie grup producentów żywności w działalności informacyjnej i promocyjnej prowadzonej na rzecz: produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności, zwiększenia zainteresowania konsumentów tematyką jakości żywności, jej specyficznymi właściwościami i zaletami, jak również wysokimi standardami dobrostanu zwierząt itp. O wsparcie mogą się ubiegać grupy producentów żywności wysokiej jakości wytwarzanej w ramach następujących systemów:

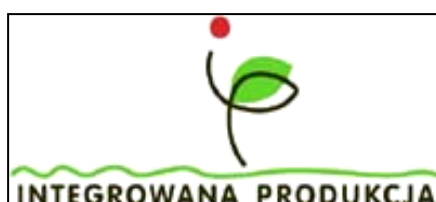
- Wspólnotowy system certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych (obejmujący System Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych oraz System Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności),

- Rolnictwo ekologiczne,

- Integrowana Produkcja,

- Jakość i Tradycja.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.), Agencja Rynku Rolnego pełni funkcję podmiotu wdrażającego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – agencji płatniczej, natomiast Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest instytucją zarządzającą. W ramach prowadzonych działań ARR jest odpowiedzialna za przyjmowanie i rozpatrywanie projektów, zawieranie umów oraz rozliczanie wykonanych działań (np. opracowywanie broszur lub materiałów reklamowych), których realizacja nie może trwać dłużej niż 2 lata. Wyplata środków finansowych (do 70% kosztów kwalifikowalnych netto) poniesionych na realizację kampanii promocyjnej jest dokonywana przez ARiMR.

W 2010 r., w zakresie realizacji działań informacyjnych i promocyjnych w ramach PROW na lata 2007-2013, ARR zawarła 2 umowy na kwotę 243,3 tys. zł.

2.1.18. Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I

Produkty przetworzone non-aneks I są to towary nieobjęte załącznikiem I do Traktatu Amsterdamskiego, takie jak: ciastka, lody, soki, napoje, jogurty aromatyzowane, czekolada i inne. W 2010 r. administrowanie handlem zagranicznym w zakresie tych produktów odbywało się poprzez wypłacanie refundacji wywozowych do cukru, mleka w proszku, masła oraz jaj, wykorzystywanych do wytworzenia towarów przetworzonych.

System receptur

Agencja realizuje wypłaty refundacji wywozowych do produktów przetworzonych non-aneks I przede wszystkim w oparciu o system receptur. W przeważającej części są to receptury na wyroby cukiernicze (czekolady, ciastka, cukierki, pralinki), a także napoje, odżywki dla dzieci, zabielaćce do kawy. Do surowców najczęściej zgłaszanych w recepturach należą cukier, mleko w proszku, syrop glukozowy i masło. W 2010 r. wypłaty refundacji dokonywane były na podstawie zarejestrowanych w ARR receptur wywożonych towarów oraz w niewielkim stopniu do składników refundowanych, których zawartość w wywożonym produkcie określona została

w wyniku analizy chemicznej przeprowadzonej przez Służbę Celną na wniosek przedsiębiorcy (w przypadku, gdy nie znał on szczegółowego składu wywożonego produktu).

Od akcesji w Agencji zarejestrowano 5 344 receptury, z tego w 2010 r. status wygasły miały 4 723 receptury, a status aktywny – 621 receptur. Liczba receptur przedłużonych w 2010 r. wyniosła 645.

Świadectwa refundacji

Instrumentem zarządzania handlem zagranicznym produktami przetworzonymi non-aneks I są świadectwa refundacji uprawniające posiadaczy do uzyskania refundacji wywozowej, wystawiane na wartość refundacji (w EUR), o którą mogą ubiegać się przedsiębiorcy. Świadectwo może otrzymać osoba fizyczna bądź prawna posiadająca siedzibę na terenie Wspólnoty. Przedsiębiorcy, którzy w roku budżetowym ubiegają się o wypłatę refundacji do wysokości 100 tys. EUR (tzw. mali eksporterzy) nie mają obowiązku posiadania świadectwa, jednakże muszą posiadać siedzibę firmy w Polsce. W ramach każdego roku budżetowego przedsiębiorcy mogą jednocześnie realizować świadectwo refundacji oraz korzystać z „rezerwy małego eksportera”.

W 2010 r. Agencja rozliczyła 30 świadectw refundacji wystawionych na podstawie 7,2 tys. złożonych wniosków uprawniających do uzyskania refundacji z tytułu wywozu produktów przetworzonych non-aneks I oraz otrzymała 31 wniosków o wypłatę refundacji do wywozu towarów przetworzonych, głównie do Rosji i na Ukrainę.

Zaświadczenia P2

W przypadku wywozu do Stanów Zjednoczonych Ameryki ciasta makaronowego o kodach: CN 1902 11 00 i CN 1902 19, Agencja jest odpowiedzialna za wydawanie zaświadczeń P2. Przedłożenie właściwie wypełnionego zaświadczenia P2 w urzędzie celnym na terenie USA stanowi dowód, że UE płaci eksporterowi właściwą (obniżoną lub zerową) stawkę refundacji. Przedstawienie takiego dowodu upoważnia importera do skorzystania z obniżonej stawki celnej przy dopuszczeniu makaronu do swobodnego obrotu w USA, co znacznie zwiększa konkurencyjność polskich przedsiębiorców. W 2010 r. ARR wystawiła 209 zaświadczeń P2 dotyczących wywozu 877,8 tony ciasta makaronowego.

Refundacje wywozowe

W 2010 r. w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I ARR wypłaciła 2 939 tys. zł refundacji wywozowych, z tego do: cukru – 1 688 tys. zł, mleka i produktów mlecznych – 1 248 tys. zł (860 tys. zł do OMP, 232 tys. zł do masła i 156 tys. zł do PMP) oraz jaj – 3 tys. zł.

Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 951/2008⁴⁵ zawieszone zostały refundacje wywozowe do cukru, w związku z czym wypłaty refundacji do tego produktu rolnego dotyczyły rozliczania wniosków o refundację związanych z eksportem dokonany przez przedsiębiorców w ramach „rezerwy małych eksporterów” w okresach przeszłych, jak również rozliczania świadectw refundacji wydanych przedsiębiorcom w 2008 r.

W przypadku produktów mlecznych stawki refundacji od listopada 2009 r. utrzymują się na poziomie zerowym, stąd wypłaty refundacji wywozowych do tych produktów związane były również z rozliczaniem eksportu zrealizowanego w okresach przeszłych.

Refundacje wypłacono 25 przedsiębiorcom do ponad 2 tys. złożonych wniosków. Wypłaty dotyczyły głównie wywozu wyrobów cukierniczych: czekolady, ciastek, cukierków, pralin i napojów. W 2010 r. produkty przetworzone non-aneks I wywożono głównie do Rosji, Turcji i do Izraela.

2.1.19. Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych

ARR realizuje działania związane z monitorowaniem rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych na podstawie ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.). Prezes ARR, jako organ rejestrowy, jest odpowiedzialny za prowadzenie dwóch rejestrów: wytwórców, tj. podmiotów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów oraz rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek.

Pozostałe działania Agencji w ramach administrowania mechanizmem obejmują: przeprowadzanie kontroli wytwórców i rolników wpisanych do rejestru w zakresie spełniania przez nich warunków określonych w przepisach, przyjmowanie sprawozdań kwartalnych od wytwórców oraz sprawozdań rocznych od rolników, sporządzanie zbiorczego zestawienia z działalności rolników produkujących biopaliwa ciekłe na własny użytek i przekazywanie ministrom właściwym do spraw finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych oraz środowiska, a także wymierzanie kar pieniężnych wytwórcom i rolnikom naruszającym przepisy.

Na dzień 31 grudnia 2010 r., w wyniku składanych wniosków o wpis lub wykreślenie oraz po przeprowadzeniu działań kontrolnych przez ARR, w rejestrze wytwórców ujętych było

⁴⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 951/2008 z dnia 25 września 2008 r. ustalające stawki refundacji do niektórych produktów sektora cukru wywożonych jako towary nieobjęte załącznikiem I do Traktatu.

48 podmiotów, w tym: 19 produkujących estry metylowe, 13 – bioetanol oraz 2 – czysty olej roślinny. Pozostali przedsiębiorcy deklarowali prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na magazynowaniu biokomponentów lub ich wprowadzaniu do obrotu.

Tabela 22. Produkcja biokomponentów w 2010 r. wg danych ze sprawozdań złożonych w ARR

Lp.	Rodzaj biokomponentu	Liczba wytwórców prowadzących działalność produkcyjną w 2010 r.	Produkcja (mln litrów)
1.	Estry metylowe	11	418,30
2.	Bioetanol	7	201,32
3.	Olej roślinny	2	46,24
Ogółem		20	665,86

Ze sprawozdań kwartalnych złożonych przez wytwórców wynikało, że produkcję biokomponentów w 2010 r. prowadziło 20 podmiotów, które wytworzyły łącznie 665,9 mln litrów biokomponentów.

Na koniec 2010 r. w rejestrze rolników znajdowało się 3 rolników, którzy zadeklarowali wytwarzanie biopaliw ciekłych na własny użytek. Dopuszczalny limit produkcji biopaliw ustalony dla ww. producentów wynosił łącznie 100,3 tys. litrów estrów metylowych rocznie. Z rocznych sprawozdań złożonych w ARR przez rolników wpisanych do rejestru wynikało, że w 2010 r. wyprodukowali oni łącznie 16,9 tys. litrów estrów metylowych.

2.1.20. Kontrola wykorzystania roślin energetycznych

Zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.) w latach 2007-2009 realizowany był mechanizm przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych. Działania w ramach mechanizmu były podzielone pomiędzy dwie agencje płatnicze, tj.: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która była odpowiedzialna za wypłaty rolnikom płatności (na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009⁴⁶ rok 2009 był ostatnim, w którym je przyznawano) oraz ARR, która ze względu na określony termin przetwarzania roślin energetycznych (do 31 lipca drugiego roku po roku zbiorów) nadal prowadzi listę zatwierdzonych podmiotów skupujących i przetwarzających rośliny energetyczne oraz sprawuje nadzór nad prawidłowym przetwórstwem tych roślin.

⁴⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r., na liście zatwierdzonych przez ARR podmiotów skupujących i zatwierdzonych pierwszych jednostek przetwórczych ujęte były 474 podmioty, z tego 207 podmiotów skupujących oraz 267 pierwszych jednostek przetwórczych.

Zatwierdzone podmioty skupujące i pierwsze jednostki przetwórcze, które w 2009 r. zawarły umowy na dostawę roślin energetycznych, były zobowiązane do odebrania od rolników tych roślin w ilości nie mniejszej niż plon reprezentatywny określony dla danej rośliny oraz zagwarantowania, że ich równoważna ilość zostanie wykorzystana w obrębie UE do produkcji jednego lub kilku końcowych produktów energetycznych. Po przyjęciu roślin energetycznych ww. podmioty były zobowiązane do złożenia w OT ARR, właściwym ze względu na swoje miejsce zamieszkania lub siedzibę, oświadczenia o dostawie roślin energetycznych (na formularzu opracowanym i udostępnionym przez ARiMR) podpisanego przez obie strony umowy. Ostateczny termin dostarczenia zakontraktowanych ilości roślin energetycznych upłynął w dniu 1 maja 2010 r.

Z oświadczeń o dostawie roślin energetycznych złożonych w ARR do dnia 1 maja 2010 r. przez podmioty skupujące i pierwsze jednostki przetwórcze wynika, że skupiono łącznie 136,6 tys. ton tych roślin, z tego: 112,7 tys. ton rzepaku, 19,5 tys. ton roślin wieloletnich oraz 4,4 tys. ton zbóż.

Po odebraniu roślin energetycznych od rolników zatwierdzone podmioty skupujące mają obowiązek dostarczyć je do zatwierdzonych przez ARR pierwszych jednostek przetwórczych lub do pierwszych jednostek przetwórczych wykonujących działalność bądź posiadających siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego UE.

Zatwierdzone pierwsze jednostki przetwórcze, które odebrały rośliny energetyczne od rolników lub zatwierdzonych podmiotów skupujących, zobowiązane są do ich przetworzenia na końcowe produkty energetyczne (tj. biopaliwa, energię elektryczną lub ciepło) do dnia 31 lipca drugiego roku po roku zbiorów. Końcowe produkty energetyczne muszą zostać wytworzone maksymalnie przez третią jednostkę przetwórczą. Ponadto, wartość ekonomiczna produktów energetycznych uzyskanych w drodze przetwórstwa musi być wyższa od wartości ekonomicznej wszystkich innych produktów uzyskanych podczas tego przetwórstwa. Pierwsze jednostki przetwórcze są zobowiązane do składania w ARR kwartalnych informacji dotyczących ilości oraz wartości wytworzonych produktów końcowych, pośrednich i ubocznych. Na ich podstawie Agencja, zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1973/2004⁴⁷, dokonuje zbilansowania ilości i wartości wytworzonych produktów energetycznych. Pierwsze

⁴⁷ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1973/2004 z 29 października 2004 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w odniesieniu do systemów wsparcia przewidzianych w tytułach IV i IVa tego rozporządzenia oraz wykorzystania odlogowanych gruntów do produkcji surowców.

lub drugie jednostki przetwórcze mogą również sprzedać lub dokonać wymiany ekwiwalentu ilościowego wytworzonych przez siebie produktów pośrednich lub ubocznych z kolejną jednostką przetwórczą prowadzącą działalność na terenie Polski lub innego państwa członkowskiego UE. Do dnia 31 grudnia 2010 r. do kolejnych jednostek przetwórczych prowadzących działalność na terytorium państw członkowskich UE sprzedano łącznie 351,3 tony oleju roślinnego.

Z informacji o procesie przetwórczym złożonych przez pierwsze jednostki przetwórcze oraz z danych przekazanych przez właściwe instytucje innych państw członkowskich UE wynika, że w 2010 r. przetwarzano głównie rośliny energetyczne zebrane w latach 2008-2009 oraz wytworzone z nich produkty pośrednie. Według danych na dzień 31 grudnia 2010 r. z roślin energetycznych zebranych w 2008 r. wytworzono 1,7 mln litrów bioetanolu, 45 mln litrów estrów metylowych, 6 324 MWh energii elektrycznej i 747 tys. GJ energii cieplnej. Natomiast z roślin zebranych w 2009 r. wytworzono 1,1 mln litrów bioetanolu, 41,8 mln litrów estrów metylowych, 3 797,1 MWh energii elektrycznej oraz 35,7 tys. GJ energii cieplnej.

2.1.21. Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego

Zgodnie z ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 21, poz. 104) działalność gospodarcza w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego, od dnia 1 stycznia 2011 r. jest działalnością regulowaną (w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), która wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego. Organem odpowiedzialnym za prowadzenie powyższego rejestru jest Prezes ARR.

W 2010 r. trwały w Agencji prace przygotowawcze nad uruchomieniem mechanizmu, dzięki czemu przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego, zainteresowane uzyskaniem wpisu do rejestru z dniem 1 stycznia 2011 r., mogły w grudniu 2010 r. wystąpić do ARR z wnioskiem o wpis.

Na dzień 1 stycznia 2011 r. w rejestrze ujętych zostało 8 biogazowni rolniczych, z czego 5 należało do jednego podmiotu. Łączna zainstalowana moc biogazowni rolniczych wpisanych do rejestru wyniosła 8,4 MW energii elektrycznej i 7,7 MW ciepła.

2.1.22. Pomoc do plantacji trwałych

Na mocy ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.) rolnicy, którzy założyli plantacje wieloletnich roślin energetycznych, w latach 2008-2009 mogli ubiegać się w ARR o zwrot części poniesionych kosztów. Wysokość pomocy zależała od rodzaju plantacji (wierzba, topola, mискant oraz ślazier pensylwański) i wynosiła od 20% do 50% zryczałtowanych kosztów założenia 1 ha plantacji danego rodzaju roślin energetycznych. W danym roku rolnik mógł otrzymać jednorazową pomoc do 100 hektarów ww. upraw. ARR przyznawała powyższą pomoc pod warunkiem:

- utrzymywania plantacji przez co najmniej 5 kolejnych lat, licząc od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- przeznaczania wszystkich roślin zebranych w ww. okresie na cele energetyczne,
- przyznania przez ARiMR rolnikom płatności do upraw roślin energetycznych na podstawie wniosku o jej przyznanie za rok, w którym plantacja została założona lub za rok następujący po roku założenia plantacji.

W 2010 r. ARR weryfikowała spełnienie ww. warunków podczas kontroli administracyjnych (w zakresie otrzymania przez rolników płatności do uprawy roślin energetycznych za rok 2009 – w oparciu o dane z ARiMR) oraz kontroli fizycznych (w zakresie utrzymywania plantacji i wykorzystania zbiorów).

2.1.23. Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych

Na podstawie art. 40a i 40b ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz zgodnie z prawodawstwem unijnym Agencja realizowała w 2010 r. zadania polegające na kontroli prawidłowego wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych oraz poświadczania formularzy kontrolnych T5 w zakresie towarów przeznaczonych do wytworzenia produktów nieżywnościowych.

W 2010 r. do ARR wpłynęło 41 formularzy kontrolnych T5, dotyczących transakcji zawartych w latach 2008-2009, które Agencja poświadczyła na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli. Tym samym ARR potwierdziła prawidłowe wykorzystanie przez przedsiębiorców towarów uzyskanych z surowców uprawianych na gruntach odłogowanych.

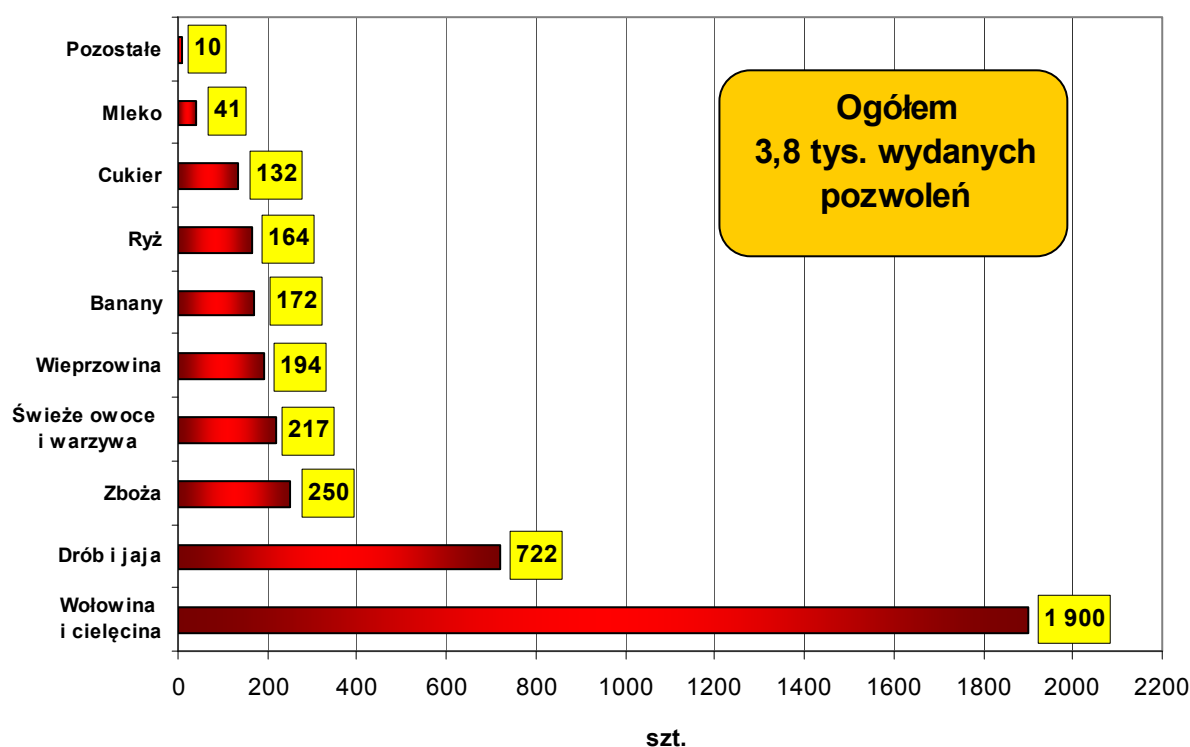
2.2. Podsumowanie działań ARR w 2010 r. w ramach regulacji handlu zagranicznego

ARR od przystąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej realizuje unijną politykę w zakresie wsparcia eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów trzecich, stosując regulacje handlu zagranicznego na rynkach rolnych, w tym wypłaca refundacje wywozowe przedsiębiorcom eksportującym towary poza obszar UE.

Celem refundacji wywozowych jest wyrównywanie poziomu cen produktów unijnych i światowych. Stosowanie refundacji – głównego instrumentu wspierającego przedsiębiorców i handlowców w eksporcie nadwyżek rynkowych towarów rolno-spożywczych – sprzyja stabilizowaniu rynku wewnętrznego. W zakresie administrowania mechanizmami handlowymi WPR Agencja monitoruje również, we współpracy z agencjami płatniczymi innych państw członkowskich UE, wolumen przywozu i wywozu produktów we Wspólnocie.

W 2010 r. do zadań ARR w ramach regulacji handlu zagranicznego należało m.in.: wydawanie i rozliczanie pozwoleń na przywóz i wywóz towarów oraz świadectw refundacji, naliczanie i wypłacanie refundacji wywozowych, nakładanie kar, a także informowanie przedsiębiorców o obowiązujących regulacjach handlu zagranicznego WPR. Zadania te Agencja realizowała zgodnie z obowiązującym prawodawstwem UE oraz krajowym.

Wykres 34. Liczba pozwoleń wydanych przez ARR w 2010 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski

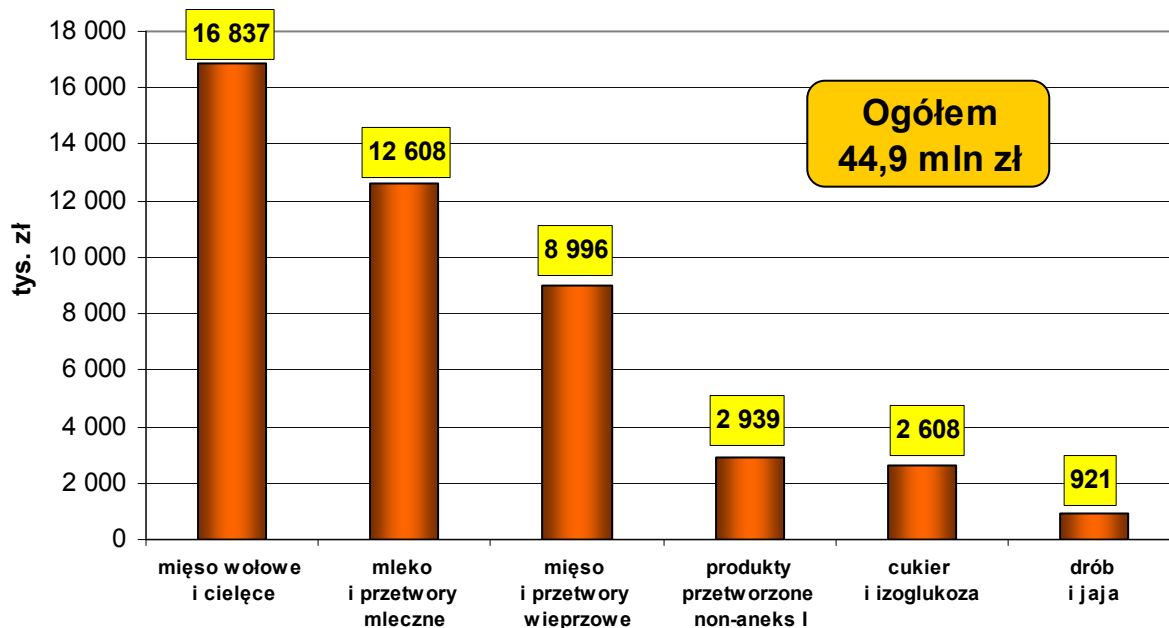
Wypełniając zadania dotyczące administrowania obrotem towarowym z zagranicą, ARR kontynuowała współpracę ze Służbą Celną Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie: opiniowania krajowych aktów prawnych dotyczących zasad administrowania mechanizmami handlu zagranicznego, współuczestnictwa w przygotowaniu projektów uregulowań krajowych w zakresie zasad obowiązujących w obrocie towarami z krajami trzecimi, współuczestnictwa w aktualizacji instrukcji określających zasady postępowania organów celnych w ramach WPR oraz uszczegółowienia zasad wymiany informacji o wszelkich nieprawidłowościach związanych z realizacją mechanizmów handlowych.

ARR, administrując w 2010 r. mechanizmami handlowymi WPR w zakresie obrotu towarowego z krajami trzecimi, wystawiła 3,8 tys. pozwoleń na przywóz i wywóz produktów rolno-spożywczych, najwięcej w ramach wywozu (2,8 tys. na wywóz z refundacją i 0,3 tys. na wywóz bez refundacji). Wśród wydanych pozwoleń na przywóz 0,6 tys. dotyczyło przywozu bez preferencji, a 0,1 tys. – importu w ramach kontyngentów.

W 2010 r. do ARR wpłynęło 3,5 tys. wniosków o wypłatę refundacji, najwięcej na rynku wołowiny i cielęciny – 2,2 tys. (62% łącznej liczby wniosków), drobiu i jaj – 0,7 tys. (20%) oraz wieprzowiny – 0,4 tys. (12%).

Przedsiębiorcy wnioskowali o refundacje w trybie standardowym i zaliczkowym, przy czym (korzystając z możliwości przenoszenia praw do wywozu w ramach regulacji obowiązujących na poszczególnych rynkach rolnych) mieli możliwość posługiwania się pozwoleniami wydanymi zarówno przez ARR, jak i właściwe instytucje innych państw unijnych.

Wykres 35. Wypłaty refundacji wywozowych w 2010 r. w podziale na produkty

W 2010 r. Agencja wypłaciła łącznie 44,9 mln zł refundacji do wywozu 58,8 tys. ton produktów rolno-spożywczych. Najwięcej środków finansowych wypłacono na rynku mięsa czerwonego – 25,8 mln zł, mleka i przetworów mlecznych – 12,6 mln zł oraz w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I – 2,9 mln zł.

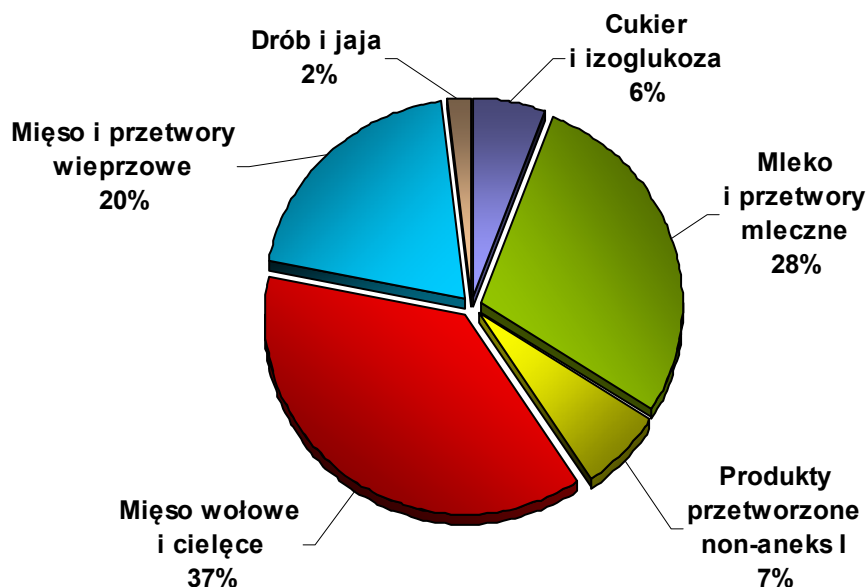
Tabela 23. Główne kierunki wywozu towarów z refundacją w 2010 r.

Lp.	Rynek	Kwota refundacji (tys. zł)	Ilość (tys. ton)	Główne kierunki wywozu		Liczba przedsiębiorców korzystających z refundacji
				Kraj	Kwota refundacji (mln zł)	
1.	Wołowina i cielęcina	16 837	14,0	Rosja	5,19	17
				Macedonia	2,99	
				Izrael	2,72	
2.	Mleko i przetwory mleczne	12 608	15,1	Rosja	2,35	23
				Jemen	1,62	
				Algieria	1,54	
3.	Wieprzowina	8 996	8,1	USA	8,40	9
				Ukraina	0,44	
				Albania	0,07	
4.	Produkty przetworzone non-aneks I	2 939	17,3*	Rosja	1,02	25
				Turcja	0,42	
				Izrael	0,31	
5.	Cukier	2 608	2,1	Zjednoczone Emiraty Arabskie	1,32	2
				Uzbekistan	1,29	
				Mołdowa	0,51	
6.	Drób i jaja	921	2,2*	Ukraina	0,39	8
				Białoruś	0,02	
Ogółem		44 909	58,8		x	84**

* Dotyczy ogólnej ilości wywiezionych produktów.

** Łączna liczba przedsiębiorców (krajowych i zagranicznych), którzy uzyskali refundacje wywozowe.

Wykres 36. Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2010 r.

Najważniejszymi rynkami zbytu w wywozie produktów rolno-spożywczych objętych refundacjami były kraje WNP, głównie Rosja i Ukraina. Polscy eksporterzy lokowali również swoje produkty m.in. na rynkach krajów Ameryki Północnej, Afryki i Azji.

2.3. Podsumowanie wydatków ARR w 2010 r. w ramach administrowanych mechanizmów

Agencja w 2010 r. w ramach administrowanych mechanizmów dokonała płatności ze środków finansowych pochodzących z budżetu UE i z budżetu krajowego. Prowadzono działania, na które było zapotrzebowanie ze strony beneficjentów, w zakresie przedstawionym poniżej:

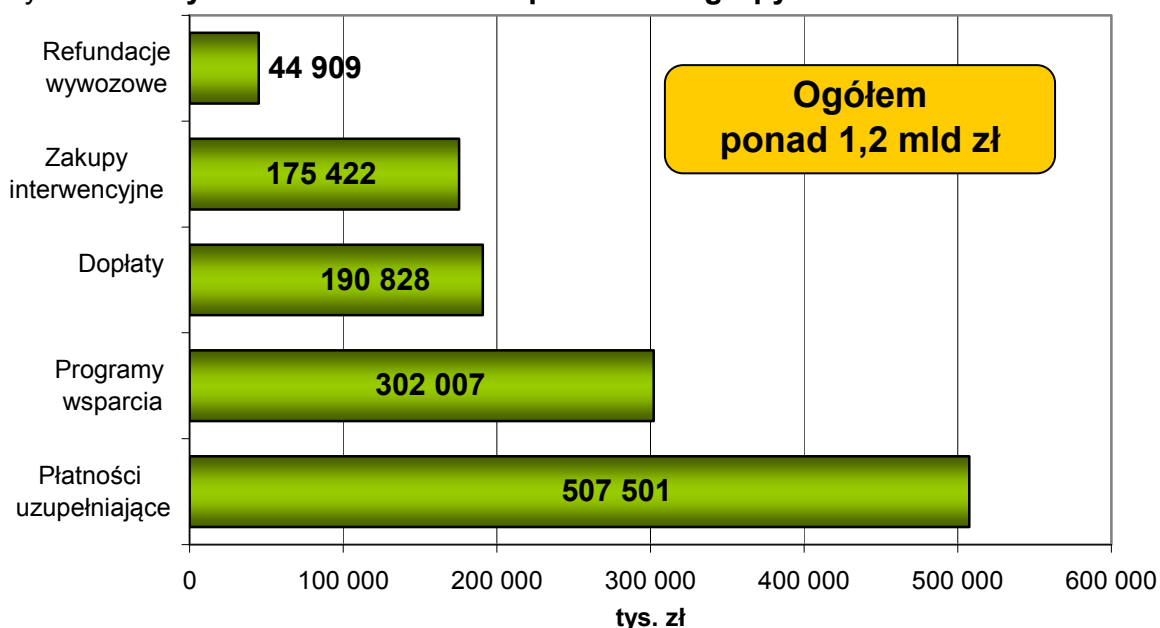
Tabela 24. Płatności ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań

Lp.	Grupy działań/działania	Wydatki (tys. zł)
1.	Płatności uzupełniające dla:	507 501
1.1.	Producentów surowca tytoniowego	471 300
1.2.	Producentów rolnych – sektor skrobi ziemniaczanej	36 201
2.	Programy wsparcia:	302 007
2.1.	Szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego	82 951
2.2.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	77 505
2.3.	Dopłaty do materiału siewnego (do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany)	77 063
2.4.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru	30 685
2.5.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	17 399
2.6.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	16 392
2.7.	Rekompensaty za rzekanie się kwot indywidualnych mleka	7
2.8.	Pomoc do plantacji trwałych	5
3.	Dopłaty do spożycia, przetwórstwa, produkcji i prywatnego przechowywania:	190 828
3.1.	Dopłata do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (dopłata krajowa)	102 873
3.2.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (dopłata unijna)	46 028
3.3.	Owoce w szkole	31 887
3.4.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej (premie produkcyjne)	9 113
3.5.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	531
3.6.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	396
4.	Interwencyjny zakup i sprzedaż:	175 422
4.1.	Zboża	170 665
4.2.	Masło i odtłuszczone mleko w proszku	4 757
5.	Refundacje wywozowe do:	44 909
5.1.	Mięsa wołowego i cielęcego	16 837
5.2.	Przetworów mleczarskich (m.in.: masła, serów, OMP i PMP)	12 608
5.3.	Mięsa wieprzowego i jego przetworów	8 996
5.4.	Produktów przetworzonych non-aneks I	2 939
5.5.	Cukru	2 608
5.6.	Drobie i jaj	921
Ogółem płatności ARR w 2010 r.		1 220 667

W 2010 r. ARR wypłaciła beneficjentom administrowanych mechanizmów 1 220 667 tys. zł. Największy udział w wydatkach Agencji (41,6%) stanowiły płatności uzupełniające, wypłacone producentom surowca tytoniowego i producentom rolnym w sektorze skrobi ziemniaczanej.

Ponadto Agencja w ramach pomocy żywnościowej przekazała osobom najuboższym gotowe artykuły spożywcze o wartości 390 mln zł.

Wykres 37. Wydatki ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań

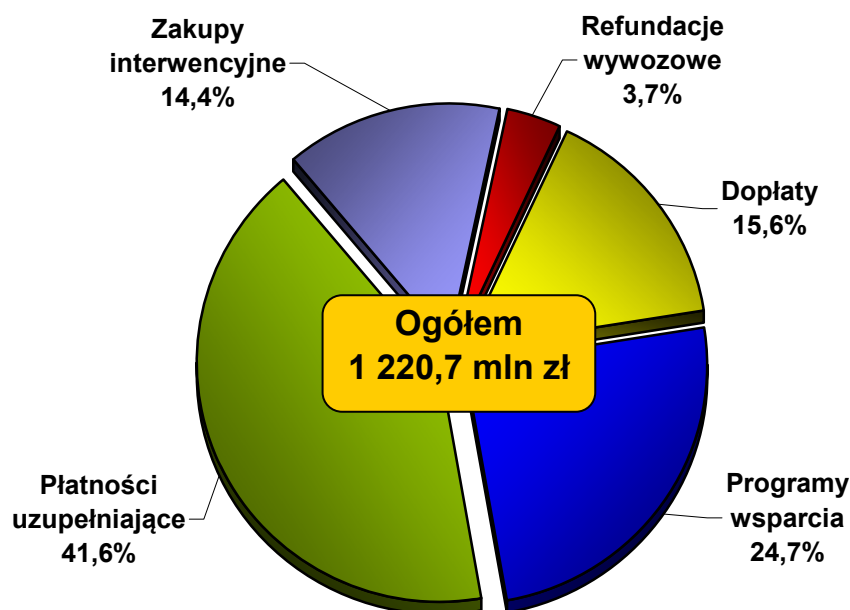

Kolejną pozycję (24,7% wydatków ARR) zajmowały mechanizmy wsparcia (tj. szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego, dopłaty do materiału siewnego, dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE, wsparcie branżowych programów promocyjnych i informacyjnych, wsparcie rynku produktów pszczelich, pomoc dywersyfikacyjna oraz końcowe płatności z tytułu: pomocy restrukturyzacyjnej na rynku cukru, rekompensat za zrzekanie się kwot mlecznych, a także pomocy do plantacji trwałych).

Na dopłaty do spożycia, przetwórstwa i produkcji Agencja wydatkowała 15,6% ogółu wypłat, a w tej grupie wydatków największy udział miały dopłaty w ramach programu "Szlanka mleka" oraz wydatki na program „Owoce w szkole”. Wydatki związane z zakupami interwencyjnymi zbóż, masła i OMP stanowiły 14,4% wydatków ARR. Z kolei refundacje wywozowe wypłacone do mięsa, przetworów mlecznych, produktów non-aneks I, cukru oraz drobiu i jaj obejmowały 3,7% wydatków ARR poniesionych w 2010 r.

Największe wsparcie finansowe w 2010 r. ARR wypłaciła na rynkach tytoniu (471 300 tys. zł), mleka i produktów mlecznych (249 224 tys. zł) oraz zbóż (170 665 tys. zł), a także w ramach dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE (77 505 tys. zł).

Wykres 38. Struktura wydatków ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań

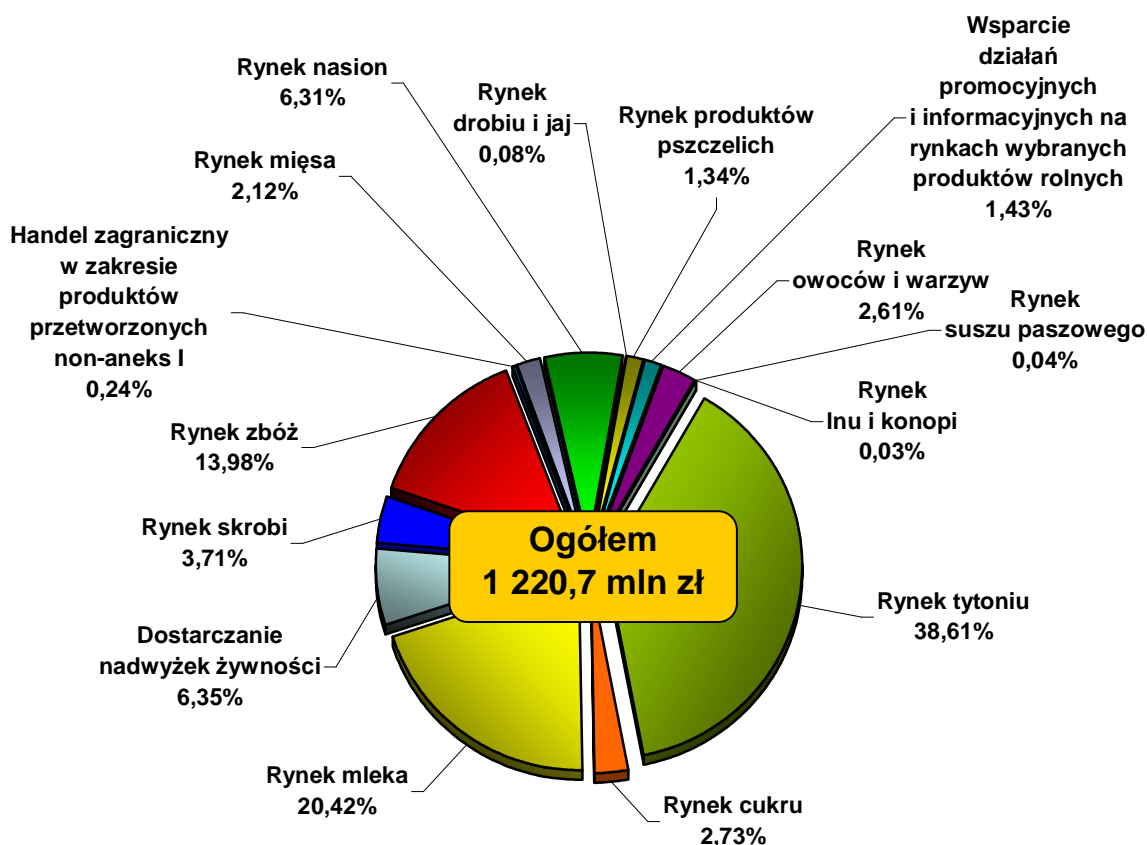

W 2010 r. w strukturze wydatków Agencji 59% stanowiły wypłaty dla producentów rolnych. Na wsparcie konsumentów ARR przeznaczyła blisko 21% ogółu środków finansowych wypłaconych w 2010 r. Agencja administruje także znaczną liczbą mechanizmów skierowanych na rynki przetworzonych produktów rolnych. Do przedsiębiorców działających w sferze przetwórstwa rolno-spożywczego i handlu zagranicznego jego produktami trafiło 20% środków finansowych.

Tabela 25. Wydatki ARR w 2010 r. w podziale na rynki/mechanizmy

Lp.	Wyszczególnienie (rynek/mechanizm)	Wydatki ARR (tys. zł)
1.	Rynek tytoniu	471 300
2.	Rynek mleka	249 224
3.	Rynek zbóż	170 665
4.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	77 505
5.	Rynek nasion	77 063
6.	Rynek skrobi ziemniaczanej	45 314
7.	Rynek cukru	33 293
8.	Rynek owoców i warzyw	31 887
9.	Rynek mięsa czerwonego	25 833
10.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	17 399
11.	Rynek produktów pszczelich	16 392
12.	Handel zagraniczny w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	2 939
13.	Rynek drobiu i jaj	921
14.	Rynek suszu paszowego	531
15.	Rynek lnu i konopi	396
16.	Pomoc do plantacji trwałych	5
Ogółem		1 220 667

Wykres 39. **Struktura wydatków ARR w 2010 r.**

Największy udział w wydatkach Agencji w 2010 r. stanowiły wypłaty na rynkach tytoniu (38,6% poniesionych wydatków), mleka (20,4%), zbóż (14%) oraz w ramach dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE (6,4%). Znaczących wypłat dokonano również na rynkach: nasion (6,3%), skrobi ziemniaczanej (3,7%), cukru (2,7%), owoców i warzyw (2,6%) oraz mięsa czerwonego (2,1%), a także z tytułu wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych (1,4%). Pozostałe środki finansowe wydatkowano w ramach wsparcia rynku produktów pszczelich, wypłat refundacji wywozowych do produktów przetworzonych non-aneks I, a także na rynkach drobiu i jaj, suszu paszowego oraz lnu i konopi.

Agencja Rynku Rolnego w 2010 r., w ramach realizacji mechanizmów WPR finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), wydatkowała 510 450 tys. zł (42% ogółu wypłat). Natomiast z budżetu krajowego beneficjenci otrzymali wsparcie finansowe w wysokości 710 217 tys. zł (58%).

3. SYTUACJA EKONOMICZNO-FINANSOWA ARR

W 2010 r. ARR prowadziła gospodarkę finansową obejmującą działalność ustawową w zakresie administrowania mechanizmami WPR oraz w ramach działalności krajowej. Działania te polegały na:

- prefinansowaniu mechanizmów WPR na rynkach rolnych,
- dokonywaniu płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego i dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej,
- współfinansowaniu z budżetu krajowego mechanizmów WPR (programów działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych, programu poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarskich oraz programu „Owoce w szkole”),

a także:

- dokonywaniu dopłat do materiału siewnego,
- dokonywaniu dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych.

Ponadto Agencja realizowała zadania w zakresie pomocy technicznej PROW 2007-2013, programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”, a także w zakresie działalności administracyjnej i inwestycyjnej.

Działania ARR finansowane były zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w ramach udzielonych dotacji budżetowych, z tego:

- dotacji celowej przeznaczonej na:
 - prefinansowanie zadań dotyczących mechanizmów WPR,
 - współfinansowanie zadań dotyczących mechanizmów WPR,
 - płatności uzupełniające,
 - podatek VAT od WPR,
 - wydatki inwestycyjne,
 - działalność w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013,

- działalność związaną z przygotowaniem administracji do objęcia przez Polskę Prezydencji w UE,
- dotacji podmiotowej na finansowanie wydatków bieżących i mechanizmów krajowych.

Przychodami Agencji w 2010 r. były: dotacje budżetowe ustalane corocznie w ustawie budżetowej, wpływy z działalności statutowej, z kapitałów pieniężnych oraz odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. ARR w 2010 r. dysponowała środkami budżetowymi w łącznej wysokości 1 384 840 tys. zł, z tego:

				(tys. zł)
1.	W części 35 – Rynki Rolne, w dziale 500 – Handel, w rozdziale 50002 – Agencja Rynku Rolnego:			1 384 704
	1.1.	na działalność statutową		319 486
		§ 2570	Dotacja podmiotowa z budżetu dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na działalność statutową w wysokości, z tego:	307 883
			– wydatki administracyjne	127 938
			– wydatki na finansowanie mechanizmów krajowych	179 945
		§ 6220	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	11 603
	1.2.	na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej		555 733
		§ 2009	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) lub płatności w ramach budżetu UE	555 033
		§ 2808	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013	525
		§ 2809	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na współfinansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013	175
	1.3.	w ramach budżetu środków europejskich		509 485
		§ 2007	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	509 485
2.	W części 35 – Rynki Rolne, w dziale 750 – Administracja publiczna, w rozdziale 75076 – Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej:			136
		§ 2800	Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	83
		§ 6220	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	53

W 2010 r. ARR na realizację działań wydatkowała środki w łącznej kwocie 1 381 596 tys. zł. Źródłem finansowania działań były: środki budżetowe (dotacja podmiotowa, dotacje celowe), środki z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, zwroty uzyskane w ramach realizacji WPR oraz środki własne Agencji. Wyszczególnienie wydatków ARR w 2010 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
1.	Prefinansowanie⁴⁸	Dotacja celowa + zwroty wykorzystane na finansowanie wydatków WPR	510 450
2.	Współfinansowanie	dotacja celowa	22 653
–	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	dotacja celowa	6 485
–	Program poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich	dotacja celowa	8 196
–	Program "Owoce w szkole"	dotacja celowa	7 972
3.	Udział ARR (20%) w mechanizmie „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”	dotacja podmiotowa	115
4.	Płatności uzupełniające	dotacja celowa	507 501
–	Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	dotacja celowa	36 201
–	Płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	dotacja celowa	471 300
5.	Finansowanie podatku VAT od WPR	dotacja celowa	24 502
6.	Mechanizmy krajowe		179 948
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	179 911
		zwrot środków uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2010 r.	37
–	Dopłaty do materiału siewnego – de minimis		77 063
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	77 033
		zwrot środków (w 2010 r.) uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2010 r.	26
		zwrot środków (w 2011 r.) uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2010 r.	4
–	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych		102 873
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	102 866

⁴⁸ Wykazane w tej części wydatki obejmują faktycznie poniesione wydatki z rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi prefinansowania oraz wydatki zrealizowane w ramach zastosowania kompensaty z tytułu wzajemnych roszczeń.

Lp.	Wyszczególnienie	Źródło finansowania	Wartość (tys. zł)
		zwrot środków (w 2010 r.) uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2010 r.	6
		zwrot środków (w 2011 r.) uzyskanych w ramach dotacji podmiotowej 2010 r.	1
–	Rekompensaty za zrzekanie się kwot indywidualnych mleka	dotacja podmiotowa	7
–	Pomoc do plantacji trwałych	dotacja podmiotowa	5
7.	Wydatki administracyjne		125 179
		z tego:	
		dotacja podmiotowa	123 942
		środki z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych	1 160
		środki własne	77
8.	Wydatki inwestycyjne		10 726
		z tego:	
		dotacja celowa	10 493
		środki własne	233
9.	Pomoc techniczna PROW 2007-2013	dotacja celowa	421
10.	Program wieloletni „Prezydencja”	dotacja celowa	101
Ogółem			1 381 596

3.1. Działalność Agencji Rynku Rolnego w 2010 r. w ramach administrowania mechanizmami WPR⁴⁹

ARR, w ramach administrowania mechanizmami WPR w 2010 r., dokonywała płatności w zakresie:

- prefinansowania (wyplata refundacji wywozowych i dopłat, realizacja programów wsparcia, interwencja na rynkach rolno-żywnościowych oraz udzielanie pomocy żywnościowej),
- współfinansowania (realizacja programu poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich, programów promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych, programu "Owoce w szkole"),
- płatności uzupełniających (dla producentów surowca tytoniowego i dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej),
- finansowania podatku VAT od WPR.

3.1.1. Obrót środkami finansowymi na działalności WPR

W 2010 r. wpływy Agencji w zakresie obrotu środkami finansowymi na działalności związanej z WPR wyniosły 1 205 037 tys. zł. Na wpływy składały się środki uzyskane w ramach ustawy

⁴⁹ Rok budżetowy (01.01-31.12.2010 r.) obejmuje rok budżetowy EFRG 2010 (01.01-15.10.2010 r.) oraz rok budżetowy EFRG 2011 (16.10-31.12.2010 r.).

o finansach publicznych, tj. dotacje celowe na finansowanie mechanizmów WPR oraz pozyskane od beneficjentów m.in. z tytułu opłat cukrowych.

W strukturze wpływów finansowych w 2010 r. dominowały dotacje celowe na finansowanie płatności w ramach prefinansowania oraz płatności uzupełniających.

Wydatki Agencji w 2010 r. w zakresie działalności dotyczącej mechanizmów wspólnej polityki rolnej wyniosły ogółem 1 221 477 tys. zł. W strukturze wydatków największy udział stanowiły wydatki poniesione w ramach prefinansowania oraz płatności uzupełniających. W poniższej tabeli przedstawiono obrót środkami finansowymi w 2010 r. w zakresie realizacji WPR.

Tabela 27. Obrót środkami finansowymi⁵⁰ na działalności WPR w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Środki na 01.01.2010 r.	56 024
II.	Wpływy ogółem, z tego:	1 205 037
1.	Prefinansowanie	509 366
2.	Współfinansowanie	22 680
3.	Udział ARR (20%) w mechanizmie „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”	115
4.	Płatności uzupełniające	507 615
5.	Podatek VAT	25 327
–	od WPR	24 574
–	od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych	1
–	z Urzędu Skarbowego	752
6.	Zabezpieczenia	62 327
–	zabezpieczenia gotówkowe	60 521
–	przejęte zabezpieczenia krajowe	1 673
–	przejęte zabezpieczenia UE	133
7.	Odzyskane kwoty	1 125
–	wierzytelności	503
UE ¹		501
Kraj ²		2
–	kary	472
UE ¹		124
Kraj ²		348
–	odsetki	150
UE ¹		135
Kraj ²		15
8.	Opłaty cukrowe – od beneficjentów	72 428
9.	Opłaty cukrowe – środki finansowe otrzymane z MRiRW w celu zwrotu do producentów cukru i izoglukozy opłat nadpłaconych w latach 2004/2005 oraz 2005/2006	4 043
10.	Pozostałe	11
III.	Wydatki ogółem, z tego:	1 221 477
1.	Prefinansowanie	510 479

⁵⁰ Obrót środkami finansowymi to zestawienie stanu środków finansowych na początek roku budżetowego uwzględniające faktycznie otrzymane wpływy i zrealizowane wydatki w kwotach brutto oraz stan środków finansowych na koniec roku budżetowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1.1. Wydatki na prefinansowanie (510 450 tys. zł minus kompensaty 64 tys. zł)		510 386
– refundacje, dopłaty i wsparcie (bez kompensat w wysokości 30 tys. zł) ³		257 493
– pomoc żywnościowa (bez kompensat w wysokości 34 tys. zł) ⁴		77 471
– interwencyjny zakup, transport i przechowywanie produktów rolnych		175 422
1.2. Zwroty niewykorzystanych dotacji do MF		93
– zwroty dotacji z 2009 r.		12
– zwroty dotacji z 2010 r.		81
2. Współfinansowanie		22 680
– program poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich		8 196
– wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych		6 485
– program „Owoce w szkole”		7 972
– zwroty niewykorzystanych dotacji z 2010 r. do MRiRW		27
3. Udział ARR (20%) w mechanizmie „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”		115
4. Płatności uzupełniające		507 626
– płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego		471 300
– płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej		36 201
– zwroty niewykorzystanych dotacji z 2009 r. do MRiRW		29
– zwroty niewykorzystanych dotacji z 2010 r. do MRiRW		96
5. Podatek VAT		25 327
– podatek VAT zapłacony przedsiębiorcom		22 953
– zwroty niewykorzystanych dotacji z 2010 r. do MRiRW		72
– podatek VAT z Urzędu Skarbowego przekazany do MRiRW		752
– podatek VAT od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych przekazany do MRiRW		1
– podatek VAT do Urzędu Skarbowego		1 549
6. Zabezpieczenia		78 383
– zabezpieczenia – zwrot do przedsiębiorcy		76 716
– przejęte zabezpieczenia krajowe – zwrot do MRiRW		1 667
7. Odzyskane kwoty – zwrot do MRiRW		371
– wierzytelności (kraj) ²		1
– kary (kraj) ²		355
– odsetki (kraj) ²		15
8. Odzyskane kwoty – zwrot do MF		2
9. Opłaty cukrowe – przekazane do MRiRW		72 428
10. Opłaty cukrowe – zwrot producentom cukru i izoglukozy nadpłaconych opłat produkcyjnych w latach 2004/2005 oraz 2005/2006		4 043
11. Zwroty do beneficjentów		23
IV. Stan środków na 31.12.2010 r.		39 584

¹ W wyniku kompensat ARR w 2010 r. odzyskała kwoty z tytułu:

- odsetek w wysokości 2 tys. zł,
- kar w wysokości 26 tys. zł,
- wierzytelności w wysokości 30 tys. zł.

² Różnica pomiędzy kwotą wpływów i wydatków wynika z przesunięcia na przełomie lat wpływu środków na rachunek Agencji oraz ich przekazania na rachunek MRiRW. Dodatkowo ARR w 2010 r. w wyniku kompensat odzyskała kwoty z tytułu kar w wysokości 6 tys. zł.

³ W wyniku kompensat ARR w 2010 r. zrealizowała zobowiązania z tytułu refundacji wywozowych, dopłat i programów wsparcia w wysokości 30 tys. zł.

⁴ W wyniku kompensat ARR w 2010 r. zrealizowała zobowiązania z tytułu pomocy żywnościowej w wysokości 34 tys. zł.

Poza wydatkami związanymi z płatnościami dla beneficjentów Agencja przekazała na dochody budżetu państwa środki finansowe w łącznej wysokości 75 221 tys. zł, w tym: z tytułu opłat cukrowych w kwocie 72 428 tys. zł oraz z tytułu innych dochodów, takich jak: przejęte zabezpieczenia, podatek VAT z Urzędu Skarbowego, podatek VAT od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych, kary, odsetki oraz inne wierzytelności.

W 2010 r. Agencja otrzymała środki z budżetu państwa w kwocie 4 043 tys. zł na pokrycie zwrotu środków producentom cukru i izoglukozy tytułem nadpłaconych opłat produkcyjnych w latach 2004/2005 oraz 2005/2006 zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1193/2009 z dnia 3 listopada 2009 r. dokonującym sprostowania rozporządzeń (WE) nr 1762/2003, (WE) nr 1775/2004, (WE) nr 1686/2005 i (WE) nr 164/2007 oraz ustalającym wysokość opłat produkcyjnych dla sektora cukru na lata gospodarcze 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 i 2005/2006. Otrzymane środki zostały przekazane producentom cukru i izoglukozy.

Stan środków finansowych na dzień 31.12.2009 r. w wysokości 56 024 tys. zł stanowiły w większości złożone w Agencji przez przedsiębiorców zabezpieczenia uczestnictwa w wybranych mechanizmach WPR w kwocie 55 261 tys. zł.

Stan środków na dzień 31.12.2010 r. w wysokości 39 584 tys. zł stanowiły środki o ograniczonej możliwości dysponowania, które obejmowały:

- zabezpieczenia złożone w Agencji przez przedsiębiorców, jako zabezpieczenia uczestnictwa w wybranych mechanizmach WPR – 39 072 tys. zł,
- środki w ramach prefinansowania pozostające na rachunku na dzień 31.12.2010 r., zwrócone do MRiRW w styczniu 2011 r. – 24 tys. zł,
- środki w ramach płatności uzupełniających pozostające na rachunku na dzień 31.12.2010 r., zwrócone do MRiRW w styczniu 2011 r. – 18 tys. zł,
- opłaty specjalne za przekroczenie kwot indywidualnych w ramach kwotowania produkcji mleka – 460 tys. zł,
- wpływy z tytułu przejętych zabezpieczeń, kar, odsetek oraz zwrotów przez przedsiębiorcę nienależnie wypłaconych środków, które zostały przekazane na rachunek dochodów budżetu państwa w MRiRW w roku 2011, bądź wykorzystane na finansowanie wydatków WPR w roku 2011 – 10 tys. zł.

3.1.2. Prefinansowanie

W 2010 r. wydatki na realizację zadań w ramach mechanizmów prefinansowanych wyniosły łącznie 510 450 tys. zł⁵¹. Wydatki ARR poniesione w 2010 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. **Wydatki poniesione przez Agencję w 2010 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Rynek zbóż	170 665
1.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	170 665
II.	Rynek mięsa	25 833
1.	Handel zagraniczny na rynku wieprzowiny	8 996
2.	Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny	16 837
III.	Rynek drobiu i jaj	924
1.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj	921
2.	Handel zagraniczny na rynku drobiu i jaj w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	3
IV.	Rynek mleka i przetworów mlecznych	147 592
1.	Handel zagraniczny na rynku mleka	12 608
2.	Handel zagraniczny na rynku mleka w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	1 248
3.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	46 028
4.	Szczególne środki wspierania rynku mleczarskiego	82 951
5.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	854
6.	Interwencyjny zakup i sprzedaż OMP	3 903
V.	Rynek skrobi ziemniaczanej	9 113
1.	Dopłaty w ramach kwotowania skrobi ziemniaczanej	9 113
VI.	Rynek cukru	34 981
1.	Handel zagraniczny na rynku cukru	2 608
2.	Handel zagraniczny na rynku cukru w zakresie produktów przetworzonych non-aneks I	1 688
3.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru	30 685
–	Pomoc restrukturyzacyjna	86
–	Pomoc na rzecz dywersyfikacji (Krajowy Program Restrukturyzacji)*	30 599
VII.	Rynek miodu	8 196
1.	Wsparcie rynku produktów pszczelich (prefinansowanie)	8 196
VIII.	Rynek suszu paszowego	531
1.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	531
IX.	Rynek lnu i konopi	396
1.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	396
X.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE**	77 505
XI.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych (prefinansowanie)	10 799
XII.	Program „Owoce w szkole” (prefinansowanie)	23 915
Ogółem		510 450

* W 2010 r. ARR dokonała płatności na rzecz beneficjentów w wysokości 30 599 tys. zł oraz odzyskała 6 tys. zł z tytułu nadmiernie pobranych środków. W związku z powyższym wielkość udzielonego wsparcia w ramach KPR wyniosła 30 593 tys. zł.

** Łączna wartość programu wraz z wartością towarów przekazanych na pomoc żywnościową z zapasów interwencyjnych Wspólnoty wyniosła 404 975 tys. zł.

⁵¹ Wykazane w tej części wydatki obejmują faktycznie poniesione wydatki z rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi prefinansowania oraz wydatki zrealizowane w ramach zastosowania kompensaty z tytułu wzajemnych roszczeń.

Najwyższy poziom wydatków w 2010 r. odnotowano na rynku zbóż – 170 665 tys. zł (33,4%), na rynku mleka i przetworów mlecznych – 147 592 tys. zł (28,9%) oraz w ramach programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” – 77 505 tys. zł (15,2%).

Tabela 29. **Wydatki poniesione przez Agencję w 2010 r. wg grup mechanizmów prefinansowanych z WPR**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1.	Refundacje wywozowe	44 909
2.	Dopłaty i programy wsparcia	158 014
3.	Interwencyjny zakup i sprzedaż	175 422
4.	Pomoc żywnościowa	77 505
5.	Fundusz restrukturyzacji sektora cukru	30 685
6.	Program „Owoce w szkole”	23 915
Ogółem		510 450

W strukturze wydatków ARR w 2010 r., w poszczególnych grupach mechanizmów, najwyższy poziom wydatków stanowiły wypłaty w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów rolnych – 175 422 tys. zł (34,4% ogółu wydatków prefinansowanych) oraz wydatki poniesione w ramach dopłat i programów wsparcia – 158 014 tys. zł (31%).

3.1.2.1. Wydatki w ramach zakupów interwencyjnych

3.1.2.1.1. Stan magazynowy oraz obrót produktami znajdującymi się w magazynach interwencyjnych

W 2010 r. Agencja prowadziła działania związane z interwencyjnym zakupem i sprzedażą produktów rolnych, zgodnie z obowiązującymi regulacjami unijnymi.

Stan magazynowy zapasów produktów zakupionych w ramach działań interwencyjnych (na dzień 31.12.2009 r. i 31.12.2010 r.) przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. **Stan magazynowy produktów zakupionych interwencyjnie**

Produkt	Stan na 31.12.2009 r.				Stan na 31.12.2010 r.			
	Ilość (tony)	Wartość (tys. zł)	Deprecjacja (tys. zł)	Wartość po deprecjacji (tys. zł)	Ilość (tony)	Wartość (tys. zł)	Deprecjacja (tys. zł)	Wartość po deprecjacji (tys. zł)
Jęczmień	207 403,1	93 803	1 204	92 599	365 266,9	154 645	3 176	151 469
Pszenica	1 382,0	674	13	661	619,0	270	5	265
Masło	1 900,5	19 211	83	19 128	-	-	-	-
OMP	20 548,8	154 596	13 656	140 940	2 596,8	18 759	1 706	17 053
Ogółem	x	268 284	14 956	253 328	x	173 674	4 887	168 787

* Deprecjacja ustalana jest na początku roku budżetowego w przypadku, gdy szacunkowa cena sprzedaży dla produktów objętych składowaniem interwencyjnym w magazynach państwowych jest niższa niż jego cena skupu. Stawka deprecjacji, która jest stosowana do obliczenia deprecjacji, ustalana jest rozporządzeniem KE dla każdego roku składowania w magazynach publicznych (finansowana w ramach EFRG).

Na dzień 31.12.2009 r. łączna wartość produktów przyjętych i przejętych na stan Agencji wyniosła 253 328 tys. zł, natomiast na dzień 31.12.2010 r. wartość ta wynosiła 168 787 tys. zł. Wartościowo najwyższy udział w 2010 r. stanowiły zapasy jęczmienia (89,7%), a najniższy – pszenicy (0,2%). Na dzień 31.12.2010 r. Agencja nie posiadała zapasów masła.

Tabela 31. **Obrót magazynowy produktami zakupionymi interwencyjnie**

Lp.	Produkt	Przychody				Rozchody		
		Zakup		Nadwyżki		Sprzedaż		Inne
		Ilość (tony)	Wartość (tys. zł)	Ilość (tony)	Wartość (tys. zł)	Ilość (tony)	Wartość (tys. zł)	rozchody/ubytki Ilość (tony) Wartość (tys. zł)
1.	Jęczmień	237 330,9	99 511	–	–	–	–	79 467,1 38 669
2.	Pszenica	621,0	271	–	–	–	–	1 384,0 675
3.	Masło	0	0	–	–	–	–	1 900,5 19 211
4.	OMP	0	0	–	–	–	–	17 952,0 135 837
Ogółem		x	99 782	x	x	x	x	x 194 392

W 2010 r. Agencja zakupiła towary o łącznej wartości 99 782 tys. zł, z czego 99,7% stanowił jęczmień, natomiast 0,3% – pszenica.

W 2010 r. z magazynów ARR rozdysponowano towary w ramach mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” o łącznej wartości 194 253 tys. zł (wg cen ewidencyjnych), z tego: 69,9% stanowiło OMP, 19,9% – jęczmień, 9,9% – masło i 0,3% – pszenica.

3.1.2.1.2. Wydatki związane z zakupem i utrzymaniem zapasów w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów

W 2010 r. Agencja poniosła wydatki związane z zakupem, przechowywaniem oraz transportem produktów rolnych w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów w łącznej wysokości 175 422 tys. zł. Największe wydatki w ramach tej kwoty były związane z zakupem, przechowywaniem i transportem jęczmienia (97,1%). W strukturze wydatków zakup zbóż stanowił 85% łącznej kwoty wydatkowanej w ramach ww. działań.

Tabela 32. **Wydatki związane z interwencyjnym zakupem i przechowywaniem towarów w 2010 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki (tys. zł)
I.	Zakup i utrzymanie zapasów jęczmienia, z tego:	170 323
1.	Zakup interwencyjny	148 841
2.	Wydatki z tytułu przechowywania	21 376
3.	Wydatki z tytułu transportu	106
II.	Zakup i utrzymanie zapasów pszenicy, z tego:	342
1.	Zakup interwencyjny	271
2.	Wydatki z tytułu przechowywania	71

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki (tys. zł)
3.	Wydatki z tytułu transportu	0
III.	Zakup i utrzymanie zapasów masła, z tego:	854
1.	Zakup interwencyjny masła	–
2.	Wydatki z tytułu przechowywania	854
3.	Wydatki z tytułu transportu	–
IV.	Zakup i utrzymanie zapasów OMP, z tego:	3 903
1.	Zakup interwencyjny OMP	–
2.	Wydatki z tytułu przechowywania	3 903
3.	Wydatki z tytułu transportu	–
Ogółem		175 422

3.1.2.1.3. Wydatki refundowane przez UE, związane z utrzymaniem zapasów w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów

Komisja Europejska przekazuje środki w ramach refundacji poniesionych wydatków do dyspozycji państw członkowskich UE w formie miesięcznych zwrotów, na podstawie wydatków dokonanych przez akredytowane agencje płatnicze w danym okresie referencyjnym. Przekazanie miesięcznych zwrotów odbywa się najpóźniej trzeciego dnia roboczego drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wydatków.

Refundacja z budżetu unijnego wydatków poniesionych z budżetu krajowego w ramach interwencyjnego zakupu i sprzedaży produktów dokonywana jest w oparciu o stawki refundacji dla poszczególnych rodzajów kosztów, określane corocznie przez KE.

W 2010 r. saldo wydatków związanych z interwencyjnym zakupem i sprzedażą produktów, wykazane w Tabeli 104⁵², wyniosło ogółem 191 081 tys. zł, co oznacza, że kwota taka została przekazana przez KE na rzecz Polski.

Tabela 33. Wydatki związane z interwencyjnym zakupem i przechowywaniem towarów w 2010 r. refundowane z UE

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1.	Koszty techniczne publicznego przechowywania zboża, z tego:	18 957
–	pszenica	64
–	jęczmień	18 893
2.	Koszty finansowe* publicznego przechowywania zboża, z tego:	1 880
–	pszenica	6
–	jęczmień	1 874
3.	Inne koszty publicznego przechowywania zboża, z tego:	- 126 238
–	pszenica	- 320
–	jęczmień	- 125 918

⁵² „Miesięczne sprawozdanie z podziałem danych zgodnie z nomenklaturą budżetu Wspólnot Europejskich oraz wg rodzaju wydatków i dochodów – Tabela 104”, przekazywane do Jednostki Koordynującej (MRiRW).

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
4.	Deprecjacja zakupu – zboża, z tego:	2 846
–	Deprecjacja zakupu – pszenica	6
–	Deprecjacja zakupu – jęczmień	2 840
5.	Zboża – wartość produktu – program 2010, z tego:	160 658
–	pszenica	912
–	jęczmień	159 746
6.	Koszty techniczne publicznego przechowywania mleka i przetworów mlecznych, z tego:	1 580
–	masło	277
–	OMP	1 303
7.	Koszty finansowe publicznego przechowywania mleka i przetworów mlecznych, z tego:	1 278
–	masło	151
–	OMP	1 127
8.	Inne koszty publicznego przechowywania mleka i przetworów mlecznych, z tego:	- 16 631
–	masło	- 289
–	OMP	- 16 342
9.	Mleko i przetwory mleczne – wartość produktu – program 2010, z tego:	146 751
–	masło	17 825
–	OMP	128 926
10.	Cukier biały – wartość produktu – program 2010	14 809
11.	Inne koszty publicznego przechowywania – cukier biały	- 14 809
12.	Kukurydza – wartość produktu – program 2010	5 252
13.	Inne koszty publicznego przechowywania – kukurydza	- 5 252
Ogółem		191 081

* Koszty finansowe dotyczą kosztów kapitału wykorzystanego przez państwa członkowskie UE do zakupu i składowania produktów, przyjmowanych do składowania w magazynach państwowych.

W ramach powyższych rozliczeń uwzględniono również wartość produktów w łącznej wysokości 327 470 tys. zł, które w ramach mechanizmu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE” Agencja wydała z własnych magazynów oraz otrzymała z innych państw członkowskich UE, tj. Włoch, Czech, Węgier, Finlandii, Niemiec i Litwy. Przedmiotowe transakcje o charakterze bezgotówkowym, zgodnie z ustalonymi zasadami rozliczeń, zostały wykazane w sprawozdaniu do Komisji Europejskiej – Tabela 104.

3.1.3. Współfinansowanie, płatności uzupełniające oraz podatek VAT od WPR

W 2010 r. na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT od WPR Agencji przyznano środki finansowe w wysokości 555 033 tys. zł. W ramach ww. środków ARR otrzymała z MRiRW kwotę 554 805 tys. zł (kwota 228 tys. zł nie została przez MRiRW uruchomiona). Ponadto Agencja w 2010 r. otrzymała kwotę 64 tys. zł, którą stanowiły środki zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa i ponownie przekazane ARR, w związku z tym Agencja – na płatności uzupełniające, współfinansowanie oraz podatek VAT

od WPR – dysponowała ogółem kwotą 554 869 tys. zł, z czego wydatkowano łącznie 554 656 tys. zł. Niewykorzystana kwota w wysokości 213 tys. zł została zwrócona do MRiRW.

3.1.3.1. Działalność w zakresie współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

W 2010 r. na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na realizację mechanizmów współfinansowanych, Agencji przyznano środki finansowe w ramach dotacji celowej w kwocie 22 681 tys. zł, z tego na:

- współfinansowanie programu poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich 8 196 tys. zł
- współfinansowanie mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” 6 486 tys. zł
- współfinansowanie programu „Owoce w szkole” 7 999 tys. zł

W ramach ww. kwot Agencja otrzymała z MRiRW łącznie kwotę 22 680 tys. zł (1 tys. zł nie został przez ARR uruchomiony), natomiast na realizację programów współfinansowanych Agencja w 2010 r. wydatkowała kwotę 22 653 tys. zł, a 27 tys. zł zostało zwrócone do MRiRW.

W poniższej tabeli przedstawiono obrót środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację działalności w zakresie współfinansowania.

Tabela 34. **Działalność ARR w 2010 r. w zakresie współfinansowania programów z udziałem środków Unii Europejskiej**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	0
II.	Wpływy ogółem:	22 680
1.	Dotacja celowa	22 680
III.	Wydatki ogółem, z tego:	22 680
1.	Wydatki w zakresie współfinansowania projektów	22 653
–	Program poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich	8 196
–	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	6 485
–	Program „Owoce w szkole”	7 972
2.	Zwroty niewykorzystanych dotacji z 2010 r. do MRiRW	27
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	0

3.1.3.2. Działalność w zakresie płatności uzupełniających dla producentów rolnych

W 2010 r. na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących, realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych z przeznaczeniem na wypłatę płatności uzupełniających dla producentów rolnych, Agencji przyznano środki finansowe w ramach dotacji celowej w kwocie 507 842 tys. zł, z tego na:

- płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego 471 640 tys. zł
- płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej 36 202 tys. zł

W ramach przyznanej kwoty Agencja z MRiRW otrzymała łącznie środki finansowe w wysokości 507 615 tys. zł (kwota 227 tys. zł nie została uruchomiona). Z kwoty tej ARR w ramach płatności uzupełniających zrealizowała wypłaty na rzecz producentów surowca tytoniowego – 471 300 tys. zł i producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej – 36 201 tys. zł, natomiast kwotę 114 tys. zł niewykorzystanej dotacji ARR zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa (z tego 96 tys. zł przekazano w 2010 r. i 18 tys. zł w 2011 r.).

W poniższej tabeli przedstawiono obrót środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację płatności uzupełniających dla producentów rolnych.

Tabela 35. Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	29
II.	Wpływy ogółem:	507 615
1.	Dotacja celowa	507 615
III.	Wydatki ogółem, z tego:	507 626
1.	Wydatki w ramach płatności uzupełniających dla producentów rolnych, z tego:	507 501
–	Płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego	471 300
–	Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w sektorze skrobi ziemniaczanej	36 201
2.	Zwroty przekazane do MRiRW	125
–	Zwrot niewykorzystanych dotacji z 2009 r. do MRiRW	29
–	Zwrot środków w 2010 r. w ramach rozliczeń 2010 r.	96
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	18

Środki pozostające na rachunku na dzień 31.12.2010 r. w kwocie 18 tys. zł zostały zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa w 2011 r.

3.1.3.3. Działalność w zakresie rozliczeń podatkowych – VAT od WPR

W 2010 r. na finansowanie zobowiązań wobec Urzędu Skarbowego oraz beneficjentów z tytułu podatku od wartości dodanej towarów i usług powstałych w związku z działalnością w ramach WPR Agencji przyznano środki finansowe z dotacji celowej w kwocie 24 510 tys. zł.

Na finansowanie podatku VAT od WPR Agencja w 2010 r. otrzymała z MRiRW łącznie kwotę 24 574 tys. zł (z tego 24 510 tys. zł, przyznane dla ARR środki finansowe z dotacji celowej i 64 tys. zł, stanowiące niewykorzystane środki zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa i ponownie otrzymane z MRiRW). Zwroty niewykorzystanych środków wynikały z tytułu rozliczenia pomocy żywnościowej w ramach umów barterowych (towar za towar) oraz środków zapotrzebowanych na zapłatę podatku VAT. W ramach ww. kwoty Agencja w 2010 r. na uregulowanie podatku VAT wykorzystwała środki w łącznej wysokości 24 502 tys. zł.

Ponadto w 2010 r. na rachunek bankowy Agencji wpłynęły środki w kwocie 752 tys. zł tytułem rozliczenia z Urzędem Skarbowym oraz 1 tys. zł tytułem zwrotów od beneficjentów środków na podatek VAT od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych, które zostały przekazane na rachunek dochodów budżetu państwa w MRiRW.

W ramach posiadanych środków ARR w 2010 r. na rozliczenie podatku VAT od WPR wydatkowała 25 327 tys. zł. Szczegółowe rozliczenie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 36. Podatek VAT od WPR

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	0
II.	Wpływy ogółem, z tego:	25 327
1.	Dotacja celowa	24 574
2.	Zwrot podatku VAT z Urzędu Skarbowego	752
3.	Zwrot od beneficjentów z tytułu podatku VAT od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych	1
III.	Wydatki ogółem, z tego:	25 327
1.	Wydatki z tytułu rozliczeń podatku VAT, z tego:	24 502
–	Podatek VAT zapłacony przedsiębiorcom	22 953
–	Podatek VAT przekazany do Urzędu Skarbowego	1 549
2.	Podatek VAT przekazany do MRiRW, z tego:	753
–	Podatek VAT z Urzędu Skarbowego przekazany do MRiRW	752
–	Podatek VAT od kosztów przechowywania zapasów interwencyjnych przekazany do MRiRW	1
3.	Zwrot niewykorzystanej dotacji z 2010 r. przekazanej do MRiRW	72
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	0

3.1.4. Zabezpieczenia w zakresie mechanizmów WPR

Podmioty uczestniczące w realizacji mechanizmów WPR były zobowiązane do dokonania wpłaty zabezpieczenia gotówkowego lub złożenia gwarancji instytucji finansowych wpisanych do wykazu gwarantów uprawnionych do udzielania gwarancji składanych jako zabezpieczenie pokrycia kwot wynikających z długów celnych, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, które podpisały z ARR umowy o współpracy w zakresie gwarantowania mechanizmów WPR. Według stanu na dzień 31.12.2010 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie współpracy pomiędzy instytucjami finansowymi upoważnionymi do gwarantowania długów celnych a Agencją Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 78, poz. 733, z późn. zm.), Agencja podpisała umowy o współpracy z 37 instytucjami finansowymi uprawnionymi do udzielenia gwarancji. Rejestr gwarantów przedstawiono w aneksie 3.

Według stanu na dzień 31.12.2010 r., złożone w Agencji zabezpieczenia gwarancyjne wyniosły 1 259 119 tys. zł, natomiast zabezpieczenia gotówkowe – 39 071 tys. zł.

W 2010 r. Agencja nie realizowała gwarancji stanowiących zabezpieczenie mechanizmów WPR od gwarantów, gdyż w przypadku powstania należności, gdzie zabezpieczeniem była gwarancja instytucji finansowej, przedsiębiorcy dokonali wpłat gotówkowych.

3.1.5. Wierzytelności z tytułu WPR

Wartość wierzytelności Agencji, związanych z mechanizmami wspólnej polityki rolnej na dzień 31.12.2010 r., wyniosła ogółem 2 417 tys. zł (z tego należność główna wyniosła 2 143 tys. zł i odsetki – 274 tys. zł).

Tabela 37. Wierzytelności ARR w 2010 r. na działalności WPR

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień:		Dynamika (w %)	Udział (w %)	
		31.12.2009 r.	31.12.2010 r.		31.12.2009 r.	31.12.2010 r.
		(tys. zł)		2009 = 100		
I.	Wierzytelności ARR ogółem, z tego:	965	2 417	250,5	100,0	100,0
1.	należność główna	803	2 143	266,9	83,2	88,7
2.	odsetki	162	274	169,1	16,8	11,3
II.	Liczba dłużników z tytułu wierzytelności ogółem	135	100	74,1	100,0	100,0

Wierzytelności WPR wynikają z decyzji administracyjnych i dotyczą:

- opłaty wyrównawczej,
- nienależnie zwolnionego zabezpieczenia,

- nienależnie pobranych środków z tytułu refundacji wywozowych,
- kar z tytułu wnioskowania o refundację wyższą niż stosowana,
- opłaty za opóźnienie w udokumentowaniu przetworzenia surowców przemysłowych,
- kar pieniężnych – na podstawie art. 39a ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą (Dz. U. Nr 97, poz. 963, z późn. zm.),
- kar pieniężnych – na podstawie art. 54o ust. 1 w związku z art. 54l ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.),
- nienależnie pobranych środków z tytułu udzielenia wsparcia producentowi mleka.

Tabela 38. Okresy powstania wierzytelności ARR

Lp.	Okres powstania wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)	Liczba dłużników z tyt. wierzytelności**	Udział (w %)	
				Według wartości	Według liczby
1.	2006*- 2007	32	4	1,3	4,0
2.	2008	425	13	17,6	13,0
3.	2009	202	39	8,4	39,0
4.	2010	1 758	44	72,7	44,0
Ogółem		2 417	100	100,0	100,0

* Dane z 2006 r. przedstawiono łącznie z 2007 r., ponieważ wartość wierzytelności w 2006 r. wynosiła 0,2 tys. zł.

** Należności od niektórych dłużników zostały ustalone w różnych latach. W takich przypadkach w kolumnie „Liczba dłużników...” wielkości te przypisano do jednego roku powstania.

Powstałe w ARR wierzytelności objęte są działaniami windykacyjnymi w poszczególnych kategoriach postępowań, a przebieg tych postępowań jest systematycznie monitorowany.

Tabela 39. Wierzytelności ARR w 2010 r. powstałe na działalności WPR wg postępowań

Lp.	Kategoria postępowania	Stan na dzień:				Dynamika (w %)		Struktura (w %)	
		31.12.2009 r.		31.12.2010 r.		2009 = 100		wg wartości	
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)	Wg liczby	Wg wartości	31.12. 2009 r.	31.12. 2010 r.
1.	Postępowanie sądowe	0	0	1	399	x	x	0,0	16,5
2.	Postępowanie egzekucyjne	63	543	66	338	104,8	62,2	56,3	14,0
3.	Postępowanie upadłościowe	4	30	5	48	125,0	160,0	3,1	2,0
4.	Porozumienia	1	220	0	0	0,0	0,0	22,8	0,0
5.	Inne	67	172	28	1 632	41,8	948,8	17,8	67,5
Ogółem		135	965	100	2 417	74,1	250,5	100,0	100,0

Zgodnie z danymi przedstawionymi w powyższej tabeli, w ARR w 2010 r.:

- postępowaniem sądowym został objęty jeden dłużnik, a wartość dochodzonej wierzytelności wynosiła 399 tys. zł. Postępowanie sądowe zostało wszczęte w sprawie wyzbycia się przez dłużnika w drodze umowy sprzedaży jedyne go posiadanego majątku w trakcie trwania postępowania egzekucyjnego – czynność prawna dokonana przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela;
- postępowaniem egzekucyjnym zostało objętych 66 dłużników, a wartość dochodzonych wierzytelności wynosiła ogółem 338 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadzi egzekucję zgodnie z ustawą o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- postępowaniem upadłościowym zostało objętych 5 dłużników, a wartość wierzytelności wynosiła 48 tys. zł. W sprawach objętych tym postępowaniem ARR przystępuje do toczących się postępowań upadłościowych;
- w ramach postępowań „inne” objętych było 28 dłużników, a wartość wierzytelności wynosiła ogółem 1 632 tys. zł. Zostali tu zaliczeni kontrahenci, których ze względu na stan prawny nie można zakwalifikować do wymienionych w tabeli postępowań windykacyjnych.

3.2. Działalność krajowa ARR w 2010 r.

W zakresie działalności krajowej Agencja wykonywała zadania w ramach administrowania mechanizmami krajowymi, działalności administracyjnej i inwestycyjnej, pomocy technicznej PROW 2007-2013 oraz programu wieloletniego „Prezydencja”.

3.2.1. Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej

Agencja Rynku Rolnego, w ramach dotacji budżetowych na działalność administracyjną oraz realizację mechanizmów krajowych w 2010 r., dysponowała środkami finansowymi w wysokości 320 322 tys. zł. Powyższe środki zostały uruchomione w oparciu o:

1. Przyznaną dotację podmiotową na realizację działalności administracyjnej oraz finansowanie mechanizmów krajowych w wysokości 307 883 tys. zł. Z kwoty tej Agencja wydatkowała 303 968 tys. zł, a różnica w wysokości 3 915 tys. zł została zwrócona do MRiRW;
2. Podpisane umowy na dotacje celowe pomiędzy MRiRW a Agencją:
 - dotacja celowa przyznana ARR na podstawie umowy na wykonanie zadań z zakresu inwestycji i zakupów inwestycyjnych na kwotę 11 603 tys. zł. Z kwoty tej ARR wydatkowała 10 493 tys. zł, a różnica w wysokości 1 110 tys. zł została zwrócona do MRiRW;

- dotacja celowa przyznana ARR na podstawie umowy na realizację zadań w ramach „Działań informacyjnych i promocyjnych” PROW na lata 2007-2013 na kwotę 700 tys. zł, z której ARR wydatkowała 421 tys. zł, a różnica w wysokości 279 tys. zł została zwrócona do MRiRW;
- dotacja celowa przyznana ARR na wykonanie zadań wynikających z realizacji programu wieloletniego pod nazwą „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” na kwotę 136 tys. zł. Z kwoty tej ARR wydatkowała 101 tys. zł, a różnica w wysokości 35 tys. zł została zwrócona do MRiRW.

Tabela 40. **Obrót środkami finansowymi⁵⁰ na działalności krajowej w 2010 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	3 991
II.	Wpływy ogółem, z tego:	324 827
1.	Dotacje budżetowe na działalność ARR, z tego:	320 322
-	dotacja podmiotowa	307 883
-	dotacje celowe	12 439
2.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 160
3.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych)	3 168
4.	Odsetki od środków budżetowych	6
5.	Zwroty środków w ramach dotacji z lat ubiegłych	109
6.	Zwroty od beneficjentów mechanizmów krajowych	34
7.	Środki otrzymane z ARiMR	28
III.	Wydatki ogółem, z tego:	318 691
1.	Wydatki na finansowanie mechanizmów krajowych, z tego:	179 948
-	Dopłaty do materiału siewnego - de minimis (w tym 30 tys. zł ze zwrotów środków)	77 063
-	Rekompensaty za zrzeczenie się kwot indywidualnych mleka	7
-	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (w tym 7 tys. zł ze zwrotów środków)	102 873
-	Dopłaty do plantacji trwałych	5
2.	Wydatki administracyjne	125 210
3.	Wydatki administracyjne stanowiące udział Agencji w programie „Ekologia”	115
4.	Wydatki inwestycyjne	10 726
5.	Pomoc techniczna PROW 2007-2013	421
6.	Program wieloletni „Prezydencja”	101
7.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych (zwrot w ramach rozliczenia 2009 r.)	124
8.	Przekazanie odsetek od środków budżetowych do MRiRW	35
9.	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z lat ubiegłych	1 983
10.	Zwrot środków do MRiRW otrzymanych z ARiMR	28
IV.	Saldo wpływów i wydatków (stan środków na 31.12.2010 r.)	10 127

W ramach wydatków wyszczególnionych w powyższej tabeli:

1. Kwoty wydatków z zakresu płatności w ramach mechanizmów krajowych nie uwzględniają zwrotów od beneficjentów w łącznej wysokości 34 tys. zł.
2. Kwota środków zwróconych do MRiRW w wysokości 1 983 tys. zł uwzględnia zwroty dokonane w zakresie:
 - działalności administracyjnej – 1 102 tys. zł (z tego: kwota 109 tys. zł zwrócona w 2010 r. oraz kwota 993 tys. zł pozostająca na rachunku ARR na dzień 01.01.2010 r.),
 - działalności na mechanizmach krajowych – 104 tys. zł (z tego: pozostająca na rachunku ARR na dzień 01.01.2010 r. kwota 102 tys. zł dotycząca dopłat do materiału siewnego z tytułu suszy oraz kwota 2 tys. zł dotycząca ww. mechanizmu z tytułu pomocy de minimis w rolnictwie w ramach rozliczeń 2009 r., wpłacona w 2010 r.),
 - pomocy technicznej w ramach PROW 2007-2013 – 22 tys. zł,
 - działalności inwestycyjnej – 755 tys. zł pozostające na rachunku ARR na 01.01.2010 r.

Saldo wpływów i wydatków na rachunkach bankowych ARR na dzień 31.12.2010 r. wynosiło 10 127 tys. zł. Na kwotę tę składały się środki własne Agencji oraz środki pochodzące z rozliczeń dotacji budżetowych 2010 r.

ARR w 2011 r. zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa, w ramach niewykorzystanych dotacji budżetowych 2010 r., kwotę 5 339 tys. zł, która dotyczyła finansowania:

- działalności administracyjnej – 3 881 tys. zł,
- mechanizmów krajowych – 34 tys. zł,
- PROW 2007-2013 – 279 tys. zł,
- programu wieloletniego „Prezydencja” – 35 tys. zł,
- zakupów inwestycyjnych – 1 110 tys. zł.

Dodatkowo Agencja na dzień 31.12.2010 r. posiadała środki finansowe o ograniczonej możliwości dysponowania oraz środki finansowe specjalnego przeznaczenia na wydzielonych rachunkach bankowych Agencji w łącznej wysokości 1 485 tys. zł, z tego:

- zabezpieczenia umów i wadiów – 1 036 tys. zł,
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – 443 tys. zł,
- środki na pokrycie wydatków związanych z programami pomocowymi – 6 tys. zł.

Stan środków na rachunkach bankowych Agencji w Banku Gospodarstwa Krajowego na koniec 2010 r. zł wyniósł łącznie 11 612 tys. zł.

3.2.2. Rozliczenie środków finansowych na działalności krajowej w 2010 r.

3.2.2.1. Działalność administracyjna

Agencja, w ramach przyznanych w 2010 r. środków budżetowych z dotacji podmiotowej, otrzymała na realizację działalności administracyjnej środki w kwocie 127 938 tys. zł. Dodatkowo Agencja w 2010 r. otrzymała środki finansowe w kwocie 1 160 tys. zł w ramach rozliczeń ARR związanych z zapewnieniem obsługi prawnej oraz techniczno-biurowej funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799). W ramach ww. środków Agencja poniosła wydatki administracyjne w łącznej kwocie 125 217 tys. zł z przeznaczeniem na:

	(tys. zł)
– materiały i energię, w tym: zakupy materiałów biurowych, materiałów eksploatacyjnych do samochodów, zużycie energii i paliwa	3 737
– remonty, w tym głównie naprawa środków trwałych	137
– pozostałe usługi obce, w tym:	36 744
• czynsze	19 213
• opieka autorska programów komputerowych	9 515
• usługi pocztowe	2 078
• usługi łączności	32
• Internet	792
– podatki i opłaty, w tym podatek PFRON	1 056
– wynagrodzenia (osobowe i bezosobowe)	67 505
– składki od wynagrodzeń: emerytalne, rentowe, wypadkowe, fundusz pracy	10 814
– pozostałe koszty, w tym: Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, delegacje krajowe i zagraniczne, ubezpieczenia majątkowe, dofinansowanie do nauki dla pracowników, ochrona zdrowia, BHP itp.	3 799
– środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne niskocenne, w których ramach zakupiono m.in. drobny sprzęt biurowy, urządzenia techniczne dla służb kontroli technicznych, sprzęt komputerowy nie zaliczany do środków trwałych	1 310
– wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	115

Wydatki o charakterze stałym stanowiły 88,9% ogółu wydatków administracyjnych ARR. Ponadto na wydatki administracyjne ARR w 2010 r. przeznaczyła środki własne w kwocie

81 tys. zł (w tym 4 tys. zł dotyczyło rozliczeń 2009 r.) oraz dokonała zwrotu 124 tys. zł stanowiących niewykorzystane środki w ramach rozliczeń 2009 r. z tytułu obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

Na dzień 01.01.2010 r. na rachunku bankowym Agencji na finansowanie działalności administracyjnej pozostawała kwota 3 070 tys. zł, na którą składały się środki własne Agencji, środki z tytułu obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych oraz środki pochodzące z rozliczeń dotacji celowej z 2009 r.

W 2010 r. ARR uzyskała wpływy w zakresie środków własnych w wysokości 2 680 tys. zł (odzyskane wierzytelności, odsetki od rachunku bankowego, dywidenda), wpływy z tytułu zwrotów środków w ramach dotacji z lat ubiegłych w kwocie 109 tys. zł oraz wpływy z tytułu odsetek od środków budżetowych w kwocie 5 tys. zł.

Z puli dostępnych w 2010 r. środków przyznanych w ramach dotacji podmiotowej, środków własnych (w tym odsetki), środków otrzymanych z tytułu obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych oraz środków pozostałych z 2009 r. w łącznej kwocie 134 962 tys. zł, ARR dokonywała wydatków w zakresie działalności administracyjnej.

W poniższej tabeli przedstawiono obrót środkami finansowymi przeznaczonymi na działalność administracyjną Agencji.

Tabela 41. **Obrót środkami finansowymi⁵⁰ w 2010 r. w ramach wydatków administracyjnych**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	3 070
II.	Wpływy ogółem, z tego:	131 892
1.	Dotacja podmiotowa 2010 r.	127 938
2.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 160
3.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych)	2 680
4.	Odsetki od środków budżetowych	5
5.	Zwroty środków w ramach dotacji z lat ubiegłych	109
III.	Wydatki ogółem, z tego:	126 580
	Wydatki administracyjne, z tego:	125 210
	– dotacja podmiotowa 2010 r.	123 945
1.	– fundusze promocji produktów rolno-spożywczych	1 160
	– rozliczenie dotacji celowej 2009 r.	24
	– środki własne 2010 r.	77
	– środki własne (zwrot w ramach rozliczenia 2009 r.)	4
2.	Wydatki administracyjne stanowiące udział Agencji w programie „Ekologia”	115
3.	Przekazanie odsetek od środków budżetowych do MRiRW	29
4.	Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych (zwrot w ramach rozliczenia 2009 r.)	124
5.	Zwrot środków w ramach dotacji z lat ubiegłych do MRiRW	1 102
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	8 382

Kwota pozostająca na rachunku bankowym na dzień 31.12.2010 r. stanowi:

- środki własne uzyskane na działalności administracyjnej – 4 504 tys. zł,
- niewykorzystaną dotację podmiotową na wydatki z zakresu działalności administracyjnej w 2010 r. – 3 878 tys. zł.

Agencja, w ramach rozliczeń dotacji podmiotowej 2010 r., zwróciła w 2011 r. na rachunek wydatków budżetu państwa kwotę 3 881 tys. zł stanowiącą niewykorzystaną dotację, otrzymaną na realizację wydatków administracyjnych (z tego środki budżetowe pozostające na rachunku bankowym na dzień 31.12.2010 r. w kwocie 3 878 tys. zł oraz 3 tys. zł w ramach środków dotyczących rozliczeń administracyjnych 2010 r., które wpłynęły na rachunek bankowy ARR w 2011 r.).

3.2.2.2. Działalność w zakresie realizacji mechanizmów krajowych

Agencja, w ramach przyznanych w 2010 r. środków budżetowych na finansowanie mechanizmów krajowych, otrzymała środki w kwocie 179 945 tys. zł.

Dodatkowo Agencja uzyskała wpływy, stanowiące zwroty z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków, w łącznej kwocie 39 tys. zł, z tego:

- 32 tys. zł, które wpłynęły do ARR w 2010 r. i zostały przeznaczone na finansowanie mechanizmów krajowych w 2010 r., tj.: w ramach dopłat do materiału siewnego – 26 tys. zł i dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – 6 tys. zł,
- 2 tys. zł – zwroty w ramach dopłat do materiału siewnego (dot. dotacji 2009 r.), które wpłynęły do ARR w 2010 r. i zostały przekazane do MRiRW,
- 4 tys. zł – zwroty w ramach dopłat do materiału siewnego (dot. dotacji 2010 r.), które wpłynęły do ARR w 2011 r. i zostały przekazane do MRiRW,
- 1 tys. zł – zwroty w ramach dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych (dot. dotacji 2010 r.), które wpłynęły do ARR w 2011 r. i zostały przekazane do MRiRW.

Łącznie w ramach dotacji 2010 r. Agencja poniosła wydatki związane z realizacją mechanizmów krajowych w wysokości 179 948 tys. zł, z tego kwota 179 911 tys. zł to środki budżetowe, a kwota 37 tys. zł to środki uzyskane z wpływów z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków.

Szczegółowy obrót środkami finansowymi w zakresie realizacji mechanizmów krajowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42. Obrót środkami finansowymi⁵⁰ w 2010 r. w ramach realizacji mechanizmów krajowych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	102
II.	Wpływy ogółem, z tego:	179 979
1.	Dotacja podmiotowa 2010 r.	179 945
	Zwroty od beneficjentów mechanizmów krajowych otrzymane w 2010 r., z tego:	34
2.	– dotacja podmiotowa 2010 r.	32
	– dotacja celowa 2009 r.	2
III.	Wydatki ogółem, z tego:	180 052
1.	Wydatki w ramach mechanizmów krajowych, z tego:	179 948
1.1.	Dopłaty do materiału siewnego – de minimis	77 063
	– finansowane z dotacji 2010 r.	77 033
	– finansowane ze zwrotów środków z dotacji 2010 r.	30
1.2.	Rekompensaty za zrzeczenie się kwot indywidualnych mleka	7
1.3.	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	102 873
	– finansowana z dotacji 2010 r.	102 866
	– finansowana ze zwrotów środków z dotacji 2010 r.	7
1.4.	Dopłaty do plantacji trwałych	5
2.	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z lat ubiegłych	104
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	29

ARR w 2011 r., w ramach rozliczeń dotacji podmiotowej 2010 r., zwróciła na rachunek wydatków budżetu państwa dotację na realizację mechanizmów krajowych w kwocie 34 tys. zł. (w tym środki budżetowe pozostające na rachunku bankowym na 31.12.2010 r. w kwocie 29 tys. zł oraz środki dotyczące rozliczeń z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków w 2010 r., które wpłynęły na rachunek bankowy w 2011 r., w kwocie 5 tys. zł).

3.2.2.3. Działalność w zakresie realizacji pomocy technicznej PROW 2007-2013

W 2010 r. Agencja Rynku Rolnego realizowała zadania wynikające z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.) w celu wsparcia procesu wdrażania działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Zgodnie z umową na dotację celową, Agencja otrzymała środki w wysokości 700 tys. zł (z tego z budżetu UE 525 tys. zł oraz w ramach współfinansowania ze środków krajowych – 175 tys. zł).

Agencja w 2010 r., z kwoty otrzymanej na realizację działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach pomocy technicznej PROW 2007-2013, wydatkowała 421 tys. zł.

Tabela 43. Realizacja pomocy technicznej PROW 2007-2013 w ramach dotacji celowej w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Finansowanie pomocy technicznej – środki UE (tys. zł)	Współfinansowanie pomocy technicznej – środki krajowe (tys. zł)	Razem (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	17	5	22
II.	Wpływy ogółem, z tego:	546	182	728
1.	Dotacja celowa 2010 r.	525	175	700
2.	Środki z ARiMR	21	7	28
III.	Wydatki ogółem, z tego:	354	117	471
1.	Wydatki w ramach PROW 2007-2013	317	104	421
–	Materiały i wyposażenie	28	9	37
–	Szkolenia dla beneficjentów	7	2	9
–	Opracowanie, wydanie oraz dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych	19	6	25
–	Działania promocyjne w mediach	263	87	350
2.	Zwrot środków do MRiRW	37	13	50
–	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z lat ubiegłych	16	6	22
–	Zwrot środków do MRiRW otrzymanych z ARiMR	21	7	28
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	209	70	279

Na dzień 01.01.2010 r. Agencja posiadała środki w kwocie 22 tys. zł (dotacja celowa 2009 r.), które zostały zwrócone do MRiRW w 2010 r.

Niewykorzystane środki w ramach przyznanej dotacji pozostające na rachunku ARR na dzień 31.12.2010 r. w wysokości 279 tys. zł zostały zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa w styczniu 2011 r. Ponadto w grudniu 2010 r. ARR przekazała na rachunek dochodów budżetu państwa środki finansowe w kwocie 28 tys. zł. Kwota ta została zwrócona przez ARiMR na rachunek ARR na podstawie zatwierdzonego wniosku o płatność pomocy technicznej PROW 2007-2013 dotyczącego refundacji kosztów poniesionych w 2009 r. w ramach otrzymanych środków z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie realizacji operacji (w części krajowej kosztów kwalifikowanych).

3.2.2.4. Działalność w zakresie realizacji programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”

W 2010 r. Agencja, w ramach umowy na dotację celową, realizowała zadania wynikające z programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” Zgodnie z umową ARR uzyskała środki dotacji celowej w łącznej kwocie 136 tys. zł, z tego 83 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki bieżące oraz

53 tys. zł na wydatki inwestycyjne. Agencja z kwoty otrzymanej na realizację ww. programu wykorzystała 101 tys. zł.

Tabela 44. Realizacja programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” w ramach dotacji celowej w 2010 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	0
II.	Wpływy ogółem – dotacja celowa 2010 r., z tego:	136
1.	Dotacja celowa na wydatki bieżące	83
2.	Dotacja celowa na wydatki inwestycyjne	53
III.	Wydatki ogółem, z tego:	101
1.	Wydatki bieżące:	71
–	Materiały i wyposażenie	23
–	Specjalistyczne szkolenia dla Korpusu Prezydencji ARR	18
–	Wizyty studyjne	11
–	Miesięczny staż dla 2 członków KP ARR w Stałym Przedstawicielstwie RP przy UE w Brukseli	16
–	Wizyta konsultacyjna eksperta z czeskiej agencji płatniczej	3
2.	Wydatki inwestycyjne	30
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	35

Niewykorzystane środki finansowe (tj. 35 tys. zł), pozostające na rachunku ARR na dzień 31.12.2010 r., zostały zwrócone na rachunek wydatków budżetu państwa w styczniu 2011 r., z tego środki otrzymane na wydatki bieżące – 12 tys. zł i środki otrzymane na wydatki inwestycyjne – 23 tys. zł.

3.2.2.5. Wydatki inwestycyjne

W 2010 r., zgodnie z umową na dotację celową, ARR otrzymała kwotę 11 603 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych. W ramach otrzymanej dotacji celowej Agencja zrealizowała wydatki w kwocie 10 493 tys. zł, które zostały przeznaczone na:

	(tys. zł)
– budowę oprogramowania i rozwój mechanizmów automatyzujących WPR, mechanizmów krajowych oraz systemu finansowo-księgowego	2 636
– utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej, z tego na zakup:	6 557
• sprzętu komputerowego	2 869
• licencji na oprogramowanie	2 935
• sprzętu biurowego i urządzeń technicznych	738
• urządzeń z zakresu monitoringu i instalacji zabezpieczających	15
– zakup środków transportu	1 300

Na dzień 01.01.2010 r. Agencja posiadała środki w kwocie 797 tys. zł, z tego środki własne stanowiły kwotę 36 tys. zł, dotacja celowa 2009 r. – 755 tys. zł oraz odsetki – 6 tys. zł.

W 2010 r. ARR uzyskiwała wpływy w ramach środków własnych w wysokości 488 tys. zł, z tego 472 tys. zł uzyskane z tytułu sprzedaży samochodów, 13 tys. zł z tytułu odszkodowania oraz 3 tys. zł z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. Ze środków własnych ARR w 2010 r. przeznaczyła kwotę 233 tys. zł na zakup samochodów osobowych i ich wyposażenie.

Tabela 45. **Obrót środkami finansowymi⁵⁰ w ramach wydatków inwestycyjnych ARR w 2010 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
I.	Stan środków na 01.01.2010 r.	797
II.	Wpływy ogółem, z tego:	12 092
1.	Dotacja celowa 2010 r.	11 603
2.	Środki własne (w tym odsetki od środków własnych)	488
3.	Odsetki od środków budżetowych	1
III.	Wydatki ogółem, z tego:	11 487
	Wydatki inwestycyjne, z tego:	10 726
1.	– dotacja celowa 2010 r.	10 493
	– środki własne	233
2.	Zwrot środków do MRiRW w ramach dotacji z lat ubiegłych	755
3.	Przekazanie odsetek od środków budżetowych do MRiRW	6
IV.	Stan środków na 31.12.2010 r.	1 402

Środki finansowe pozostające na rachunku bankowym na dzień 31.12.2010 r. stanowiły: środki własne uzyskane na działalności inwestycyjnej w wysokości 292 tys. zł oraz niewykorzystaną w 2010 r. dotację celową przyznaną na inwestycje i zakupy inwestycyjne, która została zwrócona na rachunek MRiRW w 2011 r., w kwocie 1 110 tys. zł.

3.2.3. Zabezpieczenia w zakresie działalności administracyjnej

ARR realizowała obsługę zabezpieczeń dotyczących działalności administracyjnej Agencji zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Według stanu na dzień 31.12.2010 r. złożone zabezpieczenia gotówkowe wyniosły 560 tys. zł, a zabezpieczenia gwarancyjne – 3 318 tys. zł. W 2010 r. Agencja nie realizowała gwarancji stanowiących zabezpieczenie działalności administracyjnej, gdyż nie wystąpiły przypadki niewywiązania się kontrahentów/wykonawców z przetargów/wykonania umów.

3.2.4. Wierzytelności z tytułu działalności krajowej

Wartość wierzytelności ARR (według stanu na dzień 31.12.2010 r.) związana z jej działalnością statutową przed 1 maja 2004 r. wynosiła ogółem 70 577 tys. zł (z tego: należność główna – 27 090 tys. zł, a odsetki – 43 487 tys. zł) i w porównaniu do stanu na dzień 31.12.2009 r. (71 147 tys. zł) zmniejszyła się o 0,8%, tj. o kwotę 570 tys. zł, przy czym należność główna uległa obniżeniu o 1 494 tys. zł.

Tabela 46. Wartość wierzytelności ARR w 2010 r. na działalności krajowej

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień:		Dynamika (w %)	Udział (w %)	
		31.12.2009 r.	31.12.2010 r.		31.12.2009 r.	31.12.2010 r.
		(tys. zł)		2009=100		
I.	Wierzytelności ARR ogółem, z tego:	71 147	70 577	99,2	100,0	100,0
–	należność główna	28 584	27 090	94,8	40,2	38,4
–	odsetki	42 563	43 487	102,2	59,8	61,6
1.	Wierzytelności Centrali ogółem, z tego:	35 440	33 693	95,1	100,0	100,0
–	należność główna	11 213	9 844	87,8	31,6	29,2
–	odsetki	24 227	23 849	98,4	68,4	70,8
2.	Wierzytelności OT ARR ogółem, z tego:	35 707	36 884	103,3	100,0	100,0
–	należność główna	17 371	17 246	99,3	48,6	46,8
–	odsetki	18 336	19 638	107,1	51,4	53,2
II.	Liczba wierzytelności ogółem, z tego:	72	65	90,3	100,0	100,0
–	w Centrali	29	25	86,2	40,3	38,5
–	w OT ARR	43	40	93,0	59,7	61,5

Wierzytelności Agencji, według stanu na dzień 31.12.2010 r., powstały w różnych okresach, a ich zakres zaprezentowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 47. Okresy powstania wierzytelności ARR na działalności krajowej (związanej z działalnością statutową Agencji przed 1 maja 2004 r.)

Lp.	Okres powstania wierzytelności	Wartość wierzytelności (tys. zł)	Liczba wierzytelności	Udział (w %)	
				Według wartości	Według liczby
I.	od 1990 do 2000	35 244	35	49,9	53,8
II.	od 2001 do 2010, w tym:	35 333	30	50,1	46,2
1.	2008	1 101	5	1,6	7,7
2.	2009	788	6	1,1	9,2
3.	2010	103	1	0,1	1,5
Ogółem		70 577	65	100,0	100,0

Wierzytelności Agencji są przedmiotem systematycznych działań windykacyjnych, co pozwala zakwalifikować je do określonego postępowania. Wszystkie wierzytelności ARR są prawnie

zabezpieczone i zgodnie ze stanem księgowym na dzień 31.12.2010 r. były objęte postępowaniami windykacyjnymi, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 48. **Wierzytelności ARR w 2010 r. powstałe na działalności krajowej wg postępowań**

Lp.	Kategoria postępowań	Stan na dzień:				Dynamika (w %)		Struktura (w %) wg wartości	
		31.12.2009 r.		31.12.2010 r.		2009 = 100		31.12.2009 r.	31.12.2010 r.
		Liczba	Wartość (tys. zł)	Liczba	Wartość (tys. zł)	Wg liczby	Wg wartości		
1.	Postępowanie sądowe	21	27 673	18	26 868	85,7	97,1	38,9	38,1
2.	Postępowanie egzekucyjne	42	37 803	38	38 153	90,5	100,9	53,1	54,0
3.	Postępowanie upadłościowe	4	4 317	4	4 291	100,0	99,4	6,1	6,1
4.	Postępowanie likwidacyjne	1	403	0	0	0,0	0,0	0,6	0,0
5.	Porozumienia	3	726	5	1 058	166,7	145,7	1,0	1,5
6.	Inne	1	225	0	207	0,0	92,0	0,3	0,3
Ogółem ARR		72	71 147	65	70 577	90,3	99,2	100,0	100,0

Z danych zaprezentowanych w powyższej tabeli wynika, że:

- postępowaniem sądowym było objętych 18 dłużników ARR, których wartość zadłużenia wynosiła 26 868 tys. zł. Wniesienie powództwa sądowego ma na celu prawne zabezpieczenie długu, nie dopuszczając do przedawnienia roszczeń, a także pozwalając na kontynuowanie innych, przewidzianych prawem czynności wobec dłużników. Od szybkości procesów sądowych uwarunkowane jest powodzenie egzekucji komorniczej. Uzyskanie prawnego tytułu wykonawczego stanowi podstawę do wszczęcia i prowadzenia egzekucji komorniczej;
- postępowaniem egzekucyjnym było objętych 38 dłużników ARR, a wartość dochodzonych wierzytelności wynosiła 38 153 tys. zł. W ramach tego postępowania Agencja prowadzi czynności prawne związane z wyjawieniem majątku przez dłużników, a także wszystkie inne dozwolone prawem czynności, stosownie do statusu prawnego dłużników;
- postępowaniem upadłościowym było objętych 4 dłużników Agencji, a wartość wierzytelności wynosiła 4 291 tys. zł. W większości spraw objętych tym postępowaniem ARR przystępuje do toczących się postępowań upadłościowych. Procesy upadłościowe są długotrwałe, a ściągальność kwot nieznaczna, z uwagi na zakwalifikowanie wierzytelności ARR do VI i VII kategorii w kolejności zaspokajania z funduszy masy upadłości.

Powyżej wymienione postępowania windykacyjne dotyczą 60 dłużników, a udział ich wierzytelności w ogólnej kwocie wynosi 98,2%, natomiast na pozostałych 5 dłużników

przypada kwota zadłużenia stanowiąca 1,8% ogólnej wartości wierzytelności, z tego na: porozumienia – 5 dłużników (1,5% kwoty ogółu wierzytelności) i na „inne” postępowania – 1 dłużnik (0,3%), którego ze względu na stan prawny nie można zakwalifikować do wymienionego w tabeli „postępowania sądowego”, zaś pozycja „inne” obejmuje wyłącznie część jego wierzytelności.

Spłata wierzytelności objętych porozumieniami odbywa się stosownie do ustalonych terminów spłat. W większości przypadków są to dłużnicy, z którymi prowadzone są negocjacje na temat uregulowania należności, względnie, w związku z wyczerpaniem czynności prawnych, przygotowywane są dokumenty do spisania z ewidencji księgowej.

Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2010 r. występują należności w łącznej kwocie 40 tys. zł, dotyczące działalności ARR po 01.05.2004 r. niezwiązanej bezpośrednio z realizacją mechanizmów WPR, z tego:

- 17 tys. zł – z tytułu należności wynikających z niewywiązania się z dostawy materiałów eksploatacyjnych do drukarek i kserokopiarek na potrzeby ARR oraz z tytułu należności związanych z pracownikami,
- 23 tys. zł – z tytułu nienależnie wypłaconych środków krajowych w zakresie mechanizmów „Dopłaty do materiału siewnego” i „Rekompensaty za zrzekanie się prawa do KI”.

4. SYSTEM INFORMACYJNY

ARR pełni ważną rolę w upowszechnianiu zarówno informacji związanej z realizacją mechanizmów wspólnej polityki rolnej, jak i warunków udziału w tych mechanizmach. Wspiera działania promocyjne i informacyjne oraz prowadzi analizę rynków produktów rolnych i żywnościowych. Zadania te wynikają z zapisów ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych.

4.1. Cele i formy upowszechniania informacji

System informacji służy jak najlepszemu przygotowaniu polskich producentów, handlowców oraz konsumentów do wykorzystania środków unijnych i krajowych, oferowanych w ramach mechanizmów realizowanych przez ARR. Wspomaga również funkcjonowanie rynku rolno-żywnościowego, poprzez udostępnianie uczestnikom rynku danych o bieżącej i prognozowanej sytuacji rynkowej.

Realizując powyższe założenia Agencja udostępnia szczegółowe informacje o mechanizmach uruchamianych przez Komisję Europejską w zakresie m.in. zakupów interwencyjnych, dopłat do produkcji lub konsumpcji, refundowania eksportu oraz o zasadach uczestnictwa w tych mechanizmach. ARR upowszechnia również informacje o limitach dla niektórych towarów (zarówno w zakresie produkcji, jak i handlu zagranicznego) ustalonych w ramach WPR oraz wymaganiach formalnych, które muszą spełnić beneficjenci, żeby korzystać ze wsparcia finansowego z budżetu unijnego lub krajowego.

Jednocześnie Agencja zamieszcza na swoich stronach internetowych regularnie opracowywane informacje rynkowe. Zawierają one najważniejsze dane dotyczące głównych rynków rolno-żywnościowych, pozyskane ze źródeł krajowych i zagranicznych. Prezentowanie na stronach internetowych ARR danych o podaży, popycie oraz cenach na rynku krajowym i zagranicznym zapewnia szerokiej rzeszy uczestników rynku równoczesny dostęp do informacji rynkowej. Informacje przekazywane przez ARR mogą stanowić podstawę do podejmowania decyzji dotyczących zmian profilu i wielkości produkcji. Informacja o realizacji działań określonych

w ramach WPR w połączeniu z danymi rynkowymi może służyć Kierownictwu Agencji do sprawnego zarządzania, jak również organom rządowym do właściwego kształtowania polityki gospodarczej i sterowania procesami gospodarczymi.

W 2010 r. informowanie uczestników rynku rolno-spożywczego oraz zainteresowanych środowisk o działalności prowadzonej przez ARR odbywało się przy użyciu różnych narzędzi komunikacji. Istotną rolę w przekazywaniu informacji, a także w budowaniu wizerunku Agencji oraz postrzeganiu jej przez opinię publiczną, pełniły spotkania z obecnymi i potencjalnymi beneficjentami.

Targi i wystawy

Jedną z najpopularniejszych form działań informacyjnych ARR było organizowanie stoisk informacyjno-konsultacyjnych podczas targów, wystaw, konferencji i innych wydarzeń. Na stoiskach były dostępne materiały informacyjne dotyczące działalności Agencji, a konsultanci udzielali informacji o ARR wszystkim zainteresowanym. Agencja wzięła udział w 357 takich imprezach w całym kraju.

Konferencje

Innym sposobem komunikacji z grupami odbiorców był udział przedstawicieli ARR w konferencjach i spotkaniach organizowanych przez Agencję, jak również przez inne podmioty sektora rolno-spożywczego (samorządy, związki i stowarzyszenia branżowe, placówki oświatowe).

W 2010 r. Agencja uczestniczyła w 3,1 tys. spotkaniach, podczas których poruszano ogólną tematykę mechanizmów administrowanych przez ARR (ponad 1 tys. takich spotkań), jak również zagadnienia związane z: dopłatami do materiału siewnego (479), kwotowaniem produkcji mleka (399), programem „Owoce w szkole” (280), wspieraniem działań promocyjnych i informacyjnych w ramach PROW 2007-2013 (270), działaniami Agencji na rynku zbóż (192), dopłatami do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych

(152), administrowaniem funduszami promocji produktów rolno-spożywczych (99) oraz z Krajowym Programem Restrukturyzacji dotyczącym przemysłu cukrowniczego (80).

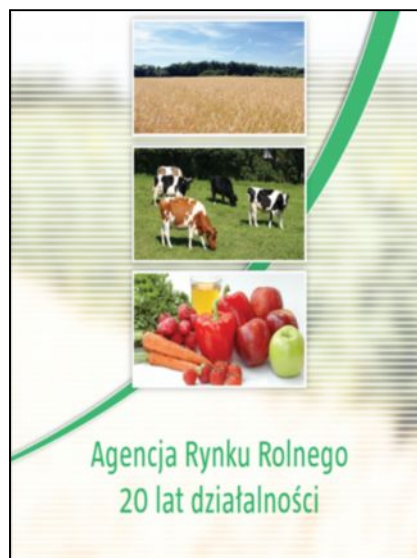
Patronaty Prezesa ARR

W 2010 r. Prezes Agencji objął honorowym patronatem szereg imprez branżowych (debat, konkursów, sympozjów, kiernaszów i pikników), w tym m.in.: VI Edycję Rankingu Zakładów Mięśnych „AgroTrendy”, XVII Regionalną Wystawę Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie, VII Ranking Zakładów Mleczarskich, VIII Międzynarodowe Forum „Polska spółdzielczość mleczarska w UE – szanse i zagrożenia” w Augustowie, czy też konkurs plastyczny dla dzieci pt. "Owocolandia – kraina zdrowia i witamin". Patronatem zostały również objęte dwie konferencje prasowe („Pieczywo pełnoziarniste sposobem na zdrowie” i konferencja inauguracyjna BioBazar) organizowane w ramach działań promocyjno-informacyjnych i finansowane ze środków funduszy promocji administrowanych przez Agencję. W trakcie tych konferencji przedstawiciele ARR udzielali wsparcia merytorycznego organizatorom.

20-lecie działalności Agencji Rynku Rolnego

W związku z obchodami 20-lecia istnienia Agencji Rynku Rolnego, w 2010 r. tematem towarzyszącym podczas wielu spotkań i konferencji był jubileusz Agencji.

Wydano publikację poświęconą 20-leciu działalności ARR w polskiej i angielskiej wersji językowej. Z okazji jubileuszu powstał również film na temat mechanizmów WPR administrowanych przez ARR dostępny na jej stronach internetowych.

Obchody jubileuszu Agencji zorganizowane zostały przez Centralę ARR w Warszawie. Rozpoczęła je konferencja „Agencja Rynku Rolnego – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”, nad którą patronat honorowy objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Podczas konferencji poruszano zagadnienia związane ze wspólną polityką rolną w kontekście sytuacji na rynkach rolnych w Polsce, perspektyw krajowej produkcji rolniczej oraz roli, jaką ma do spełnienia ARR.

Z okazji 20-lecia odczytano list gratulacyjny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej skierowany do pracowników ARR oraz wręczono 5 zasłużonym pracownikom Agencji odznaczenia prezydenckie „Za Długoletnią Służbę”. Ponadto 28 pracowników ARR otrzymało odznaczenia resortowe „Zasłużony dla Rolnictwa”.

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 22 września 2010 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
konferencji pod hasłem
Agencja Rynku Rolnego
– przeszłość, teraźniejszość, przyszłość
przygotowanej z okazji 20-lecia Agencji

Szanowny Panie Ministrze
Szanowny Panie Prezeste Agencji Rynku Rolnego!
Szanowni Państwo!

Serdecznie pozdrawiam organizatorów i uczestników jubileuszowej konferencji *Agencja Rynku Rolnego – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*.

Utworzenie Agencji Rynku Rolnego w czerwcu 1990 roku przypadło na okres intensywnych prac nad wprowadzaniem w Polsce europejskich standardów nowoczesnego państwa demokratycznego. Agencji powierzono zadania, które z punktu widzenia najważniejszych interesów państwa i ogółu jego obywateli można określić jako strategiczne. Należy do nich współodpowiedzialność za bezpieczeństwo żywnościowe kraju, równowagę popytu i podaży produktów rolnych, wspieranie procesów rozwoju i modernizacji rolnictwa, a przez to, pośrednio, podnoszenie poziomu życia na wsi.

Rozpoczęty w roku 2001 proces reorganizacji struktur Agencji oraz dostosowania metod jej funkcjonowania do wymogów akredytacyjnych zakończył się uzyskaniem bezwarunkowej akredytacji i statusu agencji płatniczej Unii Europejskiej. Funkcję tę Agencja Rynku Rolnego pełni z powodzeniem od 1 maja 2004 roku, a więc od dnia przystąpienia Polski do UE, aż do dzisiaj. Działając zgodnie z unijnym prawodawstwem administruje w Polsce wybranym mechanizmom Wspólnej Polityki Rolnej, środkami finansowymi pochodzącymi z funduszy Unii, budżetu państwa oraz funduszy promocji produktów rolno-spożywczych. Ważnym elementem działalności Agencji jest działalność informacyjna ułatwiająca beneficjentom uczestnictwo w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej oraz sprawne wykorzystywanie środków unijnych i krajowych. Na uznanie zasługują także inicjatywy prospołeczne i prozdrowotne Agencji oraz działalność ekspercka na forum unijnym. O profesjonalizmie i skuteczności działalności Agencji świadczy wdrożenie systemu zarządzania jakością ISO 9001:2009, uzyskanie pozytywnej opinii państwowych organów kontrolnych, a także przyznany przez Ministra Finansów Certyfikat Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

Znaczenie i ilość zadań realizowanych przez Agencję uświadamia nam jak doniosłą rolę odegrała ona w procesie polskiej transformacji ustrojowej. Każdy, kto z uwagą śledził dzieje tego ogromnego, bezprecedensowego przedsięwzięcia, pamięta z jak wieloma zagrożeniami dla ładu ekonomicznego i pokoju społecznego przyszło nam się zmagać. Dzisiejszy sukces Polski jest wspólnym dziełem wszystkich tych, którzy podejmowali to wielkie wyzwanie, którzy nie szczędzili sił i talentów w służbie dobru wspólnemu. Wśród nich są także byli i obecni pracownicy Agencji Rynku Rolnego. Gratulując Agencji jubileuszu 20-lecia wyrażam przekonanie, że dobre doświadczenia owych dwu dekad znajdą swoją kontynuację w nadchodzących latach, a wiedza i kwalifikacje pracowników pomogą w kształtowaniu i sprawnej realizacji unijnej Wspólnej Polityki Rolnej. Proszę przyjąć wyrazy uznania i podziękowania za Państwa niezwykle ważną, potrzebną pracę. Życzę Paniom i Panom wielu sukcesów w pracy zawodowej oraz wszelkiej pomyślności osobistej.

Prezes ARR wręczył przedstawicielom instytucji współpracujących z Agencją medale z okazji 20-lecia ARR. Jednocześnie na ręce Prezesa zostały złożone listy gratulacyjne od wielu instytucji i organizacji.

W 2010 r. w OT ARR były organizowane konferencje i konkursy o tematyce rolno-spożywczej (m.in. targi Natura Food 2010 w OT ARR w Łodzi, Dni Otwartych Drzwi w OT ARR w Katowicach) powiązane z obchodami jubileuszu Agencji. Oddziały Terenowe ARR, we współpracy z innymi instytucjami, zorganizowały szereg konferencji poświęconych 20-leciu Agencji, podczas których była poruszana m.in. tematyka promocji żywności wysokiej jakości, rozwoju mleczarstwa oraz sytuacji na rynku zbóż.

Konkursy plastyczne i literackie dla dzieci

W 2010 r., podobnie jak w roku poprzednim, organizowane były przez OT ARR – we współpracy z lokalnymi instytucjami i mediami – konkursy plastyczne i literackie dla dzieci związane z programami „Szlanką mleka” i „Owoce w szkole”, np. konkurs pt. „Smakoszki” promujący spożycie owoców i warzyw (OT ARR w Poznaniu). Konkursy te

były formą upowszechniania wiedzy o warunkach uczestnictwa w ww. programach. Zyskały też pozytywną ocenę społeczności lokalnej i władz samorządowych oraz cieszyły się dużą popularnością

Audycje radiowe i telewizyjne

Przedstawiciele Agencji brali cyklicznie udział w wielu ogólnopolskich audycjach radiowych (głównie na antenie ogólnopolskiego Programu 1 Polskiego Radia oraz Radia dla Ciebie). Problematyka dotycząca działalności ARR poruszana była zarówno w audycjach emitowanych w telewizji ogólnopolskiej, jak i w sieciach kablowych, najczęściej

w programach: „Agrobiznes”, „Tydzień”, „Dzień dobry TVN”, „Informacje”, „Biznes dzisiaj” oraz w programach informacyjnych regionalnych kanałów TVP. W programach, w których prezentowano materiały dotyczące mechanizmów administrowanych przez ARR, przytaczano wypowiedzi Kierownictwa ARR, Dyrektorów biur Centrali i Oddziałów Terenowych.

W telewizji publicznej, stacjach komercyjnych oraz na antenie radiowej ukazało się 868 informacji merytorycznych z zakresu działania Agencji Rynku Rolnego, z tego 475 informacji telewizyjnych i 393 informacje radiowe. W 2010 r. wznowiono odpłatną współpracę z lokalnymi stacjami radiowymi i telewizyjnymi. W okresie marzec-grudzień 2010 r. we współpracy Oddziałów Terenowych ARR z regionalnymi rozgłośniami radiowymi i telewizyjnymi powstały 53 audycje radiowe (OT ARR w Szczecinie, Opolu i Rzeszowie) oraz 7 audycji telewizyjnych (OT ARR w Poznaniu, Olsztynie i Białymstoku). Poruszały one tematykę dotyczącą działalności Agencji, w tym realizacji mechanizmów WPR. Większość audycji była emitowana powtórnie.

Prasa

Dużą rolę w upowszechnianiu informacji pełniły komunikaty o działalności ARR przekazywane do ogólnopolskich mediów drukowanych. Uzupełnieniem komunikatów były artykuły prasowe poruszające tematykę związaną z działaniami Agencji dotyczącymi administrowania mechanizmami WPR. Ponadto prowadzono działania informacyjne na łamach prasy branżowej i specjalistycznej (tygodniki, miesięczniki i inne periodyki).

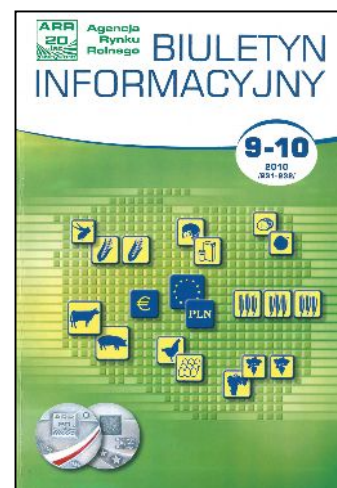
ARR prowadziła również działania informacyjne w mediach lokalnych i ogólnopolskich, wśród których istotne znaczenie miały wywiady przeprowadzane z przedstawicielami Agencji – Kierownictwem i pracownikami merytorycznymi.

W 2010 r. w prasie ukazało się ponad 1,5 tys. publikacji merytorycznych dotyczących ARR, a w Internecie ponad 1,2 tys. artykułów poświęconych działalności Agencji. W prasie branżowej i specjalistycznej ukazało się 67 artykułów poświęconych mechanizmom administrowanym przez Agencję. Ogłoszenia dotyczące zasad realizacji mechanizmów WPR zamieszczano w ogólnopolskim dzienniku „Rzeczpospolita”. ARR współpracowała z wydawnictwami w ponad 40 tytułach prasy branżowej i specjalistycznej. Zadania ARR były także prezentowane w katalogach targowych podczas imprez wystawienniczych, w których Agencja uczestniczyła.

Działalność wydawnicza

Istotną rolę w upowszechnianiu informacji na temat warunków uczestnictwa w mechanizmach administrowanych przez Agencję spełniały wydawnictwa, tj. Biuletyn Informacyjny ARR oraz broszury.

Biuletyn Informacyjny ARR, ukazujący się od 1991 r. zapoznaje szeroką opinię publiczną z działalnością Agencji. Od akcesji Polski do UE jego rolą jest informowanie o wspólnej polityce rolnej UE, w tym o realizacji przez ARR mechanizmów WPR, prezentowanie

sytuacji na rynku rolnym, jak również kreowanie wizerunku Agencji. W 2010 r. tematyka podejmowana na jego łamach była poświęcona głównie analizie sytuacji i przewidywanym zmianom na podstawowych rynkach rolnych, a także promocji i bezpieczeństwu żywności oraz zmianom unijnej polityki rolnej.

Miesięcznik był wysyłany bezpłatnie do odbiorców w całej Polsce, przede wszystkim do: urzędów administracji centralnej, urzędów marszałkowskich i urzędów gminnych, ośrodków doradztwa rolniczego, placówek naukowych, zespołów szkół rolniczych i ekonomicznych, redakcji prasowych i telewizyjnych, ambasad wszystkich państw członkowskich UE oraz oficjalnych przedstawicielstw innych krajów, bibliotek, instytucji i firm działających w sektorze rolno-spożywczym, a także do odbiorców indywidualnych. Zainteresowani mogli również korzystać z elektronicznej wersji miesięcznika, zamieszczanej na stronach internetowych Agencji. W 2010 r. ukazało się 11 numerów Biuletynu Informacyjnego. Numer 9-10 wydany został w polskiej i angielskiej wersji językowej i dotyczył 20-lecia działalności ARR. Łączny roczny nakład tego wydawnictwa wyniósł 77,2 tys. egzemplarzy.

Ponadto opracowano i wydano 20 broszur dotyczących zasad realizacji mechanizmów administrowanych przez ARR oraz plakat w łącznym nakładzie 200 tys. egzemplarzy, a także 3 tys. egzemplarzy formularza AGREX. Najwięcej broszur poświęcono tematyce obrotu towarowego z zagranicą, promocji żywności oraz prospołecznym programom unijnym – Szklance mleka”

i „Owocom w szkole”. Większość wydawnictw trafiła do aktualnych i potencjalnych beneficjentów mechanizmów WPR podczas różnych imprez rolniczych, w których Agencja Rynku Rolnego wzięła udział (dożynki, targi rolno-spożywcze, wystawy, seminaria itp.). Ważnym odbiorcą broszur dotyczących obrotu towarami rolno-spożywczymi z zagranicą były izby celne.

Telefoniczny Punkt Informacyjny

Dużym zainteresowaniem cieszył się działający w ARR Telefoniczny Punkt Informacyjny (TPI). W 2010 r. konsultanci TPI odebrali 16,1 tys. połączeń telefonicznych. Najczęściej udzielano informacji dotyczących kwotowania produkcji mleka (w kontekście pomocy finansowej UE dla producentów mleka), dopłat do materiału siewnego, promocji żywności,

w tym funduszy promocji artykułów rolno-spożywczych, programu „Owoce w szkole” oraz restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego.

Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi na te pytania były publikowane na stronach internetowych ARR. Ponadto, na pytania zadawane za pośrednictwem poczty elektronicznej przez klientów TPI, konsultanci udzielali odpowiedzi tą samą drogą. Kontaktujący się z TPI reprezentowali głównie województwa: mazowieckie, wielkopolskie, łódzkie i podlaskie.

Witryna internetowa

Ważnym kanałem przekazywania informacji były strony internetowe ARR (www.arr.gov.pl) oraz Biuletyn Informacji Publicznej ARR (www.bip.arr.gov.pl).

Zamieszczane i na bieżąco aktualizowane informacje dostarczały zainteresowanym osobom wiedzy o działaniach podejmowanych przez Agencję. W ramach rozwoju serwisu internetowego wdrożono zmiany technologiczne witryny internetowej oraz udoskonalono ją w zakresie prezentowanych informacji merytorycznych w poszczególnych działach.

4.1.1. Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej

Na podstawie dokumentów otrzymywanych z UE drogą elektroniczną oraz sprawozdań przedstawicieli ARR uczestniczących w posiedzeniach organów pomocniczych UE, a także sprawozdań przekazywanych przez przedstawicieli MRiRW, Agencja Rynku Rolnego monitorowała proces decyzyjny Unii Europejskiej poprzez sporządzanie: tygodniowych kalendarzy posiedzeń organów pomocniczych UE (zamieszczanych na bieżąco w serwisie internetowym ARR, w dziale poświęconym pracom organów UE), informacji kwartalnych i bieżących (dotyczących działań podejmowanych w ramach organów pomocniczych UE, publikowanych w Biuletynie Informacyjnym ARR) oraz informacji operacyjnych z przebiegu posiedzeń unijnych organów pomocniczych Wspólnoty.

Celem powyższych opracowań było bieżące informowanie uczestników mechanizmów wspólnej polityki rolnej o planowanych zmianach w prawodawstwie UE dotyczącym WPR (w szczególności w zakresie mechanizmów realizowanych przez ARR) oraz o postępie prac nad poszczególnymi propozycjami legislacyjnymi w tym zakresie.

4.2. Opracowania i informacje przygotowywane przez ARR

Ustawa o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych obliguje ARR do gromadzenia, analizowania, przetwarzania i udostępniania informacji dotyczących rynków produktów rolnych i żywnościowych. Realizując powyższy zapis ustawy, w 2010 r. w Agencji Rynku Rolnego na bieżąco uzupełniano posiadaną bazę danych, pozyskując informacje ze źródeł zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Dane pozyskane ze źródeł zewnętrznych wraz z danymi generowanymi z systemu informatycznego ARR były analizowane i stanowiły podstawę do przygotowywania informacji zarządczej dla Kierownictwa ARR i władz resortu oraz opracowywania prognoz sytuacji rynkowej. Agencja na bieżąco przygotowywała raporty dotyczące zmian cen, sytuacji podaży-popytu na podstawowych rynkach rolno-żywnościowych oraz uregulowań WPR. Opracowania te były udostępniane szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem strony internetowej ARR.

4.2.1. Pozyskiwanie informacji

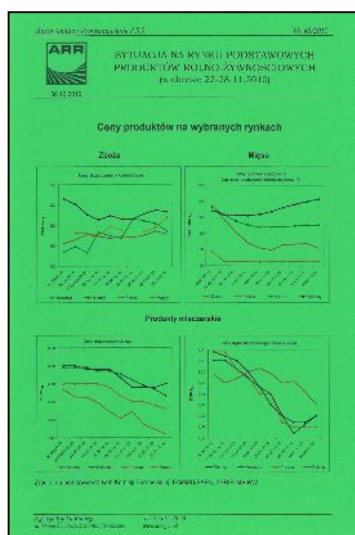
Do podstawowych źródeł oraz kategorii informacji, z których ARR korzystała w 2010 r. należały:

- Główny Urząd Statystyczny – dane dotyczące pogłowia zwierząt gospodarskich, wielkości zbiorów, produkcji i skupu oraz średnich, miesięcznych cen skupu, targowiskowych i zbytu, a także cen detalicznych podstawowych produktów rolno-żywnościowych;
- Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dane o cenach skupu zbóż i żywca rzeźnego, cenach sprzedaży podstawowych produktów rolno-żywnościowych w zakładach produkcyjnych objętych tym systemem oraz na krajowych giełdach towarowych i targowiskach (udostępniane w cyklu tygodniowym);
- Ministerstwo Finansów – dane dotyczące obrotów w handlu zagranicznym produktami rolno-żywnościowymi (udostępniane w cyklu miesięcznym);
- FAPA – notowania cen podstawowych towarów rolnych na rynkach zagranicznych oraz wiadomości o sytuacji na tych rynkach (prezentowane w cyklu tygodniowym);
- Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego – bieżące informacje o kształtowaniu się cen zbóż i żywca wieprzowego oraz inne informacje, na doraźne potrzeby ARR;
- giełdy towarowe – bieżące informacje o cenach zbóż, produktów mleczarskich i mięsa w obrocie giełdowym;
- Komisja Europejska – bieżące informacje o stanie realizacji działań interwencyjnych w UE oraz o kształtowaniu się cen referencyjnych.

Część informacji została przez Agencję nabyta odpłatnie (dane GUS, publikacje, prenumerata czasopism), część bezpłatnie (np. dane ZSRIR, MF, z krajowych giełd towarowych, KE). Zakres danych oraz częstotliwość ich pozyskiwania były uzależnione od rynku, którego dotyczyły, kategorii informacji, a przede wszystkim od dostępności źródeł. Dane źródłowe dotyczące podstawowych rynków rolno-żywnościowych, w szczególności objętych działaniami interwencyjnymi ARR, były gromadzone i przechowywane w komputerowej bazie danych Agencji. Przepływ informacji pomiędzy Centralą a OT ARR odbywał się głównie za pomocą sieci teleinformatycznej.

4.2.2. Raporty rynkowe

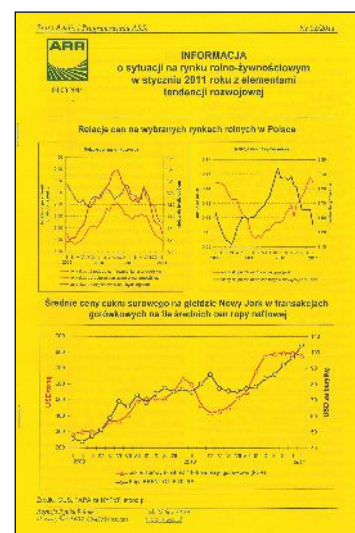
Raporty rynkowe były przygotowywane przez ARR cyklicznie i miały charakter informacyjno-analityczny. Były one na bieżąco przedstawiane Kierownictwu Agencji, przekazywane do MRiRW oraz zamieszczane na stronie internetowej ARR.

W 2010 r. analitycy ARR opracowali w cyklu tygodniowym 52 edycje „Sytuacji na rynku podstawowych produktów rolno-żywnościowych”, a w cyklu miesięcznym – 12 edycji „Informacji o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym z elementami tendencji rozwojowej”.

W raportach tygodniowych prezentowano zestawienia cen zbóż, mięsa i produktów mleczarskich, a także bieżącą sytuację cenową w różnych ogniwach i kanałach dystrybucji (skup, zbył, giełdy, targowiska) podstawowych produktów rolno-żywnościowych oraz realizację najważniejszych instrumentów wsparcia. Dla porównania przedstawiane były zarówno ceny w Polsce, jak i w innych krajach UE, a w przypadku zbóż również na wybranych giełdach światowych.

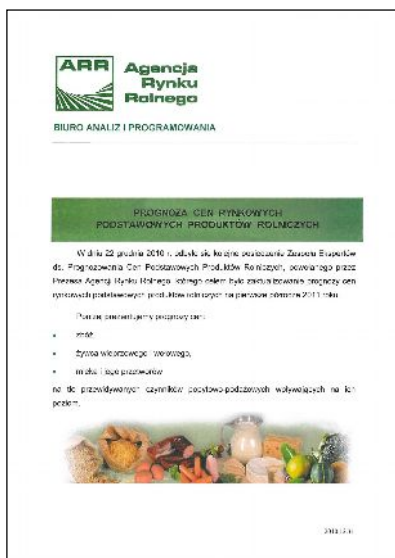
W raportach miesięcznych analizowano sytuację na rynkach: zbóż, mięsa, mleka i cukru w danym miesiącu, jak również wskazywano tendencje rozwojowe w miesiącu następnym. Opracowania te prezentowały dane o wielkości skupu i poziomie cen produktów rolnych, obrotach towarowych z zagranicą oraz okresowo, szacunki zbiorów zbóż i wyniki badań stanu pogłowia zwierząt gospodarskich. W raportach wskazywano również na relacje cen warunkujące kierunki rozwoju danej produkcji oraz

zamieszczano informacje o realizacji przez ARR mechanizmów interwencyjnych, a także o cenach podstawowych produktów rolno-żywnościowych na rynkach zagranicznych.

4.2.3. Opracowania analityczno-prognostyczne

Opracowaniami analityczno-prognostycznymi przygotowywanymi cyklicznie i upowszechnianymi przez ARR były kwartalne prognozy cen skupu podstawowych produktów rolniczych (pszenicy,

żyta, żywca wieprzowego i wołowego oraz mleka), a także cen zbytu masła w blokach i odtłuszczonego mleka w proszku. Prognozy te były formułowane na podstawie opinii niezależnych ekspertów wchodzących w skład Zespołu ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych, powołanego przez Prezesa ARR. Udostępniano je na stronie internetowej Agencji oraz dostarczano bezpośrednio do urzędów centralnych (MRiRW, MF, MG, MPiPS, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów), jak również za pośrednictwem Biuletynu Informacyjnego ARR, który był przekazywany do Sejmu, Senatu, Krajowej Rady Izb Rolniczych, urzędów wojewódzkich, ośrodków doradztwa

rolniczego, związków zawodowych rolników, a także do prasy.

W 2010 r. na potrzeby wewnętrzne Agencji przygotowano analizę koniunktury na rynkach: zbóż, mięsa, mleka oraz cukru, a także opracowano dla tych rynków prognozy sytuacji podaży-popytu na rok następny oraz wskazano prawdopodobne tendencje rozwoju w dwóch kolejnych latach.

ARR była również zaangażowana w przygotowanie (wydanych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy) analiz stanu i perspektyw rozwoju 10 najważniejszych rynków rolno-spożywczych, rynku środków produkcji dla rolnictwa, handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi oraz popytu na żywność. Analizy popytu na żywność, rynku cukru oraz rynku środków produkcji dla rolnictwa ukazały się w pierwszym półroczu 2010 r., a analizy rynku ziemniaków – w drugiej połowie 2010 r. Pozostałe analizy wydano w dwóch edycjach (wiosennej i jesiennej), zgodnie z ustalonym harmonogramem. Wydawnictwa zostały opracowane przy udziale merytorycznym analityków ARR. Zostały one przekazane bezpłatnie przez IERiGŻ-PIB do jednostek centralnych administracji państwowej, urzędów wojewódzkich, średnich i wyższych szkół rolniczych, ośrodków doradztwa rolniczego, organizacji rolniczych, bibliotek naukowych oraz mediów.

Oprócz ww. cyklicznych prognoz i analiz, w 2010 r. w ARR opracowywano doraźne analizy oraz informacje o aktualnej, a także przewidywanej sytuacji na rynkach podstawowych produktów rolnych. Opracowania analityczno-prognostyczne przygotowywano na potrzeby wewnętrzne ARR, w tym dla Kierownictwa ARR. Ponadto opracowania przekazywane są do Parlamentu RP.

4.3. Współpraca ARR ze szkołami rolniczymi prowadzonymi i nadzorowanymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Podjęmowana przez Agencję współpraca ze szkołami rolniczymi (w tym z Zespołami Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego – ZSCKR) ma na celu pogłębienie wiedzy kadry pedagogicznej i uczniów tych szkół na temat realizowanych przez ARR bieżących działań w ramach wspólnej polityki rolnej oraz mechanizmów krajowych. Agencja stosuje różnorodne formy współpracy ze szkołami rolniczymi, funkcjonującymi na terenie poszczególnych województw.

ARR podejmuje w szczególności działania służące temu, by nauczyciele i uczniowie szkół rolniczych, zwłaszcza prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mogli w coraz większym stopniu korzystać z materiałów, informacji oraz szkoleń dotyczących problematyki rolnej oraz bieżących informacji na temat mechanizmów administrowanych przez Agencję.

Współpraca ze szkołami rolniczymi odbywa się poprzez:

- współorganizowanie przez ARR wykładów (w tym otwartych), pogadanek, jak również prowadzenie cyklicznych szkoleń, prelekcji bądź warsztatów (zapewnienie wykładów lub wsparcia organizacyjnego),
- udział Agencji w imprezach okolicznościowych i plenerowych oraz wystawach tematycznych organizowanych przez szkoły rolnicze, a także zapraszanie uczniów szkół rolniczych na organizowane lub współorganizowane przez Agencję imprezy rolnicze (targi, wystawy, pokazy żywnościowe),
- organizowanie zajęć praktycznych dla uczniów w OT ARR lub szkołach, polegających m.in. na zdobywaniu praktycznych umiejętności wypełniania wniosków o przyznanie płatności w ramach mechanizmów administrowanych przez ARR.

Działania edukacyjne dla uczniów szkół rolniczych, w których uczestniczy ARR, to m.in. konkursy wiedzy o problematyce rolniczej, olimpiady tematyczne oraz konferencje promocyjno-szkoleniowe. Współorganizowane w szkołach rolniczych konkursy, quizy i olimpiady wiedzy rolniczej obejmują również wiedzę o mechanizmach wspólnej polityki rolnej administrowanych przez ARR. W ramach działań edukacyjnych Agencja oferuje pomoc dotyczącą m.in.:

- przygotowywania potraw regionalnych i tradycyjnych z produktów ekologicznych,
- organizowania konkursów potraw (np. wielkanocnych), warsztatów ekologicznych i kulinarnych oraz pokazów kulinarnych połączonych z warsztatami,
- upowszechniania zasad prawidłowego żywienia wśród uczniów i ich rodzin oraz propagowania produkcji żywności regionalnej i tradycyjnej, która stanowi potencjał dla rozwoju regionów.

W ramach podjętej przez Agencję współpracy ze szkołami rolniczymi, do 107 szkół rolniczych i ekonomicznych (w tym do 45 szkół prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi) przekazywano w 2010 r. (comiesięcznie) 116 egzemplarzy Biuletynu Informacyjnego ARR. Współpraca ta będzie kontynuowana.

4.4. Działania ARR promujące produkty rolne i żywnościowe

Zgodnie z art. 11 ust. 3a ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, ARR prowadzi działania promocyjne i informacyjne poprzez:

- uczestnictwo przedstawicieli Agencji w konferencjach, seminariach, spotkaniach grupowych i targach tematycznych oraz warsztatach kulinarnych. W 2010 r. ARR uczestniczyła w 31 takich wydarzeniach;
- udział Agencji w 9 konkursach połączonych z ufundowaniem nagród, w tym m.in. udział w największym ogólnopolskim konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”. Działania te prowadzone były w celu wspierania lokalnych inicjatyw promocyjnych organizowanych przez lub na rzecz producentów żywności lokalnej, regionalnej, tradycyjnej i ekologicznej;
- organizację przyjęć promocyjnych, prezentacji oferty produktów, spotkań biznesowych zmierzających do zwiększenia eksportu produktów polskich na rynki zagraniczne. W tym zakresie ARR zorganizowała spotkanie promocyjne dla uczestników targów SIAL Paris 2010, przedstawicieli francuskich władz i firm sektora spożywczego, które odbyło się

w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu oraz spotkanie promujące polską żywność związaną z tradycją wigilijną adresowane do przedstawicieli instytucji UE i firm sektora spożywczego, które odbyło się w Stałym Przedstawicielstwie RP przy UE w Brukseli. W ramach współpracy Agencja współorganizowała stoisko KE promujące żywność pochodzącą ze Wspólnoty podczas targów Word Ford Moscow 2010;

- prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących zasad prawidłowego żywienia, mających na celu promowanie właściwych nawyków żywieniowych, dotyczących spożycia owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych, połączone z omówieniem mechanizmów WPR administrowanych przez ARR. Prezentacji w ww. zakresie dokonano podczas konferencji zorganizowanej dla uczniów gimnazjum w Busku-Zdroju;
- opublikowanie na potrzeby prowadzenia działań promocyjnych i informacyjnych:
 - 1,5 tys. egzemplarzy „Albumu polskich smaków” promującego polskie produkty regionalne i tradycyjne, polską kuchnię i standardy produkcji oraz inne walory polskiej żywności,
 - 3,5 tys. egzemplarzy „Podręcznika kulinarnego” z przepisami w formie segregatora z wpinanymi kartami, przeznaczonego do dystrybucji podczas warsztatów prowadzonych przez kucharzy w szkołach gastronomicznych,
 - 10 tys. egzemplarzy broszury „Zasmakuj w wyjątkowych produktach” dotyczącej produktów wyprodukowanych w ramach systemów jakości żywności,
 - 10 tys. egzemplarzy broszury „Zdobądź certyfikat i uznanie klientów” zachęcającej producentów żywności do certyfikowania swoich produktów w ramach systemów jakości żywności.

W 2010 r. wydano również 13 tys. egzemplarzy książeczki do kolorowania „Owoce, warzywa i produkty mleczne w bajkach” (zachęcającej do spożywania owoców, warzyw i mleka, adresowanej do dzieci szkół podstawowych), 10 tys. kompletów puzzli (związanych z zasadami prawidłowego żywienia), dystrybuowanych na zajęciach edukacyjnych prowadzonych w szkołach podstawowych oraz 3 tys. teczek ofertowych przeznaczonych do wykorzystania w trakcie trwania imprez promocyjnych.

5. WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Działania podejmowane w 2010 r. przez ARR w ramach współpracy z zagranicą miały przede wszystkim na celu wymianę doświadczeń z partnerami zagranicznymi, wypracowanie wspólnych stanowisk dotyczących kwestii obszaru wspólnej polityki rolnej, merytoryczne i techniczne wsparcie zagranicznych instytucji sektora rolnego

oraz upowszechnianie pozytywnego wizerunku polskiego rolnictwa i polskich produktów rolno-spożywczych.

Agencja organizowała wizyty delegacji zagranicznych, uczestniczyła w wielu konferencjach i spotkaniach poświęconych poszerzaniu współpracy międzynarodowej oraz rozwojowi handlu produktami rolno-spożywczymi z innymi krajami.

Jednocześnie, uczestnicząc w pracach organów przygotowawczych KE, ARR brała udział w pracach legislacyjnych oraz pozyskiwała, analizowała i dystrybuowała unijne akty prawne. Kontynuowano również działania związane z przygotowaniem Agencji do objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w II półroczu 2011 r.

5.1. Realizacja programów pomocowych

W 2010 r. Agencja prowadziła działania w zakresie projektów programów pomocowych skierowanych do instytucji krajów trzecich. Działania te polegały na:

- inicjowaniu, przygotowywaniu oraz realizacji projektów współpracy bliźniaczej,
- przygotowywaniu i opracowywaniu projektów wsparcia w ramach polskiej pomocy rozwojowej koordynowanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ),
- uczestnictwie pracowników ARR w działaniach z zakresu wsparcia technicznego udzielanego za pośrednictwem Biura Komisji Europejskiej TAIEK (Biura Wymiany Informacji nt. Pomocy Technicznej Komisji Europejskiej),
- udziale w projektach programów pomocowych na rzecz współpracy dwustronnej.

5.1.1. Projekty współpracy bliźniaczej

W ramach rozpatrywania możliwości uczestnictwa ARR w realizacji projektów współpracy bliźniaczej, w 2010 r. na bieżąco dokonywano analizy ogłaszanych fisz projektów oraz monitorowano informacje z innych krajów dotyczące warunków i perspektyw ich realizacji.

W ramach projektu współpracy bliźniaczej typu „light” pt. „Wsparcie wdrażania wspólnej organizacji rynków rolnych” skierowanego do Republiki Chorwacji, ARR podpisała porozumienie międzyinstytucjonalne z francuską agencją ADECIA dotyczące udziału polskich ekspertów w tym projekcie. W 2010 r. w ramach podpisanego porozumienia zrealizowano wizytę polskiego eksperta w Chorwacji w zakresie systemu refundacji wywozowych dla produktów non-aneks I oraz zorganizowano udział przedstawiciela ARR w spotkaniu otwierającym projekt, które odbyło się w Zagrzebiu.

W 2010 r., w ramach projektu współpracy bliźniaczej realizowanego przez Ministerstwo Finansów, w ARR przebywali przedstawiciele Chorwackiej Agencji Płatniczej ds. Rolnictwa, Rybołówstwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W trakcie spotkań w ARR omówiono tematykę związaną z funkcjonowaniem rynku cukru (dotyczącą m.in. zasad monitorowania produkcji cukru, naliczania opłat cukrowych i przekazywania informacji o wyliczonych opłatach producentom cukru i izoglukozy).

Podczas zorganizowanej w Agencji wizyty przedstawicieli tureckiego Ministerstwa Finansów, w ramach projektu współpracy bliźniaczej realizowanego przez National Audit Office z Wielkiej Brytanii, omówiono tematykę związaną z wewnętrzną kontrolą finansową.

5.1.2. Projekty polskiej pomocy rozwojowej

W 2010 r. ARR opracowała w uzgodnieniu z beneficjentami dokumentację dwóch projektów w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej i złożyła do MSZ wnioski o ich dofinansowanie. Jeden z projektów dotyczył wzmocnienia pozycji rolników i producentów rolnych w Republice Mołdowy poprzez zrzeszanie się i tworzenie grup producenckich. Celem drugiego projektu była poprawa efektywności indywidualnych producentów rolnych i przedsiębiorstw państwowych działających w Republice Białorusi w sektorach mięsa, mleka oraz roślin oleistych.

Przedstawiciele Agencji uczestniczyli jako eksperci w projektach pomocy rozwojowej realizowanych przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie (w zakresie wymiany doświadczeń pomiędzy Polską i Ukrainą na temat ekologii i odnawialnych źródeł energii) oraz przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdyni (w związku ze wsparciem służb i instytucji rolniczych i okołorolniczych Ukrainy, produkcji żywności według standardów jakościowych w Mołdowie oraz aktywizacji mieszkańców wsi w rozwijaniu przedsiębiorczości rolniczej i pozarolniczej na terenie Gruzji).

5.1.3. Wsparcie techniczne udzielane przez ARR za pośrednictwem TAIEX

Przedstawiciele Agencji w 2010 r. uczestniczyli w działaniach o charakterze wsparcia technicznego udzielanego za pośrednictwem Biura KE TAIEX. W ramach działań pomocowych zorganizowano wizytę eksperta ARR w warsztatach z zakresu wspólnej organizacji rynku mięsa przeprowadzonych na terenie Serbii (na wniosek serbskiego Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Wodnej) oraz wizytę studyjną w ARR przedstawicieli chorwackiej Agencji Płatniczej ds. Rolnictwa, Rybołówstwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich z zakresu administrowania mechanizmami handlu zagranicznego na rynku mięsa.

5.1.4. Projekty programów pomocowych na rzecz współpracy dwustronnej

Agencja w ramach podejmowanych inicjatyw na rzecz realizacji projektów współpracy dwustronnej z krajami trzecimi brała udział w opracowaniu założeń kontraktu usługowego na wsparcie agencji płatniczej w Macedonii w zakresie przygotowania do stosowania mechanizmów WPR. Uzgodniono także udział ARR w projekcie programu pod nazwą „Leonardo da Vinci” realizowanego przez Turecką Radę Zbożową, polegający na zorganizowaniu w 2012 r. w Polsce wizyty studyjnej.

5.2. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

5.2.1. Udział ARR w międzynarodowych konferencjach, seminariach i spotkaniach dotyczących funkcjonowania agencji płatniczych oraz WPR

Przedstawiciele Agencji uczestniczyli w licznych międzynarodowych konferencjach i spotkaniach z przedstawicielami instytucji państw członkowskich UE oraz organów unijnych, podczas których wymieniano doświadczenia, a także dobre praktyki związane z realizacją mechanizmów wspólnej polityki rolnej. Zagadnienia, które były przedmiotem prowadzonych dyskusji, obejmowały funkcjonowanie agencji płatniczych, służb kontrolnych i audytowych.

Rozpatrywano również możliwość wprowadzenia uproszczeń operacyjnych w ramach WPR służących ograniczeniu kosztów wdrażania i udziału w mechanizmach unijnej polityki rolnej. Powyższa tematyka była omawiana na:

- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Oviedo w Hiszpanii, zorganizowanej przez Hiszpański Fundusz Gwarancji Rolnej. Przedmiotem konferencji były zagadnienia związane z doświadczeniami państw członkowskich w kwestiach ogólnego zarządzania i kontroli (zgodnie z legislacją unijną) w zakresie finansowania WPR, propozycje ulepszeń procesów finansowych po 2013 r. oraz najlepsze praktyki w zakresie zwalczania nieprawidłowości wykrytych przez misje kontrolne KE;
- Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE w Namur w Belgii, podczas której omówiono m.in. minimalne wymagania niezbędne do otrzymania dopłat bezpośrednich i płatności uzupełniających. W ramach prowadzonej dyskusji dokonano przeglądu możliwości uproszczenia i racjonalizacji stosowanej przez Trybunał Obrachunkowy metodyki sporządzania rocznego poświadczenia wiarygodności (DAS) wydatków KE w zakresie finansowania wspólnej polityki rolnej. Przedmiotem rozmów były także narzędzia monitorowania prawidłowości wydatków z Funduszy Rolniczych przydatne do sporządzania DAS. Podczas spotkania przeanalizowano również wykorzystanie tzw. bloków referencyjnych działek rolnych na potrzeby programów rolno-środowiskowych oraz zakres ewentualnego uproszczenia procesu zatwierdzania rachunków agencji płatniczych przez KE. Uczestnicy konferencji wzięli także udział w dwóch warsztatach poświęconych zagadnieniom: zarządzania finansami agencji płatniczych w kontekście sprawozdawczości i prognoz wydatków do KE podlegających zwrotowi z budżetu UE oraz obciążenia agencji płatniczych zadaniami wynikającymi z działań kontrolnych wynikających z wymogów instytucji UE, przepisów krajowych, jak również uregulowań wewnętrznych agencji płatniczych;
- Międzynarodowej Konferencji Grupy Panta Rhei w Porto w Portugalii, zorganizowanej w formie dwóch warsztatów, której głównymi tematami były zagadnienia mobilnej kontroli oraz hurtowni danych. Podczas konferencji przedstawione zostały również, przygotowane przez delegacje państw członkowskich, prezentacje dotyczące m.in. aktualizacji systemu identyfikacji działek rolnych (LPIS), systemu kontroli, bezpieczeństwa informacji,

- Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM), krajowych strategii elektronicznych oraz planu strategii teleinformatycznej;
- Międzynarodowej Konferencji Grupy Panta Rhei w Gandawie w Belgii, podczas której zorganizowano dwa warsztaty związane z usługami elektronicznymi i rozwojem systemów. Celem spotkania były rozmowy dotyczące możliwych sposobów zwiększenia wykorzystania przez rolników (a także przez organizacje i pozostałych partnerów) e-aplikacji i/lub usług e-administracji świadczonych przez agencje płatnicze;
 - Seminarium Agencji Płatniczych Państw Bałtyckich i Polski, zorganizowanym w Värksa, w Republice Estońskiej, które poświęcone było trzem głównym tematom: systemowi identyfikacji działek rolnych w świetle nowych wymagań, audytowi certyfikującemu oraz programowi LEADER;
 - Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych i Jednostek Koordynujących, zorganizowanej przez Komisję Europejską w Brukseli, podczas której dyskutowano na temat stosowania Wytycznej nr 4 KE dotyczącej poświadczenia wiarygodności przedstawianego przez Dyrektora Agencji Płatniczej zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady nr 1290/2005, w tym w szczególności w kwestii zgłaszania zastrzeżeń. Ponadto omówiono zagadnienia związane z Wytyczną nr 8 KE w sprawie opracowania rocznego raportu – syntezy dotyczącej wydatków ze środków EFRG i EFRROW w sektorze rolnym zgodnie z art. 7 ust. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006;
 - Konferencji pod nazwą „Jaka przyszłość dla mleka?”, zorganizowanej w Brukseli, podczas której omówiono m.in.: relacje pomiędzy producentami mleka i zakładami mleczarskimi mające na celu poprawę zrównoważenia podaży oraz popytu na rynku przetworów mlecznych, przekazywanie informacji na temat rynków i produktów (kwestie jakości, etykietowania i zdrowia), innowacje i badania mające na celu poprawę konkurencyjności rynku, rynki transakcji terminowych oraz doświadczenia związane z funkcjonowaniem rynku mleka w państwach spoza UE;
 - spotkaniu ekspertów z państw członkowskich UE pt. „Sektor wieprzowiny w perspektywie do roku 2020”, które odbyło się w Brukseli, a jego celem była wymiana poglądów na temat sytuacji w sektorze wieprzowiny oraz omówienie mechanizmów stosowanych w poszczególnych państwach w zakresie m.in. innowacyjności i finansowania. Przedmiotem prowadzonej dyskusji była kwestia znalezienia odpowiednich rozwiązań dotyczących rynku mięsa wieprzowego na szczeblu UE w dłuższej perspektywie.

5.2.2. Udział ARR w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach dotyczących sektora rolnego

W 2010 r. przedstawiciele Agencji brali czynny udział w wielu spotkaniach międzynarodowych poświęconych rozwijaniu współpracy z innymi krajami w sektorze rolno-spożywczym, rozwojowi handlu produktami tego sektora oraz promowaniu eksportu, mających miejsce podczas:

- Międzynarodowych Targów POLAGRA FOOD 2010, na których z delegacjami mołdawską, ukraińską oraz białoruską omówiono możliwości intensyfikacji dwustronnej współpracy,
- Polsko-Ukraińskiego Forum w Warszawie, podczas którego przedstawione zostały perspektywy rozwoju stosunków gospodarczych i handlowych Polski z Ukrainą dotyczące m.in. sektora rolno-spożywczego,
- posiedzenia polsko-rosyjskiej grupy roboczej ds. rolnictwa,
- posiedzenia Polsko-Rosyjskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej,
- wizyty studyjnej przedstawiciela ARR w USA zorganizowanej przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce w ramach projektu pomocowego mającego na celu wsparcie polskiego rolnictwa,
- seminarium w ramach Międzynarodowych Targów SIAL Paryż 2010, podczas którego przedstawiciel ARR zaprezentował charakterystykę polskiej produkcji rolno-spożywczej,
- wizyty delegacji polskiej w Kiszyniowie w Mołdowie, w której ramach przeanalizowano możliwości podjęcia przez zainteresowane polskie podmioty współpracy handlowej i inwestycyjnej (m.in. w ramach powstającego w tym kraju rynku hurtowego) oraz omówiono założenia współpracy instytucjonalnej pomiędzy ARR a Ministerstwem Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego Mołdowy,
- seminarium dotyczącego polskich doświadczeń na drodze do członkostwa w UE w Belgradzie w Serbii, podczas którego przedstawiciel Agencji zaprezentował doświadczenia ARR w pozyskiwaniu i wykorzystaniu środków UE na projekty wzmocnienia instytucjonalnego w zakresie wdrożenia mechanizmów WPR oraz akredytacji agencji płatniczej,
- polskiej misji gospodarczej w Azerbejdżanie z udziałem przedstawiciela Agencji, który zaprezentował możliwości współpracy z tym krajem w kontekście pomocy eksperckiej,

- wizyty polskich ekspertów w Algierii celem wypracowania formuły dwustronnej współpracy polsko-algierskiej,
- wizyty przedstawicieli instytucji sektora rolnego w Bośni i Hercegowinie, podczas której omówiono możliwości współpracy (w tym pomocy przedakcesyjnej, dynamizacji wymiany handlowej). Wynikiem tego spotkania było podpisanie umowy między Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej a Ministrem Handlu Zagranicznego i Stosunków Ekonomicznych Bośni i Hercegowiny o współpracy w dziedzinie rolnictwa,
- seminarium nt. „Sytuacji gospodarczej i możliwości inwestowania w Mołdowie”, zorganizowanego w Warszawie,
- Międzynarodowych Targów SIAL China i seminarium „Polsko-Chiński Okrągły Stół” w Polskim Pawilonie na Expo 2010 w Szanghaju, podczas których przedstawiciele ARR promowali polskie artykuły rolno-spożywcze,
- Białorusko-Polskiego Forum Ekonomicznego „Dobrosąsiedztwo” w Mińsku, w którego ramach przedstawiciel ARR prowadził posiedzenie grupy roboczej poświęcone problemom i ułatwieniom w wymianie handlowej towarami rolno-spożywczymi pomiędzy Polską a Białorusią,
- seminarium polsko-chińskiego na Międzynarodowych Targach POLAGRA FOOD 2010. W trakcie spotkania omówiono m.in. możliwości poszerzenia współpracy w dziedzinie przetwórstwa, a także handlu produktami rolno-spożywczymi pomiędzy Polską a Chinami. Przedstawiciele przedsiębiorstw obu krajów mieli możliwość zaprezentowania ofert swoich firm, a także przeprowadzenia rozmów biznesowych,
- Forum Współpracy Rolnej pomiędzy Chinami a krajami Europy Środkowo-Wschodniej w Hefei i Wuxi w Chinach, w którego ramach przedstawiono konkurencyjność i potencjał polskich produktów rolno-spożywczych oraz zaprezentowano kampanie promocyjne prowadzone na rynku chińskim,
- Międzynarodowych Targów ZŁOTA JESIEŃ w Moskwie, na których przedstawiciele ARR uzgadniali m.in. formułę drugiej edycji Polsko-Rosyjskiego Forum Przedsiębiorców Branży Rolno-Spożywczej, zorganizowanego w Krasnodarze w Rosji,

- Polsko-Rosyjskiego Forum Przedsiębiorców Branży Rolno-Spożywczej w Krasnodarze w Rosji, które miało miejsce podczas Międzynarodowych Targów Rolno-Przemysłowych JUGAGRO-2010. Na spotkaniu przedstawiciel ARR omówił działania Agencji, w szczególności w zakresie wsparcia handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi. Przedmiotem rozmów były zagadnienia dotyczące aktualnej współpracy polsko-rosyjskiej w dziedzinie rolnictwa, a także perspektywy jej rozwoju w najbliższych latach,
- seminarium w Grodnie, współorganizowanym przez ARR, na którym omówiono zagadnienia dotyczące wpływu Unii Celnej zawartej pomiędzy Białorusią, Kazachstanem i Rosją (obowiązującej od stycznia 2010 r.) oraz jej nowego Kodeksu Celnego (obowiązującego od lipca 2010 r.) regulującego współpracę białoruskich i polskich przedsiębiorców.

Przedstawiciele Agencji byli także zaangażowani w opiniowanie oraz analizę dokumentów opracowywanych w ramach prac Komisji Międzyrządowych ds. Współpracy Gospodarczej z krajami trzecimi oraz uczestniczyli w pracach grup eksperckich mających na celu rozwój współpracy z tymi krajami. Pracownicy ARR uczestniczyli w wielu spotkaniach o charakterze międzynarodowym organizowanych przez inne instytucje, głównie przez MRiRW (m.in. z udziałem delegacji: Norwegii, Pakistanu, Bośni i Hercegowiny, Wietnamu, Tunezji oraz Republiki Mołdowy), w których trakcie były omawiane zagadnienia związane ze współpracą w sektorze rolnym. Prowadzono również rozmowy z przedstawicielami instytucji sektora rolnego innych krajów (m.in. Macedonii i Turcji), w celu określenia możliwości współpracy.

5.2.3. Organizacja wizyt delegacji zagranicznych w ARR

W 2010 r. w ARR organizowane były spotkania z przedstawicielami organów unijnych, instytucji państw członkowskich UE oraz krajów trzecich:

- spotkanie z Attaché ds. Rolnych Ambasady Francji w Polsce, podczas którego poruszono zagadnienia dotyczące reformy wspólnej organizacji rynku surowca tytoniowego oraz wprowadzenia w życie reformy WPR w Polsce, jak również kwestie związane z kryzysem w sektorze mleczarskim;

- spotkanie eksperckie z przedstawicielem Departamentu Współpracy Międzynarodowej Krajowego Funduszu Interwencji Rolnej Republiki Czeskiej (SZIF) dotyczące organizacji Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE;
- konferencja „Agencja Rynku Rolnego – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość” zorganizowana w Warszawie z okazji 20-lecia ARR. W konferencji wzięli udział m.in. przedstawiciele Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich KE i Parlamentu Europejskiego oraz agencji płatniczych, z którymi ARR współpracuje;
- wizyta studyjna unijnych dziennikarzy specjalizujących się w tematyce rolnej, zorganizowana w celu promocji Polski. Podczas spotkania przedstawiciele ARR wygłosili referaty na temat: organizacji oraz zakresu zadań Agencji, rezultatów wdrażania w Polsce programów „Szklanka Mleka” i „Owoce w szkole”, implementacji w Polsce mechanizmów dostarczania nadwyżek żywności dla osób najuboższych w UE oraz wsparcia działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych;
- doroczne spotkanie informacyjne z Attaché ds. Rolnych ambasad unijnych państw członkowskich i krajów kandydujących zorganizowane przy współudziale Ambasady Belgii. W agendzie spotkania znalazły się tematy poświęcone: sytuacji na podstawowych rynkach rolnych w Polsce (zbóż, mięsa, mleka, cukru oraz owoców i warzyw), mechanizmom WPR oddziałującym na konsumpcję owoców i warzyw, a także kwestii dopłat do materiału siewnego jako krajowej pomocy dla producentów rolnych;
- spotkanie z przedstawicielami Departamentu Przemysłu i Handlu Norweskiej Agencji Rolnej. Celem spotkania było zapoznanie się strony norweskiej z kierunkami rozwoju rynków rolnych w aspekcie międzynarodowym poparte wizytą w zakładzie przetwórczym oraz gospodarstwie rolnym;
- spotkanie z przedstawicielami strony moldawskiej, w ramach odbywającego się posiedzenia Polsko-Moldawskiego Zespołu ds. realizacji wspólnych projektów w dziedzinie rolnictwa, podczas którego zaprezentowano m.in. możliwości oraz formy i zasady uzyskania przez Mołdowę dofinansowania na realizację projektów pomocowych w zakresie rolnictwa;
- wizyta delegacji tureckiej z Ministerstwa Rolnictwa i Spraw Wiejskich obejmująca okres przygotowania ARR do pełnienia funkcji agencji płatniczej UE przy wykorzystaniu unijnych

instrumentów pomocy przedakcesyjnej oraz zadania realizowane w ramach współpracy z zagranicą, w tym udział w unijnym procesie decyzyjnym;

- wizyta delegacji mołdawskiego Ministerstwa Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego w zakresie rynku zbóż;
- spotkanie z przedstawicielami andaluzyjskiej firmy Neo Alisios i Agencji Promocji Andaluzji Extenda podczas misji handlowej do Polski, na którym omawiano potencjalne obszary współpracy polsko-andaluzyjskiej w branży rolno-spożywczej.

5.3. Udział ARR w pracach związanych ze stanowieniem prawa Unii Europejskiej

5.3.1. Udział w pracach organów UE oraz w unijnym procesie decyzyjnym

ARR uczestniczyła w pracach następujących organów przygotowawczych KE:

- Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (KZ ds. WORR) – sekcje: upraw polowych, produktów pochodzenia zwierzęcego, owoców i warzyw, wina i alkoholi, chmielu, nasion, promocji produktów rolnych, zagadnień horyzontalnych,
- Komitetu ds. Funduszy Rolniczych,
- Komitetu Zarządzającego ds. Zagadnień Horyzontalnych związanych z handlem przetworzonymi produktami rolnymi niewymienionymi w załączniku I do Traktatu,
- Komitetu ds. Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Chronionych Nazw Pochodzenia,
- Komitetu ds. Napojów Spirytusowych,
- Komitetu ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Komitetu Zarządzającego ds. Płatności Bezpośrednich,
- Grupy Ekspertów ds. Uproszczenia WPR,
- Grupy Ekspertów ds. Produktów Rolnych niewymienionych w załączniku I do Traktatu,
- Grupy Ekspertów ds. Systemu Informatycznego Zarządzającego i Monitorującego Rynek Rolny (ISAMM),
- Grupy Roboczej ds. Horyzontalnych Kwestii Rolnych stanowiącej organ przygotowawczy Rady UE.

Przedstawiciele ARR okresowo uczestniczyli w posiedzeniach organów pomocniczych KE w charakterze polskich ekspertów współpracujących. Łącznie w 2010 r. wzięli oni udział

w 37 posiedzeniach organów pomocniczych KE, na których omawiane były zagadnienia związane z działalnością Agencji.

W związku z pracami KZ ds. WORR, na skutek konsultacji prowadzonych z KE na temat interpretacji przepisów określających zasady realizacji mechanizmów WPR, Agencja otrzymała 9 not interpretacyjnych zawierających stanowisko KE na temat sposobów stosowania przepisów UE przez ARR i inne instytucje, w tym agencje płatnicze.

W odniesieniu do udziału w procesie decyzyjnym, w 2010 r. na adres poczty elektronicznej ARR wpłynęło 2,2 tys. dokumentów UE z zakresu rolnictwa, które rejestrowano, poddawano analizie oraz tłumaczono. Były to m.in. unijne projekty aktów prawnych, porządki obrad, sprawozdania z obrad poszczególnych organów UE, stanowiska poszczególnych państw dotyczące spraw omawianych na forum organów unijnych, komunikaty wydawane przez te organy oraz wykazy przyjętych aktów prawnych.

Na bieżąco monitorowano i poddawano analizie dokumenty zamieszczane w internetowej bazie danych Komisji Europejskiej CIRCA (Communication & Information Resource Centre Administrator), wykorzystywane w szczególności w ramach przygotowań do udziału w pracach Komitetów i grup roboczych KE.

ARR uczestniczyła w opracowaniu opinii w ramach spraw toczących się przed Trybunałem Sprawiedliwości oraz przed Sądem I Instancji.

5.3.2. Informowanie uczestników rynku o udziale ARR w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej

Na podstawie dokumentów UE przesłanych do ARR drogą elektroniczną, a także zgodnie z treścią sprawozdań przekazywanych przez przedstawicieli Agencji i MRiRW uczestniczących w posiedzeniach unijnych organów pomocniczych, sporządzano:

- tygodniowe kalendarze posiedzeń organów pomocniczych UE, zamieszczane na bieżąco w serwisie internetowym ARR w dziale poświęconym pracom organów unijnych;
- informacje kwartalne i bieżące dotyczące działań podejmowanych w ramach organów pomocniczych UE, publikowane w Biuletynie Informacyjnym ARR;
- informacje operacyjne z przebiegu posiedzeń.

Powyższe opracowania udostępniane były za pośrednictwem serwisu internetowego ARR w celu bieżącego informowania uczestników mechanizmów WPR o planowanych zmianach w zakresie prawa UE dotyczącego unijnej polityki rolnej, w szczególności mechanizmów realizowanych przez Agencję oraz o postępie prac nad poszczególnymi propozycjami legislacyjnymi.

5.4. Wdrażanie w ARR Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM)

W ARR kontynuowane były prace związane z wdrażaniem Informatycznego Systemu Monitoringu i Zarządzania Rynkiem Rolnym (ISAMM), służącego do sprawozdawczości w zakresie realizacji mechanizmów wspólnej polityki rolnej w państwach członkowskich UE. Systemem objęto kolejną transzę komunikatów przewidzianych w prawodawstwie wspólnotowym dotyczących mechanizmów administrowanych przez ARR. Wdrażanie odbywało się na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 74/2010⁵³ oraz o rozporządzenia Komisji (UE) nr 557/2010⁵⁴, nakładające na państwa członkowskie obowiązek przekazywania komunikatów przy pomocy systemów zapewnionych przez KE, i objęło komunikaty związane z mechanizmami handlu zagranicznego na rynku owoców i warzyw, alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego, bananów, oliwy z oliwek, drobiu i jaj oraz wieprzowiny.

W związku z powyższym oraz w następstwie objęcia środowiskiem produkcyjnym systemu ISAMM obowiązków sprawozdawczości w zakresie wybranych powiadomień, pracownicy ARR przekazali w 2010 r. przy pomocy ww. systemu 250 komunikatów.

Jednocześnie miało miejsce testowanie komunikatów w środowisku przedprodukcyjnym (komunikaty objęte fazą przedprodukcyjną wysyłane są dwutorowo, tj. poprzez system ISAMM oraz z wykorzystaniem poczty elektronicznej/faksu). W środowisku przedprodukcyjnym systemu ISAMM w 2010 r. pracownicy ARR przekazali 116 komunikatów. Ponadto odbywało się testowanie komunikatów w ramach środowiska testowego systemu ISAMM. W ramach tego środowiska pracownicy Agencji przekazali w 2010 r. do Komisji Europejskiej 922 komunikaty.

W związku z przystąpieniem Polski do grupy pilotażowej testującej w ramach systemu ISAMM testowany był również moduł AGRIDES służący do przekazywania komunikatów poprzez załączenie plików XML generowanych przez systemy informatyczne państw członkowskich.

Poprzez udział ARR w systemie ISAMM w fazach produkcyjnej, przedprodukcyjnej i testowej, zapewniono dostęp do tego systemu oraz zaktualizowano na bieżąco zakresy uprawnień dla 31 pracowników Agencji będących jego użytkownikami.

⁵³ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 74/2010 z dnia 26 stycznia 2010 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 2336/2003, (WE) nr 341/2007, (WE) nr 1580/2007 oraz (WE) nr 376/2008 w zakresie formy powiadomień przekazywanych Komisji i warunków ich przekazywania.

⁵⁴ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 557/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1518/2003, (WE) nr 596/2004, (WE) nr 633/2004, (WE) nr 1345/2005, (WE) nr 2014/2005, (WE) nr 239/2007, (WE) nr 1299/2007, (WE) nr 543/2008, (WE) nr 589/2008, (WE) nr 617/2008 oraz (WE) nr 826/2008 w odniesieniu do obowiązków przekazywania informacji w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych.

5.5. Wdrożenie w ARR Systemu Europejskiej Wymiany Dokumentów – Polska (EWD-P)

System EWD-P stanowi wspólną platformę dla pracy polskich urzędników w poszczególnych resortach uczestniczących w pracach organów przygotowawczych Rady UE. System ten jest udostępniony użytkownikom przy pomocy Internetu i umożliwia zarządzanie dokumentami przesyłanymi z UE oraz wypracowywanie stanowiska/instrukcji Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w odpowiedzi na wspomniane dokumenty. W 2010 r. pracownicy ARR byli zaangażowani w ramach EWD-P jako eksperci w 12,5 tys. spraw wchodzących w zakres kompetencji Agencji przypisanych zgodnie z listą zagadnień objętych systemem.

5.6. Udział ARR w pracach legislacyjnych oraz zapewnienie obsługi tłumaczeniowej

Pracownicy ARR w 2010 r. brali czynny udział w pracach nad projektami aktów prawnych UE dyskutowanych na posiedzeniach organów przygotowawczych Komisji Europejskiej. Analizie poddane były akty prawne i dokumenty pomocnicze dotyczące kluczowych zagadnień związanych z realizacją mechanizmów WPR w odniesieniu do m.in.: zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej, pomocy wspólnotowej dotyczącej dostarczania dzieciom w szkołach podstawowych owoców i warzyw w ramach programu „Owoce w szkole”, zasad dostaw żywności z zapasów interwencyjnych do wykorzystania przez osoby najbardziej potrzebujące w UE, wymagań dotyczących przyznania refundacji wywozowych związanych z dobrostanem żywego bydła w czasie transportu i przyznawania refundacji wywozowych do zbóż oraz działań podejmowanych w przypadku występowania zakłóceń na rynku zbóż. Formułowane uwagi, a także propozycje zmian były przekazywane do KE za pośrednictwem MRiRW.

Ponadto ARR była zaangażowana w prace nad uproszczeniem wspólnej polityki rolnej. W tym zakresie – w ramach prac Grupy Ekspertów ds. Uproszczenia WPR przy KE – Agencja zgłosiła propozycje uproszczenia procedur administracyjnych odnoszących się do finansowania unijnej polityki rolnej (proces akredytacji agencji płatniczych), poprawy współpracy z agencjami płatniczymi innych państw członkowskich w zakresie kontroli ex-ante, interwencyjnego zakupu zbóż i systemu zabezpieczeń pozwoleń na wywóz produktów pozakwotowych na rynku cukru. Propozycje uproszczeń były prezentowane zarówno na posiedzeniach grup roboczych KE, konferencjach dyrektorów agencji płatniczych (m.in. w Namur – Belgia), a także w ramach bieżących prac Grupy Learning Network.

W ramach zapewnienia obsługi tłumaczeniowej, w Agencji w 2010 r. zrealizowano 166 wniosków o dokonanie pisemnych i ustnych tłumaczeń językowych. Tłumaczenia pisemne realizowane były głównie na potrzeby działań niezbędnych dla terminowego przygotowania, weryfikacji i aktualizacji dokumentów krajowych, a w szczególności warunków udziału w mechanizmach WPR oraz zapisów dotyczących Ksiąg Procedur ARR. Tłumaczeń dokonywano w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu weryfikacji dokumentów składanych przez beneficjentów mechanizmów obsługiwanych przez Agencję, którzy ubiegali się o unijne wsparcie. Dodatkowo realizowane były tłumaczenia związane z organizacją i udziałem ARR w konferencjach, wizytach studyjnych i spotkaniach technicznych z przedstawicielami innych państw członkowskich UE, jak również z przedstawicielami instytucji państw trzecich.

5.7. Zapewnienie informacji o możliwościach współpracy handlowej z krajami trzecimi w sektorze rolno-spożywczym

W ramach realizacji zadań z zakresu informowania o sytuacji na zagranicznych rynkach rolnych, Agencja na bieżąco monitorowała wpływające do niej informacje, prowadziła ich analizę, dystrybuowała również wybrane informacje wśród zainteresowanych podmiotów. W ARR opracowano także założenia dla koncepcji utworzenia bazy informacji handlowej i rynkowej, która byłaby wykorzystywana przez polskich przedsiębiorców branży rolno-spożywczej przy podejmowaniu decyzji dotyczących prowadzenia działalności eksportowej.

5.8. Udział ARR w przygotowaniach związanych z objęciem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w II połowie 2011 r.

W 2010 r. w ARR kontynuowane były przygotowania związane z realizacją przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zadań w ramach objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w II półroczu 2011 r.

W zakresie przygotowań realizowane były zadania zaplanowane i finansowane w ramach wieloletniego programu „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”. Prowadzone działania dotyczyły przygotowania członków Korpusu Prezydencji ARR, w zakresie merytorycznym oraz technicznym, do efektywnego wykonywania przypisanych im zadań w ramach obsługi posiedzeń grup roboczych Rady UE oraz organizacji

XXX Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE, jak również innych spotkań eksperckich planowanych do realizacji przez ARR w II półroczu 2011 r.

W ramach powyższych przygotowań, dla członków Korpusu Prezydencji zorganizowano szkolenie specjalistyczne oraz spotkanie konsultacyjne w ARR, wizyty studyjne w agencjach płatniczych innych państw członkowskich UE oraz staże w Stałym Przedstawicielstwie RP przy UE. Jednocześnie zapewniony został udział członków Korpusu Prezydencji w szkoleniach językowych, specjalistycznych szkoleniach z zakresu wiedzy ogólnej na temat systemu prawnego, porządku instytucjonalnego oraz unijnego procesu decyzyjnego, jak również udział w szkoleniach miękkich dotyczących praktycznych aspektów uczestnictwa oraz przewodzenia grupom roboczym Rady UE. Realizowane szkolenia (organizowane na szczeblu centralnym przez MSZ) dotyczyły także technik negocjacyjnych w środowisku europejskim oraz umiejętności interpersonalnych.

W zakresie przygotowań merytorycznych do XXX Konferencji Dyrektorów Agencji Płatniczych UE, nawiązana została wstępna współpraca z agencją płatniczą Węgier (gospodarzem konferencji poprzedzającej spotkanie organizowane przez ARR) oraz agencją płatniczą Danii (gospodarzem konferencji organizowanej po spotkaniu przygotowanym przez ARR).

6. SYSTEM KONTROLI

6.1. Audyt wewnętrzny

Zadania i czynności audytowe realizowano w Agencji na podstawie „Planu audytu na rok 2010”, zatwierdzonego przez Prezesa ARR, zgodnie z ustawą o finansach publicznych. Przeprowadzone zadania audytowe zapewniające obejmowały niżej wymienione obszary:

- interwencyjny zakup zboża,
- interwencyjny zakup masła i odtłuszczonego mleka w proszku,
- dywersyfikację przemysłu cukrowniczego,
- obsługę funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- zadania realizowane przez ARR w ramach PROW 2007-2013,
- dopłatę krajową do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- program „Owoce w szkole”,
- wypłacanie szczególnych środków wspierania rynku mleczarskiego,
- bezpieczeństwo informacji w zakresie zgodności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
- funkcjonowanie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w ARR,
- bezpieczeństwo informacji w procesie pozyskiwania, rozwoju i utrzymania systemów informacyjnych,
- przetwarzanie informacji o zmianach stanu rachunku bankowego,
- ewidencję księgową aktywów trwałych,
- dokumentację finansowo-księgową,
- wypłatę wynagrodzeń i ewidencję płacową,
- zarządzanie bezosobowym funduszem wynagrodzeń,
- monitorowanie kontroli na miejscu i delegowania funkcji (kontrole techniczne, funkcje delegowane),
- gospodarowanie mieniem ARR,
- skargi i wnioski,
- zarządzanie nieprawidłowościami w zakresie Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Poza wymienionymi zadaniami w ramach audytu wewnętrznego na bieżąco realizowano również zadania doradcze (tzn. zgłaszano uwagi do projektów aktów prawnych Prezesa ARR,

opiniowano Księgi Procedur, opiniowano zarządzenia, instrukcje, opracowania, wytyczne, prowadzono prace związane z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej w Agencji, a także dokonywano analiz dotyczących struktury organizacyjnej ARR). Przeprowadzano również czynności doradcze dotyczące mechanizmów operacyjnych i wspomagających (zweryfikowano i zaopiniowano m.in.: metodykę analizy ryzyka i wyboru próby w ramach działania "Modernizacja gospodarstw rolnych", dokonywanie uzgodnień wypłaconych zaliczek z rachunkiem bankowym i ewidencją księgową, możliwość przejęcia przez ARR zadań kontrolnych z Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) w zakresie mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru”). Łącznie w 2010 r. przeprowadzono 25 zadań/czynności doradczych.

W 2010 r. Agencja realizowała również czynności sprawdzające wdrożenie zaleceń zadań audytowych przeprowadzonych w latach 2008-2009.

Wyniki pracy audytu wewnętrznego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 21, poz. 108) oraz zgodnie z wcześniej obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi, przedstawiane były Dyrektorom komórek audytowanych i Prezesowi ARR w postaci sprawozdań oraz informacji z przeprowadzonych zadań audytowych.

W 2010 r. opracowano także „Analizę skuteczności systemu zarządzania i systemu kontroli wewnętrznej oraz spełnienia kryteriów akredytacyjnych w ARR”.

Przeprowadzone audyty wewnętrzne potwierdziły spełnianie przez ARR kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych w obszarach, które były poddane badaniu.

Agencja w 2010 r. współpracowała również z zespołami audytowymi i kontrolnymi następujących jednostek zewnętrznych:

- Komisji Europejskiej – w zakresie: programów operacyjnych organizacji producentów, wstępnego uznania grup producentów i organizacji producentów, programu „Owoce w szkole” oraz dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- Europejskiego Trybunału Obrachunkowego – w ramach:
 - realizacji programów „Szklanka mleka” oraz „Owoce w szkole”,
 - wykonania rozporządzenia Komisji (WE) nr 259/2008 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie publikowania informacji na temat beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz przejrzystości WPR,

- poświadczenia wiarygodności za rok budżetowy EFRG 2010,
- Ministerstwa Finansów – w procesie dotyczącym zakończenia czynności sprawdzających w zakresie certyfikacji rachunków EFRG ARR za rok finansowy 2009 oraz przeprowadzenie audytu certyfikacyjnego za rok EFRG 2010.

W czerwcu 2010 r. pracownicy Departamentu Audytu Sektora Finansów Publicznych Ministerstwa Finansów przeprowadzili w Agencji ocenę audytu wewnętrznego (w zakresie zgodności jego wykonywania z przepisami prawa oraz standardami audytu wewnętrznego), a także analizę efektywności prowadzonych działań. Wyniki przeprowadzonej oceny potwierdziły prawidłowość prowadzenia audytu w ARR.

6.2. Kontrola wewnętrzna

W 2010 r. zadania i czynności kontrolne realizowane były zgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa ARR „Planem kontroli BKW⁵⁵ na 2010 r.” oraz na podstawie poleceń Kierownictwa ARR. Przeprowadzone kontrole miały na celu zbadanie prawidłowości realizacji podejmowanych zadań i wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu kontrolowanych jednostek, a także usprawnienie ich działalności poprzez realizację zaleceń pokontrolnych.

Tabela 49. Wykaz kontroli przeprowadzonych przez ARR w 2010 r.

Lp.	Zadania kontrolne	Liczba kontroli
1.	Rynek mleka i produktów mleczarskich – dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (OT ARR)	2
2.	Rynek zbóż – interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż (OT ARR i Centrala ARR)	3
Pozostałe zadania kontrolne:		
3.	– OT ARR	2
	– biura Centrali ARR	2
Ogółem		9

W 2010 r. przeprowadzono ogółem 9 kontroli, w tym 5 dotyczących oceny realizacji zadań na wybranych rynkach produktów rolno-żywnościowych i mechanizmach WPR, tj.:

- 2 kontrole na rynku mleka i przetworów mleczarskich – kontrole planowe w zakresie prawidłowości realizacji przez OT ARR zadań wynikających z mechanizmu „Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”,
- 3 kontrole na rynku zbóż – kontrole planowe w zakresie realizacji przez OT ARR i Biuro Produktów Roślinnych mechanizmu „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż”,

⁵⁵ Biuro Kontroli Wewnętrznej ARR.

Ponadto, w zakresie pozostałych zadań kontrolnych, przeprowadzono łącznie 4 kontrole planowe dotyczące prowadzenia przez ARR ewidencji księgowej w zakresie rozliczania zaliczek oraz kart płatniczych, a także administrowania samochodami służbowymi.

Ocena sposobu wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych dokonywana była na podstawie informacji przekazywanych w wyznaczonym terminie przez jednostki kontrolowane oraz w drodze czynności sprawdzających, podejmowanych niezależnie od programu kontroli, w trakcie przeprowadzania kolejnej kontroli w danej jednostce organizacyjnej. Stanowiło to element kontroli zarządczej wynikającej z nadzoru nad właściwą realizacją zadań wyznaczonych poszczególnym komórkom organizacyjnym ARR.

W ramach kontroli wewnętrznej w 2010 r. rozpatrzono również 26 skarg i wniosków, które dotyczyły głównie zagadnień związanych z mechanizmami administrowanymi przez Agencję oraz jej funkcjonowaniem. W 3 przypadkach zakres merytoryczny skarg i wniosków znajdował się poza właściwością ARR. Realizując proces rozpatrywania skarg i wniosków, poddawano je wnikliwej analizie merytorycznej oraz formalnej, a w uzasadnionych przypadkach podejmowano działania w celu ograniczenia ewentualnych zagrożeń dla działalności Agencji. Sprawy wykraczające poza kompetencje ARR przekazywano instytucjom według ich właściwości. Ponadto opracowano i przekazano do MRiRW analizę skarg oraz wniosków załatwionych przez Agencję w 2009 r.

W 2010 r. krajowe jednostki kontroli zewnętrznej przeprowadziły w Centrali Agencji 7 kontroli, tj.:

- Najwyższa Izba Kontroli – w zakresie wykonania planu finansowego przez ARR w 2009 r. oraz funkcjonowania ELEWARR Sp. z o.o.,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – w zakresie prawidłowości naboru i zatrudnienia na wolne stanowiska pracy oraz rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy,
- Państwowa Inspekcja Pracy – w zakresie prawnej ochrony pracy,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w zakresie kontroli administracyjnej wniosków o przyznanie pomocy oraz procesu zawierania umów o przyznanie pomocy w ramach działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” objętego programem PROW na lata 2007-2013, a także dwie kontrole dotyczące wniosku o pomoc techniczną w ramach PROW 2007-2013.

Ponadto w 2010 r. rozpoczęła się kontrola NIK w zakresie wykonania planu finansowego ARR w 2010 r., która została zakończona w 2011 r.

Agencja współpracowała również z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Finansów, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Służbą Celną

w zakresie realizacji zadań związanych z postanowieniami rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1848/2006, dotyczącymi:

- udostępniania informacji o płatnościach zrealizowanych w ramach mechanizmów WPR na potrzeby planowania i przeprowadzania kontroli transakcji finansowanych przez EFRG,
- realizacji zapisów dokumentu pt. „System informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania środków z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji” – w ramach przygotowywania i przekazywania informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w mechanizmach WPR,
- współpracy w zakresie wymiany informacji w ramach stosowania ww. rozporządzeń, w tym uczestnictwa w naradach dyrektorów komórek organizacyjnych realizujących zadania wynikające z rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 oraz w pracach Międzyresortowej Grupy Roboczej do spraw Przeciwdziałania Nieprawidłowościom w związku z finansowaniem wspólnej polityki rolnej,
- przekazywania informacji na zapytania kierowane do Agencji przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

W 2010 r. do Agencji wpłynęły łącznie 73 protokoły z krajowych kontroli ex-post przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 485/2008 u beneficjentów korzystających w latach poprzednich ze środków finansowych EFRG, z tego 46 protokołów przekazało MRiRW (kontrole ex-post przeprowadzone przez Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych), a 27 – Służba Celna. ARR poddawała wszystkie otrzymane protokoły szczegółowej analizie, a w przypadku potwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości finansowych – podejmowała działania w celu odzyskania nienależnie wypłaconych środków.

Agencja realizowała także wytyczne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Ministerstwa Finansów dotyczące postanowień rozporządzenia Rady (WE) nr 1848/2006 w zakresie przekazywania na potrzeby Komisji Europejskiej informacji o nieprawidłowościach dotyczących wykorzystania środków EFRROW w 2010 r. Nie odnotowano nieprawidłowości w ww. zakresie. Dodatkowo współpracowano z ARiMR w zakresie opracowania oraz wdrożenia nowelizacji procedur dotyczących informowania o nieprawidłowościach w zakresie działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W 2010 r. nie odnotowano nadużyć finansowych i nieprawidłowości w obszarze poboru tradycyjnych środków własnych pochodzących z opłat cukrowych wiążących się z obowiązkiem przekazania informacji o nieprawidłowościach w ramach systemu OWNRES.

6.3. Służby techniczne

Zadaniem służb technicznych ARR jest prawidłowe wykonywanie kontroli mających na celu potwierdzenie realizacji wymogów stawianych w prawodawstwie unijnym i krajowym beneficjentom oraz uczestnikom mechanizmów administrowanych przez Agencję.

Kontrole techniczne przeprowadzane były na podstawie poleceń kontroli otrzymywanych z biur administrujących mechanizmami lub z OT ARR.

W Agencji funkcjonuje dwustopniowa struktura organizacyjna służb technicznych, a w jej skład wchodzi: Biuro Kontroli Technicznych (BKT) w Centrali oraz Sekcje Kontroli Technicznych (SKT) w OT ARR (podległe organizacyjnie Dyrektorom OT ARR, a merytorycznie nadzorowane przez Dyrektora BKT). SKT OT ARR są bezpośrednimi wykonawcami kontroli, natomiast Biuro Kontroli Technicznych koordynuje i monitoruje ich pracę. Ponadto część zadań kontrolnych delegowana była do instytucji zewnętrznej, tj. IJHARS.

Tabela 50. **Kontrole techniczne przeprowadzone w 2010 r. na zlecenie biur ARR**

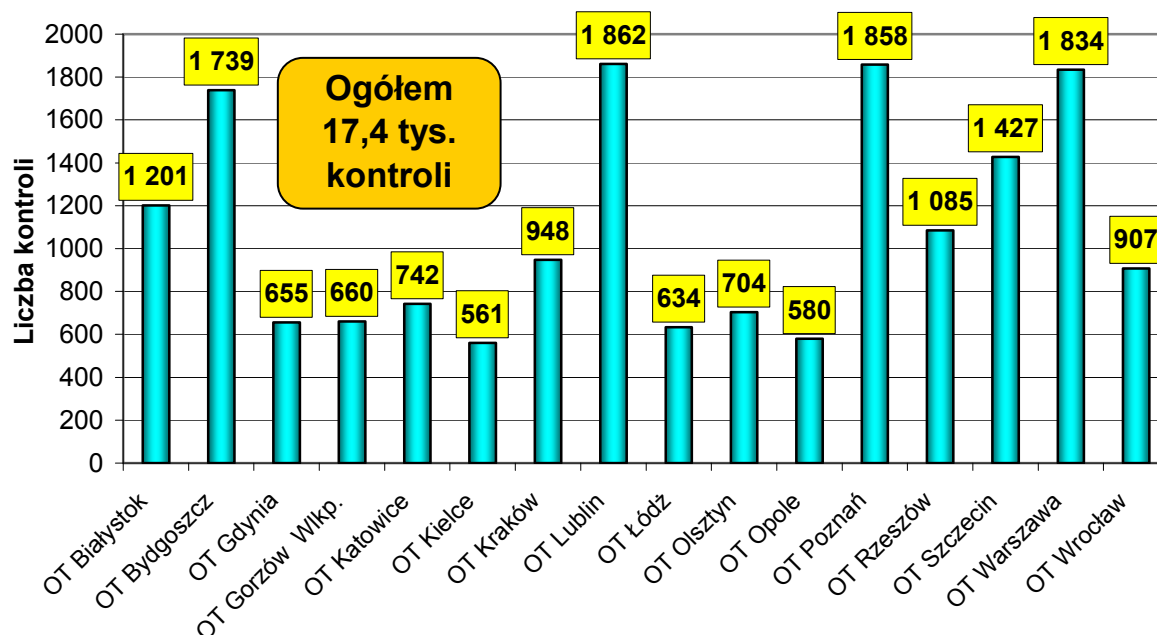
Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
1.	Biuro Produktów Roślinnych	6 984
2.	Biuro Kwotowania Produkcji Mleka	5 643
3.	Biuro Wspierania Konsumpcji	3 322
4.	Biuro Produktów Zwierzęcych	623
5.	Biuro Cukru i Biopaliw	354
6.	Biuro Promocji Żywności	210
7.	Biuro Administrowania Obrotem Towarowym z Zagranicą	5
8.	Kontrole uzupełniające i dodatkowe	256
Ogółem		17 397

Kontrolerzy służb technicznych ARR przeprowadzili w 2010 r. blisko 17,4 tys. kontroli w obszarze 30 mechanizmów administrowanych przez Agencję.

Największa liczba kontroli w 2010 r. zrealizowana została na rynku mleka (7,1 tys. kontroli, w tym 5,6 tys. kontroli w ramach administrowania systemem kwotowania produkcji mleka), rynku zbóż (2,1 tys.) oraz na rynku skrobi (2 tys.). Pozostałe kontrole dotyczyły m.in.: mechanizmu dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE (1,9 tys.), dopłat do materiału siewnego (1,4 tys.), rynku tytoniu (1,3 tys.) oraz programu „Owoce w szkole” (0,3 tys.).

Najwięcej kontroli zleciło Biuro Produktów Roślinnych (7 tys.), Biuro Kwotowania Produkcji Mleka (5,6 tys.), Biuro Wspierania Konsumpcji (3,3 tys.) oraz Biuro Produktów Zwierzęcych (623 kontrole).

Wykres 40. Liczba kontroli przeprowadzonych w 2010 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR

Liczba kontroli zrealizowanych w 2010 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznej OT ARR była zróżnicowana i zależała od specyfiki mechanizmów oraz od liczby ich uczestników w danym województwie. Najwięcej kontroli przeprowadziły SKT OT ARR w Lublinie i Poznaniu (po 1,9 tys. kontroli), w Warszawie (1,8 tys.), Bydgoszczy (1,7 tys.) oraz w Szczecinie (1,4 tys.).

Tabela 51. Kontrole techniczne przeprowadzone w 2010 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
1.	Kwotowanie produkcji mleka	5 643
2.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	2 085
3.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej	1 949
4.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej	1 811
5.	Dopłaty do materiału siewnego	1 369
6.	Płatności dla producentów surowca tytoniowego	730
7.	Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	595
8.	Kontraktacja, odbiór i przetwórstwo surowca tytoniowego	520
9.	Dopłata krajowa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych	499
10.	Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku	321
11.	Owoce w szkole	279
12.	Kontrole techniczne uzupełniające/dodatkowe	256
13.	Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej	236
14.	Wsparcie rynku produktów pszczelich	226
15.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego	186
16.	Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych	157

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba kontroli
17.	Kontrola wykorzystania roślin energetycznych	120
18.	Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego	100
19.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	72
20.	Pomoc do plantacji trwałych	72
21.	Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych	48
22.	Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno	35
23.	Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru	21
24.	Przetwarzanie cukru przemysłowego	16
25.	Restrukturyzacja przemysłu cukrowniczego	14
26.	Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych	11
27.	Administrowanie potencjałem produkcyjnym winorośli i wina	9
28.	Realizacja Działania 133 Działania informacyjne i promocyjne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013	5
29.	Handel zagraniczny	5
30.	Dopłaty do prywatnego przechowywania masła	4
31.	Kontrola wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych	3
Ogółem		17 397

Część zadań kontrolnych w 2010 r. zlecono instytucji zewnętrznej, czyli Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, która wykonała 80 kontroli fizycznych w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” oraz zbadała 857 próbek laboratoryjnych pobranych w zakresie mechanizmów: „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” (658 próbek), „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” (98), „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” (79), a także „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” i „Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno” (po 11 próbek).

Przyjęty w Agencji sposób przeprowadzania kontroli technicznych charakteryzuje się jednolitością postępowania bez względu na rodzaj obsługiwanego mechanizmu.

W 2010 r. przeprowadzone zostały nowe rodzaje kontroli technicznych w ramach następujących mechanizmów: „Obsługa funduszy promocji produktów rolno-spożywczych”, „Owoce w szkole”, „Dywersyfikacja przemysłu cukrowniczego” i „Realizacja Działania 133 Działania informacyjne i promocyjne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”.

Ponadto Agencja, począwszy od roku gospodarczego 2010/2011, przejęła od IJHARS wykonywanie czynności kontrolnych w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru”.

W 2010 r. przeprowadzono szereg czynności, których celem był m.in. nadzór nad poprawnością wykonywania i dokumentowania kontroli technicznych przez Sekcje Kontroli

Technicznych OT ARR oraz przez jednostki wykonujące zadania delegowane. Monitorowanie wykonywanych czynności kontrolnych realizowane było poprzez wizytacje w SKT OT ARR (w ramach których prowadzone były m.in. kontrole powtórne i wspólne z kontrolerami SKT), jak również w siedzibie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz w laboratoriach realizujących zadania delegowane. Merytoryczny nadzór nad prawidłowością realizacji procesów kontrolnych przez poszczególne SKT OT ARR prowadzony był także poprzez monitorowanie dokumentacji z przeprowadzonych kontroli. W ramach 35 zadań monitorujących w 2010 r. przeprowadzono 2 kontrole powtórne oraz 41 kontroli wspólnych. Ponadto monitorowaniu poddano 2 specjalistyczne laboratoria Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z siedzibą w Szczecinie i Bydgoszczy.

Poprawności wykonania powierzonych zadań służyły również przeprowadzone szkolenia oraz warsztaty organizowane dla służb technicznych.

Przeprowadzone zadania monitorujące zostały opracowane zgodnie z zapisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 885/2006, co zapewniało wypełnienie wymogów stawianych agencji płatniczej w zakresie funkcjonowania służb technicznych oraz było gwarantem właściwej pracy wszystkich kontrolerów zatrudnionych w Agencji. Wyniki zadań monitorujących potwierdziły pozytywną ocenę pracy zarówno SKT OT ARR, jak i jednostek wykonujących zadania delegowane.

6.4. Funkcjonowanie kontroli zarządczej w ARR

Od 1 stycznia 2010 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) wprowadzające obowiązek zapewnienia kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych.

W ARR przyjęto, że kontrola zarządcza będzie realizowana zgodnie z komunikatem Ministra Finansów (Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r.) określającym „Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych” opublikowanym w celu usprawnienia procesu budowania i oceny systemu kontroli zarządczej w sektorze finansów publicznych. Standardy te stanowią uporządkowany zbiór wskazówek przydatnych do tworzenia, oceny i doskonalenia systemów kontroli zarządczej. Podstawy i zasady funkcjonowania kontroli zarządczej w Agencji zostały wskazane w zarządzeniu Prezesa ARR nr 186/2010/W z dnia 6 grudnia 2010 r., które określa sposób realizacji poszczególnych standardów kontroli zarządczej w ARR w ramach każdej z grup standardów, wskazuje dokumenty opisujące mechanizmy kontrolne oraz przypisuje odpowiedzialność za poszczególne działania w ramach prowadzenia kontroli zarządczej.

Podstawę dokonania oceny stanu kontroli zarządczej w Agencji w 2010 r. stanowiły:

- dokumenty wewnętrzne powstałe w 2010 r. w toku działalności komórek/jednostek organizacyjnych ARR (np. związane z planowaniem i sprawozdawczością),
- wyniki monitoringu realizacji celów i zadań w 2010 r. (na podstawie wykonania mierników określonych w budżecie zadaniowym oraz wydatków określonych w planie finansowym),
- wyniki samooceny kontroli zarządczej i samooceny audytu wewnętrznego,
- wyniki analizy ryzyka i zadań audytowych zapewniających,
- System Zarządzania Jakością, system skarg i wniosków oraz System informowania o nieprawidłowościach,
- System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (wdrożony w 2010 r.),
- wyniki kontroli wewnętrznych,
- wyniki audytów oraz kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w 2010 r. (m.in. audyty Ministerstwa Finansów i Komisji Europejskiej, czynności kontrolne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz Najwyższej Izby Kontroli).

Analiza wyżej przedstawionych obszarów w 2010 r. potwierdziła funkcjonowanie adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w ARR.

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA W ARR

W Agencji Rynku Rolnego funkcjonuje System Zarządzania zgodny z kryteriami akredytacji, obejmujący System Zarządzania Jakością (SZJ) zgodny z wymaganiami międzynarodowej normy ISO 9001 oraz System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK) zgodny z wymaganiami dodatkowymi do normy ISO 9001. Wdrożenie wymagań wynikających z ww. normy pozwoliło zastosować w ARR szereg dodatkowych narzędzi wspomagających nadzorowanie, monitorowanie i doskonalenie organizacji.

Głównym celem Systemu Zarządzania jest trwale utrzymanie takich zasad postępowania, które gwarantują jednakowy poziom wykonywanej pracy w celu zadowolenia klientów, a także wprowadzanie elementów doskonalenia i szybkiego reagowania na występujące niezgodności. Przejrzyste opisy procesów, zasad działania i celów realizacji przyczyniły się do zwiększenia zaangażowania pracowników Agencji w tworzenie systemu i znacznie polepszyły ich identyfikację z instytucją. Dzięki temu systemowi każdy pracownik znający cele ARR, utożsamia się z jej wynikami jakościowymi, angażując się jednocześnie w proces ustawicznego doskonalenia.

7.1. Zintegrowany System Zarządzania w ARR

W roku 2010 w Agencji został przeprowadzony audit nadzoru Systemu Zarządzania Jakością, w którego wyniku rozszerzono certyfikację ARR na wszystkie biura w Centrali oraz OT ARR.

Pod koniec 2010 r. Agencja dokonała także certyfikacji wdrażanego od 2008 r. Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK). Po uzyskaniu ww. certyfikatów w ARR

dokonano integracji obydwu systemów w jeden, nazwany Systemem Zarządzania.

Kontynuowano również prace w zakresie realizowanych procesów, zmierzające do uproszczenia zapisów w dokumentach tego systemu, związane m.in. z redukcją obciążeń administracyjnych, zarówno dla pracowników, jak i dla beneficjentów, a także z podniesieniem racjonalności wykorzystania potencjału ARR.

7.2. Rozszerzenie zakresu certyfikacji ARR

Rozszerzenie Certyfikatu zgodności SZJ z normą PN-EN ISO 9001:2009

ARR w sierpniu 2009 r. uzyskała dwa certyfikaty: Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC) oraz IQNet. Były one potwierdzeniem, że 11 biur Agencji spełniło wymagania normy PN EN-ISO 9001:2009 w zakresie administrowania mechanizmami WPR, mechanizmami krajowymi oraz funduszami promocji.

W 2010 r. w ramach starań o certyfikację pozostałych komórek i jednostek organizacyjnych ARR, przeprowadzono szereg auditów wewnętrznych Systemu Zarządzania, które były pomocne w przygotowaniach, jak również sprawdziły gotowość pozostałych komórek i jednostek Agencji do certyfikacji. We wrześniu 2010 r. PCBC S.A. przeprowadziło badanie audytowe, w którego wyniku certyfikacja Systemu Zarządzania została rozszerzona na wszystkie komórki organizacyjne w Centrali oraz OT ARR.

Rozszerzenie certyfikacji Systemu Zarządzania przyczyniło się do wzrostu prestiżu i poprawy postrzegania ARR przez beneficjentów. Potwierdziło również, że Agencja spełnia uznane międzynarodowe standardy jakości i odpowiedzialności, a wdrożony w ARR system jest zgodny z wymaganiami jakości wg normy ISO 9001:2009.

Certyfikat zgodności systemu z wymaganiami Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK)

W drugiej połowie 2010 r. przeprowadzono analizę ryzyka zagrożeń korupcyjnych w Agencji Rynku Rolnego. Dzięki tej analizie określono obszary działalności ARR narażone w największym stopniu na zagrożenia korupcyjne. Następnie zrealizowano działania mające na celu zminimalizowanie bądź usunięcie ryzyka ich wystąpienia.

W grudniu 2010 r. przeprowadzono w ARR wewnętrzny audyt diagnostyczny oceniający spełnienie przez Agencję wymagań SPZK. W wyniku ww. auditu stwierdzono pełną gotowość do certyfikacji wdrożonego w ARR systemu. Pod koniec 2010 r. niezależni audytorzy powołani przez PCBC S.A. przeprowadzili audyt certyfikujący, którego celem było zebranie dowodów potwierdzających skuteczne wdrożenie systemu zgodnie z wymaganiami SPZK. W wyniku tych działań w grudniu 2010 r. ARR uzyskała certyfikat potwierdzający zgodność z wymaganiami Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym.

POLSKIE CENTRUM BADAŃ I CERTYFIKACJI S.A.

02-699 Warszawa, ul. Kłobucka 23A

CERTYFIKAT SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

Nr 2139/2/2010

Potwierdza się, że:

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa

w tym Oddziały Terenowe z siedzibą w:

**Białymstoku, Bydgoszczy, Gdyni, Gorzowie Wielkopolskim,
Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie,
Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu**

w następującym zakresie:

**administrowanie mechanizmami
Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej,
mechanizmami krajowymi oraz funduszami promocji**

spełniają wymagania normy

PN-EN ISO 9001:2009 (identycznej z ISO 9001:2008)

na co dowodu dostarczył audit przeprowadzony przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.

Certyfikat pozostaje w mocy pod warunkiem przestrzegania przez dostawcę
wymagań powyższej normy oraz określonych w Umowie nr 3045/J/1/2010.

Okres ważności certyfikatu:
od 2010-09-20 do 2012-08-03
Data pierwszej certyfikacji: 2009-08-04

AC 019
QMS

DYREKTOR
ds. Badań i Certyfikacji

TADEUSZ GLAZER

Warszawa, 2010-09-20

THE INTERNATIONAL CERTIFICATION NETWORK

CERTIFICATE

IQNet and PCBC
hereby certify that the organization

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa

including Regional Branches in:

**Białystok, Bydgoszcz, Gdynia, Gorzów Wielkopolski,
Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn,
Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław**

for the following field of activities

**administering EU Common Agricultural Policy schemes,
national schemes and promotion funds**

have implemented and maintains a

Quality Management System

which fulfills the requirements of the following standard

PN-EN ISO 9001:2009

Issued on: 2010-09-20

Validity date: 2012-08-03

PCBC certified since: 2009-08-04

Registration Number: PL – 2139/2/2010

Michael Drechsel
President of IQNet

Dr. Wojciech Henrykowski
President of PCBC

IQNet Partners*:

AENOR Spain AFNOR Certification France AIB-Vincotte International Belgium ANCE Mexico APCER Portugal CCC Cyprus
CISQ Italy CQC China CQM China CQS Czech Republic Cro Cert Croatia DQS Holding GmbH Germany DS Denmark
ELOT Greece FCAV Brazil FONDONORMA Venezuela HKQAA Hong Kong China ICONTEC Colombia IMNC Mexico
Inspecta Certification Finland IRAM Argentina JQA Japan KFQ Korea MSZT Hungary Nemko AS Norway NSAI Ireland
PCBC Poland Quality Austria Austria RR Russia SII Israel SIQ Slovenia SIRIM QAS International Malaysia
SQS Switzerland SRAC Romania TEST St Petersburg Russia TSE Turkey YUQS Serbia
IQNet is represented in the USA by: AFNOR Certification, CISQ, DQS Holding GmbH and NSAI Inc.

* The list of IQNet partners is valid at the time of issue of this certificate. Updated information is available under www.iqnet-certification.com

POLSKIE CENTRUM BADAŃ I CERTYFIKACJI S.A.

02-699 Warszawa, ul. Kłobucka 23A

CERTYFIKAT SYSTEMU ZARZĄDZANIA PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM KORUPCYJNYM

Nr K – 9/1/2010

Potwierdza się, że:

**Agencja Rynku Rolnego
Centrala**

ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 WARSZAWA

w następującym zakresie:

**administrowanie mechanizmami
Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej,
mechanizmami krajowymi oraz funduszami promocji**

spełnia wymagania

Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym*

na co dowodu dostarczył audit przeprowadzony przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.

Certyfikat pozostaje w mocy pod warunkiem przestrzegania przez dostawcę
powyższych wymagań oraz określonych w Umowie nr 3045/K/2/2010.

Okres ważności certyfikatu:

od 2010-12-30 do 2012-08-03

Data pierwszej certyfikacji: 2010-12-30

**DYREKTOR
ds. Badań i Certyfikacji**

TADEUSZ GLAZER

Warszawa, 2010-12-30

* Wymagania SPZK zatwierdzone do stosowania w lutym 2010 roku.

7.3. Polityka Jakości i Polityka Antykorupcyjna ARR

W wyniku zintegrowania Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym z uprzednio certyfikowanym Systemem Zarządzania Jakością, w ARR ustanowiono w 2010 r. skonsolidowaną „Politykę Jakości i Politykę Antykorupcyjną ARR” (zarządzenie nr 187/2010/KP Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 6 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Jakości, z późn. zm.).

Dokument ten służy utrzymaniu oraz doskonaleniu Systemu Zarządzania w ARR, pozostaje w zgodzie z celami organizacji, podlega stałemu nadzorowi, jak również zawiera deklarację Kierownictwa ARR dotyczącą stosowania określonych sankcji w przypadku wykrycia praktyk korupcyjnych. Ww. dokument jest udostępniony wszystkim pracownikom oraz beneficjentom Agencji na stronach intranetowych i internetowych ARR.

7.4. Kodeks Etyki

W 2010 r. w ARR został wdrożony Kodeks Etyki, którego celem jest propagowanie wartości etycznych i moralnych, jakimi powinni kierować się jej pracownicy. Agencja dąży do zapewnienia najwyższego poziomu realizacji nałożonych na nią zadań w zakresie lepszej oraz skutecznej obsługi klientów ARR, mając na względzie ochronę uzasadnionych interesów państwa i Unii Europejskiej.

Zapewniając odpowiednie warunki i środowisko pracy, ARR oczekuje od swoich pracowników, aby ich postawa i zachowanie były profesjonalne, etyczne i moralne. W celu poinformowania pracowników, jak też osób zainteresowanych działalnością Agencji o standardach zachowań w niej obowiązujących, dokument ten jest udostępniony w serwisie internetowym i intranetowym ARR.

7.5. Szkolenia pracowników ARR w zakresie Systemu Zarządzania

W 2010 r., w związku z przygotowaniem do certyfikacji Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym oraz wdrożeniem w ARR Kodeksu Etyki, pracownicy Agencji wzięli udział w szkoleniu obejmującym zagadnienia dotyczące etyki i przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Celem ww. szkolenia było zdobycie aktualnych kwalifikacji w dziedzinie etyki urzędniczej oraz przeciwdziałania korupcji. Łącznie w trzech cyklach szkolenia uczestniczyło 105 pracowników ARR, w tym 76 osób z Centrali i 29 osób z OT ARR.

7.6. Audyty wewnętrzne w zakresie nadzoru nad Systemem Zarządzania w ARR

W ramach działań związanych z pracami nad rozszerzeniem certyfikacji Systemu Zarządzania Jakością na wszystkie jednostki ARR oraz przygotowaniem Agencji do certyfikacji SPZK, na podstawie zarządzenia nr 36/2010/W Prezesa ARR z dnia 23 lutego 2010 r., rozszerzono listę auditorów wewnętrznych. Do pełnienia tej funkcji powołano spośród pracowników ARR 97 osób.

W 2010 r., zgodnie z „Programem auditów wewnętrznych na rok 2010”, auditorzy przeprowadzili 86 auditów Systemu Zarządzania. Celem przeprowadzonych auditów wewnętrznych było sprawdzenie wdrożenia w ARR zasad Systemu Zarządzania oraz wskazanie obszarów, które należy udoskonalić. Z każdego auditu został sporządzony raport zawierający wnioski i spostrzeżenia, a także określono działania korygujące, zapewniające prawidłowe funkcjonowanie systemu. Działania te zostały skutecznie wdrożone.

7.7. Opracowywanie i weryfikacja dokumentacji Systemu Zarządzania

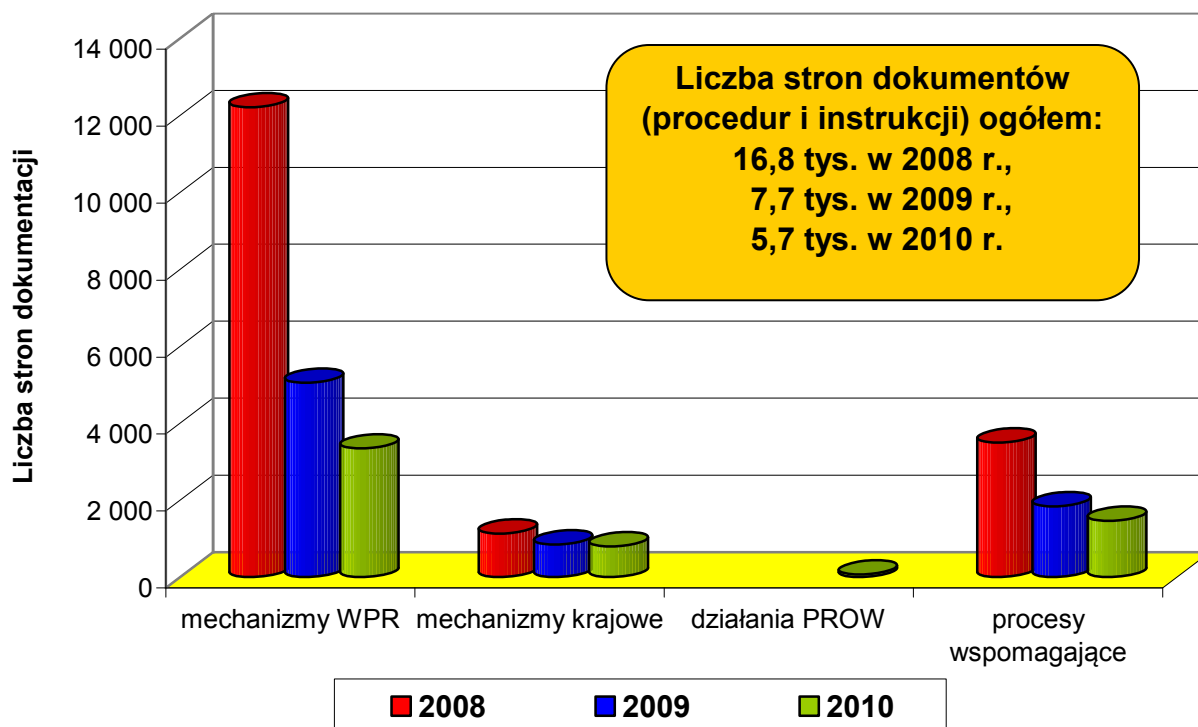
W 2010 r. Agencja kontynuowała prace w zakresie analizy, weryfikacji i modyfikacji dokumentacji Systemu Zarządzania, mające na celu uproszczenie i optymalizację procesów realizowanych w ARR.

Przeprowadzono 60 weryfikacji systemowych dokumentów Systemu Zarządzania, w których wyniku dostosowano do wymogów systemowych 16 ksiąg procedur oraz dokonano 44 aktualizacji ksiąg procedur.

W związku z nowymi zadaniami nałożonymi przez UE na ARR, opracowano również 2 nowe księgi procedur w ramach mechanizmów krajowych. Ponadto, w 2010 r., kontynuowano proces uchylania instrukcji, których zapisy powielały treść innych dokumentów.

W wyniku tego procesu dokumentacja została zredukowana o 88 instrukcji biurowych. Podjęte działania znacznie ograniczyły liczbę dokumentów w ARR i jednocześnie polepszyły ich jakość. W stosunku do 2009 r. zmniejszono liczbę procedur i instrukcji o 45%, tj. z 510 do 282. Zmniejszeniu uległa liczba procedur i instrukcji dotyczących: mechanizmów WPR – z 324 do 152 (o 53%), mechanizmów krajowych – z 45 do 34 (o 24%) oraz mechanizmów wspomagających – ze 138 do 93 (o 33%). Liczba procedur dotyczących działań PROW wynosiła 3 i w 2010 r. nie uległa zmianie. W wyniku ww. działań liczba stron dokumentów Systemu Zarządzania zmalała z 7,7 tys. stron do 5,7 tys. stron (o 26%).

Wykres 41. Liczba stron dokumentacji Systemu Zarządzania w ARR w 2010 r. w stosunku do 2009 r. i 2008 r.

Zweryfikowane dokumenty Systemu Zarządzania zawierają skondensowane informacje potrzebne do prawidłowej realizacji zadań ARR. Odpowiednio opracowana i nadzorowana dokumentacja stanowi główny filar sprawnego działania ARR.

7.8. Ocena skuteczności Systemu Zarządzania

System Zarządzania w ARR jest stale doskonalony, a niezbędne zmiany są na bieżąco wprowadzane do jego dokumentacji. Ocena skuteczności systemu oraz analiza osiągniętych wyników przeprowadzana była w trakcie przeglądów zarządzania, jak również na naradach oraz spotkaniach Kierownictwa ARR, a decyzje oraz wnioski stanowiły jedną z podstaw do doskonalenia procesów.

W lutym 2010 r. przeprowadzony został przegląd zarządzania, zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009, w którego wyniku określono cele jakości na 2010 r. oraz kryteria i terminy ich realizacji.

Wdrożony w ARR zintegrowany System Zarządzania umożliwia wykorzystanie procesowego i kompleksowego podejścia do zarządzania Agencją, wpływa na sprawną realizację procesów, poprawę komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz zwiększenie wydajności administracyjnej. Zastosowane rozwiązania mają wpływ na usprawnienie współpracy na każdym szczeblu organizacyjnym, redukują obciążenia administracyjne nakładane na beneficjentów mechanizmów administrowanych przez ARR oraz podnoszą jakość

wykonywanych zadań w zakresie lepszej i skutecznej obsługi klientów, efektywniejszego monitorowania potrzeb i szybkiego reagowania na zmieniające się warunki funkcjonowania. Potwierdzeniem profesjonalizmu osiągniętego w realizacji procesów w Agencji są uzyskane w 2010 r. certyfikaty.

7.9. Monitorowanie poziomu zadowolenia klientów ARR

Zgodnie z przyjętą w 2010 r. „Polityką Jakości i Polityką Antykorupcyjną Agencji Rynku Rolnego” ARR monitoruje poziom zadowolenia swoich klientów, których większość stanowią beneficjenci mechanizmów administrowanych przez Agencję.

W ramach ww. procesu w 2010 r. przeprowadzono anonimowe badanie satysfakcji klienta ARR, w którym wzięło udział 1 786 respondentów. Wyniki badania wykazały, że spośród ankietowanych, którzy udzielili odpowiedzi na zadane pytania, 92,6% pozytywnie oceniło współpracę z Agencją. Respondenci wysoko ocenili również: terminowość załatwienia sprawy (91,4%), uprzejmość pracowników i udzieloną pomoc w uzyskaniu pełnej informacji (89,9%), kompetencje pracowników (87,9%) oraz dostępność informacji i dokumentów (79,7%). Wyniki badań satysfakcji klienta potwierdzają pozytywny wpływ wdrożonego w ARR Systemu Zarządzania.

7.10. ARR w opinii badanych mieszkańców wsi

Jak wynika z badań⁵⁶ przeprowadzonych przez PBS DGA Spółka z o.o., Agencja Rynku Rolnego cieszy się dobrą opinią rolników. Wśród producentów rolnych, którzy w okresie 6 miesięcy poprzedzających badanie współpracowali z jednostkami organizacyjnymi ARR, jakość obsługi została oceniona bardzo dobrze oraz raczej dobrze przez 84% respondentów.

Akceptacją rolników, a także innych mieszkańców wsi, cieszą się działania podejmowane w ramach mechanizmów administrowanych przez ARR. Jak wynika z przeprowadzonych badań⁵⁷ rolnicy są zainteresowani dopłatami do materiału siewnego. Część badanych rolników (28%) nabywało już materiał siewny z wykorzystaniem dopłat ARR i chcieliby nadal mieć taką możliwość, natomiast 21% rolników nie korzystało dotychczas z tych dopłat, ale chcieliby mieć taką możliwość w przyszłości. Mechanizm jest zatem pozytywnie oceniany przez blisko połowę producentów rolnych.

⁵⁶ Badanie „Polska wieś i rolnictwo 2010” – raport opracowany na podstawie badania wykonanego przez PBS DGA Spółkę z o.o., Warszawa 2010, s. 106.

⁵⁷ Tamże, s. 53.

Podobnie bardzo wysoko oceniane są w środowisku wiejskim⁵⁸ programy „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole” administrowane przez ARR. Za potrzebą kształtowania wśród dzieci i młodzieży nawyków żywieniowych dotyczących spożywania mleka, produktów mlecznych oraz owoców i warzyw opowiedziało się 93% rolników i 94% mieszkańców wsi niebędących rolnikami.

Ponadto potrzebę prowadzenia działań promocyjnych w ramach mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”, oferujących polskie produkty na rynkach zagranicznych, widzi 90% rolników i 88% mieszkańców wsi niebędących rolnikami⁵⁹.

⁵⁸ Tamże, s. 92.

⁵⁹ Tamże, s. 93.

8. ZAGADNIENIA ORGANIZACYJNE

8.1. Dostosowania legislacyjne

Agencja Rynku Rolnego jest państwową osobą prawną, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rynków rolnych, a w zakresie gospodarki finansowej – minister właściwy do spraw finansów publicznych. Agencja, posiadając status agencji płatniczej, działała w 2010 r. na podstawie przepisów prawa krajowego i wspólnotowego.

8.1.1. Akty prawne regulujące organizację i zadania ARR

Organizację i zadania Agencji Rynku Rolnego jako agencji płatniczej w 2010 r. regulowały następujące krajowe akty prawne:

1. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. Nr 30, poz. 181, z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Rynku Rolnego agencją płatniczą (Dz. U. Nr 76, poz. 713, z późn. zm.),
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Rynku Rolnego akredytacji jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (Dz. U. Nr 204, poz. 1507, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. Nr 187, poz. 1381, z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 166, poz. 1611, z późn. zm.).

8.1.2. Akty prawne regulujące działania ARR na rynkach rolnych

W 2010 r. ARR realizowała swoje zadania statutowe w zakresie działań na wybranych rynkach rolnych na podstawie regulacji prawnych zawartych w poniższych aktach prawa krajowego:

1. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702, z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 240, poz. 2059, z późn. zm.) – ustawa ta utraciła moc obowiązującą z dniem 17 grudnia 2010 r.,
3. Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 70, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 65, z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 34, poz. 292, z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. Nr 169, poz. 1199, z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o administrowaniu obrotem towarowym z zagranicą (Dz. U. Nr 97, poz. 963, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.).

Z uwagi na nowelizację aktów prawa wspólnotowego oraz w związku ze zmianami zachodzącymi na krajowych rynkach produktów rolno-spożywczych, w 2010 r. podlegały zmianom krajowe akty prawne zawierające przepisy regulujące mechanizmy administrowane przez Agencję. Zmiany w prawie krajowym były wynikiem przeglądu aktów prawnych, przeprowadzonego w celu uporządkowania i dostosowania prawodawstwa krajowego do zmieniającego się prawodawstwa UE w zakresie wspólnej organizacji rynków rolnych.

W odniesieniu do **ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych**, w 2010 r. weszły w życie dwie nowelizacje wprowadzone ustawami:

- z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 228, poz. 1486) oraz
- z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 247, poz. 1650).

W ramach nowelizacji, wprowadzonej **ustawą z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego oraz niektórych innych ustaw**, ustawodawca przeniósł do ustawy o ARR uregulowanie dotyczące rynku zbóż (dotychczas zamieszczone w ustawie o organizacji niektórych rynków rolnych) poprzez dodanie rozdziału 7a „Rynek zbóż”. Zmiana ta była podyktowana wprowadzeniem w życie rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji rynków”) i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1272/2009 ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej.

Dla celów porządkowych ustawodawca zamieścił w art. 11 ustawy o ARR dodatkowy ustęp mówiący, że zadania Agencji obejmujące działania na rzecz stabilizacji w ramach wspólnej polityki rolnej, rynków lnu i konopi, mleka, owoców i warzyw, tytoniu i suszu paszowego oraz wina są realizowane przez ARR na podstawie odrębnych przepisów.

Ponadto został zmodyfikowany art. 13 ustawy o ARR poprzez rozszerzenie zakresu spraw, w których ramach Prezes Agencji jest uprawniony do wydawania decyzji administracyjnych. Z zapisów tego artykułu wynika, że Prezes ARR jest uprawniony do wydawania decyzji administracyjnych co do wysokości kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków finansowych z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, udzielanych w ramach wsparcia, o którym mowa w art. 9, ust. 1 ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych oraz co do wysokości kar administracyjnych nakładanych w ramach administrowania obrotem z zagranicą towarami rolnymi w ramach WPR lub towarami z grupy non-aneks I.

Ustawodawca w art. 13 ustawy o ARR dokonał modyfikacji zapisów ust. 3a, zgodnie z którymi Prezes Agencji nie jest zobowiązany do ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków finansowych pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR lub EFRG przeznaczonych

na realizację wspólnej polityki rolnej w przypadku, gdy kwota zobowiązania nie jest wyższa od równowartości 100 EUR.

Na mocy ustawy z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych zostało wprowadzone uregulowanie dla stworzenia podstawy do udzielenia pomocy, w formie dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, dla producentów rolnych, którzy w 2010 r. ponieśli szkody w uprawach spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan. Przedmiotowa zmiana ustawy wynikała z podjętej przez Radę Ministrów uchwały nr 87/2010 z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r.

Wprowadzone w 2010 r. zmiany do **ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego** obejmowały w szczególności uregulowania dotyczące ww. rynków. Ponadto zostały dodane do ustawy przepisy prawne regulujące rynek lnu i konopi uprawianych na włókno.

W zakresie regulacji związanych z rynkiem owoców i warzyw wprowadzono w ustawie przepisy dotyczące programu „Owoce w szkole”, mające na celu dostosowanie przepisów krajowych do przepisów wspólnotowych w tym zakresie. W świetle znowelizowanych przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, od roku szkolnego 2009/2010 na warunkach określonych przez Komisję Europejską, przyznaje się pomoc wspólnotową z tytułu dostarczania dzieciom w placówkach oświatowych produktów rynku owoców i warzyw, przetworzonych owoców i warzyw oraz bananów, a także na pokrycie niektórych kosztów logistyki i dystrybucji, sprzętu, komunikacji, monitorowania i oceny (związanych z dostarczaniem owoców i warzyw dzieciom). W ramach nowelizacji, ustawodawca wskazał ARR jako jednostkę organizacyjną wykonującą zadania państwa członkowskiego lub właściwej władzy państwa członkowskiego, związane z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu „Owoce w szkole” na zasadach, w zakresie i w sposób określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 288/2009, ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej przeznaczonej na dostarczanie dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw świeżych i przetworzonych oraz produktów z bananów w ramach programu „Owoce w szkole”, jak również w ustawie krajowej. „Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez Agencję, związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu Owoce

w szkole oraz sposób i tryb realizacji tych zadań, mając na względzie zapewnienie skutecznego i efektywnego wdrożenia tego programu”, został określony w stosownych rozporządzeniach Rady Ministrów.

W zakresie uregulowania przepisów prawnych dotyczących rynku tytoniu i ich dostosowania do zmian w prawodawstwie wspólnotowym ustawodawca wprowadził zmiany polegające na uchyleniu przepisów odnoszących się do płatności związanej z produkcją surowca tytoniowego (tj. rejonów produkcji tytoniu, pierwszych przetwórców oraz umów kontraktacji surowca tytoniowego). W ustawie pozostały przepisy dotyczące płatności niezwiązanej z produkcją surowca tytoniowego, będącej częścią krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich, a także przepisy w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji do Komisji Europejskiej. W związku z tym uchylono art. 25-33f ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno, odnoszące się do uchylonych przepisów Unii Europejskiej (w zakresie płatności związanych z produkcją surowca tytoniowego, uznawania pierwszych przetwórców i wpisywania ich do rejestru, zatwierdzania punktów odbioru surowca tytoniowego, zawierania umów na uprawę tytoniu, a także płatności wyrównawczej). W związku z uchyleniem art. 33c ustawy, określającego przepisy dotyczące rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności związanej z produkcją surowca tytoniowego, w art. 33fb ust. 1 ustawy zmieniono brzmienie pkt 1 i 2. W pkt 1 przytoczono pełną nazwę tego rejestru z odesłaniem do uchylonego rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r., na którego podstawie utworzono ten rejestr.

W art. 33ff ustawy dodano przepisy dotyczące terminu wypłaty producentowi surowca tytoniowego płatności niezwiązanej oraz sposobu postępowania w przypadku rozwiązania osoby prawnej albo śmierci osoby fizycznej, która nabyła prawo do uzyskania płatności niezwiązanej. Wypłaty te będzie realizowała Centrala ARR za pomocą systemu informatycznego, w którym poszczególne OT ARR będą wyliczały wysokość tej płatności.

Zmiany w art. 33g ustawy są związane z koniecznością uchylenia przepisów w zakresie kontroli podmiotów uprawnionych do otrzymywania płatności związanych z produkcją surowca tytoniowego, punktów jego odbioru, a także pierwszych przetwórców tego surowca. W powyższym artykule pozostawiono przepisy dotyczące kontroli podmiotów ubiegających się o przyznanie płatności niezwiązanych z produkcją tytoniu. Kontrole te będą prowadzone przez ARR i ARiMR.

W zakresie regulacji dotyczącej rynku suszu paszowego zmiany wprowadzone do ustawy wynikały z konieczności dostosowania do aktualnego prawa UE i miały charakter porządkowy.

Do ustawy został dodany nowy rozdział dotyczący rynków lnu i konopi uprawianych na włókno. Dotychczas przepisy w zakresie wspólnej organizacji rynków lnu i konopi uprawianych na włókno były zamieszczone w ustawie z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 240, poz. 2059, z późn. zm.). Została ona jednak uchylona na mocy omawianej nowelizacji ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego. Należy zaznaczyć, że większość przepisów dotyczących rynków lnu i konopi uprawianych na włókno przeniesiono z ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych bez zmian, a część przepisów – w formie nieznacznie zmienionej.

W 2010 r. **ustawa o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych** była nowelizowana jednokrotnie. W ramach nowelizacji wprowadzono następujące zmiany:

1. Dokonano zmiany terminologii – dotychczasowe pojęcia „krajowa ilość referencyjna” i „indywidualna ilość referencyjna” zostały zastąpione pojęciami „kwota krajowa” i „kwota indywidualna”. Wprowadzona zmiana wynikała z dostosowania legislacji krajowej w zakresie kwotowania produkcji mleka do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007.
2. Dostosowano zakres zadań realizowanych przez Agencję na rynku mleka i przetworów mlecznych do zapisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007. W ramach nowelizacji ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych uchylono przepisy m.in. dotyczące realizacji przez ARR dopłat do: prywatnego przechowywania serów, odtłuszczonego mleka w proszku, przetwórstwa masła, masła skoncentrowanego i śmietanki, masła skoncentrowanego przeznaczonego do bezpośredniej konsumpcji oraz zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe.
3. Zaktualizowano brzmienie załącznika ustawy zawierającego wykaz przepisów UE w zakresie organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, tj. wymieniono obowiązujące akty prawne UE regulujące organizację rynku mleka i przetworów mlecznych.
4. Określono termin, w jakim Agencja jest zobowiązana do wydania decyzji w sprawie przyznania producentom mleka kwot indywidualnych z krajowej rezerwy kwoty krajowej.
5. Dokonano zmiany w opisie sposobu określania wysokości kwot indywidualnych przyznawanych z krajowej rezerwy kwoty krajowej.
6. W przypadku producenta, który zamierza wznowić produkcję mleka wprowadzono zakaz zbycia lub oddania w używanie kwoty indywidualnej w okresie dwóch lat od wydania przez Agencję decyzji w sprawie ponownego przyznania mu kwoty indywidualnej.

7. Uchylono przepis dotyczący zakazu sprzedaży mleka przez podmioty skupujące podmiotom niewpisanym do Rejestru Podmiotów Skupujących Mleko, prowadzonego przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego.
8. Zwolniono podmioty skupujące mleko z obowiązku przesyłania do dostawców hurtowych informacji dotyczących wykorzystania kwot indywidualnych w przypadku, gdy dostawca zaprzestaje dostaw mleka do danego podmiotu skupującego.
9. Wprowadzono nowe zasady udzielania przez Agencję dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych.
10. Wprowadzono zmiany polegające na doprecyzowaniu obowiązujących przepisów w celu usunięcia wątpliwości przy ich interpretacji, mogących powstać w trakcie stosowania prawa.

W 2010 r. **ustawa o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego** była nowelizowana jednokrotnie. Nowelizacja tej ustawy w przeważającej mierze miała odniesienie do regulacji zadań ARiMR. Do zmian w przepisach krajowych dotyczących działań ARR należy zaliczyć:

- uchylenie przepisów regulujących przyznawanie pomocy do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne w związku z zakończeniem udzielania przez Agencję pomocy krajowej do zakładania plantacji trwałych na cele energetyczne,
- ustanowienie podstawy prawnej dla realizacji wsparcia specjalnego (art. 68),
- zmianę odesłań do przepisów wspólnotowych przywoływanych w nowelizowanej ustawie.

W ramach przedmiotowej nowelizacji uchylono przepisy bezpośrednio regulujące ubieganie się beneficjentów o płatności do roślin energetycznych, utrzymano natomiast w mocy dotychczasowe przepisy regulujące kwestie pośrednio związane z przetwarzaniem roślin na cele energetyczne.

Konieczność dokonania zmian w ustawie o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego wynikała z regulacji UE, w tym m.in. z rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009⁶⁰.

W 2010 r. **w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych** została wprowadzona jedna zmiana. Polegała ona na wyłączeniu Agencji z naliczania wpłat na fundusze promocji. Dotychczasowe przepisy ustawy nie regulowały szczegółowo kwestii naliczania i pobierania wpłat na fundusze promocji w przypadku wydawania towarów z zapasów interwencyjnych gromadzonych przez ARR w związku

⁶⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003.

z realizacją wspólnej polityki rolnej. Wydanie towarów (np. zbóż z zapasów interwencyjnych Agencji) podmiotom zobowiązanym do naliczania i pobierania wpłat na fundusze promocji skutkowało naliczeniem i pobraniem wpłat na fundusze promocji od ARR. Biorąc pod uwagę fakt, że Agencja jest jednostką finansowaną ze środków budżetu państwa, tego typu wpłata zostałaby pokryta ze środków finansowych stanowiących własność państwa.

Agencja w 2010 r. realizowała działania interwencyjne na poszczególnych rynkach rolnych na podstawie zarządzeń wydanych przez Prezesa ARR. Listę zagadnień uregulowanych tymi zarządzeniami zawiera Aneks 4.

8.1.3. Monitorowanie regulacji prawnych UE

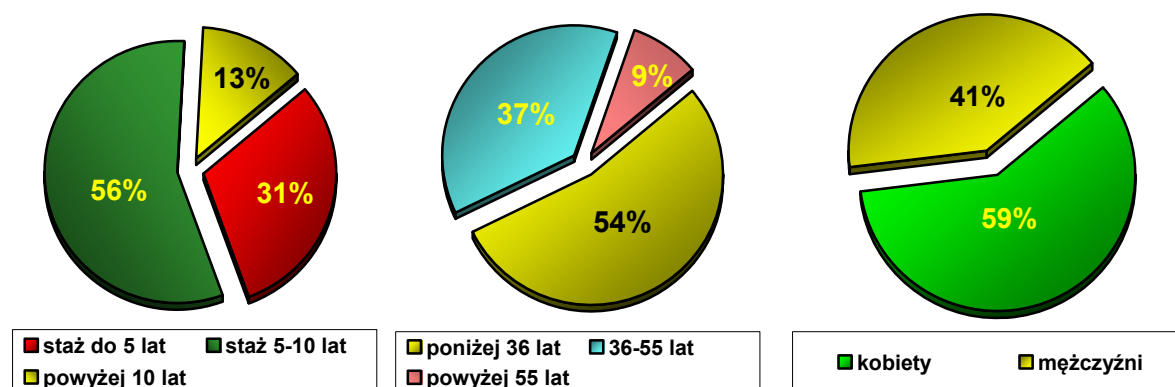
Agencje płatnicze UE mają obowiązek wdrożenia procedur koniecznych do zagwarantowania, że każda zmiana w przepisach Wspólnoty (w szczególności obowiązujące stawki pomocy finansowej) jest rejestrowana, a zalecenia, bazy danych i listy kontrolne są aktualizowane w odpowiednim czasie. W związku z tym, w celu spełnienia wymogu akredytacyjnego, w ARR w 2010 r. na bieżąco dokonywano monitoringu aktów prawnych UE ukazujących się na stronie internetowej <http://eur-lex.europa.eu> oraz w Dziennikach Urzędowych UE. Jednocześnie Agencja pozyskiwała za pośrednictwem MRiRW niepublikowane akty prawne Wspólnoty, zawierające istotne informacje dotyczące działań realizowanych w ramach mechanizmów WPR administrowanych przez ARR. Pozyskiwane dokumenty były przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Agencji w formie rejestrów Dzienników Urzędowych UE. Na podstawie informacji zwrotnych dotyczących ww. rejestrów monitorowano sposób wdrażania zmian w przepisach unijnych w ramach poszczególnych mechanizmów i procesów realizowanych w ARR.

8.2. Zarządzanie kadrami

W 2010 r. podstawowym celem polityki kadrowej w ARR był nabór oraz utrzymanie wysoko wykwalifikowanej kadry, jej optymalne wykorzystanie, jak również inwestowanie w dalszy rozwój posiadanego kapitału ludzkiego. Polityka kadrowa Agencji jest prowadzona w oparciu o procedury wewnętrzne, stworzone zgodnie z obowiązującym prawem i dostosowane do wymagań Systemu Zarządzania Jakością wdrażanego w Agencji w oparciu o normę ISO 9001:2009, a jej priorytetem jest podnoszenie wiedzy i umiejętności zawodowych pracowników oraz wdrażanie efektywnego systemu ocen okresowych. Właściwa realizacja powyższych zadań zapewnia ARR jako agencji płatniczej utrzymanie kryteriów akredytacyjnych.

Zatrudnienie w ARR według stanu na dzień 31.12.2010 r. wynosiło 1 232 osoby, z tego: w Centrali – 558 i w OT ARR – 674. Najliczniejszą grupę w strukturze zatrudnienia (56% wszystkich zatrudnionych) stanowili pracownicy o stażu pracy w Agencji wynoszącym od 5 do 10 lat. Ponad połowa zatrudnionych (54%) należała do grupy wiekowej poniżej 36 roku życia. Według stanu na dzień 31.12.2010 r. kobiety stanowiły 59% pracowników Agencji. Wykształcenie wyższe posiadało ponad 91% pracowników.

Wykres 42. **Struktura zatrudnienia w ARR (wg stanu na dzień 31.12.2010 r.) wg stażu pracy oraz wieku i płci pracowników**

Nabór kandydatów na wolne stanowiska pracy w Agencji jest, zgodnie z ustawą o ARR, otwarty i konkurencyjny oraz odbywa się na zasadach określonych w procedurach wewnętrznych. Informacje o wolnych stanowiskach pracy były zamieszczane w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibach jednostek organizacyjnych Agencji, w których prowadzono nabór. Dodatkowo informacja o wolnych stanowiskach pracy była publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej ARR oraz na stronie internetowej Agencji www.arr.gov.pl. W 2010 r. kandydaci do pracy złożyli w ARR 1 812 aplikacji. W 2010 r. zatrudniono 70 osób, z tego 28 w Centrali i 42 w OT ARR. Umowy na czas zastępstwa dotyczyły 15 osób (Centrala – 2, OT ARR – 13) oraz na czas określony – 53 osób (Centrala – 26, OT ARR – 27). Umowy na czas nieokreślony (powołania) dotyczyły 2 osób zatrudnionych w OT ARR. Wśród nowozatrudnionych najwięcej osób posiadało wykształcenie rolnicze (37%) i ekonomiczne (23%).

Jednocześnie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. umowę o pracę z Agencją rozwiązało 56 osób (29 osób w Centrali i 27 w OT ARR). Średnia wartość fluktuacji zatrudnienia liczona jako stosunek liczby osób zwolnionych i zatrudnionych na ich miejsce do średniej liczby zatrudnionych w ARR wyniosła w 2010 r. ok. 4,5%.

Największa aktywność ARR pod względem liczby prowadzonych naborów na wolne stanowiska pracy miała miejsce w pierwszym półroczu 2010 r. oraz w okresie wakacyjnym. Zmniejszenie liczby rekrutacji w okresie wrzesień-grudzień 2010 r. miało związek z projektami aktów prawnych,

mających na celu ograniczenie wielkości zatrudnienia w sektorze finansów publicznych, co automatycznie skutkowało zmniejszeniem fluktuacji zatrudnienia w tym okresie.

8.3. Szkolenia

Agencja na bieżąco wspiera proces rozwoju zawodowego pracowników, umożliwiając im uczestnictwo w szkoleniach grupowych, kierując ich na szkolenia zewnętrzne dostępne na rynku oraz częściowo finansując naukę w szkołach wyższych i na kursach językowych. Szkolenia zrealizowane w 2010 r. dotyczyły przede wszystkim tematyki prawnej (głównie nowelizacji przepisów), finansowej, administracyjnej i informatycznej. Zorganizowano również szkolenia miękkie, doskonalące umiejętności menedżerskie z zakresu sztuki prezentacji i protokołu dyplomatycznego. W szkoleniach, w ramach przyznanego na 2010 r. budżetu szkoleniowego, uczestniczyło 1 135 pracowników. Łączny koszt szkoleń wyniósł 383 tys. zł, z tego grupowych – 255 tys. zł i indywidualnych – 128 tys. zł.

W związku z procesem certyfikacyjnym ARR oraz pracami nad wdrożeniem wymagań normy PN-ISO/IEC 27001:2007 przeprowadzono cykl szkoleń „Wymagania Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji”. W 2010 r. odbyło się 7 szkoleń w tym cyklu, w których wzięło udział 181 pracowników Agencji (w tym dla 4 osób przeprowadzono konsultacje). Ponadto, z uwagi na planowaną certyfikację Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym, zorganizowano 4 szkolenia o tej tematyce, w wyniku których przeszkolono 105 pracowników. Pracownicy Agencji podejmowali oraz kontynuowali naukę na różnego rodzaju kursach językowych i specjalistycznych oraz na studiach podyplomowych i uzupełniających studiach magisterskich, korzystając z dofinansowania ARR. Zawarto 84 umowy szkoleniowe, z tego 28 na kursy specjalistyczne, 26 na studia podyplomowe, 21 na kursy językowe i 9 na uzupełniające studia magisterskie.

Łącznie koszt dofinansowania ww. form nauki pracowników Agencji, w tym rozpoczętej w latach ubiegłych, wyniósł 114 tys. zł, z czego 65 tys. zł (57% środków finansowych) przeznaczono na szkolenia indywidualne, 47 tys. zł (41%) na uzupełniające studia magisterskie i podyplomowe oraz 2 tys. zł (2%) na kursy językowe. Z ww. dofinansowania Agencji do nauki w 2010 r. skorzystało 33 pracowników. Po dopełnieniu przez pracowników obowiązku udokumentowania zakończenia nauki, wynikającego z umów szkoleniowych, koszty nauki w ramach tych umów, zostaną sfinansowane pracownikom w ramach budżetu na 2011 r.

Wydatki ARR ogółem poniesione na szkolenia pracowników oraz dofinansowanie nauki w ramach zawartych umów szkoleniowych w 2010 r. wyniosły 498 tys. zł, z tego z tytułu: szkoleń

grupowych — 255 tys. zł, szkoleń indywidualnych — 193 tys. zł, studiów podyplomowych, uzupełniających studiów magisterskich i kursów językowych — 50 tys. zł.

Ponadto w 2010 r. przeprowadzono szkolenia z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy dla czterech grup pracowników: kadry kierowniczej, kontroli technicznych, administracyjno-biurowych i na stanowiskach robotniczych. Łącznie w 36 szkoleniach z zakresu BHP uczestniczyło 280 pracowników ARR.

W 2010 r. praktyki studenckie w Agencji odbyło 36 studentów (w tym 15 w Centrali ARR), z których większość stanowili studenci Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, współpracującej od wielu lat z Agencją w tym zakresie.

8.4. Realizacja programu informatyzacji

Agencja Rynku Rolnego realizując w 2010 r. program informatyzacji, zarządzała swoimi zasobami teleinformatycznymi (serwery, stacje robocze, urządzenia sieciowe, zabezpieczenia, oprogramowanie), zapewniała sprawne funkcjonowanie systemu informatycznego, realizowała politykę bezpieczeństwa danych, współpracowała przy opracowywaniu wymagań dla systemów teleinformatycznych, wspierała działania użytkowników, a także organizowała systemy wymiany informacji drogą elektroniczną. Infrastruktura techniczna, którą administruje ARR od strony informatycznej, zapewniała poprawne funkcjonowanie wszystkich komórek organizacyjnych Agencji.

W 2010 r. Agencja kontynuowała działania mające na celu utrzymanie ciągłości produkcyjnej i rozbudowę Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI), którego zadaniem jest wspomaganie realizacji mechanizmów WPR oraz administrowania mechanizmami krajowymi. Powyższe działania polegały na utrzymywaniu systemów budowanych przez zespół projektowo-programistyczny Agencji oraz nadzorowaniu i eksploatacji systemu zbudowanego przez podmiot zewnętrzny, w ramach umów serwisowych. Prowadzono również prace analityczne, projektowe i wdrożeniowe nowych elementów systemu zbudowanego przez podmiot zewnętrzny. Prace te polegały na uszczegółowieniu zapisów analitycznych, weryfikacji zaprojektowanych modyfikacji przez wykonawcę systemu i przeprowadzeniu testów akceptacyjnych rozbudowanych i/lub zmodyfikowanych części systemów.

Kontynuowano także prace nad systemami informatycznymi budowanymi siłami własnymi Agencji, wspomagającymi m.in. następujące mechanizmy WPR i krajowe: kwotowanie produkcji mleka, dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych (w tym

e-Szklanka), dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej oraz przyznanie i wypłata pomocy na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji na rynku cukru. Zakończono prace nad nowymi modułami ww. systemów oraz realizowano wnioski o zmianę eksploatowanych modułów tych systemów. Rozpoczęto informatyzację mechanizmu WPR „Owoce w szkole”. Ponadto powstały kolejne moduły systemu wspomagającego obsługę funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

W 2010 r. prowadzono również działania mające na celu utrzymanie infrastruktury SI ARR na właściwym poziomie oraz zmierzające do jej przebudowy, a także do podniesienia poziomu bezpieczeństwa informatycznego w Agencji. W ramach tych działań przebudowano infrastrukturę i przeprowadzono aktualizację oprogramowania systemów bezpieczeństwa, wdrożono ochronę dla komputerów przenośnych oraz przeprowadzono testy procedur awaryjnych i testy penetracyjne infrastruktury. Podniesiono także poziom ochrony przed niepożądaną korespondencją oraz uruchomiono system monitorowania i powiadamiania administratorów o nieprawidłowościach występujących w działaniu SI ARR.

8.5. Zarządzanie bezpieczeństwem informacji

W 2010 r. w ARR został przeprowadzony przegląd Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji funkcjonującego w oparciu o wymogi normy ISO/IEC 27002:2005. Dokonano aktualizacji dokumentów dotyczących bezpieczeństwa informacji, tj.: Polityki Bezpieczeństwa Informacji, Zasad Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, a także Wytocznych Bezpieczeństwa Informacji dla pracowników, użytkowników komputerów przenośnych, kontrahentów oraz dla zewnętrznych osób fizycznych.

Zgodnie z wymogami normy przeprowadzono klasyfikację aktywów oraz analizę ryzyka, która objęła wszystkie procesy realizowane w ARR i działania niestandardowe, tj. nieobjęte procedurami.

Wykorzystując intranetową „Platformę edukacyjną”, przeprowadzono cykliczne szkolenia pracowników oraz testy ze znajomości przepisów z zakresu bezpieczeństwa informacji. Dla wszystkich nowozatrudnionych pracowników i praktykantów przeprowadzono wstępne przeszkolenie z zakresu bezpieczeństwa informacji.

W ARR prowadzony jest Rejestr Incydentów Naruszenia Bezpieczeństwa Informacji. W 2010 r. żadne z odnotowanych zagrożeń nie miało wpływu na prawidłowe funkcjonowanie Agencji.

Przestrzeganie Zasad Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji jest monitorowane, prowadzone są doraźne kontrole, testowane są rozwiązania informatyczne wspomagające zarządzanie bezpieczeństwem informacji.

8.6. Plan Zachowania Ciągłości Działania

W Agencji Rynku Rolnego, zgodnie z wymaganiami zawartymi w normie ISO/IEC 27002:2005 „Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji”, opracowano Plan Zachowania Ciągłości Działania (PZCD). W 2010 r. aktualizowano i dostosowywano elementy planu do zmieniających się warunków organizacyjnych oraz zasobów kadrowych. Przeprowadzono m.in. aktualizację procedur awaryjnych we wszystkich biurach Centrali ARR oraz sporządzono listy osób kluczowych, odpowiedzialnych za realizację procesów w sytuacjach awaryjnych, zarówno w Centrali, jak i we wszystkich OT ARR.

Zgodnie z opracowanym na 2010 r. „Harmonogramem Testów PZCD” przeprowadzono testy sprawności funkcjonowania:

- strategii kontaktu z mediami, przedsiębiorcami i instytucjami współpracującymi,
- zasad kontaktu z dostawcami zasobów i usług,
- zasad informowania przedsiębiorców o przeniesieniu lokalizacji i punktach zastępczych,
- funkcjonowania Zespołu ds. odtwarzania po awarii.

Przeprowadzone testy potwierdziły wysoką skuteczność obowiązującego PZCD oraz zasadność wprowadzonych zmian, m.in. dla zapewnienia bezpieczeństwa pracowników w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej oraz ciągłości realizacji strategicznych procesów Agencji. W 2010 r. żadne z odnotowanych zagrożeń nie skutkowało potrzebą uruchomienia procedur awaryjnych.

8.7. Tryb udzielania zamówień publicznych

W krajach Unii Europejskiej od kilku lat są podejmowane starania, by tradycyjne zamówienia publiczne, oparte na tzw. papierowych dokumentacjach, uzupełniane były o instrumenty elektroniczne. Cyfrowe technologie informatyczne sprzyjają przyspieszeniu komunikacji między uczestnikami procedur w sferze zamówień publicznych i prowadzą do ich skrócenia i zdynamizowania, a przede wszystkim do zaoszczędzenia środków publicznych. Elektroniczne zamówienia publiczne gwarantują również transparentność postępowań.

W Polsce do prowadzenia licytacji oraz aukcji elektronicznych wykorzystuje się platformy przetargowe, co stwarza nowe możliwości w systemie zamówień publicznych i upowszechnia formę elektroniczną tych zamówień. W styczniu 2010 r. Urząd Zamówień Publicznych udostępnił bezpłatną platformę aukcji elektronicznych.

ARR w 2010 r. kontynuowała podjęte w 2009 r. starania o możliwie jak najszersze stosowanie procedur elektronicznych w zamówieniach udzielanych zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Tryb ten w żadnym stopniu nie ograniczał konkurencji, a uzyskane znaczne oszczędności finansowe spowodowały, że ARR przeprowadzała kolejne postępowania z wykorzystaniem elektronicznych trybów zamówień publicznych.

W 2010 r. przeprowadzono 2 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie licytacji elektronicznej, co stanowiło 4% wszczętych i udzielonych zamówień publicznych. Zastosowanie tego trybu w ramach prowadzonych postępowań, zakończonych zawarciem umowy, pozwoliło na uzyskanie oszczędności w wydatkowaniu środków publicznych w kwocie 24 tys. zł.

Ponadto w 2010 r. Agencja przeprowadziła 28 postępowań w trybie przetargu nieograniczonego, co stanowiło najwięcej, bo 52% wszystkich postępowań. Spośród przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, 9 postępowań przeprowadzono z przewidzianą aukcją elektroniczną. W 3 przypadkach doszło do złożenia przez wykonawców dodatkowych ofert w postaci elektronicznej. Oszczędności Agencji w porównaniu z najkorzystniejszymi ofertami złożonymi w wersji „papierowej” wyniosły 427 tys. zł. Z uwagi na ustawowy wymóg uzyskania minimum 3 ofert niepodlegających odrzuceniu, w pozostałych 6 postępowaniach nie można było zastosować aukcji elektronicznej. Zamówienia udzielone według trybu przetargu nieograniczonego z przewidzianą aukcją elektroniczną w Agencji stanowiły 17% wszystkich wszczętych i udzielonych w 2010 r. zamówień publicznych.

W 2010 r. udzielono 18 zamówień w trybie z wolnej ręki wobec 25 udzielonych rok wcześniej (spadek o 28%). Zamówienia udzielone w trybie z wolnej ręki stanowiły 33% w strukturze udzielonych zamówień. Agencja sukcesywnie odstępuje od prowadzenia postępowań w trybie z wolnej ręki. Postępowania w trybie z wolnej ręki prowadzone były wyłącznie po stwierdzeniu istnienia stosownych przesłanek, o których mowa w art. 67 i następnych artykułach ustawy Prawo zamówień publicznych.

Tryb zapytania o cenę (5 udzielonych zamówień w 2010 r.) był stosowany przez Agencję w odniesieniu do dostaw lub usług powszechnie dostępnych, o ustalonych standardach

jakościowych, których wartość szacunkowa była mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych.

W 2010 r. Agencja udzieliła łącznie 54 zamówień publicznych o wartości 28,5 mln zł wobec 50 zamówień o wartości 21,7 mln zł udzielonych w 2009 r. (w 2010 r. w stosunku do 2009 r. liczba udzielonych zamówień wzrosła o 8%, a wartość udzielonych zamówień – o 32%).

8.8. Zaangażowanie ARR w spółce prawa handlowego ELEWARR

W 2010 r. Agencja Rynku Rolnego była zaangażowana kapitałowo w spółce prawa handlowego ELEWARR Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w której posiadała 100% udziałów. ELEWARR Sp. z o.o. zajmuje się obrotem i przechowywaniem zbóż, a jej kapitał zakładowy wyniósł ponad 143 mln zł⁶¹. Spółka tworzy wraz z czterema innymi spółkami Grupę Kapitałową ELEWARR, w której skład wchodziły następujące przedsiębiorstwa:

- ELEWARR Sp. z o.o. (podmiot dominujący),
- Towarowy Dom Maklerski ARTRANS S.A. w Łodzi (100% akcji w posiadaniu spółki ELEWARR),
- Zamojskie Zakłady Zbożowe Sp. z o.o. w Zamościu (100% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator w Koronowie Sp. z o.o. (30% udziałów w kapitale zakładowym należało do ELEWARR Sp. z o.o.),
- Elewator Sieradz Sp. z o.o. w Sieradzu (26,7% udziałów w posiadaniu ELEWARR Sp. z o.o.).

Potencjał przechowalniczy Grupy Kapitałowej ELEWARR w 2010 r. wyniósł 773 tys. ton⁶¹, przy czym ELEWARR Sp. z o.o. posiadała magazyny zbożowe o atestowanej pojemności 643 tys. ton.

8.9. Rejestracja przedsiębiorców

ARR prowadziła w 2010 r. na podstawie rozdziału 3 art. 22-26 ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych działania dotyczące rejestracji przedsiębiorców uczestniczących w mechanizmach administrowanych przez Agencję. Do działań tych zalicza się: prowadzenie i aktualizację Centralnego Rejestru Przedsiębiorców (CRP), nadawanie numeru rejestracyjnego oraz wydawanie świadectw rejestracji. Zarówno Centrala, jak i OT ARR, rejestrowały przedsiębiorców i grupy producentów w rejestrze

⁶¹ Według stanu na dzień 31.12.2010 r.

z wykorzystaniem systemu komputerowego CAPS. W 2010 r. w CRP zarejestrowano 19,9 tys. nowych przedsiębiorców. Łącznie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2010 r. zarejestrowano 562,5 tys. beneficjentów biorących udział w mechanizmach administrowanych przez ARR.

W przypadku wystąpienia zmian w Podstawowych Danych Rejestracyjnych (PDR) przedsiębiorca był zobowiązany do niezwłocznej aktualizacji danych. Od 1 maja 2004 r. do Agencji wpłynęło ponad 323 tys. dokumentów rejestracyjnych aktualizujących dane przedsiębiorców, w tym ponad 46 tys. w 2010 r. Poza rejestrowaniem przedsiębiorców oraz aktualizowaniem ich danych ARR weryfikowała podstawowe dane rejestracyjne znajdujące się we wnioskach merytorycznych składanych przez przedsiębiorców już uczestniczących w poszczególnych mechanizmach. W 2010 r. przeprowadzono 2,9 tys. postępowań weryfikacyjnych, a w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2010 r. — łącznie 52,5 tys. postępowań.

Ponadto Agencja przyjmowała i rejestrowała w systemie informatycznym CAPS wnioski merytoryczne składane we wszystkich mechanizmach administrowanych przez ARR. Od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej przyjęto i zarejestrowano 3,5 mln wniosków, w tym 348,3 tys. w 2010 r.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Ilości zbóż przejęte na zapasy interwencyjne w 2010 r. wg OT ARR (w tonach)
Tabela 2.	Ilości zbóż wydane z magazynów w 2010 r. wg OT ARR (w tonach)
Tabela 3.	Liczba złożonych ofert i podpisanych umów na przechowywanie zbóż w OT ARR w sezonie 2009/2010 (wg stanu na dzień 14 lipca 2010 r.)
Tabela 4.	Liczba złożonych ofert na przechowywanie zbóż w OT ARR w sezonie 2010/2011 (wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.)
Tabela 5.	Liczba umów zawartych przez ARR w 2010 r. w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w podziale na województwa
Tabela 6.	Pomoc wypłacona w 2010 r. w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” w podziale na województwa
Tabela 7.	Dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej zrealizowane w 2010 r.
Tabela 8.	Realizacja mechanizmu „Płatność związana – sektor skrobi ziemniaczanej” w 2010 r. wg OT ARR
Tabela 9.	Realizacja mechanizmu „Płatność niezwiązana – sektor skrobi ziemniaczanej” w 2010 r. wg OT ARR
Tabela 10.	Płatność związana z produkcją w 2010 r. (ze zbiorów w 2009 r.) wg OT ARR
Tabela 11.	Płatność niezwiązana z produkcją za rok 2009 zrealizowana w 2010 r. wg OT ARR
Tabela 12.	Płatność niezwiązana z produkcją za rok 2010 zrealizowana w 2010 r. wg OT ARR
Tabela 13.	Płatność związana i niezwiązana z produkcją w 2010 r. wg OT ARR
Tabela 14.	Dopłaty do materiału siewnego w 2010 r., mające charakter pomocy de minimis w rolnictwie
Tabela 15.	Projekty na realizację działań zgłoszone i objęte umowami w 2010 r.
Tabela 16.	Wykorzystanie środków przyznanych Polsce przez KE w ramach programu wsparcia pszczelarstwa na rok 2009/2010
Tabela 17.	Dopłaty do produkcji suszu paszowego w 2010 r.

Tabela 18.	Liczba podmiotów produkujących wino gronowe i powierzchnia upraw winorośli w Polsce w roku winiarskim 2010/2011 w podziale na województwa (wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.)
Tabela 19.	Szacunkowe zbiory winogron oraz wielkość produkcji wina gronowego w Polsce w 2010 r.
Tabela 20.	Ilości gotowych artykułów spożywczych przekazanych w ramach programu 2010 w podziale na województwa
Tabela 21.	Wpływy i wydatki w ramach funduszy promocji produktów rolno-spożywczych w 2010 r.
Tabela 22.	Produkcja biokomponentów w 2010 r. wg danych ze sprawozdań złożonych w ARR
Tabela 23.	Główne kierunki wywozu towarów z refundacją w 2010 r.
Tabela 24.	Płatności ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań
Tabela 25.	Wydatki ARR w 2010 r. w podziale na rynki/mechanizmy
Tabela 26.	Wydatki na realizację działań ARR oraz źródła ich finansowania w 2010 r.
Tabela 27.	Obrót środkami finansowymi na działalności WPR w 2010 r.
Tabela 28.	Wydatki poniesione przez Agencję w 2010 r. na realizację mechanizmów WPR w ramach prefinansowania
Tabela 29.	Wydatki poniesione przez Agencję w 2010 r. wg grup mechanizmów prefinansowanych z WPR
Tabela 30.	Stan magazynowy produktów zakupionych interwencyjnie
Tabela 31.	Obrót magazynowy produktami zakupionymi interwencyjnie
Tabela 32.	Wydatki związane z interwencyjnym zakupem i przechowywaniem towarów w 2010 r.
Tabela 33.	Wydatki związane z interwencyjnym zakupem i przechowywaniem towarów w 2010 r. refundowane z UE
Tabela 34.	Działalność ARR w 2010 r. w zakresie współfinansowania programów z udziałem środków Unii Europejskiej
Tabela 35.	Płatności uzupełniające dla producentów rolnych w 2010 r.
Tabela 36.	Podatek VAT od WPR
Tabela 37.	Wierzytelności ARR w 2010 r. na działalności WPR

Tabela 38.	Okresy powstania wierzytelności ARR
Tabela 39.	Wierzytelności ARR w 2010 r. powstałe na działalności WPR wg postępowań
Tabela 40.	Obrót środkami finansowymi na działalności krajowej w 2010 r.
Tabela 41.	Obrót środkami finansowymi w 2010 r. w ramach wydatków administracyjnych
Tabela 42.	Obrót środkami finansowymi w 2010 r. w ramach realizacji mechanizmów krajowych
Tabela 43.	Realizacja pomocy technicznej PROW 2007-2013 w ramach dotacji celowej w 2010 r.
Tabela 44.	Realizacja programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” w ramach dotacji celowej w 2010 r.
Tabela 45.	Obrót środkami finansowymi w ramach wydatków inwestycyjnych w ARR w 2010 r.
Tabela 46.	Wartość wierzytelności ARR w 2010 r. na działalności krajowej
Tabela 47.	Okresy powstania wierzytelności ARR na działalności krajowej (związanej z działalnością statutową Agencji przed 1 maja 2004 r.)
Tabela 48.	Wierzytelności ARR w 2010 r. powstałe na działalności krajowej wg postępowań
Tabela 49.	Wykaz kontroli przeprowadzonych przez ARR w 2010 r.
Tabela 50.	Kontrole techniczne przeprowadzone w 2010 r. na zlecenie biur ARR
Tabela 51.	Kontrole techniczne przeprowadzone w 2010 r. przez służby techniczne ARR w ramach administrowanych mechanizmów

SPIS WYKRESÓW

- Wykres 1. Ceny skupu zbóż w kraju
- Wykres 2. Notowania euro w złotych wg Europejskiego Banku Centralnego
- Wykres 3. Poglówie trzody chlewnej i roczna produkcja żywca wieprzowego w Polsce
- Wykres 4. Skup i ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce
- Wykres 5. Ceny rynkowe wieprzowiny w UE wg wagi poubojowej schłodzonej klasy E
- Wykres 6. Produkcja żywca wołowego i cielęcego oraz ceny skupu bydła w Polsce w półroczach lat 2003-2010
- Wykres 7. Ceny rynkowe wołowiny w UE
- Wykres 8. Struktura wydatków ARR na rynku mięsa czerwonego w 2010 r.
- Wykres 9. Skup i ceny skupu żywca drobiowego w Polsce
- Wykres 10. Ceny zbytu tuszek kurcząt (z szyjami) w UE
- Wykres 11. Struktura wydatków ARR na rynku drobiu i jaj w 2010 r.
- Wykres 12. Skup mleka w kraju
- Wykres 13. Ceny skupu mleka w kraju
- Wykres 14. Placówki oświatowe i uczniowie w programie „Szkłanka mleka”
- Wykres 15. Liczba placówek oświatowych, które korzystały z programu „Szkłanka mleka”
- Wykres 16. Liczba uczniów, którzy korzystali z programu „Szkłanka mleka” w latach szkolnych 2008/2009 i 2009/2010
- Wykres 17. Wydatki ARR i FPM na program „Szkłanka mleka”
- Wykres 18. Produkcja masła w Polsce
- Wykres 19. Krajowe i światowe ceny zbytu masła
- Wykres 20. Produkcja OMP w Polsce
- Wykres 21. Krajowe i światowe ceny zbytu OMP

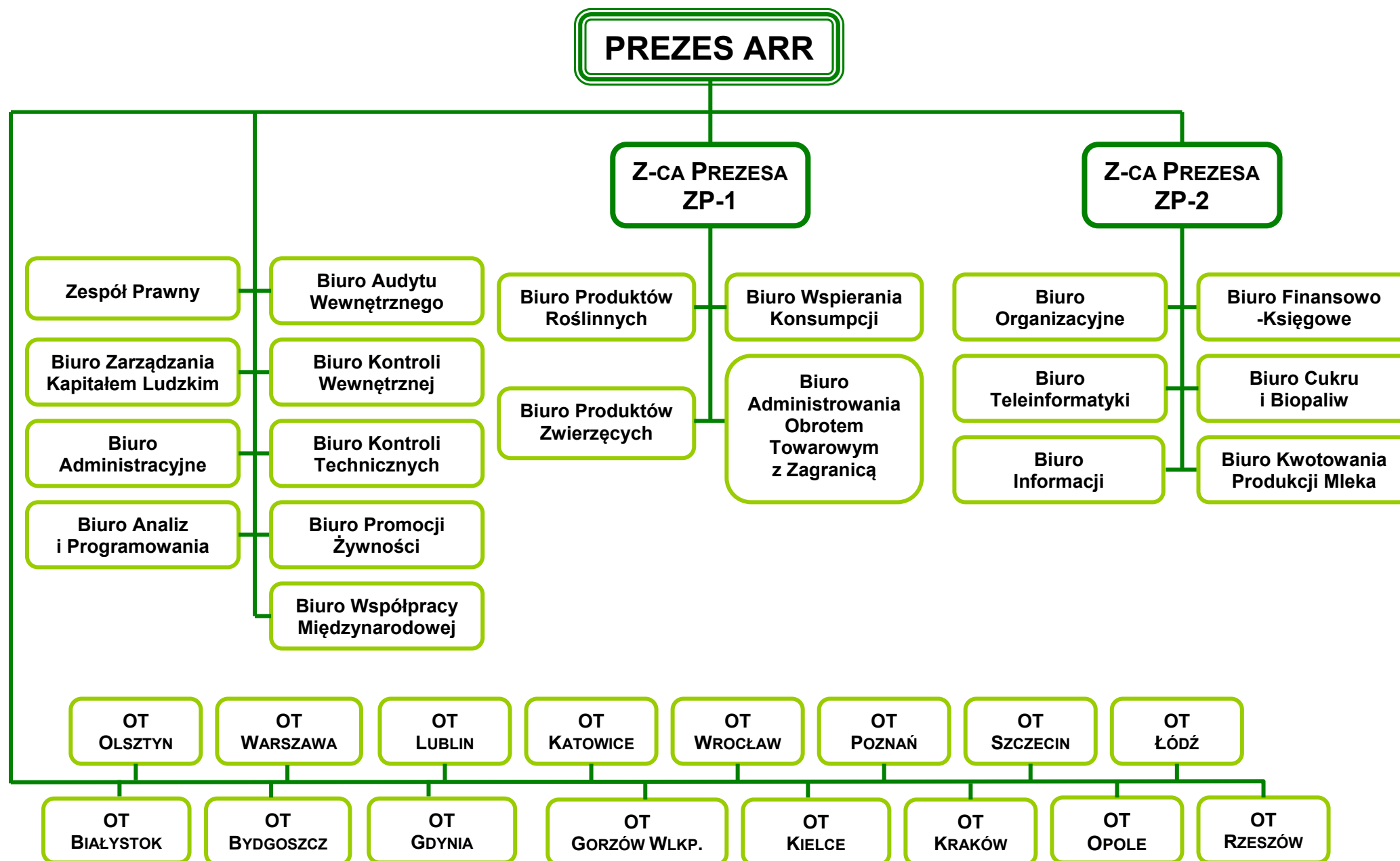
- Wykres 22. Ilość mleka skupionego od dostawców hurtowych (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości tłuszczu) w roku kwotowym 2009/2010
- Wykres 23. Beneficjenci specjalnego wsparcia na rynku mleka wg OT ARR
- Wykres 24. Struktura wydatków na rynku mleka w 2010 r.
- Wykres 25. Krajowe ceny zbytu workowanego cukru białego
- Wykres 26. Podział środków finansowych na działania objęte Krajowym Programem Restrukturyzacji
- Wykres 27. Płatność związana w sektorze skrobi ziemniaczanej w 2010 r. wg OT ARR
- Wykres 28. Struktura wydatków ARR na rynku skrobi ziemniaczanej w 2010 r.
- Wykres 29. Płatności dla producentów surowca tytoniowego w 2010 r. wg OT ARR
- Wykres 30. Wnioski złożone w 2010 r. z tytułu dopłat do materiału siewnego, mających charakter pomocy de minimis w rolnictwie, w podziale na OT ARR
- Wykres 31. Kwota wydatków ARR i powierzchnia, do której udzielono dopłat do materiału siewnego w latach 2007-2010
- Wykres 32. Uczniowie i szkoły podstawowe uczestniczące w programie „Owoce w szkole”
- Wykres 33. Ilości gotowych artykułów spożywczych dostarczonych do poszczególnych województw w ramach programu 2010
- Wykres 34. Liczba pozwoleń wydanych przez ARR w 2010 r. na przywóz/wywóz towarów do/z Polski
- Wykres 35. Wyплаты refundacji wywozowych w 2010 r. w podziale na produkty
- Wykres 36. Struktura wypłat refundacji wywozowych w 2010 r.
- Wykres 37. Wydatki ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań
- Wykres 38. Struktura wydatków ARR w 2010 r. w podziale na grupy działań
- Wykres 39. Struktura wydatków ARR w 2010 r.
- Wykres 40. Liczba kontroli przeprowadzonych w 2010 r. przez poszczególne Sekcje Kontroli Technicznych OT ARR
- Wykres 41. Liczba stron dokumentacji Systemu Zarządzania w ARR w 2010 r. w stosunku do 2009 r. i 2008 r.
- Wykres 42. Struktura zatrudnienia w ARR (wg stanu na dzień 31.12.2010 r.) wg stażu pracy oraz wieku i płci pracowników

A N E K S

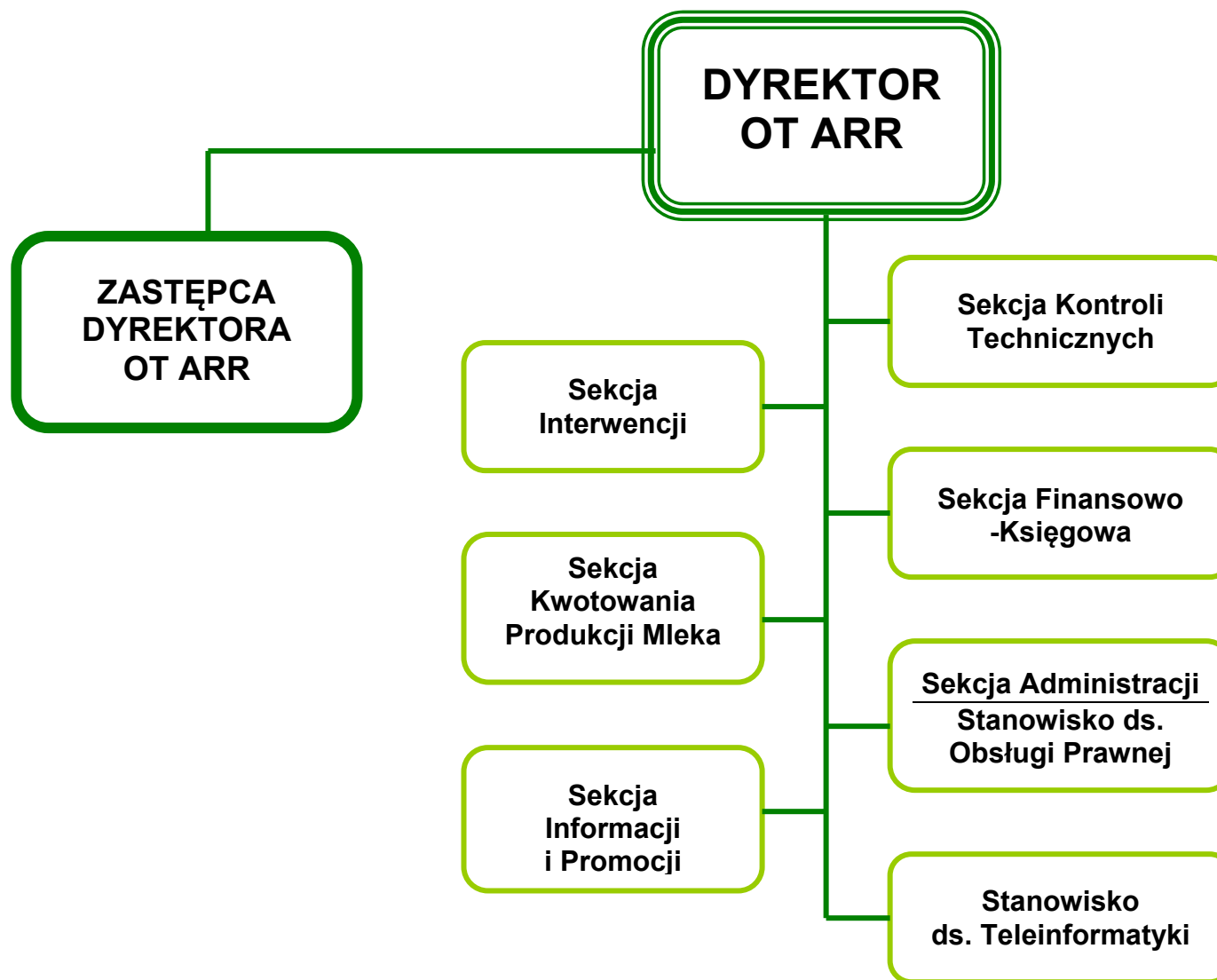

1. Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego
2. Schemat organizacyjny Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego
3. Rejestr gwarantów
4. Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego

Schemat organizacyjny Agencji Rynku Rolnego

**Schemat organizacyjny
Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego**

Rejestr gwarantów*

Rejestr gwarantów ARR zawiera wykaz instytucji finansowych, wpisanych do wykazu gwarantów długów celnych przez Ministra Finansów, które podpisały z Agencją umowy o współpracy w zakresie gwarantowania mechanizmów WPR. W 2010 r. rejestr gwarantów ARR obejmował:

1. RABOBANK POLSKA S.A.
2. DEUTSCHE BANK POLSKA S.A.
3. BANK BPH S.A.
4. FORTIS BANK POLSKA S.A.
5. INTERRISK TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ S.A. VIENNA INSURANCE GROUP
6. RBS BANK (POLSKA) S.A.
7. RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.
8. BANK MILLENNIUM S.A.
9. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI ALLIANZ POLSKA S.A.
10. ING BANK ŚLĄSKI S.A.
11. BRE BANK S.A.
12. SOCIETE GENERALE S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
13. BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.
14. POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ S.A.
15. BANK GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ S.A.
16. NORDEA BANK POLSKA S.A.
17. SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA S.A.
18. GOSPODARCZY BANK WIELKOPOLSKI S.A.
19. DZ BANK POLSKA S.A.
20. KREDYT BANK S.A.
21. BANK ZACHODNI WBK S.A.
22. BANK POLSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI S.A.
23. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
24. POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A.
25. BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.
26. BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
27. CREDIT AGRICOLE CORPORATE AND INVESTMENT BANK S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
28. DANSKE BANK A/S S.A. ODDZIAŁ W POLSCE
29. HDI-GERLING POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ S.A.
30. HSBC BANK POLSKA S.A.
31. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EULER HERMES S.A.
32. BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
33. SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB (SPÓŁKA AKCYJNA) – ODDZIAŁ W POLSCE
34. POLSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ S.A.
35. BANK DNB NORD POLSKA S.A.
36. ALIOR BANK S.A.
37. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EUROPA S.A.

Zagadnienia uregulowane zarządzeniami Prezesa Agencji Rynku Rolnego

W 2010 r., w ramach wydanych 211 zarządzeń Prezesa ARR, uregulowano następujące zagadnienia dotyczące działalności Agencji.

1. W zakresie działalności interwencyjnej:

1.1. na rynku zbóż:

- procedury dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży zbóż,
- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w mechanizmie interwencyjnego zakupu pszenicy w roku gospodarczym 2010/2011,
- warunki uczestnictwa przedsiębiorców w świadczeniu usług przechowalniczych w roku 2010/2011,
- zryczałtowane stawki kosztów transportu zbóż w ramach realizacji mechanizmu WPR „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż”,
- centra interwencyjne w Polsce dla zapasów interwencyjnych zbóż,

1.2. na rynku ziemniaków i skrobi ziemniaczanej:

- procedury dotyczące płatności związanej w sektorze skrobi ziemniaczanej,
- procedury dotyczące dopłaty w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej,
- warunki stwierdzenia nabycia prawa do uzyskania płatności niezwiązanej oraz przeniesienia tego prawa w sektorze skrobi ziemniaczanej,
- warunki udzielania płatności związanej w roku gospodarczym 2010/2011 w sektorze skrobi ziemniaczanej,

1.3. na rynku tytoniu:

- procedury dotyczące płatności dla producentów surowca tytoniowego,
- warunki stwierdzenia nabycia prawa do uzyskania płatności niezwiązanej oraz przeniesienia tego prawa,
- warunki przyznania płatności niezwiązanej z produkcją,

1.4. na rynku innych produktów nieżywnościowych:

- procedury dotyczące pomocy do plantacji trwałych
- procedury dotyczące kontroli wykorzystania surowców uprawianych na gruntach odłogowanych z przeznaczeniem do wytworzenia produktów nieżywnościowych,
- procedury dotyczące kontroli wykorzystania roślin energetycznych,
- procedury dotyczące monitorowania produkcji biogazu rolniczego,

- procedury dotyczące dopłat do przetwórstwa słomy lניanej i konopnej na włókno,
- procedury dotyczące dopłat do produkcji suszu paszowego,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie dopłat do produkcji suszu paszowego,
- warunki uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem biogazu rolniczego,
- warunki uczestnictwa w mechanizmie dotyczącym dopłat do przetwórstwa słomy lניanej i konopnej na włókno,

1.5. na rynku produktów pszczelich:

- procedury dotyczące wsparcia rynku produktów pszczelich,
- warunki ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu dotyczącego wsparcia rynku produktów pszczelich,
- powołano komisję dokonującą wyboru projektów w związku z realizacją mechanizmu dotyczącego wsparcia rynku produktów pszczelich w sezonie 2010/2011,
- wzory umów na realizację projektów w ramach mechanizmu dotyczącego wsparcia rynku produktów pszczelich,

1.6. na rynku cukru:

- procedury dotyczące dywersyfikacji przemysłu cukrowniczego,
- procedury dotyczące restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego,
- procedury dotyczące monitorowania produkcji oraz opłat na rynku cukru,
- warunki przetwarzania cukru przemysłowego,
- warunki przyznania i wypłaty pomocy dla działania dotyczącego zwiększania wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji,
- warunki przyznania i wypłaty pomocy dla działania dotyczącego modernizacji gospodarstw rolnych w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji,
- warunki przyznania i wypłaty pomocy restrukturyzacyjnej producentom cukru i izoglukozy,
- zasady monitorowania rafinacji cukru przywiezionego spoza Unii Europejskiej,
- zasady monitorowania produkcji kwotowej i pozakwotowej oraz pobierania opłat na rynku cukru,
- powołano Zespół ds. oceny wniosków o zmianę planów restrukturyzacyjnych złożonych przez producentów cukru,

- powołano Komisję do spraw oceny oraz kwalifikacji wniosków o przyznanie i wypłatę pomocy w ramach działania zwiększania wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej w ramach Krajowego Programu Restrukturyzacji,
- powołano Zespół ds. oceny wniosków o zmianę planów restrukturyzacyjnych złożonych przez producentów cukru,

1.7. na rynku mleka i przetworów mlecznych:

- procedury dotyczące kwotowania produkcji mleka,
- procedury dotyczące dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- procedury dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży masła,
- procedury dotyczące interwencyjnego zakupu i sprzedaży odtłuszczonego mleka w proszku,
- procedury dotyczące dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- procedury dotyczące udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- procedury dotyczące administrowania Funduszem Promocji Mleka,
- procedury dotyczące dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach,
- warunki zakupu masła na zapasy interwencyjne,
- warunki zakupu odtłuszczonego mleka w proszku na zapasy interwencyjne,
- warunki udzielania dopłat do prywatnego przechowywania masła,
- warunki udzielania dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
- warunki udzielania dopłat do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych,
- warunki przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku stanowiącego zapasy interwencyjne,
- warunki przechowywania masła stanowiącego zapasy interwencyjne w odniesieniu do umów na świadczenie usług przechowalniczych zawieranych po 1 stycznia 2009 r.,
- warunki wystawiania certyfikatów jakości OMP przeznaczonego do interwencyjnego zakupu w innych państwach członkowskich Wspólnoty,
- warunki wystawiania certyfikatów jakości masła przeznaczonego do wykorzystania w ramach mechanizmów wspólnej polityki rolnej w innych państwach członkowskich UE,

1.8. na rynku nasion:

- procedury dotyczące dopłat do materiału siewnego,
- warunki uzyskania dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy de minimis w rolnictwie,

1.9. na rynku owoców i warzyw:

- procedury dotyczące owoców w szkole,
- warunki dotyczące uczestnictwa w programie "Owoce w szkole" w roku szkolnym 2009/2010 oraz w roku szkolnym 2010/2011,

2. W zakresie administrowania obrotem towarowym z zagranicą:

- procedury dotyczące handlu zagranicznego,

3. W zakresie promocji produktów rolnych i pomocy żywnościowej:

- procedury i instrukcje techniczne dotyczące dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej,
- procedury dotyczące obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- warunki przetargu na dostarczenie kaszy jęczmiennej, musli i kawy zbożowej instant do organizacji charytatywnych w ramach mechanizmu dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej realizowanego w roku 2010,
- zasady dotyczące obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych,
- tryb udzielenia dofinansowania z Funduszu Promocji Mleka do spożycia mleka i przetworów mlecznych w przedszkolach i gimnazjach,
- dokumentację dla mechanizmu dotyczącego dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej realizowanego w roku 2010 – II etap,
- dokumentację dla mechanizmu dotyczącego dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej realizowanego w roku 2011 – I etap,

4. W zakresie spraw organizacyjnych wprowadzono/ustalono:

- Regulamin Organizacyjny,
- Regulamin Pracy,
- Księgę Jakości Agencji Rynku Rolnego,
- Kodeks Etyki pracowników Agencji,
- Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- procedury dotyczące planowania,
- procedury dotyczące obsługi prawnej,
- procedury dotyczące kontroli technicznej,
- procedury dotyczące kontroli wewnętrznej,

- procedury dotyczące audytu wewnętrznego,
- procedury dotyczące wyboru wykonawców,
- procedury dotyczące działań doskonalących,
- procedury dotyczące zarządzania teleinformatyką,
- procedury dotyczące zarządzania kapitałem ludzkim,
- procedury dotyczące zarządzania procesem rejestracji,
- procedury dotyczące zarządzania infrastrukturą i logistyką,
- procedury dotyczące zarządzania dokumentami i zapisami,
- procedury i zasady dotyczące procesów finansowo-księgowych,
- procedury dotyczące koordynacji i monitorowania współpracy z zagranicą,
- procedury dotyczące odzyskiwania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych środków oraz zapłaty niedopłaty,
- Plan Zachowania Ciągłości Działania oraz Sztab Zachowania Ciągłości Działania wraz z Zespołami Wykonawczymi,
- Politykę Bezpieczeństwa Informacji, Zasady Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji oraz Wytyczne Bezpieczeństwa Informacji,
- kartę audytu wewnętrznego,
- zakres kompetencji osób pełniących funkcje kierownicze w ARR,
- zasady realizacji ustawy o ograniczaniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne w ARR,
- instrukcja gospodarowania składnikami majątkowymi,
- zasady gospodarowania środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwem roboczym,
- zasady realizacji czynności związanych z prowadzeniem w Centrali oraz Oddziałach Terenowych ARR korespondencji z jednostkami organów ścigania przestępstw oraz sądami,
- zasady postępowania w procesie zarządzania kluczami do podpisu elektronicznego,
- zasady przyznawania patronatów,
- dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej,
- dotyczące dokonania przeglądu i wydzielenia do zniszczenia dokumentacji niearchiwalnej zawierającej informacje niejawne,
- dotyczące dokonania przeglądu materiałów zawierających informacje niejawne stanowiące tajemnicę służbową,
- dotyczące dokonania przeglądu materiałów niejawne stanowiące tajemnicę państwową zawierających informacje,

- wprowadzające obowiązek stosowania bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu,
- ustalające wielkość zatrudnienia w ARR,
- dotyczące rozliczenia zysku netto za rok 2009,
- dotyczące przeprowadzenia inwentaryzacji w ARR w 2010 r.,
- dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników,
- określające stawki opłat za wykonywanie badań w ramach mechanizmów wspólnej polityki rolnej,
- powołujące auditorów wewnętrznych Systemu Zarządzania Jakością,
- powołujące Zespół ds. wiarytelności,
- powołujące Komisje Likwidacyjne,
- powołujące Komitet Organizacyjny Obchodów 20-lecia ARR,
- powołujące Komisję ds. sprzedaży w Centrali ARR,
- powołujące Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych,
- powołujące Zespół ds. przeprowadzenia analizy umów, w których stroną jest ARR, pod względem zgodności ich treści z przepisami ustawy o finansach publicznych,
- powołujące Zespół ds. pozyskania i analizy informacji dotyczących warunków świadczenia usług w zakresie systemów informacji prawnej oferowanych na rynku,
- powołujące Komitet Zarządzania Zmianami w Systemach Informatycznych Eksploatowanych w ARR,
- powołujące Zespół do spraw opiniowania wniosków o spisanie z ewidencji księgowej wiarytelności ARR, powstałych w wyniku realizacji zadań statutowych ARR, przed dniem 1 maja 2004 r.

Opracowano:

w Biurze Analiz i Programowania

na podstawie informacji z biur ARR

AGENCJA RYNKU ROLNEGO

00-400 Warszawa, ul. Nowy Świat 6/12

www.arr.gov.pl

Prezes	22 628 79 53
Zastępca Prezesa	22 629 56 13
Zastępca Prezesa	22 661 76 33
Zastępca Prezesa	22 661 79 18
Rzecznik prasowy	22 661 76 13

Biura:

Administracyjne	22 661 74 10
Analiz i Programowania	22 661 78 29
Audytu Wewnętrznego	22 661 79 05
Cukru i Biopaliw	22 661 71 30
Finansowo-Księgowe	22 661 74 32
Informacji	22 661 79 61
Kontroli Technicznych	22 661 77 76
Kontroli Wewnętrznej	22 661 77 68
Kwotowania Produkcji Mleka	22 661 77 19
Organizacyjne	22 661 74 04
Produktów Roślinnych	22 661 78 10
Produktów Zwierzęcych	22 661 71 09
Promocji Żywności	22 661 71 11
Teleinformatyki	22 661 70 24
Wspierania Konsumpcji	22 661 79 79
Współpracy Międzynarodowej	22 661 72 26
Wymiany Towarowej z Zagranicą	22 661 75 90
Zarządzania Kapitałem Ludzkim	22 661 77 44
Zespół Prawny	22 661 76 53

Oddziały Terenowe Agencji Rynku Rolnego

BIĄŁYSTOK
15-102 Białystok
ul. Kombatantów 4
85 664 31 50

KATOWICE
40-476 Katowice
plac Pod Lipami 5
32 359 49 00

ŁÓDŹ
93-578 Łódź
ul. Wróblewskiego 18
42 685 52 18

RZESZÓW
35-001 Rzeszów
al. Piłsudskiego 32
17 864 20 27-28

BYDGOSZCZ
85-605 Bydgoszcz
ul. Kasztanowa 57
52 584 92 92

KIELCE
25-323 Kielce
ul. Piaskowa 18
41 343 31 90

OLSZTYN
10-959 Olsztyn
ul. Partyzantów 1/2
89 527 74 58

SZCZECIN
71-410 Szczecin
ul. Niedziałkowskiego 21
91 464 82 00

GDYNIA
81-332 Gdynia
ul. Kołłątaja 1
58 669 43 00

KRAKÓW
31-546 Kraków
ul. Mogilska 104
12 424 09 40

OPOLE
45-301 Opole
ul. Horoszkiewicza 6
77 441 70 00

WARSZAWA
04-076 Warszawa
al. Waszyngtona 146
22 515 81 31-32-33

GORZÓW WLKP.
66-400 Gorzów Wlkp.
ul. gen. Sikorskiego 20c
95 728 26 58

LUBLIN
20-126 Lublin
ul. Unicka 4
81 444 45 33

POZNAŃ
60-324 Poznań
ul. Marcelesińska 90
61 852 14 33

WROCŁAW
53-333 Wrocław
ul. Powstańców Śl. 28/30
71 335 01 51